

นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

อัฐญา แพทย์ศาสตร์

คุณฐิณีพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

นวัตกรรมผสมวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

อัจฉญา แพทย์ศาสตร์

คุณฉันทิณีนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

INTEGRATING TECHNICAL GROUP COUNSELING INNOVATION FOR ENHANCING
CREATIVE PROBLEM-SOLVING SKILL TO PREVENT SCHOOL VIOLENCE FOR
ADVISORY TEACHERS

ATCHAYA PATSAT

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR DOCTOR DEGREE OF PHILOSOPHY
IN COUNSELING PSYCHOLOGY
FACULTY OF EDUCATION
BURAPHA UNIVERSITY

2025

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ได้พิจารณาคุษฎีนิพนธ์ของ อัฐฉญา แพทย์ศาสตร์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์

คณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาค)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เดียววิเศษ)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
(ดร.ประชา อินัง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาค)

..... กรรมการ
(ดร.ประชา อินัง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนัดดา แนบเกษร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรากร ทรัพย์วิระปกรณั)

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สฎายุ ชีระวนิชตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ็งเยี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

63810126: สาขาวิชา: จิตวิทยาการศึกษา; ปร.ด. (จิตวิทยาการศึกษา)

คำสำคัญ: ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์/ นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ/ ครูที่ปรึกษา

อัญญา แพทย์ศาสตร์ : นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา. (INTEGRATING TECHNICAL GROUP COUNSELING INNOVATION FOR ENHANCING CREATIVE PROBLEM-SOLVING SKILL TO PREVENT SCHOOL VIOLENCE FOR ADVISORY TEACHERS) คณะกรรมการควบคุมคดียุติพันธ์: เพ็ญภา คุณนภา ดล, กศ.ด., ประชา อินัง, Ph.D. ปี พ.ศ. 2568.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และ 2) ศึกษาผลการใช้นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 ได้แก่ ครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 613 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และกลุ่มตัวอย่างระยะที่ 2 ได้แก่ ครูที่ปรึกษาในระยะที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับพอใช้และระดับปรับปรุง ซึ่งมีความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 20 คน และทำการสุ่มเข้ากลุ่ม (Random assignment) แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จำนวน 25 ข้อ และนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จำนวน 8 ครั้ง สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูที่ปรึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม จะเชิงเทรา จันทบุรีและตราด และสระแก้ว มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

2. ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผลงานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับนวัตกรรมผลงานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

63810126: MAJOR: COUNSELING PSYCHOLOGY; Ph.D. (COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORDS: CREATIVE PROBLEM-SOLVING SKILL/ INTEGRATING TECHNICAL GROUP COUNSELING INNOVATION/ ADVISORY TEACHERS

ATCHAYA PATSAT : INTEGRATING TECHNICAL GROUP COUNSELING INNOVATION FOR ENHANCING CREATIVE PROBLEM-SOLVING SKILL TO PREVENT SCHOOL VIOLENCE FOR ADVISORY TEACHERS. ADVISORY COMMITTEE: PENNAPHA KOOLNAPHADOL, Ed.D. PRACHA INANG, Ph.D. 2025.

The purposes of this research were 1) to study creative problem-solving skill in preventing school violence for advisory teachers of Secondary Educational Service Area Office in the Central Region under the Ministry of Education, and 2) to study the results of using integrating technical group counseling innovation to enhance creative problem-solving skill in preventing school violence for advisory teachers. The study was divided into 2 phases: the samples of the first phase were 613 advisory teachers under the Secondary Educational Service Area Office in the Central Region under the Ministry of Education, selected by multi-stage sampling, and the samples of the second phase were 20 advisory teachers from the first phase whose average scores of creative problem-solving skill in preventing school violence for advisory teachers were at fair and must-be-improved levels and that were willing to participate in the experiment. They were selected by random assignment to be divided into the experimental and control groups consisting of 10 teachers each. The tools used in this research were the creative problem-solving skill test in preventing school violence for advisory teachers with 25 questions and the integrating technical group counseling innovation to enhance creative problem-solving skill in preventing school violence for advisory teachers, 8 sessions.

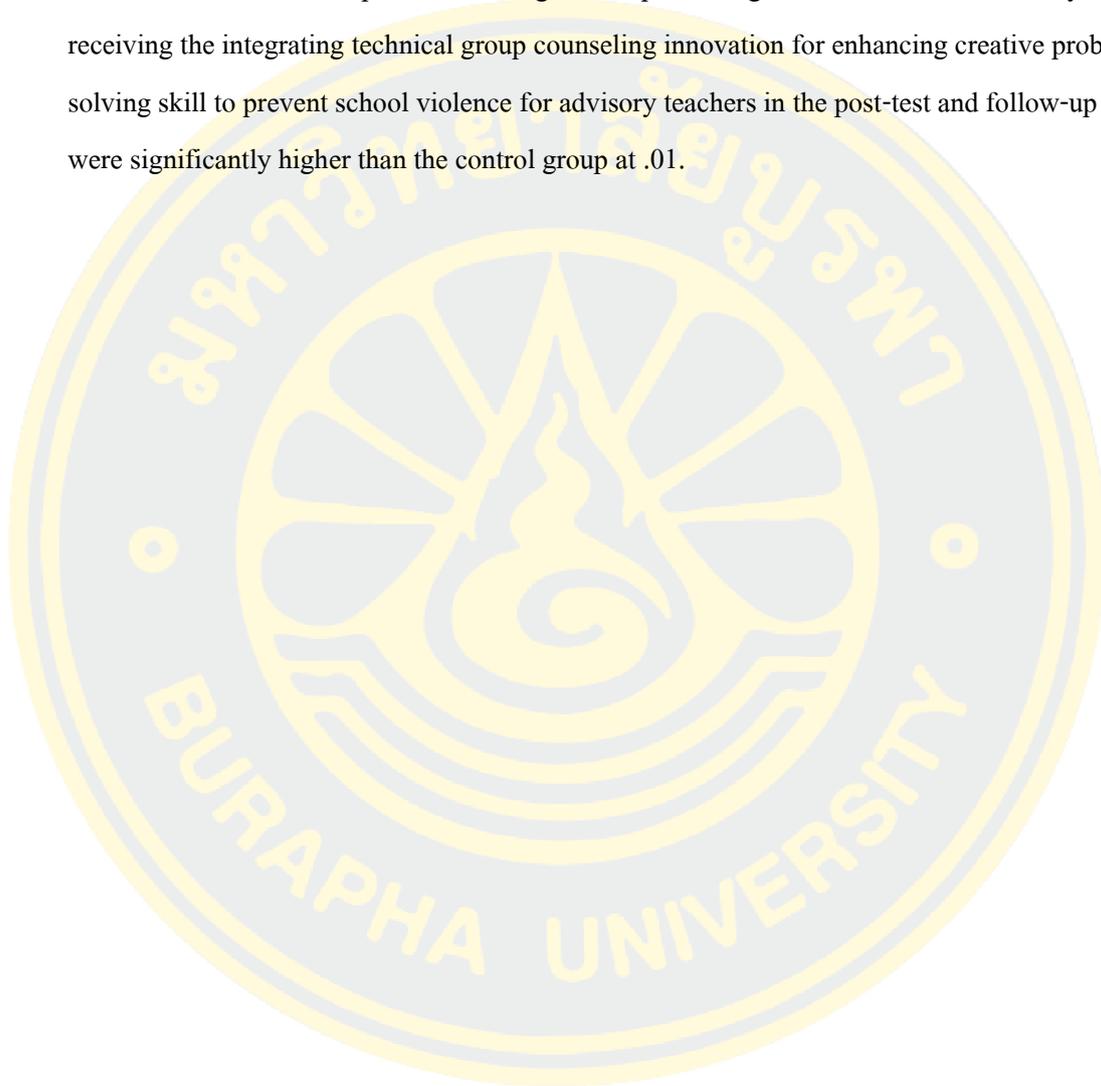
The statistics were mean, standard deviation and two-way repeated measure analysis of variance.

The research results found that:

1. Creative problem-solving skill in preventing school violence of advisory teachers under Secondary Educational Service Area Office in Nakhon Pathom, Chachoengsao, Chanthaburi, Trat and Sa Kaeo was at the good level with the similar mean scores.

2. Mean scores of creative problem-solving skill in preventing school violence of advisory teachers receiving the integrating technical group counseling innovation in the post-test and follow-up phases were significantly higher than the pre-test phase at .05.

3. Creative problem-solving skill in preventing school violence of advisory teachers receiving the integrating technical group counseling innovation for enhancing creative problem-solving skill to prevent school violence for advisory teachers in the post-test and follow-up phases were significantly higher than the control group at .01.

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาค อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และดร.ประชา อินัง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ตลอดจนเสียดสเวลาในการตรวจแก้ไขจนเสร็จสมบูรณ์ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เดียววิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.ชนัดดา แนบเกษร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรากร ทรัพย์วิระ-ปกรณั ที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขคุษฎีนิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จนสามารถสำเร็จการศึกษาได้ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในการดำเนินงานจนคุษฎีนิพนธ์สำเร็จ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการตรวจเครื่องมือวิจัย และแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัย และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่มีส่วนร่วมทำให้คุษฎีนิพนธ์สำเร็จไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่ให้ความอนุเคราะห์ มอบทุนการศึกษา รวมทั้งคณบดีและคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่ให้ความช่วยเหลือ จนนำมาสู่ความสำเร็จของคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้

คุษฎีนิพนธ์นี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2567 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณแหล่งทุนที่ให้ความสนใจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา และทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ และสามารถนำนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณทุกคนในครอบครัวที่มอบความรักและให้การสนับสนุน ทุกเรื่องในชีวิตมาโดยตลอด และขอบคุณบุคคลรอบข้างในชีวิตที่มีส่วนช่วยเหลือ อำนวย ความสะดวกในระหว่างการศึกษาและการทำวิจัย ให้ความหวังใจ และเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
คำถามการวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในสถานศึกษา	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	18
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการศึกษาเชิงบูรณาการ	35
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่ม	56
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรม	71
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครูที่ปรึกษา	80

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา.....	84
ระยะที่ 2 การศึกษาผลของนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา	92
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	103
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	104
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	105
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	105
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	127
สรุปผลการวิจัย	127
อภิปรายผล.....	131
ข้อเสนอแนะ.....	140
บรรณานุกรม	141
ภาคผนวก	152
ภาคผนวก ก	153
ภาคผนวก ข	155
ภาคผนวก ค	157
ภาคผนวก ง.....	169
ภาคผนวก จ	214
ประวัติย่อของผู้วิจัย	216

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษา.....	86
ตารางที่ 2 เกณฑ์ให้คะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา	88
ตารางที่ 3 เกณฑ์การแปลผลคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา	88
ตารางที่ 4 นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา	96
ตารางที่ 5 แบบแผนการทดลองแบบ Two-factor experimental with repeated measures on one factor.....	103
ตารางที่ 6 สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง แสดงข้อมูลเป็นค่าความถี่และร้อยละ	107
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกัน ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา รายข้อ	108
ตารางที่ 9 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ ครูที่ปรึกษาในภาพรวม เมื่อจำแนกตามเพศ	111
ตารางที่ 10 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ ครูที่ปรึกษาในภาพรวม เมื่อจำแนกตามอายุ	111
ตารางที่ 11 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ ครูที่ปรึกษาในภาพรวม เมื่อจำแนกตามการศึกษา	112
ตารางที่ 12 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ ครูที่ปรึกษาในภาพรวม เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	112
ตารางที่ 13 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ ครูที่ปรึกษาในภาพรวม เมื่อจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา.....	113

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	115
ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	116
ตารางที่ 16 การทดสอบ Compound symmetry	117
ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน.....	118
ตารางที่ 18 ผลการทดสอบย่อยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	120
ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษากลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	121
ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในกลุ่มทดลองในแต่ละระยะการทดลองเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบแบบวิธีบอนเฟอร์โรนี	122
ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษากลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล	123
ตารางที่ 22 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา	156

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา	9
ภาพที่ 2 ขั้นตอนทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของ Treffinger, Isaksen, and Dorval	23
ภาพที่ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา	90
ภาพที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการแบ่งเข้ากลุ่ม ที่คำนวณได้จากโปรแกรม G*Power 3.1.9.4	94
ภาพที่ 5 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมผลงานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา	101
ภาพที่ 6 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการทดลอง (Time) กับกลุ่ม (Group).....	119

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานศึกษา เป็นแหล่งบ่มเพาะความรู้แก่เด็กและเยาวชน สร้างการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนฝึกฝนให้เป็นคนดีควบคู่กับคนเก่ง มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นกำลังสำคัญอย่างมีคุณภาพของประเทศต่อไปในอนาคต รวมทั้งปกป้องคุ้มครองเด็กนักเรียนจากภัยอันตรายต่าง ๆ สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้ปลอดภัย แต่ในความเป็นจริงมีสิ่งที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น นั่นคือ ความรุนแรงในสถานศึกษา ที่พบเห็นได้ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งความรุนแรงในลักษณะของการใช้คำพูด ความรุนแรงโดยใช้วิธีการทางสังคม ความรุนแรงโดยใช้กำลัง หรือความรุนแรงบนโลกไซเบอร์ ซึ่งมีผลต่อชีวิต ต่อสุขภาพกาย การบาดเจ็บ และจิตใจของเหยื่อ ตลอดจนหน้าที่ทางสังคม โดยไม่คำนึงถึงผลที่ตามมา (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2565) โดยเฉพาะปัญหาความรุนแรงของครูในสถานศึกษาทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกวัน แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบห้ามตีนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) แต่ก็ยังปรากฏว่า มีข่าวการลงโทษการใช้ความรุนแรงจากครูต่อนักเรียนเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการลงโทษโดยใช้ความรุนแรงในรูปแบบทุบตี ช่มชู้ คำว่ารุนแรง ต่ำหั้นตีเตียน บังคับจิตใจ กล่าวโทษนักเรียน รวมถึงการทำอนาจารด้วย โดยการกระทำความรุนแรง ส่วนใหญ่จะเป็นการทำโทษที่เกินกว่าเหตุ และกระทำต่อเด็กที่ไม่มีทางสู้ ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ สามารถพบเห็นได้ในสื่อต่าง ๆ ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโซเชียลทุกชนิด ซึ่งผู้ถูกระทำมักจะเป็นเด็กและเยาวชน

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูและนักเรียนดังกล่าว จึงเป็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากการใช้ความรุนแรงอาจส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ บางรายอาจถึงขั้นได้รับบาดเจ็บ หรือพิการ และมีรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตจากการถูกรุทำร้าย เด็กเกิดภาวะทางจิตใจที่ผิดปกติ เช่น ซึมเศร้า หวาดกลัวการไปโรงเรียน การเรียนตกต่ำ หวาดผวา ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่ทำให้เด็กและเยาวชนเติบโตอย่างไม่มีคุณภาพ และสร้างความสูญเสียให้สังคม ทั้งนี้ ผลกระทบไม่ได้เกิดเฉพาะกับผู้ถูกระทำเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัว กลุ่มเพื่อน ต่อชุมชน และสังคมโดยรวมที่ต้องสูญเสีย เจ็บปวดจากผลลัพธ์ของความรุนแรงดังกล่าว เช่น ทำให้เด็กกลัวการมาโรงเรียน ทำให้ครอบครัวเกิดปัญหาทั้งด้านจิตใจ ค่าใช้จ่าย และเกิดความเครียด เนื่องจากบุตรถูกรุทำร้าย ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ปรากฏให้เห็นเป็นข่าวตามสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับครูใช้ความรุนแรงกับนักเรียน เช่น

ครูสาวโรงเรียนชื่อดังในจังหวัดอุบลราชธานี ต่อว่า คุณค่า ตบหน้าเด็กนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อหน้าเพื่อนในห้อง ทั้งนี้ ครูได้ยอมรับผิดกับพ่อแม่เด็กนักเรียนว่า ได้กระทำการล่วงเกินไปพร้อมมอบเงินเป็นค่าปลอบขวัญ พร้อมสัญญาว่า จะไม่ลงโทษเด็กนักเรียนทุก ๆ คนอีกต่อไป (แนวหน้า, 2566) สอดคล้องกับข้อมูลของศูนย์ช่วยเหลือสังคม ภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า เด็กไทยเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล ด้วยสาเหตุความรุนแรงมากกว่า 10,000 คน ในแต่ละปี โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติและยูนิเซฟ พบว่า เด็กอายุระหว่าง 1-14 ปี ร้อยละ 58 เคยถูกลงโทษด้วยความรุนแรงทางร่างกาย (ยูนิเซฟประเทศไทย, 2565) สำหรับต่างประเทศ เช่น ประเทศเกาหลีใต้ ในปี พ.ศ. 2565 พบความรุนแรงภายในโรงเรียนประถมศึกษา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.8 โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 0.9 และในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 0.3 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ร้อยละ 12.4 และความรุนแรงที่พบคือการล่วงละเมิดทางวาจา ร้อยละ 41.8 ความรุนแรงทางกายภาพ ร้อยละ 14.6 ความรุนแรงจากการกีดกัน ร้อยละ 13.3 และการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 9.6 (ชินหวั, 2566)

การใช้ความรุนแรงที่เกิดจากครู ทำให้โรงเรียนกลายเป็นสถานที่ที่ทำให้บุคคลทั่วไปรู้สึกกลัว ไม่ปลอดภัยสำหรับเด็กอีกต่อไป ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่รัฐต้องให้ความสนใจ ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ข้อหนึ่งถึงการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ได้เน้นประเด็นปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยการเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ และการเสริมสร้างให้คนไทยเป็นสังคมไทยไร้ความรุนแรง ที่คนไทยสามารถมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม ดังนั้น การเสริมสร้างการแก้ปัญหาเชิงบวกแก่ครู เพื่อให้เกิดการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา น่าจะเป็นวิธีการที่มีประโยชน์ และสามารถที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เพื่อให้ครูมีทางเลือกเพิ่มขึ้น ในการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เพื่อยุติความรุนแรงในสถานการณต่าง ๆ

จากความเป็นมาที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม พบว่า การจัดการกับปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative problem solving skill) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1952 โดยอเล็กซ์ เอฟ ออสบอร์น (Alex F. Osborn) กล่าวถึงการป้องกันการกระทำรุนแรงในสถานศึกษา ที่สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดตามหลักการของเหตุและผล เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ เป็นผู้ที่ทำให้คำว่า “การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์” เป็นที่รู้จักในวงการจิตวิทยาการรู้คิด (Cognitive psychology)

ออสบอร์นนิยามความหมายของการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นกรอบแนวคิดที่อาศัย
 การวิเคราะห์ การจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหาทางเลือก เพื่อพิจารณาวิธีการ
 แก้ปัญหาที่แปลกใหม่และดีที่สุด (Osborn, 1957) ส่วน Isaksen and Treffinger (2004) กล่าวว่า
 การพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจาก
 เป็นการใช้ทักษะในการคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ เพื่อสร้างความเข้าใจในปัญหา
 สร้างแนวคิดและพัฒนาแผนการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ในการแก้ไขปัญหาและจัดการ
 การเปลี่ยนแปลง (Isaksen, Dorval, & Treffinger, 2011) ซึ่งสอดคล้อง Baumgartner (2020)
 ได้กล่าวว่า การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ คือ การเชื่อมโยงปัญหาและเป็นกระบวนการที่ถูกกำหนด
 ไว้ ช่วยให้สามารถกำหนดปัญหา จนสามารถนำวิธีการแก้ปัญหาไปใช้งานได้ การแก้ปัญหา
 เชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกปัญหาเพื่อทำความเข้าใจ สร้างความคิด
 แก้ปัญหา และประเมินแนวคิดเหล่านั้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพสูงสุด
 การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะชีวิต ซึ่งรูปแบบการแก้ปัญหา
 เชิงสร้างสรรค์ ไม่เพียงแต่ช่วยให้วิธีการแก้ปัญหาดีขึ้น แต่ยังสร้างประสบการณ์ที่ดีและช่วยเร่ง
 การนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ (Creative Education Foundation, 2015) จากวรรณกรรมที่ค้นคว้า
 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา
 อย่างเป็นระบบ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา เน้นการค้นหาทางเลือกที่หลากหลาย
 แปลกใหม่ แตกต่างจากรูปแบบเดิม ๆ เพื่อนำไปสู่การค้นพบ และตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา
 ในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ และค้นหาทางเลือกที่มีคุณค่าในการแก้ปัญหานั้น ๆ รวมถึง
 มีพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยมีกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ อีกทั้ง ยังมีงานวิจัยที่พบว่า
 การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีความแตกต่างกับการแก้ปัญหาโดยทั่วไป ตรงที่การแก้ปัญหา
 อย่างสร้างสรรค์จะมีความละเอียดใช้การคิดอย่างเป็นระบบ และมีความลึกซึ้งในวิธีการค้นหา
 ทางเลือกมากกว่า ในขณะที่การแก้ปัญหาโดยทั่วไป จะอาศัยความคุ้นเคย หรือความเคยชิน
 ในการแก้ปัญหาคำทำได้ทางเลือกที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ และด้วยคุณลักษณะ
 ดังกล่าวนี้นี้ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จึงมีประสิทธิภาพมากกว่าการแก้ปัญหาโดยทั่วไป
 (Vangundy, 1987) และจากแนวคิดของกอร์ดอน (Gordon, 1998 อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี, 2560)
 ที่ได้เสนอว่า บุคคลทั่วไปมักยึดติดกับวิธีคิดแก้ปัญหาแบบเดิมของตน ทำให้การคิดของตนคับแคบ
 และไม่สร้างสรรค์ ซึ่งการที่บุคคลจะเกิดความคิดที่สร้างสรรค์แตกต่างจากเดิม จะต้องมีโอกาส
 ได้ลองคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่เคยคิดมาก่อน หรือคิดโดยสมมติว่า ตัวเองเป็นคนอื่น และ
 ถ้ายิ่งให้บุคคลจากหลากหลายกลุ่มประสบการณ์มาช่วยกันแก้ปัญหา ก็จะได้วิธีการที่หลากหลาย
 และมีประสิทธิภาพมากขึ้น แหล่งข้อมูล ความรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเรียนรู้ร่วมกัน

จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา ทั้งยังทำให้สามารถเกิดการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ซึ่งมีส่วนสำคัญมากที่จะทำให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสภาพการจัดการศึกษาในประเทศไทย ยังคงให้ความสำคัญกับระบบการศึกษาในสถานศึกษา และการพัฒนานักเรียนผ่านการขับเคลื่อนของครู ครูจึงมีบทบาทหน้าที่ และภาระสำคัญในการจัดการศึกษาและพัฒนานักเรียน ทั้งนี้ ครูที่มีความสำคัญที่ช่วยให้อำนาจเกี่ยวกับการเรียน ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ตลอดจนการให้กำลังใจแก่นักเรียน อบรมสั่งสอน ตักเตือน และดูแลความประพฤติของนักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ คือ “ครูที่ปรึกษา” ซึ่งครูที่ปรึกษามีบทบาทหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนานักเรียน ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้บริการนักเรียนด้านการศึกษา อาชีพ เรื่องส่วนตัว และสังคม มีการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข โดยนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต จากบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ต้องอาศัยครูที่มีสมรรถนะด้านการให้คำปรึกษา รวมทั้งคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่มีความอดทน อดกลั้น มีจิตใจเสียสละ มีความเป็นกัลยาณมิตร รวมถึงต้องติดต่อประสานงานเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน และปฏิบัติหน้าที่สอน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และจัดทำโครงการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2567) จากภาระหน้าที่ดังกล่าว อาจก่อให้เกิดความเครียดในการทำงานแก่ครูที่ปรึกษาได้ หากครูที่ปรึกษาเกิดความเครียด จะทำให้ประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียนลดลง ดังเช่น ผลการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมิสซูรี ในปี ค.ศ. 2018 พบว่า 93 เปอร์เซ็นต์ ของครูที่ถูกสำรวจว่ามีความเครียดในระดับที่สูงนั้น ส่งผลให้นักเรียนของพวกเขา มีผลการเรียนที่ต่ำ และมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว นักการศึกษาหลายคนเชื่อว่า ความเครียดของครูส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ และความเป็นอยู่ของนักเรียน ดังเช่นในปัจจุบันที่เราเห็นข่าวสารในโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ว่า ครูเผชิญกับปัญหาความเครียดสะสมอย่างต่อเนื่อง แล้วนำความรู้สึกที่เกิดขึ้นไประบายกับนักเรียน (เอกปวีร์ สีฟ้า, 2565) เพื่อเป็นการป้องกันความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียน รวมถึงการจะพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ จึงย่อมต้องพึ่งพาอาศัยครูที่ปรึกษาที่มีคุณภาพด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ครูที่ปรึกษาควรอาศัยการมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการทำหน้าที่ ย่อมจะทำให้ครูที่ปรึกษา รู้เท่าทันความรู้สึกของตน ก่อนที่จะแสดงคำพูด หรือกิริยาท่าทีออกไปตามอารมณ์ เพื่อช่วยป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาอีกทางหนึ่ง

จากที่กล่าวมา แนวทางในการส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่น่าสนใจ แนวทางหนึ่ง คือ การให้การปรึกษา โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้น (Solution-focused brief therapy) ซึ่งเป็นวิธีหนึ่ง ที่ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาหาทางออกของปัญหา โดยจะไม่เน้นหาสาเหตุของปัญหา แต่มุ่งหาทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ (Corey, 2013) การให้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น มีความเชื่อพื้นฐานว่า ทุกคนมีความเข้มแข็ง และมีความสามารถที่จะสร้างทางออก สามารถปรับเปลี่ยนชีวิตของพวกเขา (เพ็ญภา กุลนภาดล, 2565) ซึ่งการให้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น มีความเหมาะสมกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เพราะมีกระบวนการและเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษาหาทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยไม่เน้นที่ตัวสาเหตุของปัญหา ไม่จมอยู่กับปัญหามากจนเกินไป เน้นปัจจุบัน อีกทั้ง ในการให้การปรึกษาใช้ระยะเวลาไม่นาน ทางด้านผลระยะยาว กระบวนการปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้นจะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถหาทางออกให้กับปัญหาของตนเองได้ ไม่เพียงแต่จะสามารถแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้เพียงเท่านั้น แต่จะช่วยให้มีทักษะการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง และมีการหาทางออกเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังพบว่า การให้การปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นการให้ความช่วยเหลือโดยที่ผู้นำกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ใช้ทฤษฎี เทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินการกลุ่ม ให้กับสมาชิกหลาย ๆ คน ได้เกิดทักษะในการแก้ไขปัญหา จัดการอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับคอเรย์ (Corey, 2017) ที่กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้รับการส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้เรียนรู้ร่วมกัน และร่วมกันกำหนดเป้าหมาย และยังให้ความสำคัญกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำบรรยากาศของกลุ่ม มีความเห็นอกเห็นใจ และไว้วางใจกัน ซึ่งสมาชิกกลุ่มจะได้รับการพัฒนาให้เกิดแรงจูงใจ ทั้งในสถานการณ์กลุ่ม และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ และผู้วิจัยยังพบอีกว่า การอบรมเป็นกระบวนการที่สามารถเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นความรู้ ทักษะ ความสามารถ และการปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาสมรรถภาพพื้นฐาน มุ่งเน้นการแก้ไขปรับปรุง โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระยะเวลาสั้น ๆ (สมชาติ กิจจรวยง และอรจรรย์ ฅ ตะกั่วทุ่ง, 2552) และจากการศึกษาของ เนลสัน (Nelson, 1992) ได้กล่าวว่า ผู้นำกลุ่มอบรมจะใช้ทักษะการสอนและทักษะการเอื้ออำนวยในการช่วยเหลือสมาชิก ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและสมาชิกกลุ่ม ที่สามารถเชื่อมโยงความคิด ความรู้สึก และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในที่สุด ซึ่งการอบรมสามารถใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การประเมินตนเอง การสาธิต การสอน การฝึกซ้อม การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้ทำแบบฝึกหัด

การใช้เกม การอภิปรายกลุ่ม และการให้การบ้าน เป็นต้น จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นว่าสามารถนำการอบรมเข้ามาผสมผสานกับการปรึกษากลุ่ม เพื่อเสริมสร้างครูที่ปรึกษาให้มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จะได้มีองค์ความรู้ในการจัดการกับความรุนแรงในสถานศึกษาที่ทันสมัย ตลอดจนมีวิธีการหาทางออกในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ตอนต้น

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โรงเรียนจะมีนโยบายป้องกันการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน แต่ความรุนแรงในโรงเรียนก็ยังมีให้พบเห็นอยู่ จากที่ผ่านมา ยังไม่พบงานวิจัยที่เสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ครูที่ปรึกษา ส่วนใหญ่ผู้ศึกษาจะนำเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านแนวคิด เทคนิควิธี รูปแบบการสอน และการจัดการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ เท่านั้น และผู้วิจัยไม่พบว่า มีงานวิจัยที่ทำการศึกษเกี่ยวกับผลของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้น กับการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ทำให้ผู้วิจัยสนใจจะสร้างแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา และสร้างนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางสำหรับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และผู้ให้การปรึกษา รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือชีวิตการทำงานได้อย่างราบรื่น รู้จักการคิดวิเคราะห์ ค้นหาทางเลือกที่เหมาะสม และแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

คำถามการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดคำถามการวิจัย ดังนี้

1. ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เป็นอย่างไร

2. นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาแก่ครูที่ปรึกษาได้หรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา ในระยะหลังการทดลองระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา ในระยะหลังการทดลองระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านวิชาการและการปฏิบัติ ดังนี้

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
2. ได้นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ครูแนะแนว นักจิตวิทยา สามารถนำนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการในการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อรับมือกับความรุนแรงได้

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตของการวิจัยมี 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ประชากร คือ ครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 4 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคเหนือ ภาคใต้ รวมทั้งสิ้นจำนวน 67,377 คน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ภาคกลาง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 613 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน
(Multistage random sampling) และให้ครูที่ปรึกษาดอบแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ระยะที่ 2 การศึกษาผลของนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ
เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา
สำหรับครูที่ปรึกษา

ประชากร คือ ครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี
ตราด ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา
สำหรับครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับพอใช้และระดับปรับปรุง ที่สมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง
จำนวน 20 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาผลของนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ
เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา
สำหรับครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่

1.1 วิธีการแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1.1.1 การได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ

1.1.2 การไม่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ

1.2 ระยะเวลาการทดลอง

1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง (Pre-test)

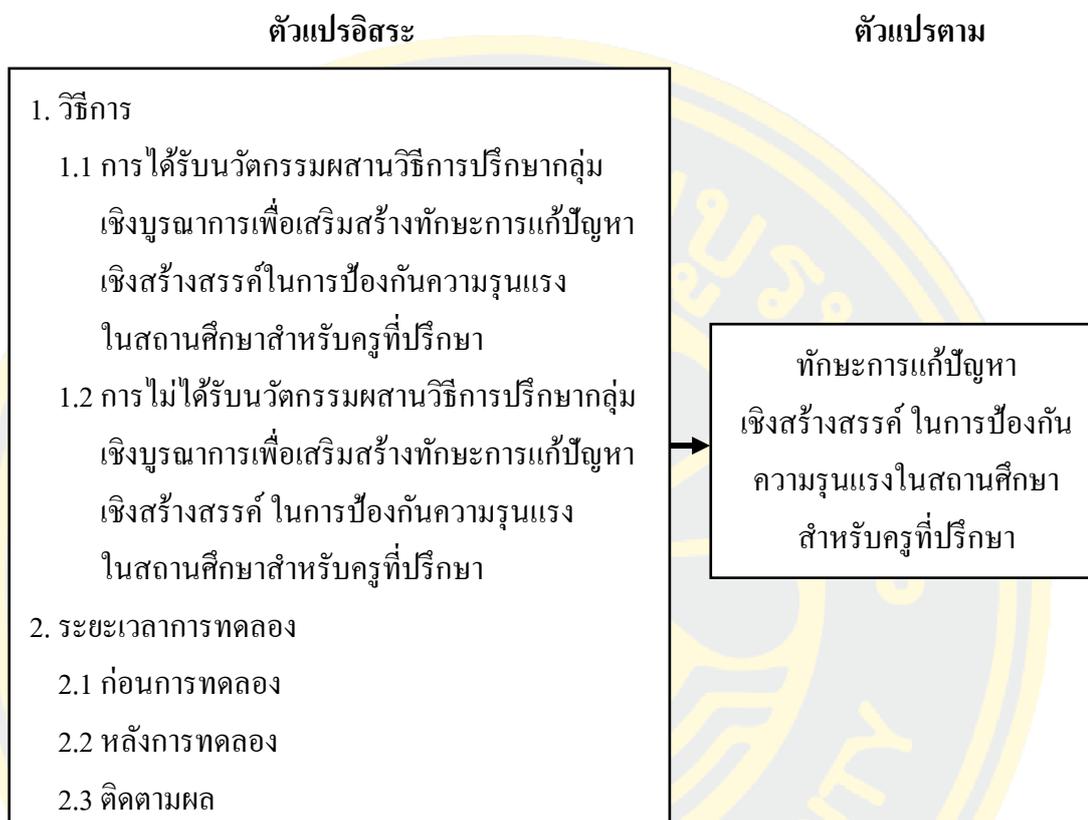
1.2.2 ระยะหลังการทดลอง (Post-test)

1.2.3 ระยะติดตามผลการทดลอง (Follow up)

2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative problem solving skill) หมายถึง ความสามารถของครูที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา เน้นการคิดหาทางเลือกที่หลากหลาย แปลกใหม่ แตกต่างจากรูปแบบเดิม ๆ เพื่อนำไปสู่การค้นพบและตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ และค้นหาทางเลือกที่มีคุณค่าในการแก้ปัญหานั้น ๆ รวมถึงมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

ความรุนแรงในสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมความรุนแรงที่มีการแสดงออก หรือการกระทำใด ๆ ในลักษณะที่ทำให้เกิดความเสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้ผู้ถูกกระทำรู้สึกหวาดกลัว กังวล อับอาย หรือกระวนกระวายใจ

นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ หมายถึง กระบวนการในการช่วยเหลือบุคคล เน้นหลักการของทฤษฎีที่ไม่มุ่งเน้นที่ปัญหา แต่เน้นที่การหาทางออกจากปัญหานั้นอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบการปรึกษา ได้แก่ การปรึกษากลุ่ม การปรึกษารายบุคคล การให้ความรู้ โดยผู้วิจัยนำเทคนิคจากหลากหลายทฤษฎี เช่น เทคนิคสร้างความร่วมมือ เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับกับสมาชิก เทคนิคคำถามบอกระดับ เทคนิคคำถามปฎิหาริย์ เทคนิคการมอบหมายงานครั้งแรก เทคนิคคำถามเพื่อเปลี่ยนกรอบความคิด เทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับความสามารถแห่งตน เทคนิคคำถามข้อยกเว้น เทคนิคการสร้างเป้าหมาย เทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง เทคนิคการบรรยาย เทคนิคการอภิปราย เทคนิควิธีการระดมสมอง เทคนิคบทบาทสมมติ เทคนิคการอธิบายสภาพลักษณะของสถานการณ์ เทคนิคการระบุข้อเท็จจริง เทคนิคการระบุปัญหา เทคนิคการเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา เทคนิคการประเมินและเลือกวิธีการแก้ปัญหา เทคนิคการยอมรับและวางแผนการปฏิบัติ เพื่อให้ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจ ตระหนัก ตลอดจนมีวิธีการในการช่วยเหลือเชิงผสมผสานอย่างเป็นระบบ รูปแบบการปรึกษา กำหนดจำนวน 8 ครั้ง ปฏิบัติการออนไซต์ จำนวน 2 ครั้ง ปฏิบัติการออนไลน์ จำนวน 5 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที และอบรมรวมยอด 1 ครั้ง ระยะเวลาในการอบรมเท่ากับ 6 ชั่วโมง

ครูที่ปรึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ ผู้ดูแลนักเรียน ให้ความช่วยเหลือ และให้การปรึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้งในเรื่องส่วนตัว เรื่องการเรียน การแก้ปัญหา ตลอดจนเรื่องอาชีพในอนาคตของนักเรียน รวมถึงการวางแผนในการใช้ชีวิต และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม โดยปฏิบัติหน้าที่ครูปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 อย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมในประเด็น และเนื้อหาที่สำคัญตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายความรุนแรงในสถานศึกษา
 - 1.2 ลักษณะของความรุนแรงในสถานศึกษา
 - 1.3 รูปแบบของความรุนแรงในสถานศึกษา
 - 1.4 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในสถานศึกษา
 - 1.5 ผลกระทบของการใช้ความรุนแรงในสถานศึกษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
 - 2.1 ความหมายของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
 - 2.2 องค์ประกอบและขั้นตอนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
 - 2.3 เทคนิควิธีการทักษะการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์
 - 2.4 ความสามารถของทักษะการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์
 - 2.5 การส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการศึกษาเชิงบูรณาการ
 - 3.1 แนวคิดนวัตกรรมการศึกษาเชิงบูรณาการ
 - 3.2 ประเภทของให้การศึกษาเชิงบูรณาการ
 - 3.3 ทฤษฎีของการศึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้น
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่ม
 - 4.1 ความหมายของการให้การปรึกษากลุ่ม
 - 4.2 จุดมุ่งหมายของการให้การปรึกษากลุ่ม
 - 4.3 องค์ประกอบของการให้การปรึกษากลุ่ม
 - 4.4 กระบวนการของการให้การปรึกษากลุ่ม
 - 4.5 ประโยชน์ของการปรึกษากลุ่ม
 - 4.6 บทบาทหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา
 - 4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่ม

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรม

- 5.1 ความหมายของการอบรม
- 5.2 เทคนิคของการอบรม
- 5.3 วัตถุประสงค์ของการอบรม
- 5.4 ประโยชน์ของการอบรม
- 5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรม

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครูที่ปรึกษา

- 6.1 คุณลักษณะของครูที่ปรึกษา
- 6.2 บทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา
- 6.3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในสถานศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความหมายความรุนแรงในสถานศึกษา

ฐาศุภร์ จันประเสริฐ และคณะ (2554) ได้สรุปความหมายความรุนแรงในสถานศึกษาว่าเป็นการกระทำใด ๆ แก่นักเรียน ในลักษณะที่ทำให้เกิดความเสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ แก่นักเรียน รวมทั้งความรุนแรงทางเพศ และความรุนแรงที่เกี่ยวข้องเนื่องกับเรื่องสิทธิของเด็ก และเยาวชน ที่สมควรได้รับในฐานะของนักเรียนคนหนึ่ง โดยตัวนักเรียนเองสามารถเป็นได้ทั้งผู้ถูกระทำ และผู้กระทำความรุนแรง

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2561) ได้อธิบายว่า ความรุนแรงในสถานศึกษา (Violence in schools) หมายถึง การกระทำของผู้เรียน ผู้สอน และบุคลากรที่เป็นการทำร้ายจิตใจ ร่างกาย ทรัพย์สิน และอาจเป็นอันตรายต่อผู้อื่น ทำให้เกิดเหตุการณ์ที่รุนแรงขึ้นในโรงเรียน โดยเฉพาะ ถ้าบุคคลเหล่านั้นใช้อาวุธ ความรุนแรงอาจเกิดขึ้นในกลุ่มคนภายในโรงเรียน หรือเกิดขึ้น โดยบุคคลต่างสถาบัน ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อสถาบัน หรือต่อสังคมโดยรวม

UNESCO (2023) กล่าวว่า ความรุนแรงในโรงเรียน หมายถึง ความรุนแรงทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นในและรอบ ๆ โรงเรียน ซึ่งเกิดขึ้นโดยนักเรียน และกระทำโดยนักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียน ซึ่งรวมถึงการกลั่นแกล้ง และการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต การกลั่นแกล้งเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงในโรงเรียนที่แพร่หลายมากที่สุด ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนหนุ่มสาว

1 ใน 3 คน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความรุนแรงในสถานศึกษาได้ความหมายว่า เป็นการกระทำพฤติกรรมที่รุนแรง ทั้งที่แสดงออกมาทางกาย คำพูด ลายลักษณ์อักษร หรือกิริยาท่าทาง รวมถึงพฤติกรรมทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้เกิดความเสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยสามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลได้ทุกช่วงวัย

ลักษณะของความรุนแรงในสถานศึกษา

พิชธานี ชื่นปรีชา (2558) ได้กล่าวถึงรายละเอียดของลักษณะความรุนแรงในสถานศึกษาดังนี้

1. ความรุนแรงที่กระทำโดยนักเรียน

ความรุนแรงที่กระทำโดยนักเรียน เป็นพฤติกรรมความรุนแรงที่นักเรียนคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ทั้งห้องเรียน หรือแม้กระทั่งทั้งสถานศึกษา ได้กระทำต่อเด็กนักเรียนอีกคนหนึ่ง หรืออีกกลุ่มหนึ่ง มักมีปัญหามากขึ้น เมื่อนักเรียนด้วยกันเองมีแนวโน้มชื่นชมนักเรียนที่กระทำความรุนแรง เพราะอาจทำให้เด็กที่กระทำความรุนแรง หรือกลุ่มเด็กที่กระทำความรุนแรงได้สนิทกับเพื่อนนักเรียนเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างของกลุ่ม จะพบว่านักเรียนที่นิยมความรุนแรงมักรวมกลุ่มกัน เนื่องจากมีลักษณะนิสัยที่คล้ายคลึงกัน และสนิทในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้กลุ่มตนบรรลุวัตถุประสงค์ โดยจะตัดสินใจเลือกเพื่อนนักเรียนที่ดูว่าง่าย ร่างกายอ่อนแอ ไม่มีอำนาจ หรือถอนตัวออกจากเพื่อนในกลุ่ม รวมถึงเลือกเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมต่อการกระทำความรุนแรง

2. ความรุนแรงที่อาจารย์ หรือบุคลากรของสถานศึกษากระทำต่อนักเรียน

ความรุนแรงนี้ ส่งผลเสียให้นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อไม่น้อยไปกว่าความรุนแรงที่ก่อขึ้นโดยนักเรียนด้วยกันเอง ความรุนแรงที่อาจารย์ หรือบุคลากรเป็นผู้ก่อมักถูกละเลย อันเนื่องมาจากความเชื่อใจของผู้ปกครอง หรือสังคมที่มีต่ออาจารย์ หรือบุคลากรว่า บุคคลเหล่านี้อยู่ในสถานะที่คอยปกป้องดูแลนักเรียนในสถานศึกษา สำหรับความรุนแรงที่กระทำโดยอาจารย์ หรือบุคลากรของสถานศึกษา ความรุนแรงนั้น จะเป็นในลักษณะที่อาจารย์ใช้อำนาจลงโทษ หรือควบคุมนักเรียน โดยเห็นว่า การกระทำดังกล่าว เป็นกระบวนการลงโทษทางวินัยที่เหมาะสม รวมถึงกรณีอาจารย์ใช้คำพูด หรือปฏิบัติต่อนักเรียนบางคนในเชิงลบ คุกคามทางเพศ ตลอดจนทำร้ายร่างกายและจิตใจ

จากลักษณะความรุนแรงในสถานศึกษาดังกล่าว สิ่งต่อไปควรศึกษาถึงรูปแบบของความรุนแรงในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบว่า ความรุนแรงมีรูปแบบใดบ้าง

รูปแบบของความรุนแรงในสถานศึกษา

รูปแบบความรุนแรงภายในสถานศึกษา สามารถแบ่งได้ ดังนี้ (พิชธานี ชื่นปรีชา, 2558)

1. ความรุนแรงที่กระทำทางกายภาพ เป็นความรุนแรงที่ใช้แรงทางกายภาพ อันเป็นสาเหตุให้เกิดความตาย การบาดเจ็บ พิการ หรือความเสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยนักเรียนที่กระทำความรุนแรง ได้กระทำต่อนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ หรือทรัพย์สินของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ซึ่งความรุนแรงในรูปแบบดังกล่าวมีหลายกรณี เช่น ตี เตะ ต่อย ตบ ชก ผลัก ทำลายทรัพย์สิน การข่มขู่

2. ความรุนแรงที่กระทำโดยใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง เป็นความรุนแรงที่เด็กที่กระทำ ความรุนแรงได้ใช้สิทธิทางการพูด หรือกิริยาท่าทางของตนที่ไปลดศักดิ์ศรีของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ โดยใช้คำพูด หรือกิริยาท่าทางที่ไม่เป็นมิตร ทำให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อรู้สึกอับอาย ขายหน้า โกรธ เศร้า หรือไม่มั่นใจในตัวเอง ซึ่งความรุนแรงรูปแบบดังกล่าว สามารถเกิดขึ้นได้หลายประการ เช่น ใช้คำพูดดูถูก ใช้คำพูดล้อเลียน ใช้คำพูดหยาบคาย การประณาม ปล่อยข่าวลือ ยุยง ใช้คำพูด สร้างความเกลียดชัง ทั้งในเด็กนักเรียนเพศที่สาม หรือพูดเชิงลบทางเพศ

3. ความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นความรุนแรงที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อถูกมองในแง่ลบ ซึ่งรูปแบบของความรุนแรงในลักษณะนี้ เกิดขึ้นได้หลายกรณี เช่น การส่งข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอ ที่ไม่พึงประสงค์ ให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อรู้สึกอับอาย ปล่อยข่าวลือผ่านสื่อออนไลน์ ข่มขู่ แฉข้อมูล ใช้ถ้อยคำหยาบคาย และไม่เป็นมิตรผ่านสื่อ

นอกจากนี้ มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2563) ได้แบ่งรูปแบบความรุนแรงไว้ ดังนี้

1. ความรุนแรงทางด้านร่างกาย คือ การกระทำใด ๆ ก็ตามที่ทำให้เด็กเกิดการบาดเจ็บทางร่างกาย โดยตั้งใจ รวมถึงการฝึกวินัยที่มีการลงโทษทางกาย ทั้งการใช้และไม่ใช้วัตถุ เช่น การชกต่อย ตบตี ใช้ของร้อน การกดน้ำ การใช้สารพิษ การผูกมัด รวมถึงการเขย่าเด็กเล็ก

2. ความรุนแรงด้านจิตใจ คือ การที่ผู้ดูแลไม่ให้ความรัก ความเอาใจใส่ดูแล หรือมีการทำร้ายจิตใจ หรืออารมณ์ของเด็ก รวมถึงการไม่สนับสนุนให้เด็กเติบโตได้อย่างมั่นคง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ ความดีงาม และการอยู่ร่วมในสังคม ตัวอย่างเช่น การมีปฏิสัมพันธ์ หรือปฏิบัติต่อเด็กอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะที่ทำให้รู้สึกต่ำต้อย ต้อยค่า ไม่มีตัวตน คำหยาบ ไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ต้องการ แสดงท่าทีไม่ต้องการเด็ก ทำให้เด็กเป็นส่วนเกิน หรือทำที่รังเกียจเด็ก การทำร้ายสัตว์เลี้ยง หรือทำลายของรักของเด็ก โดยตั้งใจให้เกิดผลกระทบ ต่ออารมณ์ ความรู้สึกของเด็ก การขู่ให้กลัวซ้ำ ๆ ขู่ทำร้าย ขู่ว่าจะทิ้ง ไม่ดูแล

3. ความรุนแรงด้านเพศ คือ การให้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางเพศของผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม ซึ่งตามพัฒนาการแล้ว เด็กมักจะไม่มี ความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น ผู้กระทำอาจเป็นผู้ใหญ่ หรือเป็นเด็กที่โตกว่า ซึ่งสามารถใช้อายุ หรือพัฒนาการที่มากกว่า ทำให้เด็กถูกควบคุม ชักนำ หรือใช้กำลังบังคับให้ร่วมกิจกรรมทางเพศ ทั้งนี้ อาจมี หรือไม่มี การจับต้องเด็ก ในกรณีที่ไม่ได้จับต้องเด็ก เช่น การเปิดเผยอวัยวะเพศให้เด็กดู การแอบดู การถ่ายภาพเด็กเพื่อเป็นการโฆษณาการค้าทางเพศ รวมถึงการพูดจาที่สื่อไปทางด้านเพศกับเด็ก ส่วนกรณีที่มีการจับต้องเด็ก มีตั้งแต่การจับอวัยวะเพศ หน้าอก สะโพก ก้น หรือการให้เด็กจับต้อง ร่างกายของผู้กระทำบริเวณดังกล่าว จนถึงการสอดใส่อวัยวะเพศ หรือวัตถุทางช่องคลอด ทวารหนัก หรือการใช้อวัยวะเพศกับร่างกายส่วนอื่นของเด็ก

4. การละเลยทอดทิ้ง คือ การทอดทิ้งไม่ให้การดูแล หรือจัดหาสิ่งจำเป็นในการดำเนิน ชีวิต ให้เป็นปกติสุขแก่เด็ก ทั้งที่อยู่ในฐานะที่สามารถจัดหาได้ อาจเกิดทุกด้าน หรือเพียงบางด้าน เช่น อาหาร เสื้อผ้า ที่พักอาศัย ความสะอาดร่างกาย สภาพแวดล้อม การรักษา พยาบาล การรับวัคซีน ตามวัย การศึกษา การละเลย หรือไม่ปกป้องเด็กจากอันตราย ไม่ดูแลให้เด็กมีความปลอดภัย ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการละเลยด้านอารมณ์จิตใจ ไม่ตอบสนอง ไม่เป็นที่พึ่งพิง

สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบความรุนแรงมีความรุนแรงทางกาย ความรุนแรงทางจิตใจ ความรุนแรงทางเพศ การละเลยทอดทิ้ง

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในสถานศึกษา

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2563) กล่าวว่า การที่บุคคลใดสามารถทำร้ายเด็กได้ เป็นเรื่อง ที่มีความซับซ้อน และไม่สามารถอธิบายสาเหตุอย่างง่าย ๆ ได้ มักเป็นผลรวมของการมีปัจจัยเสี่ยง ที่หลากหลาย ได้แก่

1. การถ่ายทอดวิธีปฏิบัติที่รุนแรงต่อเด็กที่สืบทอดกันรุ่นต่อรุ่น ผู้กระทำที่เคยถูกทำร้าย ในวัยเด็ก แม้ว่าส่วนใหญ่ของคนที่ถูกทำร้ายในวัยเด็ก ไม่ได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ทำร้ายเด็ก แต่ทำให้ มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นกว่าคนปกติมากกว่า 10 เท่า โดยเฉพาะถ้าเข้าใจผิดว่า ตัวเองขณะเป็นเด็ก มีความผิดสมควรถูกทำร้าย

2. ปัญหาส่วนบุคคลของผู้กระทำ ความรุนแรง ทั้งทางด้านการติดสิ่งเสพติด ความผิดปกติทางสุขภาพจิต ปัญหาด้านบุคลิกภาพ และการขาดความสามารถในการจัดการปัญหา ไม่มีความภาคภูมิใจในตัวเอง

3. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดู วิธีการเลี้ยงดู และปัจจัย จากตัวเด็ก ไม่มีสายใยผูกพัน การใช้วิธีการเลี้ยงดูด้วยความรุนแรง หรือการมีความคาดหวังต่อเด็ก

ไม่เป็นไปตามวัยและพัฒนาการ การไม่รู้วิธีที่ถูกต้องที่จะเลี้ยงดู หรือสนับสนุนการเติบโตตามศักยภาพของเด็ก ปัญหาจากตัวเด็ก เช่น ปัญญาอ่อน พิกัด เป็นต้น

4. ครอบครัวมีความเครียดสูง มีปัญหาเรื้อรัง มีความรุนแรงในครอบครัว มีการแยกตัวจากสังคม หรือการไม่มีแหล่งสนับสนุน การมีแหล่งสนับสนุน เป็นปัจจัยด้านบวกสำคัญที่จะช่วยลดความเสี่ยงในการทำร้ายเด็ก พ่อแม่อาจต้องการการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดูแลครอบครัวและลูกได้ เช่น ด้านเศรษฐกิจฐานะ เวลา หรือแม้แต่ทางด้านอารมณ์จิตใจ ถ้าสังคมใดถือว่าการดูแลเด็กเป็นหน้าที่ร่วมกัน เช่น ชุมชนที่เพื่อนบ้าน ญาติ เพื่อน เข้ามาช่วยดูแลเด็ก เมื่อพ่อแม่ไม่สามารถทำหน้าที่ได้ จะเป็นสังคมที่มีอัตราการทำร้ายเด็กต่ำ

5. ปัจจัยทางสังคม เช่น การถูกกดดันจากทัศนคติสังคม สังคมยอมรับความรุนแรง ยอมรับการใช้ความรุนแรงลงโทษเด็ก รวมถึงความเชื่อที่พ่อแม่เป็นเจ้าของ และมีสิทธิและอำนาจที่จะทำอะไรกับลูกก็ได้ เป็นความเสี่ยงในการทำร้ายเด็ก

Gupta (2023) กล่าวถึง สาเหตุของความรุนแรงในสถานศึกษา มาจากสาเหตุ ดังนี้ ผลการเรียนรู้ที่ไม่ดี มีประวัติความรุนแรง บุคลิกภาพหุ่นหันปลิ้นปล้อน ภาวะสุขภาพจิต การพบเห็นหรือตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง การใช้แอลกอฮอล์ ยาเสพติด หรือบุหรี่ วงจรครอบครัวที่ผิดปกติ ความรุนแรงในครอบครัว หรือการละเมิด การเข้าถึงอาวุธ กลุ่มเพื่อนที่ไม่รู้จักหน้าที่ ไม่มี ความรับผิดชอบ ความยากจน หรืออัตราอาชญากรรมสูงในชุมชน

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในสถานศึกษามีหลากหลายรูปแบบ ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจากครอบครัว และปัจจัยจากสังคม

ผลกระทบของการใช้ความรุนแรงในสถานศึกษา

พิชธานี ชื่นปรีชา (2558) กล่าวถึง ผลกระทบของการใช้ความรุนแรงในสถานศึกษาว่า มีทั้งผลกระทบในระยะสั้น และผลกระทบในระยะยาว ดังนี้

1. ผลกระทบระยะสั้น ไม่ได้มีเพียงบาดแผลภายนอกร่างกายของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบที่สามารถพัฒนาความร้ายแรง และความบอบช้ำแก่เด็กได้ ซึ่งผลกระทบระยะสั้นที่สามารถพบเห็นได้ มีดังนี้

- 1.1 สร้างความโกรธแค้นให้แก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อ
- 1.2 ความเศร้าจากการถูกกระทำรุนแรง
- 1.3 วิตกกังวลว่า ตนเองจะตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงซ้ำอีก
- 1.4 มีผลการเรียนต่ำกว่าเด็กที่ไม่ได้ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง
- 1.5 มีความคิดอยากฆ่าตัวตาย
- 1.6 รู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อต้องไปเรียน จนขาดเรียน

1.7 รู้สึกว่าตนเองเป็นตัวตลก และอับอายขายหน้า

1.8 มีอาการของโรคที่พัฒนามาจากความเครียดและความกดดันทางจิตใจ

จนแสดงออกทางร่างกาย เช่น ปวดศีรษะ วิงเวียนศีรษะ หอบหืด ปวดท้อง ท้องเสีย มีปัญหา
ด้านสายตา เป็นลม เจ็บหน้าอก และอาเจียน

1.9 เครียดเมื่อถูกกระทำรุนแรง

1.10 นอนหลับยาก หรือฝันร้าย

2. ผลกระทบระยะยาว เกิดจากเด็กที่ตกเป็นเหยื่อถูกกระทำรุนแรงฝังใจ ซึ่งเด็ก
สามารถเป็นโรคทางจิตเวช เช่น โรคซึมเศร้า กลายเป็นคนไม่กล้าแสดงออก เชื่อใจคนยากขึ้น
มีมนุษยสัมพันธ์ต่ำ กลัวการเข้าสังคม เก็บตัวมากขึ้น มีแนวโน้มตกเป็นเหยื่อความรุนแรงซ้ำอีก
ไม่มั่นใจในตนเอง จนเสียโอกาสในการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ มีแนวโน้มคิดสารเสพคิด และ
อาจพัฒนาไปเป็นผู้กระทำผิดเพราะได้รับความกดดัน จึงตัดสินใจใช้อาวุธแก้แค้น กลายเป็น
อาชญากร มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม มีแนวโน้มใช้ความรุนแรงต่อคู่สมรส หรือบุตรของตน
เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่

Gupta (2023) กล่าวถึง ผลกระทบต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในโรงเรียน ดังนี้
ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในโรงเรียน อาจได้รับบาดเจ็บทางร่างกายและพบกับบาดแผล
รอยถลอก รอยฟกช้ำ กระดูกหัก บาดแผลจากกระสุนปืน การถูกกระทบกระแทก ความพิการ
ทางร่างกาย หรือการเสียชีวิต ในด้านอารมณ์ เด็กอาจรู้สึกซึมเศร้า วิตกกังวล หรือโกรธเคือง
ผลการเรียนอาจด้อยลง เพราะไม่มีสมาธิในโรงเรียน คิดว่า ทำอย่างไรจึงจะไม่ได้บาดเจ็บอีกครั้ง
จะเห็นได้ว่า ผลกระทบของการใช้ความรุนแรงในสถานศึกษา ไม่ได้มีเพียงบาดแผล
ภายนอกร่างกาย แต่ยังมีผลกระทบทางจิตใจ ซึ่งสามารถเป็น โรคทางจิตเวชได้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับความรุนแรงในสถานศึกษา พบว่า เป็นการกระทำ
รุนแรงกับบุคคลทุกช่วงวัย มีลักษณะความรุนแรงที่กระทำโดยนักเรียน ความรุนแรงจากอาจารย์
หรือบุคลากรของสถานศึกษาที่กระทำต่อนักเรียน โดยรูปแบบความรุนแรงมีทั้งกระทำทางกายภาพ
ความรุนแรงด้านจิตใจ ความรุนแรงโดยการใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง ความรุนแรงโดยใช้
สื่อออนไลน์ ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงมีปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจากครอบครัว และ
ปัจจัยจากสังคม ซึ่งส่งผลกระทบในระยะสั้นและในระยะยาวกับผู้ถูกกระทำรุนแรง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความหมายของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นการผสมผสานระหว่างการแก้ปัญหา โดยการรวบรวมแนวคิด คำตอบ หรือวิธีแก้ปัญหาจากความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีเหตุผล มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อให้ปัญหาลดลง ตลอดจนถ้าเกิดการทำบ่อย ๆ ฝึกคิดสร้างสรรค์ที่มีการนำเสนอแนวคิดแปลกใหม่ แตกต่าง ไม่ซ้ำกับกรอบแนวคิดเดิมที่มีอยู่ แล้วจึงตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ดังที่นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงความหมายของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ไว้หลายคน ได้แก่

สิทธิชัย ชมพูพาทย์ (2554) ได้ให้ความหมาย ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการมุ่งหาคำตอบและแก้ปัญหา รวมถึงการพัฒนาสถานะที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยการทำงานร่วมกันระหว่างการคิดสร้างสรรค์ และการคิดวิจารณ์ญาณ การคิดสร้างสรรค์ทำได้โดยให้คิดลึกและหลากหลายที่สุด ปราศจากการสอนความคิดต่าง ๆ ว่า ดีหรือไม่ จนถึงระยะหนึ่ง จึงพิจารณาความคิดเหล่านั้นด้วยการคิดวิจารณ์ญาณ ในการเลือกและประเมินวิธีการแก้ปัญหาจนได้วิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา วางแผนการแก้ปัญหาและนำไปแก้ปัญหา โดยเชื่อมั่นว่า ตนเองสามารถแก้ปัญหาและควบคุมตนเองได้ เพื่อที่จะแก้ปัญหาด้วยความรอบคอบและสมบูรณ์

Osborn (1957) กล่าวถึง ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการคิดที่ประกอบด้วยความคิดนอกเนกนัย และความคิดเอกนัย ซึ่งความคิดนอกเนกนัย เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดหลายแง่หลายมุม หลายทิศทาง คิดหาคำตอบโดยไม่จำกัดจำนวน อันเป็นความคิดลักษณะแปลกใหม่จากสิ่งเร้าที่กำหนด ทำให้สามารถคิดหาวิธีการแก้ปัญหาแบบใหม่ ๆ ได้อย่างหลากหลายเป็นจำนวนมาก ส่วนความคิดเอกนัย เป็นความคิดที่ใช้ในการตัดสินใจและเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีและเหมาะสมมาก สุดท้าย ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพมากกว่าการแก้ปัญหาโดยทั่วไป

Torrance (1962) อธิบายความหมายของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการแก้ปัญหาด้วยการคิดอย่างลึกซึ้ง ที่นอกเหนือไปจากลำดับขั้นของการคิดอย่างปกติธรรมดา เน้นถึงการคิดหาทางเลือกหลาย ๆ แบบ มีความแปลกใหม่ และแตกต่างจากเดิม ก่อนที่จะนำไปเลือกใช้ในการแก้ปัญหา อันเป็นลักษณะเฉพาะภายในบุคคลที่จะสามารถคิดได้หลายแง่มุม ผสมผสานจนได้ผลลัพธ์ใหม่ซึ่งถูกต้อง สมบูรณ์กว่า

Lumsdaine and Lumsdaine (1991) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานที่ทำให้คนคิดแก้ปัญหาได้ต่างจากเครื่องคิดเลข หรือคอมพิวเตอร์ ในการช่วยปรับกระบวนการ หรือวิธีการแก้ปัญหาแต่ละครั้ง ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ มีความยืดหยุ่น มีเหตุผล มีความเฉพาะเจาะจงกับแต่ละสภาพปัญหา ทำให้การแก้ปัญหาไม่เป็นสูตรสำเร็จตายตัว หรือสำเร็จรูป จึงมีชื่อเรียกว่า “ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์”

Isaksen and Treffinger (2004) ได้ให้ความหมายของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving: CPS) ว่า หมายถึง กระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน ที่ประยุกต์ใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สัญชาตญาณ แนวคิดใหม่ ๆ ร่วมกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่ มาใช้ในการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อค้นหาทางเลือกที่มีคุณค่าในการแก้ปัญหานั้น ๆ

Olson (1996 cited in Casakin, David, & Milgram, 2010) ที่ได้อธิบายว่า ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางการคิดของมนุษย์ในการแสวงหาคำตอบ และวิธีการแก้ปัญหาจากการคิดที่มีระบบ มีความแปลกใหม่ เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยทักษะหลาย ๆ ทักษะ ที่สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนจนชำนาญ เช่นเดียวกับการพัฒนาทักษะทางกีฬา โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวและการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดหาทางเลือกที่หลากหลายแปลกใหม่แตกต่างจากรูปแบบเดิม ๆ เพื่อนำไปสู่การค้นพบและตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ และค้นหาทางเลือกที่มีคุณค่าในการแก้ปัญหานั้น ๆ รวมถึงมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

องค์ประกอบและขั้นตอนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่าน ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบ และขั้นตอนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

Guilford (1967) ได้นำเสนอทักษะกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparation) คือ การรับรู้และการเข้าใจปัญหา ต้องเข้าใจและรับรู้ก่อนว่า ปัญหานั้นคืออะไร และเป็นปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์ใด

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (Analyze) คือ การระบุแจกแจงลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการพิจารณาว่า ปัญหามีองค์ประกอบอะไรบ้าง สิ่งใดบ้างที่ทำให้เกิดปัญหา ตั้งคำถามกับตนเองถึงแนวทางที่จะช่วยให้พบทางออก แยกแยะระหว่างข้อมูลที่ไม่จำเป็นและจำเป็น

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา (Production) คือ การหาวิธีการแก้ปัญหาที่ตรงกับสาเหตุออกมาในรูปของวิธีการปฏิบัติ การรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อตั้งสมมติฐาน รวมทั้งการพิจารณาแหล่งข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการตรวจสอบ (Verification) คือ การเสนอเกณฑ์เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการเสนอวิธีแก้ปัญหา ต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้ได้วิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปประยุกต์ใหม่ (Reapplication) คือ การนำวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องไปใช้ในโอกาสต่อไป เมื่อประสบปัญหาที่มีลักษณะเดียวกัน

Lewin and Reed (1998) ได้ศึกษาและพัฒนาทักษะกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์จากแนวคิดของไอแซคเซน และคนอื่น ๆ อันประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 6 ขั้นตอน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การพร้อมที่จะเข้าใจปัญหา ช่วยสำรวจทางเลือกทั้งหมด ตีความว่าปัญหานั้นเป็นอย่างไร และการกำหนดวัตถุประสงค์การแก้ปัญหา โดยมี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างโอกาสในการค้นหาปัญหา และเข้าใจความต้องการในการแก้ปัญหา เป็นโอกาสในการบอกถึงปัญหาและเข้าใจความต้องการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ เพื่อให้เข้าใจปัญหา เป็นการช่วยให้เข้าใจความต้องการ ได้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาข้อมูลของปัญหา เป็นการค้นหาข้อมูล หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาได้สำเร็จ

ขั้นตอนที่ 3 การค้นหาปัญหา เป็นการจำแนกปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไข และสร้างวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้จำนวนมาก กำหนดกรอบของปัญหา เพื่อนำไปสู่การสร้างวิธีการที่หลากหลาย

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การค้นหาแนวคิดในการแก้ปัญหา เป็นการสร้างความคิด ทางเลือก วิถีทาง และวิธีการสำหรับแก้ปัญหา เป็นการสำรวจ หรือค้นหาความคิด เพื่อช่วยขยายความคิด และเพื่อเอาชนะข้อจำกัดในการแก้ปัญหา

องค์ประกอบที่ 3 การดำเนินตามแผนปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 5 การค้นหาทางเลือกในการแก้ปัญหา เป็นการวิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินค่าทางเลือกที่สร้างในขั้นตอนการค้นหาแนวคิดในการแก้ปัญหา ที่คาดว่า จะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากที่สุด พัฒนา ขอมรับ และใช้เกณฑ์ที่จำแนกความคิดที่จะนำไปสู่แผนการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 6 การค้นหาการยอมรับ เป็นการค้นหาสิ่งสนับสนุน หรือต่อต้านทางเลือก หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่มีอยู่

Osborn-Parnes (1967 อ้างถึงใน Mitchell & Kowalik, 1999) ได้พัฒนาโมเดล Creative problem solving (Version 3.0) เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนา โมเดลการวัดทักษะ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยเป็นกระบวนการที่มีระบบ 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. การอธิบายสภาพลักษณะของสถานการณ์ (Mess finding) หมายถึง การระบุสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความท้าทาย สถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือเกิดปัญหา
 2. การระบุข้อเท็จจริง (Data finding) หมายถึง ความพยายามที่จะระบุ หรืออธิบาย ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์
 3. การระบุปัญหา (Problem finding) หมายถึง การอธิบายสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ทุกอย่างที่เป็นไปได้ และแบ่งแยกลำดับความสำคัญ
 4. การเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา (Idea finding) หมายถึง การค้นหา หรือเสนอ วิธีแก้ปัญหาให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยไม่มีการตัดสินว่า ความคิดนั้นผิด หรือถูก
 5. การประเมินและเลือกวิธีการแก้ปัญหา (Solution finding) หมายถึง การทำให้วิธีการ แก้ปัญหามีความชัดเจนในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น เป็นการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินวิธีการ แก้ปัญหา และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด
 6. การยอมรับและวางแผนการปฏิบัติ (Acceptance finding) หมายถึง การทำให้แนวทาง แก้ปัญหาที่เลือกได้รับการยอมรับ จนนำไปสู่การวางแผนในการแก้ปัญหาและการลงมือปฏิบัติ
- Treffinger, Isaksen, and Dorval (2005) ได้เสนอองค์ประกอบของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ไว้ 4 องค์ประกอบหลัก 8 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การทำความเข้าใจปัญหา (Understanding the challenge) หมายถึง ความพยายามอย่างเป็นระบบที่จะกำหนด หรือมุ่งประเด็นไปที่ความพยายามในการแก้ปัญหา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างโอกาส (Constructing opportunities) คือ การทำให้เกิด ความรู้ทั่วไป ในการสรุปการบรรยายที่เกิดประโยชน์ ซึ่งจะช่วยในการกำหนดทิศทางสำคัญสำหรับการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาข้อมูล (Exploring data) คือ การสร้างและตอบคำถาม ซึ่งจะนำมาสู่ข้อมูลสำคัญ ความรู้สึก ข้อสังเกต ความประทับใจ และคำถามเกี่ยวกับงาน สิ่งเหล่านี้ ช่วยให้ ผู้แก้ปัญหาพัฒนาความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 3 การตีกรอบของปัญหา (Framing problems) คือ การค้นหาคำถาม ที่เฉพาะเจาะจงไปสู่ความพยายามที่จะตามมาในการแก้ปัญหา

องค์ประกอบที่ 2 การก่อเกิดแนวคิด (Generating idea) หมายถึง การก่อให้เกิดทางเลือกที่หลากหลาย สำหรับตอบสนองต่อปัญหา มี 1 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 4 การก่อให้เกิดแนวคิดในทักยะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Generating idea) คือ ผู้แก้ปัญหาจะเกิดความคิดที่หลากหลาย ความคิดที่สามารถเป็นไปได้ ความคิดใหม่ หรือความคิดละเอียดลอออีกมากมาย ในขั้นตอนนี้ จะมีการตรวจสอบ พิจารณา รวมกลุ่ม และคัดเลือกความคิดที่สามารถคาดหวังได้

องค์ประกอบที่ 3 การเตรียมพร้อมดำเนินการ (Preparing for action) หมายถึง ผู้แก้ปัญหาจะเตรียมความพร้อมสำหรับการลงมือปฏิบัติ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางเลือกที่คาดหวัง และวางแผนสำหรับการนำไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาคำตอบ (Developing solutions) คือ การวิเคราะห์ การแก้ไข หรือการพัฒนาทางเลือกที่คาดหวัง ความสำคัญในขั้นตอนนี้ มุ่งประเด็นไปที่ทางเลือก และพัฒนาความคิดที่คาดหวังไปสู่คำตอบที่เป็นไปได้ หากมีทางเลือกมากมาย ความสำคัญจะอยู่ที่การทำให้กะทัดรัด จนกระทั่งสามารถจัดการได้ หากมีทางเลือกเล็กน้อย ความท้าทายจะอยู่ที่การแก้ไข หรือพัฒนาแต่ละทางเลือกให้มีความแข็งแกร่งมากขึ้น เท่าที่จะสามารถทำได้

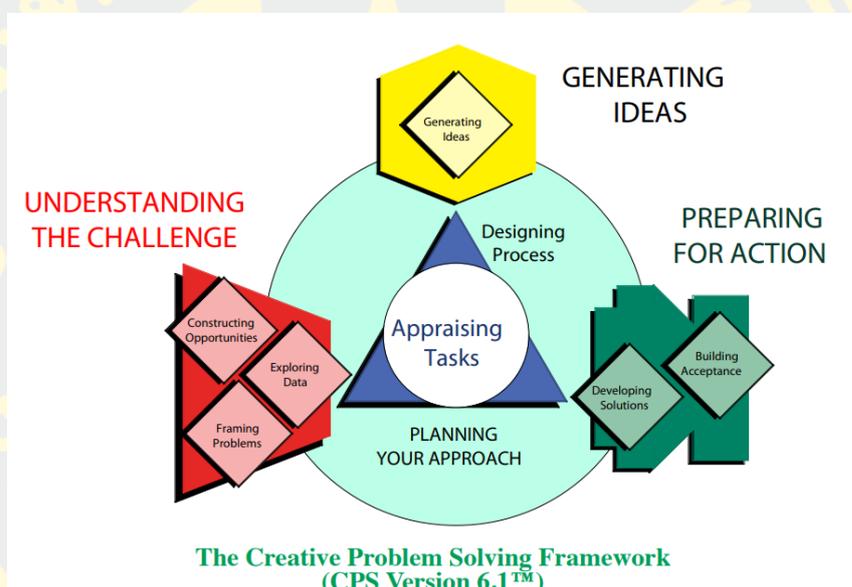
ขั้นตอนที่ 6 การสร้างการยอมรับ (Building acceptance) คือ การค้นหาแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ของตัวช่วยและอุปสรรค รวมถึงระบุปัจจัยที่เป็นไปได้ ซึ่งอาจจะมีผลต่อการนำไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการเตรียมคำตอบสำหรับการยอมรับที่ดีขึ้น และมีคุณค่ามากขึ้น นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้แก้ปัญหาระบุวิธีที่ทำให้สามารถใช้ตัวช่วยที่ดีที่สุด และหลีกเลี่ยงหรือเอาชนะอุปสรรคได้

องค์ประกอบที่ 4 การวางแผนกระบวนการ (Planning your approach) หมายถึง การดำเนินการวางแผนอันนำไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ ขั้นการวางแผนงานจะดำเนินการเมื่อตระหนักเห็นความจำเป็นที่จะต้องใช้การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ หรือการกำกับติดตามการจัดการและเปลี่ยนแปลงกิจกรรม โดยประยุกต์ใช้การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินงาน (Appraising tasks) คือ การตัดสินใจว่า ทักยะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นทางเลือกเพื่อดำเนินงานที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง มีข้อจำกัดและเงื่อนไขที่จำเป็นต้องพิจารณาเพื่อใช้ทักยะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาทั้งด้านบุคคล ผลลัพธ์ที่ต้องการ บริบทการทำงาน และวิธีการ

ขั้นตอนที่ 8 การออกแบบกระบวนการ (Designing process) คือ การดำเนินการวางแผน ขั้นตอนกระบวนการทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมมากที่สุด เพื่อก่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ทั้งนี้ กระบวนการทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Treffinger, Isaksen, and Dorval (2005) ดังกล่าวนั้น เป็นกระบวนการที่กำหนดกรอบแนวคิดและขั้นตอน ที่ชัดเจน โดยมีการอธิบายถึงวัตถุประสงค์และแนวคิดในแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด ผสมผสาน แนวคิดระหว่างความคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง กระบวนการทักษะแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ Treffinger, Isaksen, and Dorval (2005) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของ Treffinger, Isaksen, and Dorval

Puccio, Mance, and Murdock (2007) อธิบายถึงกระบวนการทักษะแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ว่า ประกอบด้วย 3 ระยะ 6 ขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอน มีการใช้ความคิด เอนกนัยและความคิดเอนกนัยสลับกัน ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ระยะการทำให้กระจ่าง (Clarifying stage) ในระยะนี้ เป็นระยะที่จะต้องเข้าใจ ในสิ่งที่ต้องการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นสำรวจวิสัยทัศน์ (Exploring the version) เป็นขั้นสำรวจสิ่งที่ต้องการกว้าง ๆ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ของผลลัพธ์ที่ต้องการ

2. **ขั้นสร้างความท้าทาย (Formulating challenge)** เป็นขั้นของการสรุป ด้วยการระบุความท้าทายที่ต้องทำ เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์นั้น

ระยะที่ 2 **ระยะเปลี่ยนสภาพ (Transformation stage)** ในระยะนี้ เป็นระยะที่จะต้องระบุแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ พร้อมทั้งทำให้แนวทางนั้น เป็นวิธีการที่สามารถปฏิบัติได้ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ

1. **ขั้นสำรวจแนวคิดในการแก้ปัญหา (Exploring idea)** เป็นขั้นสำรวจแนวทางทักษะการแก้ปัญหาที่น่าจะเป็นไปได้อย่างกว้าง ๆ เพื่อจัดการกับความท้าทายที่ระบุไว้

2. **ขั้นสร้างวิธีแก้ปัญหา (Formulate solution)** เป็นขั้นของการได้มาซึ่งแนวทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุด และถูกนำไปเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรม

ระยะที่ 3 **ระยะการนำไปใช้ (Implementation stage)** ในระยะนี้ เป็นระยะที่ถ่วงการองวิธีการแก้ปัญหา และนำไปวางแผนเพื่อการลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ

1. **ขั้นสำรวจการยอมรับ (Exploring acceptance)** เป็นขั้นของการทบทวนปัจจัยที่จะทำให้วิธีการแก้ปัญหามีประสิทธิภาพสำเร็จ

2. **ขั้นสร้างแผนงาน (Formulating a plan)** เป็นขั้นของการนำปัจจัยต่าง ๆ ในขั้นที่แล้วมาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างละเอียด

ทั้งนี้ Puccio, Mance, and Murdock (2007) ได้เพิ่มเติมขั้นตอนการสำรวจวิสัยทัศน์ และสร้างความท้าทาย ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ทำความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นกระบวนการคิด ทั้งความคิดนอกกรอบและความคิดนอกกรอบสลับกันไป

จากข้อมูลดังกล่าวมา องค์ประกอบและขั้นตอนของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นความพร้อมที่จะเข้าใจปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์การแก้ปัญหา แนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ พร้อมทั้งทำให้แนวทางนั้นเป็นวิธีการที่สามารถปฏิบัติได้ ประกอบด้วย 1) การอธิบายสภาพลักษณะของสถานการณ์ (Mess finding) 2) การระบุข้อเท็จจริง (Data finding) 3) การระบุปัญหา (Problem finding) 4) การเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา (Idea finding) 5) การประเมินและเลือกวิธีการแก้ปัญหา (Solution finding) และ 6) การยอมรับและวางแผนการปฏิบัติ (Acceptance finding)

เทคนิควิธีการทักษะการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่าน ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิควิธีการทักษะการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

ศิริพร ศรุตาทพร (2554) ได้เสนอวิธีการแก้ไขปัญหโดยอาศัยความคิดสร้างสรรค์ เรียกว่า ทักษะวิธีการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ มีดังนี้

วิธีที่ 1 ทักษะการแก้ไขปัญหแบบการสร้างพันธมิตร (Coalition building) เป็นการแก้ไขปัญหจากการมองหาผู้ร่วมกระบวนการด้วยกัน เพราะจะทำให้เกิดพลังในการแก้ไขปัญห อีกทั้งยังสามารถแลกเปลี่ยนความรู้สึกที่ได้รับจากปัญหานั้น สามารถถ่ายทอดความรู้สึกและผลเสียที่เกิดจากปัญหาคิด ๆ ไปยังกลุ่มพันธมิตร เพื่อจะได้ช่วยกันหาหนทางในการแก้ไขปัญหานั้น

วิธีที่ 2 ทักษะการแก้ไขปัญห โดยหาวิธีให้ทุกฝ่ายเป็นผู้ชนะในปัญห (Win-win situation) วิธีนี้ เป็นการทำให้ทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์ด้วยกัน โดยบางฝ่ายอาจได้ผลประโยชน์มาก ในขณะที่บางฝ่ายจะได้รับผลประโยชน์น้อย แต่จะไม่มีฝ่ายใดที่ต้องเสียประโยชน์

วิธีที่ 3 ทักษะควบคุมสถานการณ์วิกฤติ (Crisis conditions) เป็นวิธีการที่ทำให้หลายคนสามารถสร้างสรรค์ทางออกของปัญหได้แบบแปลกใหม่ และเป็นประโยชน์อย่างไม่เคยกระทำมาก่อน โดยสถานการณ์วิกฤตินั้น มีหลากหลายรูปแบบ เช่น สถานการณ์ที่ถูกจำกัดด้วยเวลา ทรัพยากร วัตถุดิบ คน และแรงงาน เป็นต้น

วิธีที่ 4 ทักษะการแก้ไขปัญหโดยอาศัยสัญชาตญาณของการตัดสินใจ (Intuition of the decision making) ทุกคนมีสัญชาตญาณของการเอาตัวรอด ความเห็นแก่ตัว การเอาชนะต่ออุปสรรค ความรู้สึก สัมผัสได้ว่า สิ่งใดดีกว่าสิ่งใด ผลก็คือ หากทุกคนปล่อยให้การแก้ไขปัญหเป็นไปตามสัญชาตญาณในขณะนั้น จะทำให้การตัดสินใจแก้ไขปัญหได้ผลออกมาดี เพียงแต่ควรจะใช้เวลาในการฝึกฝน เพื่อให้เกิดความชำนาญมากขึ้น ในการเลือกใช้สัญชาตญาณของการแก้ไขปัญหได้อย่างสร้างสรรค์

วิธีที่ 5 ทักษะการหาความรู้และประสบการณ์ใหม่จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Environmental conditions) ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ มีการนำเอาความรู้ที่สังเกตได้จากสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว ไม่ว่าจะเป็สิ่งที่อยู่ใกล้ ๆ หรือสิ่งที่อยู่ห่างออกไป การเป็นคน ที่ช่างสังเกต จะช่วยให้เกิดแรงบันดาลใจ ทำให้คิดหาเหตุผล และแนวทางที่แปลกใหม่ได้

Higgins (1995) เสนอเทคนิคความคิดสร้างสรรค์ที่ใช้ในกระบวนการทักษะการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ (The Creative Problem-Solving: CPS Process) โดยแบ่งตาม 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เทคนิคสำหรับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ได้แก่

1. การเปรียบเทียบกับผู้อื่น
2. ช่างนักพยากรณ์อนาคตและที่ปรึกษาอื่น ๆ
3. เฝ้าติดตามสัญญาณที่อ่อนแอ

4. การค้นหาโอกาส

ขั้นตอนที่ 2 เทคนิคสำหรับการรับรู้ปัญหา ได้แก่

1. Camelot เป็นการสร้างสถานการณ์ที่เป็นอุดมคติขึ้นมา ให้เปรียบเทียบกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่

2. รายการตรวจสอบ ใช้รายการตรวจสอบ (Checklist) ตรวจสอบสถานการณ์

3. การระดมสมองแบบกลับกัน เป็นการระดมสมองที่เริ่มต้นด้วยสถานการณ์และการมองหาปัญหาที่อาจเป็นไปได้ เป็นการนำสถานการณ์ที่น่าพอใจขึ้นมา แล้วมองหาสิ่งที่ผิดปกติ

4. กลอนตลกสั้น ๆ และการเขียนล้อเลียน เป็นการให้แต่งกลอนตลกสั้น ๆ และเขียนล้อเลียนเกี่ยวกับสถานการณ์

5. การทำรายการการร้องเรียน คือ การให้ผู้ที่เกี่ยวข้องระดมสมองทำรายการการร้องเรียน ทั้งแบบรายบุคคล หรือแบบกลุ่ม

6. การตอบสนองผู้อื่น คือ การพิจารณาปัญหาที่ผู้อื่นนำมาให้อย่างรอบคอบ

7. การแสดงบทบาทสมมติ คือ การจินตนาการให้ตัวเองอยู่ในสถานการณ์ของผู้อื่น

ขั้นตอนที่ 3 เทคนิคสำหรับการระบุปัญหา ได้แก่

1. เสนอและสลับความคิดผู้อื่น คือ การเสนอสิ่งที่คุณคิดว่าเป็นปัญหา และสังเกตปฏิกิริยาของอีกฝ่าย

2. การสร้างความเห็นพ้องร่วมกัน เช่น การนั่งเป็นวงกลมและอภิปรายปัญหา จนกว่าจะบรรลุความเห็นพ้องกัน การออกเสียงแบบประชาธิปไตย

3. ชุดเครื่องมือประสบการณ์ ถูกพัฒนาขึ้นโดย Idea Scope of Cambridge ช่วยให้ผู้แก้ปัญหาเผชิญกับประสบการณ์ ซึ่งทำให้พวกเขาเข้าใจปัญหาได้ดีขึ้น

4. แผนภูมิกำบังปลา

5. ราชานั่งเก้าอี้ เป็นการเสนอแนวคิดของตนเอง โดยการอธิบายเหตุผลตามแนวคิดของตนเอง จนได้ข้อสรุปเกี่ยวกับลักษณะที่แท้จริงของปัญหา

6. บีบเค้นและยืดออก บีบเค้นปัญหาเพื่อค้นหาองค์ประกอบพื้นฐาน และยืดปัญหาออกเพื่อค้นหาขอบเขตที่มากขึ้น

7. คุณทราบอะไรบ้าง เป็นการเขียนทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

8. รูปแบบใดที่มีอยู่ พิจารณาข้อมูลที่มีอยู่ และวาดภาพแสดงความสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 4 เทคนิคสำหรับการตั้งสมมติฐาน ได้แก่ การพลิกกลับสมมติฐาน คือ การเขียนสมมติฐานของปัญหาทั้งหมด และพลิกกลับสมมติฐานใหม่

ขั้นตอนที่ 5 เทคนิคสำหรับการสร้างทางเลือก ได้แก่

1. การเปรียบเทียบและอุปลักษณะ เป็นการเปรียบเทียบสิ่งที่ต่างกัน 2 สิ่ง โดยเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน โดยความคล้ายคลึง
2. การวิเคราะห์ทางออกในอดีต และการเรียนรู้จากความล้มเหลว
3. ความคิดเชื่อมโยง เป็นการคิดถึงสิ่งต่าง ๆ จากกฎเกณฑ์ 3 ข้อ คือ ความใกล้เคียง ความคล้ายคลึง และความแตกต่างกัน
4. การทำรายการคุณลักษณะ หรือทำรายการคุณสมบัติของปัญหาทั้งหมด แล้ววิเคราะห์คุณสมบัติแต่ละข้ออย่างเป็นระบบ แล้วพิจารณาถึงคุณลักษณะที่ได้มาเพื่อหาทางออก
5. เส้นตาย หมายถึง การกำหนดเวลา จะก่อให้เกิดแรงกดดันสำหรับผู้ทำงาน
6. ตรวจสอบด้วยประสาทสัมผัส คือ การคิดด้วยความรู้สึก
7. การหาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะทางอินเทอร์เน็ต
8. การวาดแผนผังความคิด
9. การฟังดนตรีเพื่อให้ผ่อนคลาย สมองจะทำงานได้ดี
10. เอยถึงการใช้ที่เป็นไปได้
11. การเปรียบเทียบตนเองเป็นสิ่งใด สิ่งหนึ่ง
12. การกระตุ้นด้วยรูปภาพให้เกิดจินตนาการ และแสดงความคิดความเห็น
13. รวบรวมวัตถุดิบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ คือ การหาข้อมูล อ่านสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาให้มากที่สุด ๆ เท่าที่จะทำได้
14. ใช้คำถาม “จะเกิดอะไรขึ้น ถ้า.....?” แล้วลองจินตนาการถึงคำตอบ
15. การระดมสมองด้วยเทคนิคต่าง ๆ ของการระดมสมอง
16. การใช้เทคนิคแบบกลุ่มให้มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 6 เทคนิคสำหรับการประเมินทางเลือก ได้แก่

1. เมทริกซ์ถ่วงน้ำหนัก
2. การลงคะแนนโดยใช้จุด คือ การให้แต่ละคนให้คะแนนในแนวคิดนั้น

ขั้นตอนที่ 7 เทคนิคสำหรับการนำทางเลือกไปปฏิบัติ ได้แก่

1. แผนภูมิ How-how ใช้คำถามว่า “อย่างไร” เพื่อหาคำตอบ
2. จงเป็นนักรบ เมื่อกำลังขายแนวคิดของคุณ
3. การวิเคราะห์แรงเสริม-แรงต้าน

ขั้นตอนที่ 8 เทคนิคสำหรับการควบคุมผลการดำเนินงาน ไม่มีเทคนิคเฉพาะในด้านนี้โดยตรง แต่สามารถใช้เทคนิคที่กล่าวไปแล้วในขั้นที่ 1-3 ได้

เจมส์ แบนเนอร์แมน (2556) ได้เสนอแนวทางในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันไว้ 5 แนวทาง เพื่อนำไปสู่การคิดแบบอัจฉริยะ ดังนี้

1. ทักษะการผสมกันอย่างฉลาดแบบมีลูกเล่น (Cunning connections) หมายถึง การนำสิ่งของต่าง ๆ ที่คิดว่าไม่น่าจะรวมกันได้ มารวมกัน

2. ทักษะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉลาดแบบมีลูกเล่น (Cunning alterations) คือ การเปลี่ยนแปลงรูปร่าง ขนาด ความเร็ว โครงสร้าง รูปแบบ เจตสี หรือลำดับของปัญหา ให้แตกต่างไปจากเดิม

3. ทักษะการนำทางอย่างฉลาดแบบมีลูกเล่น (Cunning navigations) คือ การเดินทาง หรือลองจินตนาการว่า เดินทางไปในที่ต่าง ๆ แล้วนำสิ่งที่มี หรือพบเห็นในที่นั้น ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา

David Bohm (อ้างถึงใน ฌ็อง-ฌัก ค็องมานะศิริ, 2556) เสนอวิธีการกระตุ้น ความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่ในตัวของบุคคลที่อาจจะปิดบังไว้ ด้วยความรู้ ความเชื่อ ความคิดต่าง ๆ ที่ได้พบเจอในชีวิตประจำวัน วิธีการนั้น เขาใช้ชื่อว่า Dialogue (สุนทรียสนทนา) เป็นการสร้างพื้นที่ ที่เอื้อต่อการคิดร่วมกันอย่างเสมอภาค โดยแนะนำว่า ควรประกอบด้วยคน จำนวน 20-40 คน กำหนดกฎกติกา มารยาท เพื่อสร้างกระบวนการคิดร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ในวงสุนทรียสนทนา จะไม่มีการขัดแย้ง ไม่มีบทสรุปว่า ใครถูก-ผิด เงื่อนไขสำคัญของการทำสุนทรียสนทนา อยู่ที่การฟังอย่างลึกซึ้ง มีสมาธิอยู่กับตนเองและสิ่งที่ได้ยิน ให้ความสนใจกับเสียงของคนอื่น แม้กระทั่งเสียงของความเงียบ ทุกคนเท่าใจมารวมกัน ดังนั้น สิ่งที่จะเกิดขึ้นในวงสุนทรียสนทนา คือ การที่ทุกคนเปิดใจฟังกันอย่างไม่ถือคติ พุดในประเด็นเดียวกัน ต่อเนื่องกัน จนเกิดความหมาย ที่ลึกซึ้ง โดย Bohm เชื่อว่า “รูปแบบการแลกเปลี่ยนความคิดและข้อมูลในลักษณะนี้ จะเป็น ส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์พื้นฐาน ที่จะปฏิรูปความเชื่อและค่านิยม และปลดปล่อยผู้รับการปรึกษา จากการได้รับข้อมูลผิด ๆ ซึ่งนำไปสู่การทำลายล้าง เพื่อที่ความคิดสร้างสรรค์ จะได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระจากกรอบ”

Lumsdain and Lumsdain (1995) และ Proctor (2010 อ้างถึงใน เสมอกาญจน์ โสภณศิริรักษ์, 2557) ได้กล่าวถึงเทคนิคการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ที่นิยมใช้ มีดังนี้

1. เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกระบวนการที่ให้สมาชิกในกลุ่มทุกคน ได้แสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุด โดยเสนอได้อย่างเสรี ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะที่เสนอมานี้ โดยมีการบันทึกความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะทั้งหมดไว้ หลังจากนั้น อาจจะจัดให้มีการอภิปราย ทบทวนความคิดเห็นทั้งหมด

จัดเป็นหมวดหมู่ หรือประเภท และตัดสินใจวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหา ทั้งนี้ การระดมสมองมีจุดเน้น 4 ประการ คือ 1) เน้นให้มีการแสดงความคิดเห็นออกมา (Expressiveness) สมาชิกทุกคนต้องมีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์ในการที่จะแสดงความคิดเห็นเห็นใด ๆ ออกมาจากจิตใจ โดยไม่ต้องคำนึงว่า เป็นความคิดที่แปลกประหลาด กว้างขวางล้ำสมัย หรือเพ้อฝันเพียงใด 2) เน้นการไม่ประเมินความคิดในขณะที่กำลังระดมสมอง (Non-evaluative) ความคิดที่สมาชิกแสดงออกต้อง ไม่ถูกประเมิน ไม่ว่ากรณีใด ๆ เพราะถือว่า ทุกความคิด มีความสำคัญ ห้ามวิพากษ์วิจารณ์ความคิดผู้อื่น การแสดงความคิดเห็นหักล้าง หรือครอบงำผู้อื่น จะทำลายพลังความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้การระดมสมองครั้งนั้นเปล่าประโยชน์ 3) เน้นปริมาณความคิด (Quantity) เป้าหมายของการระดมสมอง คือ ต้องการให้ได้ความคิด ในปริมาณมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แม้ความคิดที่ไม่มีทางเป็นจริงก็ตาม เพราะอาจใช้ประโยชน์ได้ ในแง่การเสริมแรง หรือการเป็นพื้นฐานให้ความคิดอื่นที่ใหม่และมีคุณค่า ยังมีความคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากเพียงใด ยังมีโอกาสค้นพบวิธีแก้ปัญหาที่ดี 4) เน้นการสร้างความคิด (Building) การระดมสมองเพื่อสร้างความคิดในการแก้ปัญหาให้เกิดขึ้นในกลุ่ม ดังนั้น สมาชิกสามารถสร้างความคิดขึ้นเอง โดยเชื่อมโยงความคิดของเพื่อนในกลุ่ม โดยใช้ความคิดของผู้อื่นเป็นฐาน แล้วขยายความเพิ่มเติมเป็นความคิดใหม่ของตนเอง

2. เทคนิคการระดมสมองโดยการเขียน (Brain writing) เป็นรูปแบบของการระดมสมอง โดยไม่ใช้วาจา ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดของการระดมสมองขั้นพื้นฐาน โดยเริ่มจากการจัดผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งล้อมเป็นวงกลม จากนั้นจึงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเขียนความคิด หรือคำตอบของตนเอง ที่จะใช้ในการตอบสนองต่อปัญหาหนึ่ง ๆ ลงบนกระดาษ ให้เวลาเฉลี่ย คนละไม่เกิน 5 นาที จากนั้น ก็จะส่งต่อกระดาษให้คนถัดไป โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรมได้อาศัยความคิดของคนอื่น ๆ เพื่อที่จะปรับปรุงความคิดเหล่านั้นให้ดีขึ้น หลังจาก ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเขียนความคิดของตนเองจนครบทุกคนในวงแล้ว ผู้นำจะอ่านความคิด หรือคำตอบที่ได้ หรือเขียนลงบนกระดาษ หรืออื่น ๆ และถ้าจำเป็น ก็จะส่งให้กลุ่มดำเนินการ ระดมสมองรอบต่อ ๆ ไป จุดเด่นของการระดมสมองโดยการเขียน คือ ผู้นำจะไม่ค่อยมีอิทธิพล ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากเกินไป

3. เทคนิคบอลพูดได้ เป็นเทคนิคที่ดัดแปลงจากเทคนิค Candle stick โดยการจัดเตรียม อุปกรณ์เสริม เช่น เทียนไข ลูกบอล ปากกา ดินสอ ฯลฯ เพื่อเป็นอุปกรณ์สำหรับกำหนดให้สมาชิก ในกลุ่มเป็นผู้พูด กล่าวคือ ผู้นำกลุ่มจะอนุญาตให้สมาชิกที่มีอุปกรณ์เสริมนั้น อยู่เป็นผู้พูดเท่านั้น ส่วนสมาชิกคนอื่น ๆ ที่ไม่มีอุปกรณ์ดังกล่าว จะต้องเป็นผู้ฟังที่ดี แล้วเมื่อผู้พูดได้แสดงความคิดเห็น ของตนจบสิ้นแล้ว ผู้นำจึงเวียนอุปกรณ์นั้นไปยังสมาชิกในกลุ่มคนอื่น ๆ ต่อไป ด้วยวิธีการดังกล่าว

สมาชิกในกลุ่มจะมีการนำเสนอความคิดของแต่ละคนจนครบทุกคน โดยผู้นำกลุ่มจะต้องชี้แนะว่าการนำเสนอความคิดนั้น ทุกคนต้องให้สิทธิ และเคารพในความคิดของผู้อื่น โดยการฟังผู้อื่นให้เข้าใจก่อน แล้วจึงแสดงความคิดเห็นของตน

4. เทคนิคการคิดแบบใยแมงมุม (Web of abstraction) วิธีการดำเนินการ โดยเริ่มจากการเขียนประเด็นปัญหาไว้ที่กลางกระดาษแผ่นใหญ่ จากนั้นสมาชิกในกลุ่มร่วมกันเขียนแสดงความคิดเห็นลงในกระดาษนั้นต่อไป มีลักษณะคล้ายใยแมงมุมแตกแขนงไปเรื่อย ๆ

5. เทคนิควิธีที่ได้รับความนิยม (Hits) เป็นการสรุปความคิดของกลุ่ม โดยการเลือกวิธีที่สมาชิกภายในกลุ่มเห็นด้วยมากที่สุด ได้รับความนิยมที่สุด

6. เทคนิคจัดกลุ่ม (Clustering) เป็นการนำแนวคิดที่มีลักษณะเดียวกันมาสรุปร่วมกัน เพื่อให้ได้ชุดของคำตอบที่มีลักษณะเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการตัดสินใจของกลุ่ม

7. เทคนิคการทำทลายความคิด (Challenging automatic thought) คือ การที่ผู้สอนตั้งคำถาม หาหลักฐานที่มาของความคิดอัตโนมัติเชิงลบของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความเป็นไปได้ของความคิดตนเอง

8. เทคนิคแผนผังก้างปลา (Fishbone diagram) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการบ่งชี้ปัญหา โดยการเขียนปัญหาและวงกลมปัญหานั้นด้านขวาของกระดาษ จากนั้นลากเส้นตรงยาวจากขวาไปซ้าย (เปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของปลา) และลากเส้นเอียง 45 องศา เป็นก้านของเส้นตรงนั้น จากนั้นระดมสมอง และเขียนสาเหตุของปัญหาทั้งหมดบนเส้นตรงที่เป็นก้าน สามารถเพิ่มก้านย่อยได้ในกรณีที่มีสาเหตุ หรือที่มาที่ควรระบุ และระบุสาเหตุที่แก้ไข หรือเข้าใจจากมากในส่วนหาง และระบุสาเหตุที่เข้าใจได้ง่ายในส่วนหัว

9. เทคนิคการเขียนแผนผังหาสาเหตุ (Why-why diagram) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการระบุสาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบ จากซ้ายไปขวา ด้วยแผนผังความคิด ซึ่งเริ่มต้นระบุปัญหาด้านซ้ายของกระดาษ และเขียนในลักษณะเหมือนแผนผังต้นไม้ เพื่อระบุสาเหตุของปัญหาด้านขวา ด้วยคำถาม “ทำไม” นอกจากนี้ การตอบคำถาม “ทำไม” เพื่อให้ได้มาซึ่งสาเหตุแล้ว การถามคำถามในรูปแบบ ใคร (Who) อะไร (What) ที่ไหน (Where) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) ซึ่งการเขียนเป็นรายการข้อคำถามดังกล่าว สามารถช่วยให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหามากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และอาจเพียงพอกับการนิยามปัญหานั้น ๆ เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

จากการศึกษาเทคนิควิธีการทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่า มีวิธีการทักษะที่หลากหลาย ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ โดยผู้วิจัยสามารถสรุปเทคนิควิธีการทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ว่า เป็นการแก้ไขปัญหาโดยหาวิธีให้ทุกฝ่ายเป็นผู้ชนะ

ในปัญหา สามารถควบคุมสถานการณ์วิกฤติได้โดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด

ความสามารถของทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

จากการศึกษา พบว่า มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึง ความสามารถทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

Torrance (1987, p. 85 อ้างถึงใน ภาณุพล โสมูล, 2561) กล่าวว่า ความสามารถของทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการนำประสบการณ์ จินตนาการมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การค้นพบความจริง (Fact-finding) เป็นความสามารถในการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา

ขั้นที่ 2 การค้นพบปัญหา (Problem-finding) เป็นความสามารถในการระบุปัญหา

ขั้นที่ 3 การตั้งสมมติฐาน (Idea-finding) เป็นความสามารถในการคิดวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 ขั้นการค้นพบคำตอบ (Solution-finding) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 5 ยอมรับผลจากการค้นพบ (Acceptance-finding) เป็นความสามารถในการนำความรู้ที่ได้ไปสร้างความรู้ใหม่

Parnes (1992) ได้กล่าวถึงความสามารถของทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ว่าเป็นการประยุกต์ใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดปัญหา หรือสถานการณ์ (Situation)
2. การค้นหาความจริง (Fact finding) เป็นการมองเห็นปัญหาข้อมูล จากสถานการณ์หรือปัญหาที่กำหนดให้ เพื่อให้รู้ว่า มีสิ่งบกพร่อง หรือผิดปกติเกิดขึ้น
3. การค้นหาปัญหา (Problem finding) เป็นการมองปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์
4. การค้นหาความคิด (Idea finding) เป็นการหาแนวคิด หรือขอบเขตของปัญหา เพื่อหาวิธีแก้ไข โดยการรวบรวมความคิดตั้งเป็นสมมติฐาน
5. การค้นหาคำตอบ (Acceptance finding) เป็นการตรวจสอบและประเมินกระบวนการคิด และคำตอบที่ได้
6. ความสามารถในการยอมรับสิ่งที่ค้นพบ (Acceptance finding ability) คือ สามารถตรวจสอบ รวมถึงประเมินกระบวนการคิดและคำตอบที่ได้

จากการศึกษาความสามารถของทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ข้างต้น พบว่าความสามารถของทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นการแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกมาเมื่อผ่านรูปแบบกระบวนการทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

การส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยลักษณะดังนี้ (พัชรา พุ่มพชาติ, 2552)

1. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่อิสระ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างงานใหม่ โดยมีการติดตามและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ประสบผลสำเร็จตามสถานการณ์ และวิธีการให้เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สนับสนุนให้มีการเรียนรู้ด้วยการคิดที่หลากหลาย โดยจัดเตรียมข้อมูลและห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่อิสระ และไม่มีข้อจำกัด
2. จัดเตรียมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติได้อย่างหลากหลาย ได้เลือกทำตามความสนใจที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล
3. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและปลอดภัย จะช่วยสนับสนุนและสร้างเสริมความคิดนอกกรอบ โดยผู้เรียนจะสามารถสำรวจ สร้างสรรค์ และพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
4. สนับสนุนการเรียนรู้และการนำไปใช้ของทักษะและเทคนิคการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่เหมาะสม ทั้งในชั้นเรียน และกิจกรรมอื่น ๆ
5. สนับสนุนให้มีการทำกิจกรรมที่ผู้เรียนมีโอกาสเลือก และมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และขั้นตอนที่ใช้ในการตัดสินใจ จะช่วยสร้างความรู้สึกรักของแต่ละบุคคลให้สามารถกำหนดตนเองได้ว่า เขาจะทำอะไร และทำอย่างไรให้ดีที่สุด
6. จัดเตรียมเวลาให้เหมาะสมกับงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้สำเร็จ และจัดเตรียมงานให้เหมาะสมกับเวลา เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ตามความจริง
7. จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในสภาพสบาย ไม่มีการลงโทษ มีการแนะนำ สนทนากับผู้เรียนให้เกิดความมั่นใจในตนเอง มีการให้กำลังใจและหวังใจ แม้มีการทำงานที่ผิดพลาดหรือล้มเหลว
8. ให้อิสระและมีทางเลือกที่หลากหลายแก่ผู้เรียน ในการแก้ปัญหาและสร้างงานด้วยวิธีการใหม่ ๆ
9. สนับสนุนให้มีการทำกิจกรรมเดี่ยวและกลุ่ม
10. ความยุ่งยากและความวุ่นวายจะเกิดขึ้นน้อยที่สุด เมื่อมีการวางแผนที่ชัดเจนในการกำหนดเป้าหมาย และจะต้องมีความยืดหยุ่นบ้างในบางครั้ง

11. การสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นจากการเคารพที่มีต่อกัน และการยอมรับระหว่างบุคคล จึงควรให้ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนและร่วมมือในการทำกิจกรรม

12. สนับสนุนให้มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และมีการเอาใจใส่ดูแล การเปิดใจกว้างยอมรับวิธีการแก้ปัญหา แม้มีการขัดแย้งบ้าง แต่ก็จะทำให้เกิดความคิดใหม่ขึ้นมาได้

จากการศึกษาการส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จะเกิดขึ้นจากการเคารพ ซึ่งกันและกัน มีการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างกัน มีการเอาใจใส่ดูแล จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและปลอดภัย มีกิจกรรม ที่เปิดโอกาสให้เลือกได้อย่างอิสระและหลากหลาย มีความยืดหยุ่นจนสามารถปฏิบัติได้สำเร็จ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ชุลีพร ปิ่นชนสุวรรณ (2556) ที่ทำการศึกษาผลการเรียนแบบอีเลิร์นนิ่งด้วยการจัดการ เรียนรู้แบบสืบเสาะ เพื่อการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาชีพครู พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาชีพครูที่เรียน แบบอีเลิร์นนิ่งด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเพื่อการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มิ่งขวัญ ภาคสัญญาไชย (2560) ที่ทำการศึกษาการประเมินการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า โดยภาพรวม นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เท่ากับ 18.57 คะแนน จากคะแนนเต็ม 36 คะแนน เมื่อจำแนกตามชั้นปี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์มากที่สุด คือ 23.85 คะแนน รวมทั้งพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ ระหว่างชั้นปีของนักศึกษาที่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาณุพล โสมูล (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับ สื่ออินโฟกราฟิก ซึ่งเป็นการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการเรียนรู้เรื่องทางออกแค่พอเพียง หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับสูง 3) ความสามารถในการสร้างสรรค์สื่ออินโฟกราฟิกอยู่ในระดับสูง และ 4) ความคิดเห็น ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด

พิมพ์ฉวี ทวีบท, กนัษชัย ชะนูนันท์ และจินตนา กล้าเทศ (2563) ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหา

แบบร่วมมือ และศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือของนักเรียนห้องเรียนพิเศษ วิทยาศาสตร์ เรื่อง ปริมาณสารสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน ที่ประกอบด้วยวงจร PAOR 4 ขั้นตอน ต่อเนื่องกัน 3 วงจร ผลการวิจัย พบว่า หลังการจัดกิจกรรมในแต่ละวงจรปฏิบัติการนั้น นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในการแก้ปัญหา ร่วมกับสมาชิกด้วยการให้ความร่วมมือกันดีขึ้น ทั้งนี้ ยังพบว่า หลังจาก จัดการเรียนรู้ครบทุกวงจรปฏิบัติการ นักเรียนมีสมรรถนะอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 97 โดยแต่ละขั้นของกิจกรรม เน้นให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสมาชิก ในการแก้ปัญหา ให้ประสบความสำเร็จ

เวทิสา ต้อยเขียว, สกนธ์ชัย ชะนูนันท์ และอัญชลี สิริกุลขจร (2563) ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เรื่อง ปฏิบัติการเคมี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการใช้ชั้นเรียนตามวงจร PAOR ทั้งหมด 3 วงจร ผลการวิจัย พบว่า ครูจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ช่วยพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยนักเรียนมีระดับสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นตามลำดับ จากวงจรปฏิบัติการที่ 1 วงจรปฏิบัติการที่ 2 และวงจรปฏิบัติการที่ 3

Ellison (1995 อ้างถึงใน ญาณี เพชรแอน, 2557) ได้ศึกษาความสามารถ ในการคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อการเรียนการสอนแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ระดับอุดมศึกษา โดยทำการศึกษากับนักศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่ได้เรียนรู้ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น โดยพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ด้านการคิด คล่องแคล่วสูงที่สุด ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

Osburn and Mumford (2006) พัฒนาการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้กลยุทธ์สาเหตุ (Penetration) ซึ่งในทุกขั้นตอนให้ความสำคัญกับการระบุสาเหตุหลักที่สำคัญ เน้นการกำหนด สาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสภาพปัญหา และกลยุทธ์การคาดการณ์ (Forecasting) ซึ่งจะให้ความสำคัญกับการคาดคะเนผลที่ตามมาของแผนการปฏิบัติทั้งเชิงบวก เชิงลบ และประเมินเงื่อนไข ที่ต้องการสำหรับการประสบผลสำเร็จ เมื่อดำเนินการปฏิบัติตามแผน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 2 จำนวน 174 คน ผลการวิจัย พบว่า การฝึกฝนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ด้วยกลยุทธ์สาเหตุ และกลยุทธ์การคาดการณ์ มีผลทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

JeeHyun (2017) ในการศึกษาได้พัฒนาโปรแกรม STEAM โดยใช้ข้อมูลกราฟิก และการสร้างแบบจำลอง 3 มิติ ผลจากการนำโปรแกรม STEAM ที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมในกรุงโซล พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนทุกคนที่เข้าร่วม โครงการดีขึ้น โดยเฉพาะองค์ประกอบที่สร้างแรงบันดาลใจได้แสดงให้เห็นถึงการปรับปรุงที่ดีที่สุดในองค์ประกอบความสามารถ ในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จากผลการศึกษา คาดว่า โปรแกรม STEAM ต่าง ๆ ที่ใช้อินโฟกราฟิกและการสร้างแบบจำลอง 3 มิติ จะได้รับการพัฒนาและประยุกต์ใช้ใน โรงเรียนประถมศึกษา เพื่อการฝึกฝนความสามารถเชิงสร้างสรรค์ ที่มีความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับสังคมในอนาคต

จากการศึกษานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงทดลอง และการประเมินการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนและนักศึกษา แต่ไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ด้วยการให้การปรึกษากลุ่ม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการศึกษาเชิงบูรณาการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความหมายของนวัตกรรมการศึกษาเชิงบูรณาการ

ผู้วิจัยสรุปความหมายของนวัตกรรม คือ สิ่งใหม่ ๆ หรือการพัฒนาของเก่าให้ใหม่ขึ้น หรือแปลกใหม่จากเดิม ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบของสิ่งประดิษฐ์ใหม่ แนวความคิดใหม่ วิธีการใหม่ กระบวนการใหม่ที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น ภายใต้ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความชำนาญของบุคคล หรือองค์กร ที่นอกเหนือจากงานที่ทำประจำอยู่ (อรจริย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 2555; พินิจ มีคำทอง, 2561; สมบัติ นามบุรี, 2562; Herkema, 2003; Lemon and Sahota, 2003; DTL, 2004)

ซึ่งการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ เติบโตมากขึ้นในปัจจุบัน โดยมีการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิ การใช้โทรศัพท์ อีเมล แชนแนลผ่านโปรแกรม Line messenger หรือการใช้ Web-based learning video conference โดยนวัตกรรม การศึกษาเชิงบูรณาการ โดยใช้เทคโนโลยี สามารถให้บริการได้ในพื้นที่ที่ห่างไกล นอกจากนี้ ยังลดการป้องกันตนเองของผู้รับการปรึกษาที่ต้องเปิดเผยเรื่องราวให้แก่ผู้ให้การศึกษา ประหยัดเวลาในการเดินทาง (Chester & Glass, 2006) จะเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพของ

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ มีประสิทธิภาพไม่แตกต่างจากการให้บริการรูปแบบดั้งเดิม แต่เป็นวิธีการที่สะดวกและเข้าถึงง่าย โดยเฉพาะสภาวะปัจจุบัน เมื่อบุคคลต้องเจอกับเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์มาก่อน ก่อให้เกิดความทุกข์ใจ ไม่สบายใจ เช่น สถานการณ์โรคระบาด Covid-19 เป็นต้น (วารางคณา โสমনันท์, คาลอส บุญสุภา และพลอยไพลิน กมลนาวัน, 2564)

นอกจากนี้ การปรึกษาเชิงบูรณาการ ยังเป็นการเลือกสรร วิเคราะห์ และสังเคราะห์ จุดเด่นของทฤษฎีและเทคนิควิธีการปรึกษาต่าง ๆ เพื่อนำมาบูรณาการในการปรึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ความซับซ้อนของพฤติกรรมของมนุษย์ ไม่สามารถอธิบายให้เข้าใจได้ด้วยทฤษฎีเพียงทฤษฎีเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อต้องพิจารณาถึงระดับและประเภทของปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงของผู้มารับบริการ (Corey, 2017; Hackney & Cormier, 2009) เพราะไม่ใช่ทฤษฎีเพียงทฤษฎีเดียวที่จะประกอบด้วยความจริงทั้งหมด และเพราะไม่มีชุดของเทคนิคการให้ปรึกษาเพียงชุดเดียว ที่จะทำงานได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้มารับการปรึกษาที่หลากหลาย แนวทางบูรณาการจึงถือเป็นสัญญาสำหรับการดำเนินการให้ปรึกษา Norcross and Beutler (2008) ยืนยันว่า การดำเนินการทางคลินิกที่จะได้ผล ต้องมีแง่มุมที่มีความยืดหยุ่นและบูรณาการ การบูรณาการการปรึกษา ถือได้ว่า เป็นกระบวนการที่ดีที่สุด มีศักยภาพ และก้าวข้ามขอบเขตของแนวคิดการปรึกษาแบบทฤษฎีเดียว เพื่อที่จะดูว่ามีการปรึกษารูปแบบใดบ้าง ที่สามารถเรียนรู้ได้จากแนวคิดอื่น ๆ ส่วนใหญ่แล้ว นักจิตบำบัดไม่ได้กำหนดว่าจะต้องจงรักภักดี ยึดติดกับทฤษฎีใด ทฤษฎีหนึ่ง เป็นการเฉพาะ แต่มักจะให้ความสนใจรูปแบบของการบูรณาการมากกว่า (Norcross, Karpiaak, & Lister, 2005; Norcross & Beutler, 2008) วิธีการปรึกษาเชิงบูรณาการมีลักษณะที่เปิดกว้าง ทั้งการบูรณาการทฤษฎีและการบูรณาการเทคนิค และมีหลักการอ้างอิงเชิงบูรณาการมากกว่าการผสมผสาน (Norcross et al., 2005) แม้ว่าจะมีเงื่อนไขที่ต่างกัน บางครั้งใช้คำว่า Eclecticism, Integration, Convergence และ Rapprochement แต่ต่างก็มีเป้าหมายเหมือน ๆ กัน เป้าหมายสูงสุดของการบูรณาการ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพ และการประยุกต์ใช้กับการทำจิตบำบัด (Norcross & Beutler, 2008)

สรุปได้ว่า ผู้วิจัยจะพัฒนานวัตกรรมการปรึกษาเชิงบูรณาการ โดยมีการปรึกษาแบบออนไลน์ และการปรึกษาแบบออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ที่พัฒนาบนแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา

ประเภทของให้ปรึกษาเชิงบูรณาการ

Norcross and Beutler (2008) ได้แบ่งการปรึกษาเชิงบูรณาการไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การบูรณาการแบบข้ามทฤษฎี (Common factors) โดยไม่มุ่งเน้นเพียงเทคนิควิธีหรือทฤษฎี แต่เป็นการแสวงหาหลักการร่วมของทฤษฎีต่าง ๆ และนำมาประยุกต์ใช้ในการปรึกษาแบบบูรณาการ เช่น หลักการร่วมอย่างหนึ่งที่พบในหลายทฤษฎี คือ การช่วยให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักในการวิเคราะห์ตัวเอง (Self-criticism) แม้ว่าเทคนิควิธีการแต่ละทฤษฎีที่ใช้จะแตกต่างกันก็ตาม (Moursund & Erskine, 2004) เช่น Cognitive therapy จะใช้วิธีการให้ผู้รับการปรึกษาวิเคราะห์ความคิดเชิงลบผ่านการโต้แย้ง พิจารณาหลักฐาน หรือความสมเหตุสมผล แต่ Gestalt จะใช้วิธีการ Empty chair เพื่อให้ผู้รับการปรึกษารับรู้ถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้น เป็นต้น

2. การบูรณาการทางเทคนิค (Technical eclectics) คือ การเลือกเอาเทคนิค หรือวิธีการบำบัดที่ถือว่าดีที่สุดสำหรับผู้รับการปรึกษา และปัญหาของผู้รับการปรึกษา การได้มาซึ่งเทคนิคหาได้จากผลการวิจัยที่ระบุว่า ที่ผ่านมามีวิธีการแบบไหนที่ทำงานมีประสิทธิภาพมากที่สุด กับลักษณะปัญหาที่คล้ายคลึงกันกับบุคลิกของผู้รับการปรึกษา การบูรณาการทางเทคนิค (Technical eclectics) ใช้การดึงเฉพาะเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษา ซึ่งรูปแบบการปรึกษาจะแตกต่างกันออกไป โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการภายใต้กรอบของทฤษฎีที่เป็นต้นกำเนิดเดิม ซึ่งการบูรณาการทางเทคนิคแตกต่างจากการบูรณาการทางทฤษฎี (Theoretical integrationists) ที่เอามาทั้งแนวความคิดและเทคนิคของทฤษฎีหลาย ๆ ทฤษฎีนั้น ๆ มาเลย ซึ่งอาจจะเข้ากันได้ หรือเข้ากันไม่ได้ก็ได้ สำหรับการบูรณาการทางเทคนิค (Technical eclectics) นั้น ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการเชื่อมต่อกันระหว่างรากฐานแนวความคิดและเทคนิค

3. การบูรณาการทฤษฎี (Theoretical integrationists) คือ การให้การปรึกษาโดยใช้แนวคิดพื้นฐาน รวมทั้งเทคนิคต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 ทฤษฎีขึ้นไป มาบูรณาการกัน ด้วยความหวังว่าผลที่จะตามมาจะได้ผลดีกว่าการรักษาด้วยวิธีการเพียงวิธีเดียว ความหมายของมันก็ตรงตามชื่อ เช่น การบูรณาการทฤษฎีพื้นฐานในกลุ่มของจิตบำบัดกับเทคนิคที่มาจากแต่ละทฤษฎี การรวมจิตวิเคราะห์และทฤษฎีระหว่างบุคคลเข้าด้วยกัน การรวมทฤษฎีกลุ่มการบำบัดการรู้คิด (Cognitive) เข้ากับกลุ่มพฤติกรรม (Behavioral) หรือทฤษฎีระบบ (System theory) มาบูรณาการเข้ากับทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม เป็นต้น การบูรณาการทฤษฎีนี้ เป็นการสร้างแนวคิด หรือทฤษฎีที่นอกเหนือจากการบูรณาการเทคนิคและวิธีการเข้าด้วยกัน มีเป้าหมายเพื่อที่จะสร้างกรอบความคิดที่สังเคราะห์องค์ประกอบที่ดีที่สุดของการบำบัด 2 วิธี หรือมากกว่านั้นเข้าด้วยกัน การบูรณาการลักษณะนี้ต้องการเป็นมากกว่าการรวมกันแบบง่าย ๆ

4. การบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค (Assimilative integration) คือ การที่ผู้บำบัดยึดถือทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเป็นพื้นฐานแล้ว แต่มีความตั้งใจที่จะเลือกแนวคิดและมุมมองจากทฤษฎีอื่น ๆ (Messer, 2001) ในการทำเช่นนี้ นักบูรณาการแบบ Assimilative integration จะรวมข้อดีของทฤษฎี

หนึ่งที่มีความสอดคล้อง มีความยืดหยุ่นกันกับเทคนิคการบำบัดจากทฤษฎีอื่น ๆ เช่น นักบำบัดกลุ่ม Cognitive อาจใช้ Two-chair dialogue ของกลุ่ม Gestalt ในระหว่างการบำบัดด้วยทฤษฎีของ Cognitive เป็นต้น

โดยสรุป ประเภทของการให้การปรึกษาเชิงบูรณาการประกอบด้วย การบูรณาการแบบข้ามทฤษฎี การบูรณาการทางเทคนิค การบูรณาการทฤษฎี และการบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

สำหรับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาในครั้งนี้อย่างนี้ ประกอบด้วยโปรแกรมการบูรณาการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา โดยมีทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นเป็นฐาน ผู้วิจัยใช้การปรึกษาเชิงบูรณาการแบบผสมผสาน โดยใช้วิธีการบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค (Assimilative integration) โดยทฤษฎีการปรึกษากลุ่มที่ใช้คือ ทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น (Solution-focused brief therapy) เป็นแกนหลัก (Core theory) ร่วมกับเทคนิคการอบรม

ทฤษฎีของการปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้น

1. ประวัติความเป็นมาของทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น

สตีฟ เดอ ซาเซอร์ (Steve de Shazer) นักสังคมสงเคราะห์ และอินซู คิม เบิร์ก (Insoo Kim Berg) ซึ่งเป็นนักสังคมสงเคราะห์ เป็นผู้ร่วมงานและภรรยาของสตีฟ เดอ ซาเซอร์ ซึ่งเป็นชาวเกาหลีโดยกำเนิด ทั้งคู่เป็นผู้ริเริ่มและเป็นผู้นำเกี่ยวกับทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น (Solution-Focused Brief Therapy: SFBT) ในช่วงปลายปี ค.ศ. 1970 ข้อสมมติฐานเบื้องต้นของสตีฟ เดอ ซาเซอร์ เชื่อว่า มนุษย์เป็นผู้มีความสามารถ มีสุขภาพกายและจิตที่สมบูรณ์สามารถสร้างสรรค์หรือสามารถที่จะหาคำตอบเพื่อเสริมสร้างชีวิตของตนเอง สำหรับผู้มารับการปรึกษาล้วนใหญ่ที่มาขอรับการปรึกษานั้นจะมาพร้อมกับปัญหาของเขา แต่ผู้มารับการปรึกษาก็จะรู้ว่าต้องทำอะไรเพื่อแก้ไขปัญหานั้นหรือความทุกข์ใจนั้น โดยผู้มารับการปรึกษาอาจมีคำตอบที่เขาคิดว่าจะเป็นทางออกของปัญหาของเขาเองอยู่แล้ว แต่อาจยังไม่แน่ใจ หรือยังตัดสินใจไม่ได้ และโดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้มารับการปรึกษามักจะรู้ว่าต้นเหตุของปัญหาเขาคืออะไร ความเป็นมาอย่างไร ผู้ให้การปรึกษานั้น จะต้องมีส่วนช่วยให้ผู้มารับการปรึกษาได้รู้จักความสามารถ หรือสมรรถนะของตัวเอง เพื่อจะได้ใช้ความสามารถ และความรู้ที่ผู้มารับการปรึกษามีอยู่ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง โดยผู้ให้การปรึกษาสามารถทำหน้าที่เป็นสะพานที่จะช่วยให้ผู้มารับการปรึกษาเปลี่ยนมุมมองจากการที่มุ่งเน้นแต่ตัวปัญหาที่เกิดขึ้น ไปสู่การมุ่งเน้นการหาคำตอบ หรือทางออกใหม่ ๆ ที่คาดว่าจะเป็นไปได้ การปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้น มีกระบวนการในการแก้ปัญหาเหมาะสม การมารับการปรึกษาเป็นเพียงกลอนบนประคูด ซึ่งอาจเปิดไปสู่ชีวิตที่สะดวกสบายขึ้น

ถ้าเพียงแต่พวกเขาหาถูกเจอพบ บ่อยครั้งที่ผู้รับการปรึกษาเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ และเกิดความสับสน ในการพยายามที่จะค้นหาเหตุผลที่ทำให้เกิดการลือก หรือการที่ประตู ไม่ยอมเปิด แทนที่จะมองหาถูกถูกเจอในการหาทางออกของแต่ละสถานการณ์

(ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2554; เพ็ญนภา กุลนภาคล, 2565; Goldenberg & Goldenberg, 2008)

ซึ่งสตีฟ เดอร์ ซาเซอร์ (Steve de Shazer) และเพื่อนร่วมงานที่ Brief Family Therapy Center ในมิลวอกกี (Milwaukee) แยกออกมาจาก MRI Brief therapy เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า ผู้รับการปรึกษาที่มาขอให้ช่วยในการเปลี่ยนแปลง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ผู้ให้การปรึกษาที่เน้นการแก้ปัญหาได้แย้งว่า ผู้รับการปรึกษามีความต้องการร่วมมือและต้องการ เปลี่ยนแปลงจริง ๆ พวกเขาจะต่อต้านการตีความ หรือการแทรกแซงจากผู้ให้การปรึกษานั้น ไม่เหมาะสมเขา การบำบัดแบบเน้นการแก้ปัญหานี้ ผู้ให้การปรึกษาจะยกย่องชมเชยผู้รับการปรึกษา เพื่อให้เกิดการร่วมมือ “ดูเหมือนว่า คุณพยายามที่จะเป็นแม่ที่ดีภายใต้สถานการณ์ที่ยุ่งยาก” ซึ่งเป็น การเน้นที่ข้อดี (Strength) หรือความสำเร็จในอดีต เมื่อสมาชิกครอบครัวรู้สึก ว่า ผู้ให้การปรึกษา อยู่ข้างเขาแล้ว ผู้ให้การปรึกษาจะสามารถให้การแนะนำว่า หากเขามองคำสั่งใหม่ อาจจะทำให้เขา รู้สึกดีขึ้น ผู้ให้การปรึกษาจะให้การแนะนำสำหรับการเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงในสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ (Small changes) ซึ่งการทำสำเร็จครั้งหนึ่ง จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งต่อไป การเปลี่ยนแปลง เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ประเด็นอยู่ที่ว่ามันจะเกิดขึ้นเมื่อไหร่ ด้วยวิธีนี้ จะสร้าง ความคาดหวังว่า การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นทันทีที่พบ (Key) ผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา จะร่วมกันค้นหาวิธีที่จะช่วยแก้ปัญหา จากนั้น ผู้ให้การปรึกษาจะช่วยสร้างความคาดหวัง ต่อการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ และทำให้บรรลุเป้าหมายได้ง่ายขึ้น

การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น สตีฟ เดอ ซาเซอร์ และคณะ พบว่า ผู้รับการปรึกษามีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น หลังจากการพูดถึงอนาคตที่ตนเองสนใจ โดยไม่ต้องทำ การวิเคราะห์ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และผู้รับการปรึกษารู้สึกได้ถึงพลังใจที่เกิดขึ้นในตนเอง จากการอธิบายถึงอนาคตที่ตนปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นกับชีวิตของตน (Goldenberg, 2013)

Corey (2017) กล่าวว่า การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น (Solution-focused brief therapy) เป็นทฤษฎีการปรึกษาในกลุ่ม Postmodern พัฒนามาจากแนวคิดการปรึกษา แบบกลยุทธ์ (Strategy model)

สรุปการให้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น เป็นทฤษฎีการปรึกษาในกลุ่ม Postmodern ถือกำเนิดขึ้นมากกว่า 50 ปี โดยผู้ให้การปรึกษา สามารถทำหน้าที่เป็นสะพาน ที่จะช่วยให้ผู้มารับการปรึกษาเปลี่ยนมุมมองจากการที่มุ่งเน้นแต่ตัวปัญหาที่เกิดขึ้น ไปสู่การมุ่งเน้น การหาคำตอบ หรือทางออกใหม่ ๆ ที่คาดว่าจะเป็นไปได้

2. แนวคิดการให้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น

การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น มีความเชื่อพื้นฐานว่า ทุกคนมีความเข้มแข็ง และมีความสามารถที่จะค้นหาทางออกของคำตอบ หรือสามารถปรับเปลี่ยนชีวิตของพวกเขา ภายใต้สมมติฐาน บุคคลมีความสามารถในการแก้ไขความท้าทายชีวิตที่เข้ามา แต่ในบางครั้ง บุคคลอาจจะสูญเสียทิศทาง หรือไม่ได้ตระหนักในความสามารถของตัวเอง Berg เชื่อว่า ผู้รับการปรึกษามีความสามารถที่จะหาทางออกในทุกสถานการณ์ที่เข้ามาในชีวิต และบทบาทของผู้ให้การปรึกษา คือ การช่วยให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักถึงความสามารถที่เขามี หลักการสำคัญของการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น คือ การสร้างความหวังให้กับผู้รับการปรึกษา และมองในแง่บวก

โดยการสร้างความคาดหวังเชิงบวกว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นไปได้ การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัญหา แต่ให้ความสำคัญกับความสามารถที่มีอยู่ในตัวของผู้รับการปรึกษา ให้ความสำคัญกับความเข้มแข็งมากกว่าความอ่อนแอ (Berg & Miller, 1992; De Shazer et al, 2007; Gingerich & Eisengart, 2000; O' Hanlon & Weiner-Davis, 2003 อ้างถึงใน พิมพ์พร งามเหมาะ, 2558)

นอกจากนี้ Corey (2017) กล่าวว่า การบำบัดแบบทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นแตกต่างจากการบำบัดแบบดั้งเดิม ผู้ให้การปรึกษาจะเน้นไปที่สิ่งที่เป็นไปได้ และแทบจะไม่สนใจที่จะเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา De Shazer (1999 cited in Corey, 2017) กล่าวว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องรู้สาเหตุของปัญหาที่จะแก้ไข และก็ไม่จำเป็นที่จะมีความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุกับการแก้ไขของพวกเขา การรวบรวมเกี่ยวกับปัญหา ไม่จำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น หากรู้และเข้าใจปัญหา ก็ไม่สำคัญ ดังนั้น เพื่อให้สามารถค้นหาทางออกที่เหมาะสม หลายคนอาจพิจารณาวิธีแก้ไขหลาย ๆ ทาง และทางเลือกที่เหมาะสมกับคนหนึ่ง ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับคนอื่น ๆ ในการปรึกษาแบบทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ผู้รับการปรึกษาเป็นผู้เลือกเป้าหมายที่พวกเขาต้องการจะบรรลุ และสนใจเพียงเล็กน้อย จะได้รับการวินิจฉัย ซักประวัติ หรือสำรวจปัญหา

2.1 การปรับตัวทางบวก (Positive orientation) การปรึกษาตามทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น อยู่บนความเชื่อพื้นฐานว่า ทุกคนมีความเข้มแข็ง และความสามารถที่จะสร้างทางออกที่สามารถยกระดับชีวิตของพวกเขา ภายใต้สมมติฐานของการบำบัดแบบเน้นทางออกระยะสั้น คือ การที่ผู้รับการปรึกษามีความสามารถที่จะแก้ไขความท้าทายชีวิตที่เข้ามาหา แต่ในบางครั้ง ผู้รับการปรึกษาอาจจะสูญเสียทิศทาง หรือไม่ได้ตระหนักในความสามารถของตัวเอง ไม่ว่าจะไรที่เป็นสถานการณ์ของผู้รับการปรึกษา เมื่อเขาเข้ามารับการบำบัด Berg เชื่อว่า ผู้รับการปรึกษามีความสามารถและบทบาทของผู้ให้การปรึกษา คือ ต้องช่วยให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักถึง

ความสามารถที่เขามี สำคัญสำคัญของการบำบัดเกี่ยวกับการสร้างความหวังให้กับผู้รับการปรึกษา และการมองในแง่บวก โดยการสร้างความคาดหวังเชิงบวกว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้ การบำบัดแบบเน้นทางบอกระยะสั้น เป็นแนวทางที่ไม่สนใจสภาวะความเจ็บป่วย เน้นความสามารถมากกว่า สิ่งที่ยาก และความเข้มแข็งมากกว่าความอ่อนแอ รูปแบบของทางออกต้องใช้ปรัชญาเกี่ยวกับการยอมรับในสิ่งที่เขาเป็น และประเมินเขาในการสร้างทางออก O' Hanlon (1994 cited in Corey, 2017) อธิบายการปรับตัวทางบวกนี้ว่า การแก้ปัญหาชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของการเติบโตมากกว่า การเน้นไปที่สภาวะความเจ็บป่วยของปัญหา และการเปลี่ยนแปลงที่ปาฏิหาริย์สามารถเกิดขึ้นได้ ทันใด เพราะผู้รับการปรึกษามักจะมารักษาในขั้นของการปรับตัวกับปัญหา แม้กระทั่งการแก้ปัญหาเพียงเล็กน้อย พวกเขาได้พิจารณา ถูกปิดบังด้วยอิทธิพลของการปรับตัว ผู้รับการปรึกษามักจะมีเรื่องราวที่เป็นปมของการตัดสินใจว่า เกิดอะไรขึ้น ที่ผ่านมาในชีวิตเขา สถานการณ์ของเขา ในอนาคต ผู้ให้การปรึกษาแบบเน้นทางบอกระยะสั้น ต้องเผชิญกับสิ่งที่ผู้รับการปรึกษา ประสบอยู่ด้วยการสนทนาในแง่บวก โดยเชื่อว่า พวกเขาทำได้ใช้ประโยชน์จากเป้าหมายที่มีอยู่ ผู้ให้การปรึกษาเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการจบปัญหา ไปสู่ขั้นการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่เป็นไปได้ ผู้ให้การปรึกษาสามารถกระตุ้น และ ทำผู้รับการปรึกษา ได้เรียนเรื่องราวที่แตกต่างจากเดิม ที่จะนำไปสู่จุดหมายใหม่ (Corey, 2017)

2.2 ค้นหาว่าอะไรคือสิ่งที่ทำให้เกิดผล (Looking for what is working) จุดเน้นของการปรึกษาตามทฤษฎีเน้นทางบอกระยะสั้น คือ การมุ่งเน้นในสิ่งที่ทำให้เกิดผลในชีวิตของผู้รับการปรึกษา ซึ่งแตกต่างอย่างสิ้นเชิงในการบำบัดแบบดั้งเดิม ที่เน้นไปที่ตัวปัญหา บุคคลจะนำเรื่องราวมาในการบำบัด บางคนใช้ความเชื่อของตัวเองว่า ชีวิตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ หรือเลวร้าย นั่นคือ เป็นผลทำให้เขาห่างจากเป้าหมายออกไปเรื่อย ๆ ผู้ให้การปรึกษาช่วยให้ผู้รับการปรึกษาให้ความสนใจกับข้อยกเว้นมากกว่ารูปแบบของปัญหา พวกเขาสนับสนุนความหวัง โดยช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสารวจข้อยกเว้น เมื่อเวลาที่ปัญหาในชีวิตของเขาน้อยลง การปรึกษาตามทฤษฎีเน้นทางบอกระยะสั้น ค้นหาว่า อะไรที่บุคคลจะกระทำให้เกิดผล และช่วยให้เขาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อจัดปัญหาให้สั้นที่สุด ในระยะเวลาที่เป็นไปได้ O' Hanlon (1999 cited in Corey, 2017) กล่าวว่า การกระตุ้นให้คนเปลี่ยนจากการวิเคราะห์ธรรมชาติของปัญหา และวิธีการที่ทำให้เกิดขึ้น ไปสู่การค้นหาทางออกและลงมือแก้ไข มีแนวทางที่หลากหลายที่จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาคิดเกี่ยวกับอะไรที่เป็นผลกับพวกเขา De Shazer (1991 cited in Corey, 2017) เสนอการเชื่อมกับผู้รับการปรึกษาในการสนทนาที่นำไปสู่ความก้าวหน้า โดยบุคคลสร้างสถานการณ์ที่พวกเขาสามารถได้มาซึ่งเป้าหมายของเขา De Shazer กล่าวว่า “บอกฉันเกี่ยวกับเวลาที่คุณรู้สึกดี

และเมื่อทุกอย่างได้คลี่คลายลง” มันอยู่ในเรื่องราวของคุณค่าของชีวิต ซึ่งเป็นพลังในการปลดปล่อย ปัญหา และทางออกใหม่ที่ชัดเจนและเป็นไปได้ (Corey, 2017)

2.3 เน้นไปที่ทางออก ไม่ใช่ที่ตัวปัญหา (Focus on solution, not problem) การปรึกษา ตามทฤษฎีทางอกระยะสั้นแตกต่างจากการบำบัดแบบเดิม ๆ โดยจะไม่เน้นที่อดีตของปัญหา แต่จะเน้นไปที่ปัญหาในปัจจุบันและอนาคต ผู้ให้การปรึกษาที่เน้นการหาทางออก จึงให้ความสนใจ กับวิธีแก้ไขที่เป็นไปได้ และให้ผู้รับการปรึกษาลองจินตนาการภาพของความสำเร็จ เพราะ การทำแบบนี้ จะทำให้ผู้รับการปรึกษามีกำลังใจที่จะทำในครั้งต่อไป

De Shazer (1991 cited in Corey, 2017) แนะนำว่า ผู้ให้การปรึกษาไม่จำเป็นต้องรู้ถึง สาเหตุของปัญหา เพราะระหว่างปัญหากับวิธีแก้ไข อาจจะไม่สัมพันธ์กันก็ได้ เพราะฉะนั้น การค้นหาที่ “ถูกต้อง” คือ “ทางออก” ซึ่งแต่ละคนอาจจะมียุติวิธีแก้ไขที่หลากหลาย บางวิธี อาจจะเหมาะกับคนนี้ แต่ไม่เหมาะกับอีกคนก็ได้ สรุปก็คือ ผู้รับการปรึกษา ควรจะเป็นคนกำหนด เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดผลสำเร็จได้ด้วยตนเอง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การให้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางอกระยะสั้น มีความเชื่อพื้นฐานว่า ทุกคนมีความเข้มแข็ง และมีความสามารถที่จะค้นหาทางออกของคำตอบ ผู้ให้การปรึกษา จะเน้นไปที่สิ่งที่เป็นไปได้ และจะไม่สนใจสิ่งที่จะทำให้เข้าใจเกี่ยวกับปัญหา

3. ขั้นตอนการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางอกระยะสั้น

การปรึกษาแบบเน้นทางอกระยะสั้น มีขั้นตอนในการให้การปรึกษา ดังนี้

3.1 การสร้างความร่วมมือ ผู้ให้การปรึกษาจะพิจารณาจากจำนวนครั้งของการปรึกษา เพื่อช่วยผู้รับการปรึกษาในการค้นหาทางออกและการสร้างความพอใจในชีวิต อย่างไรก็ตาม ถ้าขั้นตอนเหล่านี้ ถูกใช้เป็นกิจวัตร โดยไม่ได้พัฒนาการทำงานที่เป็นมิตรก็จะไม่นำไปสู่ผลลัพธ์ ที่มีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ให้การปรึกษาเชื่อว่า ผู้รับการปรึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญที่แท้จริง ในชีวิตของพวกเขาเอง เทคนิคทั้งหมดที่กล่าวมา จะต้องดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือของ การทำงานร่วมกัน ระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา ดังนั้น การสร้างให้เกิดสัมพันธภาพ ที่ดีต่อกัน จึงมีความสำคัญที่สุด

3.2 การนัดหมายก่อนการปรึกษา การนัดหมายอย่างเรียบง่าย ไม่ซ้ำซ้อน จะทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในทางบวก ในครั้งแรกของการให้การปรึกษา การนัดหมายก่อนการปรึกษา จะสร้างความตระหนักให้แก่ผู้รับการปรึกษาและครอบครัว ตลอดจนจนเป็นการเตรียมตัว ในการปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้ให้การปรึกษา การตั้งคำถามโจทย์ในการพบกัน ให้กับครอบครัวและผู้รับการปรึกษา คิดถึงประโยชน์ของการพบกับผู้ให้การปรึกษา จะทำให้ ครอบครัวของผู้รับการปรึกษามีการหาทางออกในแต่ละปัญหาได้เป็นอย่างดี

3.3 การยุติการสนทนาที่มุ่งเน้นทางออก ในระยะแรก ผู้ให้การปรึกษาตั้งใจ และสร้างเป้าหมายในการปรึกษาอย่างชัดเจน เมื่อผู้รับการปรึกษาสามารถสร้างทางออกที่พอใจ สัมพันธภาพในการบำบัดสามารถยุติลงได้ ผู้ให้การปรึกษาอาจเริ่มต้นคำถามการก่อรูปเป้าหมาย โดยผู้ให้การปรึกษามักจะถามว่า “สิ่งที่ต้องการให้เกิดความแตกต่างในชีวิตคุณ ที่เกิดจากการมาพบผู้ให้การปรึกษาเป็นสิ่งที่คุ้มค่า คืออะไร” คำถามอื่นที่จะทำให้ผู้รับการปรึกษาได้เกิด กระบวนการคิด ได้แก่ “เมื่อปัญหาได้ถูกแก้ไขแล้ว จะมีอะไรที่แตกต่าง” ผู้ให้การปรึกษาสามารถ ช่วยผู้รับการปรึกษาตรวจสอบความก้าวหน้าของการให้การปรึกษา เพื่อที่จะได้สามารถยุติ การปรึกษาได้ (De Jong & Berg, 2008 cited in Corey, 2017) ช่วงเวลาของการยุติการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาช่วยให้ผู้รับการปรึกษา ระบุสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาจะทำต่อการเปลี่ยนแปลง ที่เขาได้ทำแล้วในอนาคต (Bertolino & O’ Hanlon, 2002 cited in Corey, 2017) ผู้รับการปรึกษา ได้รับความช่วยเหลือในการระบุอุปสรรค หรือรับรู้ถึงสิ่งกีดขวางที่อาจจะพบได้ในการเปลี่ยนแปลง ที่ได้ทำ (Guterman, 2006 cited in Corey, 2017)

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น มี 3 ขั้นตอน คือ 1) การสร้าง ความร่วมมือ 2) การนัดหมายก่อนการปรึกษา และ 3) การยุติการสนทนาที่มุ่งเน้นทางออก

4. เทคนิคการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น

เทคนิคการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
(เพ็ญนภา กุลนภาดล, 2565)

4.1 เทคนิคการสนทนาแบ่งได้เป็น 3 ประเภท

4.1.1 การสนทนาเพื่อการเปลี่ยนแปลง คือ การสนทนาที่ให้ความสำคัญ กับ การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของผู้รับการปรึกษา ซึ่งมักมีความสัมพันธ์กับความสามารถ ในการแก้ปัญหาของผู้รับการปรึกษา ประกอบด้วย

4.1.1.1 การสนทนาเกี่ยวกับพลังแห่งตน ลักษณะนี้ ผู้ให้การปรึกษาจะระบุ และทำให้ผู้รับการปรึกษามั่นใจในความแข็งแกร่ง รวมทั้งความสามารถของตนในการแก้ปัญหา โดยจะเกี่ยวข้องกับวิธีการในการแก้ปัญหาและการเสริมแรงของผู้รับการปรึกษา

4.1.1.2 การสนทนาเกี่ยวกับข้อยกเว้น แนวคิดทฤษฎีการปรึกษาเน้นทางออก ระยะสั้น เชื่อว่าทุกปัญหานั้นมีทางออก ข้อยกเว้นจึงเป็นช่องว่างที่แตกต่างกันระหว่างช่วงเวลา หรือสถานการณ์ที่เกิดปัญหา และช่วงเวลา หรือสถานการณ์ที่ไม่เกิดปัญหา ในบางครั้ง ข้อยกเว้น ที่เกิดขึ้น มักถูกละเลย ถูกมองข้ามไป หรือมีความเข้าใจว่า เป็นเหตุบังเอิญในทางที่ดี การค้นหา ข้อยกเว้นของปัญหา คือ วิธีการที่บุคคลดึงประสบการณ์ที่ตนได้เปรียบในสถานการณ์นั้น ๆ ขึ้นมาใหม่ โดยให้ความสำคัญกับช่วงเวลาที่แตกต่างกัน นั่นคือช่วงเวลาที่ปัญหาไม่เกิดขึ้น หรือ

ช่วงเวลาที่สามารถจัดการกับปัญหาได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถระบุทางออกที่สามารถทำได้ หรือล้มเหลวในอดีต ตัวอย่างของคำถามเพื่อหาข้อยกเว้น เช่น “บอกถึงช่วงเวลาที่ไม่มีเกิดปัญหา หรือช่วงเวลาที่ปัญหาเกิดน้อยมาก” หลังจากนั้น ให้ผู้รับการปรึกษาอธิบายว่า เพราะอะไรครั้งนี้ (ช่วงเวลาที่ไม่มีเกิดปัญหา) ถึงเกิดความแตกต่าง ซึ่งเป็นคำถามเพื่อขยายข้อยกเว้น เป็นต้น

4.1.1.3 การเปลี่ยนบริบทของการสนทนา คือ วิธีที่ผู้ให้การปรึกษาช่วยให้ผู้รับการปรึกษาให้ความหมายปัญหาที่ประสบแตกต่างไปจากเดิม เนื่องจากกรอบความคิดเป็นสิ่งที่ชี้นำให้ผู้ค้นแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ และทำให้พบกับปัญหาต่าง ๆ ในบริบทรอบข้าง ดังนั้นตามแนวคิดนี้ การใช้คำถามจึงใช้เพื่อสำรวจถึงกรอบแนวคิดของผู้รับการปรึกษา ในการเชื่อมโยงกับบริบทรอบตัว เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้สำเร็จ

4.1.1.4 การทำลายการก่อร่างของปัญหา เป็นการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับผู้รับการปรึกษาจากภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร โดยจะต้องหลีกเลี่ยงภาษาที่มีลักษณะเป็นนามธรรม เช่น ความซึมเศร้า คุณค่าในตนเอง ความเครียด และใช้วิธีการให้ผู้รับการปรึกษาอธิบายพฤติกรรมของตนในแต่ละวันแทน เพื่อช่วยให้เข้าใจว่า ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้หรือไม่

4.1.2 การสนทนาเกี่ยวกับทางออก คือ วิธีการสนทนาที่ผู้ให้การปรึกษาใช้เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถสร้างการเชื่อมต่อระหว่างสภาวะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และเป้าหมายที่ผู้รับการปรึกษาพึงประสงค์ ประกอบไปด้วย

4.1.2.1 การสร้างสัมพันธภาพแบบความร่วมมือ การสร้างสัมพันธภาพสามารถเกิดขึ้น เมื่อผู้รับการปรึกษารู้สึกว่า ผู้ให้การปรึกษาได้ทำงานร่วมกับผู้รับการปรึกษา แล้วสามารถทำให้ปัญหาเปลี่ยนแปลงไป โดยความร่วมมือนี้ คือ การร่วมกันกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของผู้รับการปรึกษา มากกว่าการสืบสวนสาเหตุของปัญหา การทำความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น โดยความร่วมมือ จะต้องเกิดจากการที่ผู้ให้การปรึกษาให้การสนับสนุน การส่งเสริม การชื่นชม การเห็นพ้อง การให้ความสนใจต่อเป้าหมายของผู้รับการปรึกษา และการมีส่วนร่วมอย่างตั้งใจ ในฐานะของผู้ให้การปรึกษา

4.1.2.2 การใช้คำถามปาฏิหาริย์ คำถามปาฏิหาริย์เป็นกุญแจที่สำคัญของวิธีการปรึกษาตามแนวคิดทฤษฎีนี้ ซึ่ง โดยมาก จะใช้ในการรับบริการครั้งแรกและการรับบริการในครั้งต่อ ๆ มา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุทางออกที่ปรากฏขึ้น และช่วยในการทำให้เกิดความกระจ่างเกี่ยวกับความเป็นจริงของเป้าหมายที่ผู้รับการปรึกษาพึงปรารถนา คำถามปาฏิหาริย์จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาอธิบายอย่างชัดเจนว่า ชีวิตของผู้รับการปรึกษาจะเป็นอย่างไร เมื่อปัญหาได้รับการแก้ไข หรือมีการจัดการกับปัญหาได้ดี โดยทั่วไปมักใช้คำถามดังต่อไปนี้ “สมมติว่า

คืนหนึ่งเมื่อคุณนอนหลับ ปาฏิหาริย์ได้บังเกิดขึ้น และปัญหาที่ทำให้คุณมาเข้ารับการศึกษา ได้หายไป แต่คุณหลับอยู่ จึงไม่สามารถรู้ได้ว่าปาฏิหาริย์นั้นได้เกิดขึ้น เมื่อคุณตื่นขึ้นมา อะไรคือสิ่งแรกที่ทำให้คุณรู้ว่าปาฏิหาริย์ได้เกิดขึ้นแล้ว” หลังจากการใช้คำถามนี้แล้ว ผู้ให้การปรึกษา จะให้ผู้รับการปรึกษาอธิบายว่า อะไรที่แตกต่างไปเมื่อปาฏิหาริย์นั้นเกิดขึ้น อะไรที่ผู้รับการปรึกษา เห็น รู้สึก หรือ ได้ยินนั้น แตกต่างไปจากเดิมและผู้อื่นรอบตัว มีการกระทำที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ผู้ให้การปรึกษาพูดว่า “ให้คุณลองจินตนาการว่า วันนี้คุณออกจากสถานที่นี้ไปและคุณมีความมั่นใจ และมีความปลอดภัยมากขึ้น คุณจะทำอะไรที่แตกต่างไปจากเดิม” กระบวนการนี้ สะท้อนให้เห็นถึงการตั้งสมมติฐานในการพิจารณาทางออก O’ Hanlon and Weiner Davis (2003 cited in Corey, 2017) เชื่อว่า การเปลี่ยนการกระทำและมุมมองเกี่ยวกับการรับรู้ปัญหา สามารถเปลี่ยนปัญหาได้

4.1.2.3 การใช้คำถามบอกระดับ คำถามลักษณะนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ ผู้รับการปรึกษาตั้งเป้าหมายของตนและประเมินความก้าวหน้า รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญ ของการกระทำได้ นอกจากนั้น คำถามบอกระดับยังสามารถค้นหาแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลง ตนเองของผู้รับการปรึกษา และความมั่นใจของผู้รับการปรึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของตนเองได้ เป็นอย่างดี ผู้ให้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น จะใช้คำถามบอกระดับในการสำรวจ การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของบุคคลในสิ่งที่ยากที่จะสังเกต เช่น ความรู้สึกอารมณ์ หรือ การสื่อสาร (De Shazer & Berg, 1998 cited in Corey, 2017) ตัวอย่างเช่น การบอกความรู้สึก ตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล โดยผู้ให้การปรึกษากล่าวว่า “จากระดับ 0-10 โดยที่ 0 หมายถึง ความรู้สึก ตอนที่คุณเข้ารับการศึกษา และ 10 หมายถึง ความรู้สึกหลังจากมีปาฏิหาริย์ได้เกิดขึ้น และ ปัญหาของคุณ ไม่มีแล้ว คุณคิดว่า ความวิตกกังวลของคุณในขณะนี้ เป็นเท่าไร” คำถามบอกระดับ ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาให้ความสนใจกับสิ่งที่บุคคลกำลังทำ และวิธีที่บุคคลทำตามขั้นตอน ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่บุคคลต้องการ Goldenberg and Goldenberg (2008) กล่าวว่า คำถาม บอกระดับ เป็นการบอกให้ผู้รับการปรึกษาบอกระดับในการรับรู้สถานการณ์ เพื่อสร้างมุมมอง ด้านบวกและเพื่อส่งเสริมความสำเร็จนั้น เทคนิคนี้ ช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาประเมินมุมมอง ของผู้รับการปรึกษาแต่ละคน และเพื่อจูงใจให้อธิบายเป้าหมายของเขาอย่างละเอียด ผู้ให้การปรึกษา จะทำให้ผู้รับการปรึกษาเริ่มต้นกระทำการเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องตามที่คาดหวัง

4.1.2.4 การใช้คำถามเพื่อเปลี่ยนกรอบความคิด คำถามลักษณะนี้ เป็นวิธีการ ที่ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเปลี่ยนวิธีการมองปัญหา โดยการให้ความหมายต่อสถานการณ์ต่าง ๆ จะเป็นการสร้างความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงของผู้รับการปรึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับการปรึกษา สามารถผ่านพ้นปัญหาที่เผชิญได้

4.1.2.5 การใช้คำถามยกเว้น ช่วงเวลาในชีวิตของผู้รับการปรึกษา เมื่อเขาไม่ได้มองว่ามีปัญหา ช่วงเวลานี้ เรียกว่า “ข้อยกเว้น” และแสดงถึงสิ่งที่แตกต่าง (Bateson, 1972 cited in Corey, 2017)

ผู้ให้การปรึกษาในทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น จะใช้คำถามยกเว้นกับผู้รับการปรึกษาว่า ในช่วงเวลาที่ปัญหาไม่ได้เกิดขึ้น หรือเมื่อปัญหาไม่ได้รุนแรงเป็นอย่างไร ข้อยกเว้น หมายถึง ประสบการณ์ในชีวิตของผู้รับการปรึกษา เมื่อไม่ได้มีปัญหาเกิดขึ้น (De Shazer, 1985 cited in Corey, 2017) โดยการช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาระบุ และตรวจสอบข้อยกเว้นนั้น การเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นนั้น ทำให้พวกเขาหาทางออกไป (Guterman, 2006 cited in Corey, 2017) การสำรวจนี้ จะทำให้ผู้รับการปรึกษาระลึกว่า ปัญหาไม่ได้มีพลังมาก และไม่ได้คงอยู่ตลอดไป นอกจากนี้ ยังมีโอกาสที่จะดึงศักยภาพความเข้มแข็งและทางออกที่เป็นไปได้ ผู้ให้การปรึกษาจะถามผู้รับการปรึกษาถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นสำหรับข้อยกเว้นเหล่านี้ ซึ่งเรียกว่า การสนทนาการเปลี่ยนแปลง (Andrews & Clark, 1996 cited in Corey, 2017)

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2554) ได้กล่าวว่า คำถามข้อยกเว้นนี้ เป็นคำถามที่สามารถนำมาใช้ในการให้การปรึกษาเท่าที่จะเป็นไปได้ คำถามข้อยกเว้นเป็นการรื้อถอนปัญหา โดยเน้นไปที่ข้อยกเว้น เช่น ข้อยกเว้นต่อกฎเวลา ต่อการกินไม่เป็นเวลา ต่อการบ่นเสมอ ๆ ถึง “ความอ้วน” “ความเศร้า” ที่อาจจะนำไปสู่การให้ความสนใจกับสิ่งนั้น ณ วันนั้น โดยผู้ให้การปรึกษาจะขอให้ผู้รับการปรึกษา “อธิบายถึงสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาทำอะไรที่แตกต่างในวันนั้น เพื่อจะหาคำตอบ” อีกทั้งผู้รับการปรึกษาจะได้รับการแนะนำว่า “ให้สังเกตและรายงานย้อนหลังสิ่งที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิต ในการพบผู้ให้บริการในครั้งต่อไป” อย่างไรก็ตาม ผู้ให้การปรึกษาจะไม่สอน หรือบอกให้ผู้รับการปรึกษาทำในสิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่าง หรือไม่ใช่เทคนิคใด ๆ ในการที่จะทำให้ผู้รับการปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ผู้ให้การปรึกษาจะคอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจเมื่อผู้รับการปรึกษาได้เริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือทำในสิ่งที่เหมาะสม แม้เพียงเล็กน้อยก็ตาม

4.1.3 การสนทนาเกี่ยวกับกลยุทธ์ คือ พันธสัญญาร่วมกันระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษาในการวางแผนร่วมกัน ที่จะทำให้ผู้รับการปรึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา อันสามารถเกิดขึ้นได้โดยการสนทนาเกี่ยวกับกลยุทธ์ มีองค์ประกอบดังนี้

4.1.3.1 การใช้ให้เป็นประโยชน์ คือ การที่ผู้ให้การปรึกษารวบรวมประสบการณ์ ค่านิยม ทักษะความคิด และความรู้สึกของผู้รับการปรึกษา ที่ส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษาบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา เนื่องจากความมั่นใจและแรงจูงใจ เป็นปัจจัยหนึ่ง

ที่ส่งผลต่อการเลือกกลยุทธ์สำหรับผู้รับการปรึกษา โดยผู้ให้การปรึกษาจะต้องระลึกถึงคุณลักษณะเหล่านี้ และเสริมแรงให้แก่ผู้รับการปรึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

4.1.3.2 การพัฒนาทางออก วิธีการปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้นนี้

สนับสนุนให้ผู้รับการปรึกษาเพิ่มการเปลี่ยนแปลงจากก้าวเล็ก ๆ ไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนา ซึ่งขั้นตอนเกิดขึ้นจากการค้นพบข้อบกพร่องของปัญหาและการตอบคำถามปฏิกิริยา รวมทั้งการละทิ้งทางออกที่ล้มเหลวในอดีต

4.1.3.3 การทำความเข้าใจของการยุติและการประเมินค่า กล่าวได้ว่า ผลลัพธ์

ที่พึงประสงค์ตามทฤษฎีการปรึกษาเน้นทางออกระยะสั้น คือ เป้าหมายของผู้รับการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาจึงต้องสำรวจว่า ผู้รับการปรึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ได้อย่างไร และผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษา จะต้องร่วมกันประเมินว่า การกระทำใดที่เป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมาย

4.2 การมอบงานในครั้งแรก เป็นรูปแบบของการบ้านที่ผู้ให้การปรึกษา

ให้ผู้รับการปรึกษาทำ ในการพบกันครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 โดยผู้ให้การปรึกษายกผู้รับการปรึกษาว่า “ระหว่างครั้งนี้กับครั้งต่อไปที่พบกัน ผู้ให้การปรึกษาจะให้ผู้รับการปรึกษาสังเกตว่า อะไรเกิดขึ้นกับคุณบ้าง (ครอบครัว ชีวิตการแต่งงาน ความสัมพันธ์) ที่คุณยังอยากจะทำให้เกิดขึ้นอยู่ เพื่อว่า ผู้รับการปรึกษาจะได้อธิบายกับผู้ให้การปรึกษาในครั้งต่อไป” (De Shazer, 1985 cited in Corey, 2017) ครั้งที่ 2 ผู้รับการปรึกษาจะถูกถามสิ่งที่เกิดขึ้น และสิ่งที่เขาต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งงานนี้ จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีความหวังว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ มันไม่ใช่เรื่องว่า ถ้าเปลี่ยนแปลงแล้วมันจะเกิดขึ้น แต่เมื่อมันจะเกิดขึ้น ดังที่ เดอ ซาเซอร์ (De Shazer) กล่าวว่า วิธีการนี้ จะช่วยให้ความหวังเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้รับการปรึกษาเพิ่มขึ้น ผู้รับการปรึกษาโดยทั่วไปให้ความร่วมมือในหลักเกณฑ์งานครั้งแรก และรายงานการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงตั้งแต่ครั้งแรกของการบำบัด (McKeel, 1996; Walter & Peller, 2000 cited in Corey, 2017) ซึ่ง Bertolino & O' Hanlon (2002 cited in Corey, 2017) แนะนำว่า การให้งานนี้ จะใช้หลังจากที่ผู้รับการปรึกษาได้แสดงความวิตกกังวลมุมมองและเรื่องราวมันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้รับการปรึกษาที่จะเข้าใจความรู้สึก ก่อนที่จะเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงข้อความ และการมอบงาน ข้อความและการมอบงานเป็นการสรุปในการยุติการปรึกษาในแต่ละครั้ง โดยผู้ให้การปรึกษาจะสรุปกลยุทธ์ที่ผู้รับการปรึกษาอธิบายในแต่ละครั้งและเสริมแรง รวมทั้งชื่นชมในความก้าวหน้าของกระบวนการ ซึ่งโดยมากจะมีการมอบหมายงานที่ชัดเจนแน่นอน ก่อนที่จะยุติการปรึกษา

4.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ ผู้ให้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น โดยทั่วไป จะใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที ในแต่ละครั้ง เพื่อเขียนสรุป เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับไปให้กับ ผู้รับการปรึกษาได้รับรู้ในระหว่างนี้ ผู้ให้การปรึกษากำหนดข้อเสนอแนะที่จะให้กับ ผู้รับการปรึกษา De Jung and Berg (2008 cited in Corey, 2017) อธิบายว่า การเขียนสรุป เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ มี 3 ส่วน คือ คำชมเชย การเชื่อมต่อ และการแนะนำงาน

4.3.1 คำชมเชย เป็นการยืนยันสิ่งที่คุณรับการปรึกษาจะทำว่า เป็นสิ่งที่จะนำไปสู่ ทางออกที่มีประสิทธิภาพ การชมเชยเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ต้องทำให้เป็นกิจวัตร แต่เป็นในลักษณะ ที่ให้กำลังใจ ที่จะสร้างความหวังและสื่อความหมายกับผู้รับการปรึกษาว่า เขาสามารถ ประสบความสำเร็จในเป้าหมายของเขา อันจะมีส่วนช่วยให้ผู้รับการปรึกษาบรรลุเป้าหมาย มีพลัง และมีความเข้มแข็งที่จะปฏิบัติต่อไป

4.3.2 การเชื่อมต่อ เป็นการเชื่อมโยงคำชมเชยไปสู่การแนะนำงานที่จะให้กับ ผู้รับการปรึกษา การเชื่อมต่อเป็นการให้เหตุผลสำหรับข้อเสนอแนะ

4.3.3 งานที่มอบหมาย ประกอบด้วยงานที่แนะนำให้กับผู้รับการปรึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นการบ้าน ขอให้สังเกตงานของผู้รับการปรึกษาให้ความสนใจการดำเนินชีวิต ของพวกเขา กระบวนการตรวจสอบตนเองนี้ ช่วยให้ผู้รับการปรึกษามั่นใจในความแตกต่างถึงสิ่งที่ดีขึ้น โดยเฉพาะสิ่งที่พวกเขาคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรม ข้อเสนอแนะของผู้ให้การปรึกษา ที่ให้กับผู้รับการปรึกษา เป็นสิ่งที่บุคคลจำเป็นต้องทำ เพื่อเพิ่มโอกาสในการได้เข้าถึงเป้าหมาย ของผู้รับการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เพ็ญนภา กุลนภาค, 2565)

สรุปได้ว่า เทคนิคการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น จะไม่ให้ผู้ให้การปรึกษา สอนผู้รับการปรึกษาว่า ให้ปฏิบัติตนอย่างไร แต่จะใช้เทคนิคการสนทนาเพื่อการเปลี่ยนแปลง การสนทนาเกี่ยวกับทางออก การสนทนาเกี่ยวกับกลยุทธ์ การมอบงานในครั้งแรก การให้ข้อมูล ย้อนกลับ จนกระทั่งสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ผู้รับบริการประสงค์

5. กระบวนการให้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น

Bertolino and O' Hanlon (2002 cited in Corey, 2017) กล่าวถึงกระบวนการให้ การปรึกษาทฤษฎีนี้ว่า ให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือ สร้างสัมพันธภาพในกระบวนการ ปรึกษา ซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญสำหรับการปรึกษาที่ประสบความสำเร็จ ผู้ให้การปรึกษา ต้องมี ความเชี่ยวชาญในการสร้างบริบทเพื่อการเปลี่ยนแปลง เน้นหลักการว่า ผู้รับการปรึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญในปัญหาชีวิตของตนเอง สามารถจัดการได้ว่า อะไรที่ทำได้ หรือทำไม่ได้ในอดีต ที่ผ่านมา และทำนายได้ว่า อะไรที่ทำได้ในอนาคต การปรึกษาแบบเน้นทางออกยึดหลักการว่า

การสร้างสัมพันธภาพร่วมกันกับผู้รับการศึกษาดังแต่เริ่มต้นจนถึงยุติ โอกาสที่การปริญษาจะประสบ
ความสำเร็จในระยะอันสั้นเป็นไปได้ไว

Walter and Peller (1992 cited in Corey, 2017) อธิบายลักษณะของกระบวนการปริญษา
เน้นทางออกระยะสั้น มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ค้นหาสิ่งที่คุณรับการปริญษาต้องการ มากกว่าอะไรที่คุณเขาไม่ต้องการ
2. ไม่มองหาสภาวะความเจ็บป่วย และไม่พยายามที่ทำให้คุณรับการปริญษาบรรเทา
โดยการให้การติตราและวิจฉัยให้กับพวกเขา แต่ให้มองว่า อะไรที่คุณรับการปริญษาทำแล้วเกิด
ผลบวก และกระตุ้นให้คุณรับการปริญษากระทำต่อไปในทิศทางนั้น
3. สิ่งที่คุณรับการปริญษากระทำแล้วไม่ได้ผล ควรกระตุ้นให้เขาทำบางอย่างที่ต่างไป
จากเดิม

4. พึงระลึกเสมอว่า เป็นการช่วยเหลือระยะสั้น โดยการปริญษาแต่ละครั้ง ทำเหมือนว่า
เป็นการให้การปริญษาครั้งสุดท้ายและครั้งเดียว ความร่วมมือของคุณรับการปริญษากับผู้ให้การปริญษา
ในการสร้างทางออก เป็นเรื่องราวของการเรียนรู้ในไม่กี่เทคนิคถึงขั้นตอนเหล่านี้ อย่างเห็นได้ชัด

ผู้ให้การปริญษาจะสร้างความร่วมมือในสัมพันธภาพ เพราะเชื่อว่าการสร้างสัมพันธภาพ
ที่ดี จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต (Bertolino & O' Hanlon, 2002 cited in
Corey, 2017) ผู้ให้การปริญษาจะสร้างบรรยากาศของการเคารพซึ่งกันและกัน ผู้รับการปริญษา
มีอิสระในการสำรวจและร่วมเขียนเรื่องราวของตนเอง (Walter & Peller, 1996 cited in Corey,
2017) และให้คุณรับการปริญษาจินตนาการถึงสิ่งที่คุณต้องการให้เกิดความแตกต่าง และอะไรที่จะนำมาสู่
การเปลี่ยนแปลง (Gingerich & Eisengart, 2000 cited in Corey, 2017) คำถามที่ Walter and Peller
(1996 cited in Corey, 2017) ใช้ ได้ผลในการปริญษา ได้แก่ “สิ่งที่คุณต้องการในการที่มารับ
การปริญษา” “วิธีที่จะสร้างความแตกต่างให้กับคุณก่อนและหลังรับการปริญษา” และ “อะไร
ที่เป็นสัญญาณบางอย่าง เพื่อให้คุณทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่คุณต้องการจะให้เกิดขึ้น”

(เพ็ญภา กุลนาคล, 2565)

สรุปได้ว่า กระบวนการให้การปริญษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ให้ความสำคัญกับ
การสร้างร่วมมือการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งผู้รับการปริญษาเป็นผู้เชี่ยวชาญในปัญหาชีวิต
ของตนเอง หน้าที่ของผู้ให้การปริญษาเป็นเพียงผู้ชี้ทิศทางในการเปลี่ยนแปลง โดยไม่ต้องบอก
สิ่งที่จะเปลี่ยนแปลง

6. เป้าหมายในการให้การปริญษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น

การปริญษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น มีเป้าหมายหลายรูปแบบ ได้แก่

- 1) เปลี่ยนมุมมองของครอบครัวเกี่ยวกับสถานการณ์ 2) เปลี่ยนการกระทำของสถานการณ์ปัญหา

3) ส่งเสริมความเข้มแข็งและศักยภาพของผู้รับการปรึกษา (O' Haralon & Weiner-Davis, 2003 cited in Corey, 2017) ผู้รับการปรึกษาดูกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือพูดถึงทางออกมากกว่าพูดถึงปัญหา สิ่งที่คุณพูดถึงส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่บุคคลสร้าง การพูดถึงการเปลี่ยนแปลงสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ให้การปรึกษาไม่จำเป็นต้องรู้ประวัติที่มาของปัญหา หรืออะไรที่ทำให้ปัญหายังคงอยู่ ผู้ให้การปรึกษาจะเน้นที่การสร้างความคิดหวังของผู้รับการปรึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงและการแก้ปัญหาด้วยชั่วโมงในการปรึกษาที่จำกัด (5-10 ครั้ง) ผู้ให้การปรึกษาจะช่วยสร้างความคาดหวังต่อการเปลี่ยนแปลง และทำให้การบรรลุเป้าหมายเป็นไปได้มากขึ้น

การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น สนใจ 2 ประเด็นหลักที่สำคัญ ได้แก่

1) การสร้างเป้าหมายที่มีลักษณะชัดเจน และ 2) การสร้างทางออกที่สามารถทำให้ผู้รับการปรึกษา จะได้รับการสะท้อนความเห็นในตอนท้ายของชั่วโมงการสนทนา ผู้ให้การปรึกษาจะตรวจสอบความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายเป็นช่วง ๆ ตลอดระยะเวลาการปรึกษา และจะยุติเมื่อผู้รับการปรึกษารู้ว่า ปัญหาเบาบางลง หรือรู้สึกมีพลัง มีความคิด หรือมุมมองใหม่

การให้การปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้น ต่างจากแนวคิดการแก้ไขปัญหาแบบดั้งเดิม ดังนี้ (De Jong & Berg, 2008 cited in Corey, 2017)

6.1 ผู้รับการปรึกษาจะอธิบายปัญหา บอกเล่าปัญหาให้ผู้ให้การปรึกษาฟัง ผู้ให้การปรึกษารับฟังอย่างเคารพและใส่ใจ

6.2 ผู้ให้การปรึกษาพัฒนาการสร้างเป้าหมายที่ดีที่เป็นไปได้กับผู้รับการปรึกษา ด้วยคำถาม เช่น “ชีวิตของคุณจะแตกต่างไปอย่างไร ถ้าปัญหาของคุณ ได้รับการแก้ไขแล้ว”

6.3 เพื่อให้ผู้ให้การปรึกษาดามผู้รับการปรึกษาเกี่ยวกับเวลาที่พวกเขาไม่ได้มีปัญหา หรือปัญหาของเขารุนแรงน้อยลง ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจข้อยกเว้นที่ตอกย้ำสิ่งที่ทำให้เหตุการณ์เกิดขึ้นซ้ำ ๆ

6.4 ผู้ให้การปรึกษาสรุปข้อมูลย้อนกลับให้กับผู้รับการปรึกษา ให้กำลังใจ และแนะนำสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาสังเกตได้ก่อนจะพบ เพื่อแก้ไขปัญหาในครั้งต่อไป

6.5 ผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษาประเมินความก้าวหน้าในการเข้าถึงทางออก ด้วยการพิจารณาว่า บุคคลต้องทำอะไรเพื่อให้ปัญหาได้รับการแก้ไข ควรมีการดำเนินการอย่างไร ในขั้นต่อไป (เพ็ญนภา กุลนภาดล, 2565)

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2554) ได้กล่าวว่า เป้าหมายสำคัญของการปรึกษาทฤษฎี เน้นทางออกระยะสั้น เพื่อเปลี่ยนมุมมองกรอบแนวคิด เปลี่ยนพฤติกรรมกระทำของสมาชิก ในครอบครัว จากการมุ่งเน้นต้นเหตุของปัญหาไปสู่การมุ่งเน้นการหาคำตอบ หรือทางออก

ของปัญหา และยังให้ความสำคัญกับสิ่งที่ครอบครัวกังวลและกำหนดเป้าหมายมุ่งเน้นคำตอบ โดยเป้าหมายที่กำหนด จะต้องใช้ถ้อยคำทางบวก นำไปปฏิบัติได้ เน้นปัจจุบัน ที่นี่ เดียวนี้ มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ชัดเจน สามารถบรรลุได้ วัดได้ และท้าทาย ชวนให้ทำ รวมทั้งให้การช่วยเหลือผู้รับการศึกษาให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติและภาษา จากการพูดเกี่ยวกับปัญหา เป็นการพูดเกี่ยวกับคำตอบ และจะได้รับการส่งเสริมให้พูดถึงการเปลี่ยนแปลง หรือพูดถึงคำตอบ ซึ่งแนวคิดนี้ ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า “ผู้รับการศึกษาจะพูดถึงสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง” และตราบไคที่ผู้รับการศึกษาเรียนรู้ที่จะพูดถึงสิ่งที่มีความสามารถทำได้ มีความสามารถที่จะทำ และสิ่งที่เขาเคยทำมาแล้วได้ผล ก็จะเป็นไปตามเป้าหมายหลักของการให้การศึกษาคู่สมรส ทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น

เพ็ญญา กุลนภาดล (2565) ได้กล่าวถึงเป้าหมายสำคัญของการศึกษาทฤษฎี เน้นทางออกระยะสั้น คือ การสิ้นสุดการให้การปรึกษา เพราะรูปแบบของการให้การปรึกษา เป็นแบบสั้น กระชับ เน้นปัจจุบัน และการระบุข้อร้องทุกข์ เป็นไปได้มากที่ผู้รับการศึกษา ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาความวิตกกังวลในเวลาต่อมา ผู้รับการศึกษาสามารถขอรับการปรึกษาอีกเมื่อใดก็ได้ ตามที่พวกเขาารู้สึกว่าจำเป็น หรือมีความต้องการได้รับการติดตาม หรือบอกเล่าเรื่องราว

สรุปได้ว่า เป้าหมายในการให้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น คือ เพื่อเปลี่ยน มุมมองกรอบแนวคิด เปลี่ยนพฤติกรรมกระทำ ส่งเสริมความเข้มแข็งและศักยภาพของ ผู้รับการศึกษา โดยมุ่งเน้นการหาคำตอบหรือทางออกของปัญหา และกำหนดเป้าหมายมุ่งเน้น ปัจจุบัน ที่นี่ เดียวนี้

7. บทบาทของผู้ให้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น

ผู้รับการศึกษา มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการปรึกษา หากพวกเขาเห็นตัวเองว่า เป็นผู้กำหนดทิศทางและจุดมุ่งหมายของการสนทนา (Walter & Peller, 1996 cited in Corey, 2017) กระบวนการปรึกษา เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิดของ ผู้รับการศึกษาเกี่ยวกับอนาคตและสิ่งที่คุณต้องการ ที่จะแตกต่างในชีวิตของพวกเขา ผู้ให้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นอยู่ในตำแหน่งที่ไม่รู้ และให้ผู้รับการปรึกษามาอยู่ใน ตำแหน่งของการเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับชีวิตของตัวเอง ผู้ให้การปรึกษาต้องไม่คิดตามกรอบ ของผู้เชี่ยวชาญที่รู้ การกระทำและประสบการณ์ของผู้รับการศึกษา (Anderson & Goolishian, 1992 cited in Corey, 2017) การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ได้ปลดปล่อยบทบาท และหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษาแตกต่างกันมากกับการปรึกษาแบบดั้งเดิม ซึ่งมองว่า ผู้ให้การปรึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินและการให้การปรึกษา ตามที่ Guterman (2006 cited in Corey, 2017)

กล่าวว่า ผู้ให้บริการปรึกษามีความชำนาญในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง แต่ผู้รับการศึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญในสิ่งที่พวกเขาต้องการ เปลี่ยนหน้าที่ของผู้ให้บริการปรึกษาเป็นเพียงการชี้ทิศทางในการเปลี่ยนแปลงโดยไม่ต้องบอกสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลง

ผู้ให้บริการปรึกษา มุ่งมั่นที่จะสร้างความร่วมมือในสัมพันธภาพ เนื่องจากมีความเชื่อว่าการทำเช่นนั้น จะทำให้เกิดความเป็นไปได้สำหรับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต (Bertolino & O' Hanlon, 2002 cited in Corey, 2017) ผู้ให้บริการปรึกษาสร้างบรรยากาศของการเคารพซึ่งกันและกัน บทสนทนา การสอบถาม และผู้รับการศึกษา มีอิสระในการสำรวจและร่วมเขียนเรื่องราวของตนเอง (Walter & Peller, 1996 cited in Corey, 2017) งานหลักของการปรึกษา ประกอบด้วย การช่วยให้ผู้รับการศึกษาจินตนาการถึงสิ่งที่ต้องการให้แตกต่าง และอะไรที่จะนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ (Gingerich & Eisengart, 2000 cited in Corey, 2017) คำถามที่ใช้ได้ผล คือ “สิ่งที่คุณต้องการในการมาที่นี่” “วิธีที่จะสร้างความแตกต่างให้กับคุณ” และ “สิ่งที่จะเป็นสัญญาณบางอย่างให้คุณทราบว่า การเปลี่ยนแปลงที่คุณต้องการจะเกิดขึ้น” (ธีรดา พลรักษา, 2555)

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2557) กล่าวถึงบทบาทของผู้ให้บริการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น โดยหลัก ๆ 3 ประการ ดังนี้

1. ผู้ให้บริการปรึกษาจะอยู่ในตำแหน่งไม่ใช่ผู้รู้ ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ โดยจะทำตัวประหนึ่งเส้นทางที่จะให้ผู้รับการศึกษาเดินไปสู่ตำแหน่งที่ผู้รับการศึกษาที่ดีที่สุด หรือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับชีวิตของตัวเอง อีกทั้งผู้ให้บริการปรึกษาจะให้ความสำคัญกับการกระทำ หรือ การแสดงออกของผู้รับบริการมากที่สุด ดังนั้น บทบาทของผู้ให้บริการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น จึงแตกต่างจากผู้ให้บริการปรึกษาของทฤษฎีอื่น ๆ ที่ให้ผู้ให้บริการปรึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้การปรึกษาและประเมินผล

2. ผู้ให้บริการปรึกษาจะเป็นผู้ให้ความร่วมมือ หรือเป็นที่ปรึกษา ส่วนผู้รับบริการ คือ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับชีวิตของตนเอง

3. ผู้ให้บริการปรึกษาจะให้ความสำคัญกับการเข้าถึงใจ หรือเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ผู้รับบริการ และจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือ มากกว่าการประเมิน หรือใช้เทคนิค

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้ให้บริการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น คือ การสร้างบรรยากาศของการเคารพซึ่งกันและกัน เปลี่ยนหน้าที่ของผู้ให้บริการปรึกษา เป็นเพียงการชี้ทิศทางในการเปลี่ยนแปลง โดยไม่ต้องบอกสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลง และผู้รับการศึกษา มีอิสระในการสำรวจและร่วมเขียนเรื่องราวของตนเอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการปรึกษาจากทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ที่เหมาะสมกับการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ได้แก่ เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพแบบร่วมมือ เทคนิค การมอบหมายงานครั้งแรก เทคนิคคำถามเพื่อเปลี่ยนกรอบความคิด เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ และเทคนิคคำถามปฎิหาริย์ เพื่อช่วยให้ครูที่ปรึกษาเกิดความตระหนักถึงสิ่งที่ต้องการ สามารถ ที่จะระบุทางออกได้ง่ายขึ้น รวมไปถึงเทคนิคคำถามยกเว้น และเทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับ พลังแห่งตน เพื่อที่จะดึงศักยภาพ พลังทางบวก และความเข้มแข็งที่จะทำให้ครูที่ปรึกษาสามารถ ระบุทางออกที่เหมาะสมกับตนเองได้ เทคนิคคำถามบอกระดับ เทคนิคการสร้างเป้าหมาย และ เทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ที่จะทำให้ตั้งเป้าหมายบอกระดับความมั่นใจเกี่ยวกับการ รับมือ และเริ่มต้นกระทำการเปลี่ยนแปลง และมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น

เนื่องจากงานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาผลของนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา โดยมีการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎี SFBT เป็นฐาน ผู้วิจัยจึงทำการทบทวน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาตามทฤษฎี SFBT ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยดังกล่าว พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาของการทดลองในตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญเป็นส่วนใหญ่

ทรงศรี สารภูษิต (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาความมั่นคงทางอารมณ์ของวัยรุ่นที่มาจาก ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว โดยการปรึกษากลุ่มทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ผลการศึกษา พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีทดลองและระยะเวลาการทดลองต่อความมั่นคงทางอารมณ์ของวัยรุ่น ที่มาจากรอบครัวเลี้ยงเดี่ยว พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนเฉลี่ยความมั่นคงทางอารมณ์ระหว่างระยะ ก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยความมั่นคงทางอารมณ์ของวัยรุ่นในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า วิธีทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง มีผลร่วมกันต่อความมั่นคง

เพยาวี รื่นราย (2557) ได้ศึกษาผลการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นต่อ การสะท้อนคิดภายในคนของพนักงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานระดับปฏิบัติการของบริษัทเอกชน แห่งหนึ่ง สุ่มกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 18 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อย่างละ 9 คน

กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น จำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 45-60 นาที เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดการสะท้อนคิดภายในตน โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนการสะท้อนคิดภายในตน ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีคะแนนการสะท้อนคิดภายในตนระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิมลพร งามเหมาะ (2560) ได้ทำการศึกษาผลการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ต่อการพึ่งตนเองของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 16 คน โดยคัดเลือกจากนิสิตที่มีคะแนนการพึ่งตนเองต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา สุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ดำเนินการทดลองการให้การปรึกษากลุ่มทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น จำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ผลการศึกษา พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตกลุ่มทดลองมีคะแนนการพึ่งตนเองสูงก่าวนิสิตกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตกลุ่มทดลองมีคะแนนการพึ่งตนเองในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กุลวิณ ชุ่มฤทัย (2561) ได้ศึกษาผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้นต่อการแก้ปัญหาเชิงสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น เพื่อพัฒนาการแก้ปัญหาเชิงสังคม จำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที และกลุ่มควบคุม 8 คน ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษา จากผลการวิจัยนี้ สรุปได้ว่า การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้น มีผลต่อการแก้ปัญหาเชิงสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1

Cepukiene and Pakrošnis (2011) ได้ทำการศึกษากระบวนการสะท้อนคิดภายในตน โดยใช้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น เพื่อส่งเสริมความงอกงามส่วนบุคคล (Personal growth) ทำการศึกษากับนิสิตปริญญาตรี สาขาจิตวิทยา จำนวน 236 คน ของ Vytautas Magnus University ทำการศึกษา 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกใช้การสะท้อนคิดแบบเน้นทางออกจำนวน 137 คน กลุ่มที่ 2 ใช้การสังเกตทั่วไป จำนวน 47 คน และกลุ่มที่ 3 ไม่มีกระบวนการจำนวน 52 คน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสะท้อนคิดแบบเน้นทางออกระยะสั้น ช่วยให้นิสิต

มีการเปลี่ยนแปลงส่วนบุคคลในทางบวก ทั้งในเรื่องเพศและเรื่องชีวิตที่พวกเขาเลือกที่จะเปลี่ยนแปลงมัน โดยที่กลุ่มตัวอย่างได้ใช้การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ เป็นแรงกระตุ้นให้กับตัวเอง

Langer (2012) ได้สังเคราะห์งานวิจัย (Meta analysis) เกี่ยวกับทฤษฎีเน้นทางออก พบว่ามีการใช้ทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นในการให้การปรึกษา ในหลากหลายบริบทของครอบครัว คู่สมรส โรคทางจิตเวช การใช้สารเสพติด การบริการสังคม โรงเรียน รวมทั้งการใช้ในแง่ธุรกิจ และมีการศึกษาในกลุ่มประชากร คือ กลุ่มผู้ป่วยติดแอลกอฮอล์ ติดการพนัน นักโทษ คู่สมรส นักเรียนระดับประถมศึกษา นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้ป่วยในคลินิกจิตเวช และกลุ่มพนักงานที่เจ็บป่วย ส่วนลักษณะปัญหาที่สามารถใช้ทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับลูก พฤติกรรมเด็ก โรคเบาหวาน พฤติกรรมการทำร้ายตัวเอง ติดแอลกอฮอล์ และสารเสพติด ติดการพนัน มีภาวะซึมเศร้า ประเด็นการปรึกษาในโรงเรียน และโปรแกรมการกลับเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ด้านสถานที่ที่ใช้ทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา วิทยาลัย มหาวิทยาลัย คลินิกสำหรับกองทัพ โปรแกรมการป้องกันการทำร้ายตนเอง โปรแกรมการช่วยเหลือการคิด การพนัน โปรแกรมการบำบัดสารเสพติดแบบผู้ป่วยในและนอก โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพ โรคกระดูกและกล้ามเนื้อ โปรแกรมช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน โปรแกรมสร้างสมรรถภาพในการทำงาน การบริการสาธารณะ ศูนย์ให้การปรึกษาครอบครัว

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น สรุปได้ว่าเป็นทฤษฎีที่มีจำนวนครั้งในการปรึกษาน้อยกว่า และใช้เวลาสั้นกว่าการปรึกษาทฤษฎีอื่น สามารถนำไปใช้กับกลุ่มบุคคลได้หลากหลายบริบท รวมทั้งครอบครัว ผลจากการใช้การปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น พบว่า กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

อีกทั้ง ยังไม่พบว่า มีงานวิจัยที่ทำการศึกษาวัฒนธรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จากเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นที่มาของคำถามงานวิจัยนี้ ที่มุ่งศึกษาว่า วัฒนธรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาแก่ครูที่ปรึกษาได้หรือไม่

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่ม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความหมายของการปรึกษากลุ่ม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2554) ได้กล่าวว่า การปรึกษากลุ่ม เป็นกระบวนการที่กลุ่มบุคคล ที่มีปัญหา หรือความต้องการคล้าย ๆ กัน ที่ต้องการแก้ปัญหา หรือปรับปรุงตนเอง หรือพัฒนาตนเอง มาปรึกษาหารือร่วมกัน สมาชิกทุกคนมีอิสระที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หาทางที่จะแก้ไขปัญหาหารือร่วมกัน ภายใต้บรรยากาศของการยอมรับซึ่งกันและกัน โดยมีผู้ให้การปรึกษา ซึ่งมีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการปรึกษาร่วมให้ความช่วยเหลือและร่วมให้การปรึกษา

อนงค์ วิเศษสุวรรณ (2554) ให้ความหมายว่า กระบวนการเชิงจิตวิทยาบนพื้นฐาน ทฤษฎีเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินการกลุ่มให้กับสมาชิกหลายคนในเวลาเดียวกัน สมาชิกจะสามารถเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเองและผู้อื่นชัดเจนขึ้นว่า ปัญหาเป็นเรื่องปกติในการดำเนินชีวิต บุคคลมีความสามารถในการจัดการ และเลือกวิธีการเผชิญปัญหาได้ด้วยตนเอง บุคคลมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง การได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น เป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไขและพัฒนาตนเอง

ธัญญารัตน์ ความวุฒิ (2555) ให้ความหมายว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group counseling) เป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้น เพื่อช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาที่มีปัญหาคคล้ายคลึงกัน โดยมีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป พร้อมให้สมาชิกในกลุ่ม ได้มีโอกาสสำรวจตนเอง ทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก รวมไปถึงพฤติกรรม ระบายความรู้สึก ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าเผชิญปัญหา ซึ่งนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงตนเอง ตามแนวทางที่สังคมยอมรับ

วัชรวิ ทรัพย์มี (2556) สรุปความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มไว้ว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการปรึกษา เป็นกระบวนการที่ผู้มีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเอง หรือต้องการจะแก้ปัญหาคใด ปัญหาหนึ่งร่วมกัน มาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้การปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละคน เป็นการได้ระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าเผชิญปัญหา และได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหา หรือปรับปรุงตนเอง กับทั้งได้รับฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้อื่น และได้ตระหนักว่า ผู้อื่นก็มีความรู้สึกขัดแย้ง หรือความคิดเห็นเช่นเดียวกับตน ไม่ใช่เขาคนเดียวที่มีปัญหา

สุภาภรณ์ ดิบุญ โน (2557) ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม คือ การแสดงความคิดเห็น และมีความกล้าในการเผชิญปัญหา ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหา หรือปรับตัว ซึ่งรวมอยู่ในกระบวนการที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีปัญหา การหาวิธีปรับปรุงตนเอง

ให้ดีขึ้น โดยผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มในการเอื้ออำนวยให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น

Sharf (2002) ให้ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มว่า เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บำบัด หรือผู้ให้คำปรึกษา กับผู้รับคำปรึกษามากกว่า 1 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาที่มีปัญหา ที่อาจนำไปสู่ความผิดปกติด้านความคิด อารมณ์ หรือพฤติกรรม ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะใช้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีทางบุคลิกภาพและจิตบำบัด หรือการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้ การช่วยเหลือของผู้ให้คำปรึกษาต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายและจริยธรรม

Schmidt (2008) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นความสัมพันธ์ของการช่วยเหลือกันอย่างไว้วางใจได้ ซึ่งผู้ให้บริการจะสนับสนุนสมาชิกกลุ่ม โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาป้องกันหรือบำบัดประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น กิจกรรมของการบริการปรึกษา ประกอบไปด้วย การชี้แนะ การให้ข้อมูล และกระบวนการแก้ไขปัญหา

Corey (2017) ให้ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มว่า เป็นกระบวนการระหว่างบุคคล ที่มุ่งเน้นความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมด้วยการตระหนักรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาที่สมาชิกกลุ่มเป็นผู้กำหนดประเด็นปัญหาและเป้าหมายด้วยตนเอง เมื่อสมาชิกต้องเผชิญกับสภาวะวิกฤติ ความขัดแย้ง หรือพฤติกรรมพ่ายแพ้ตนเอง ด้วยการค้นหาศักยภาพภายในตัวสมาชิกกลุ่ม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ความงอกงามตลอดชีวิต การให้คำปรึกษากลุ่มมุ่งจัดสรรบรรยากาศของความไว้วางใจ ด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และให้การสนับสนุน เพื่อให้สมาชิกสามารถมีส่วนร่วม สำรวจประเด็นที่เกี่ยวข้อง และสามารถพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนสามารถจัดการกับปัญหาชีวิตที่มีความคล้ายคลึงกันต่อไปได้

โดยสรุป การให้การปรึกษากลุ่ม หมายถึง กระบวนการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา จำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เป็นกระบวนการที่ให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาเอื้ออำนวยให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนมีโอกาสดำเนินการแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ได้สำรวจตนเองยอมรับตนเอง กล้าที่จะเผชิญปัญหา ได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหา ตลอดจนพัฒนาตนเองผ่านการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกระหว่างกัน ภายใต้บรรยากาศแห่งการยอมรับและอบอุ่น มีการไว้วางใจกัน และเข้าใจซึ่งกันและกัน

จุดมุ่งหมายของการปรึกษากลุ่ม

อนงค์ วิเศษสุวรรณ (2554) กล่าวว่า การปรึกษากลุ่มมีความมุ่งหมายเพื่อการป้องกันพัฒนา และการบำบัด โดยทั่วไปจะมีเป้าหมายที่ชัดเจนในด้านการศึกษา การให้ความรู้ด้านอาชีพ

ด้านสังคม หรือด้านส่วนตัว การปรึกษากลุ่มมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เน้นความคิด ความรู้สึก และการกระทำ การปรึกษากลุ่ม ส่วนมากมักเน้นที่ปัญหาบางประการ ของสมาชิก ซึ่งเป็นปัญหาทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ไม่ใช่ปัญหามูลคณิกภาพที่ต้องปรับแก้ หรือการบำบัดระยะยาว การปรึกษากลุ่มมักจะเป็นการพัฒนาบุคคล การสร้างเสริม และค้นหา พลังที่มีอยู่ในตัวบุคคล สมาชิกกลุ่มอาจมีสถานการณ์วิกฤติในชีวิต หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ขณะนั้น บางคนอาจจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่างของตน กลุ่มจะช่วยให้สมาชิกได้รับรู้ ได้เข้าใจ และได้รับการสนับสนุน ให้กำลังใจ ทำให้เกิดความไว้วางใจ จะทำให้สมาชิกกล้าเปิดเผย ตนเอง และค้นหาข้อขัดข้องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง สมาชิกกลุ่มจะได้รับการช่วยเหลือให้พัฒนาทักษะ ที่ตนมีอยู่มาจัดการกับปัญหาได้ และสามารถนำไปใช้ในการเผชิญปัญหาที่มีลักษณะคล้ายกันต่อไป

Ohlsen (1988) กล่าวว่า การปรึกษากลุ่มมีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อให้บุคคลได้รู้จัก แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการป้องกัน ไม่ให้เกิดเหตุการณ์เลวร้าย ประสบการณ์ที่ได้จากกลุ่ม จะทำให้สมาชิกของกลุ่มเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านอารมณ์และสังคม โดยเน้นจุดมุ่งหมายของการให้การปรึกษากลุ่มได้ 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่ม ได้ระบายความรู้สึกต่าง ๆ ภายในออกมา
2. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกเกิดการยอมรับนับถือตนเอง
3. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกที่มีปัญหา กล้าเผชิญปัญหา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
4. เพื่อช่วยให้สมาชิกที่มีปัญหาได้ปรับปรุงทักษะในการยอมรับตนเอง แก้ไขปัญหา ด้านการขัดแย้งในตัวเอง และความขัดแย้งที่ตนมีปัญหากับผู้อื่น

5. เพื่อช่วยให้สมาชิกมีความเข้มแข็ง สามารถป้องกัน ไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก และสามารถรักษาสภาพจิตใจของตนเองให้เป็นสุข เหมือนกับการอยู่ในกลุ่มต่อไป

Jacobs, Masson, and Harvill (2002) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการให้การปรึกษา แบบกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจชีวิตของตน หรือได้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง
2. ให้สมาชิกเข้าใจความรู้สึก ความต้องการ การรู้จักตัดสินใจ

Corey (2017) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม ไว้ดังนี้

1. เพื่อเรียนรู้ที่จะไว้วางใจตนเองและให้ความไว้วางใจผู้อื่น
2. เพื่อเพิ่มพูนการตระหนักรู้และความเข้าใจในตนเอง และพัฒนาการรับรู้ถึงเอกลักษณ์

ของตนเอง

3. เพื่อยอมรับความต้องการและปัญหาที่คล้ายคลึงกันของสมาชิกกลุ่ม

4. เพื่อเพิ่มพูนการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การนับถือตนเอง และมุมมองใหม่ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น
5. เพื่อใส่ใจและรักใคร่ผู้อื่นมากยิ่งขึ้น
6. เพื่อหาหนทางในการพัฒนาตนเองและการแก้ไขความขัดแย้งกับผู้อื่น
7. เพื่อกำหนดทิศทางตนเอง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ได้มากยิ่งขึ้น
8. เพื่อตระหนักรู้ต่อทางเลือกของตนเอง และตัดสินใจเลือกอย่างเหมาะสม
9. เพื่อกำหนดแผนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
10. เพื่อเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
11. เพื่อตอบสนองต่อทั้งความต้องการและความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น
12. เพื่อเรียนรู้วิธีการในการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายกับผู้อื่นด้วยความใส่ใจ ซื่อสัตย์ และตรงไปตรงมา
13. เพื่อสร้างความชัดเจนในค่านิยมของตนเอง และตัดสินใจว่าจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขค่านิยมของตนเองหรือไม่ และอย่างไร

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายในการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม คือ การช่วยให้ผู้มารับการปรึกษารู้จักกระบวนการเข้าสังคม พัฒนาเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้สึกของตนเอง มีความเข้าใจตนเอง มองผู้อื่นในแง่ดี สามารถตัดสินใจด้วยตัวเอง มีความเชื่อมั่นทางจิตใจ มีโอกาสเป็นทั้งผู้รับและผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น และตระหนักว่า ผู้อื่นก็ต้องเผชิญปัญหา และหาทางแก้ไขปัญหาเหมือนกัน และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป

องค์ประกอบของการปรึกษากลุ่ม

ในการดำเนินการ หรือจัดกลุ่มให้คำปรึกษาที่ประสบความสำเร็จนั้น ไม่เพียงแต่จะขึ้นอยู่กับ การดำเนินการภายในกลุ่มเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ดังนี้

1. การเลือกสมาชิก

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2543) เสนอแนวทางในการเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มไว้ 4 ประการ ดังนี้

- 1.1 สมาชิกที่จะมารับคำปรึกษา ควรจะเป็นผู้ที่มีปัญหาค้ำคลึงกัน เพื่อจะได้อภิปรายในประเด็นเดียวกัน และมีความเข้าใจซึ่งกันและกันดีขึ้น
- 1.2 สมาชิกที่จะมารับคำปรึกษากลุ่ม ควรเป็นผู้ที่เต็มใจที่จะแก้ไขปัญหา

1.3 การจัดกลุ่ม ควรให้สมาชิกมีลักษณะแตกต่างกันบ้าง ซึ่งก็เป็นไปตามธรรมชาติของกลุ่ม เช่น มีทั้งเพศชาย เพศหญิง แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ควรให้สมาชิกมีความแตกต่างกันมากจนเกินไป จะทำให้เกิดปัญหาได้ เช่น จัดให้คนที่ไม่ค่อยพูด อยู่กับคนที่พูดเก่ง เป็นต้น

1.4 การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม ต้องพิจารณาว่า แต่ละบุคคลจะได้รับประโยชน์จากกลุ่ม และสามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในกลุ่มได้ด้วย

Trotzer (1999) ได้เสนอแนวทางในการเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มไว้หลายประการ คือ ในบางกลุ่มอาจจัดสมาชิกที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น อายุ ความสนใจ หรือปัญหา ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มไม่รู้สึกโดดเดี่ยว แต่รู้สึกเข้าใจ พร้อมทั้งจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกซึ่งกันและกัน เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาที่คล้ายคลึงกับตน นอกจากนั้น กลุ่มที่สมาชิกมีความแตกต่างกัน เช่น ประสบการณ์ที่ต่างกัน ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนเจตคติ อันนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้ แต่ทั้งนี้ ก็ไม่ควรให้สมาชิกมีความแตกต่างกันมากเกินไป จะมีผลต่อการยอมรับซึ่งกันและกัน ดังนั้น การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม ผู้นำกลุ่ม หรือผู้ให้คำปรึกษา ควรพิจารณาให้สมาชิกได้รับประโยชน์มากที่สุด ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม ความเหมาะสมของบุคลิกภาพ และความถนัดของผู้ให้คำปรึกษา

สรุปได้ว่า สมาชิกควรมีความเต็มใจ สม่ครใจที่จะเข้ากลุ่ม โดยควรเป็นผู้ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน แต่ก็ควรมีความแตกต่างกันบ้าง เช่น มีเพศหญิงและเพศชายในกลุ่มเดียวกัน รวมถึงประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ก็จะช่วยให้สมาชิกเกิดการแลกเปลี่ยน แต่ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มก็ไม่ควรมีความแตกต่างกันมากจนเกินไป จะส่งผลต่อการยอมรับซึ่งกันและกันได้ การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม จึงควรพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม ความเหมาะสมด้านบุคลิกภาพ และความถนัดของผู้ให้คำปรึกษาเป็นหลัก

2. ขนาดของกลุ่ม

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2556) กล่าวถึงขนาดของสมาชิกกลุ่มไว้ว่า ควรจะมีประมาณ 6-8 คน แต่ถ้าเป็นเด็กเล็ก ควรมีสมาชิกน้อยกว่านี้ การมีสมาชิกกลุ่มในกลุ่มมากเกินไป จะทำให้ผู้รับบริการแต่ละคนไม่มีโอกาสได้สำรวจปัญหาของตนเองอย่างเพียงพอ และผู้ให้บริการปรึกษาไม่สามารถสังเกตพฤติกรรม และให้ความช่วยเหลือสมาชิกแต่ละคนได้อย่างทั่วถึง

Corey (2017) มีความเห็นว่า ถ้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ควรมีสมาชิก 3-4 คน ถ้าเป็นเด็กวัยรุ่น ควรอยู่ระหว่าง 6-8 คน ผู้ใหญ่อยู่อายุที่ประมาณ 8 คน แต่ถ้าเป็นการแนะแนวกลุ่มสมาชิกอาจมีประมาณ 20-30 คน

สรุปได้ว่า ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมต่อการให้การศึกษากลุ่ม คือ ระหว่าง 6-8 คน ซึ่งจำนวนสมาชิกที่เหมาะสม จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์เพียงพอที่จะเป็นพลังของกลุ่ม ถ้าสมาชิก

มีมากเกินไป จะทำให้สมาชิกแต่ละคนมีเวลาน้อยที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แสดงอารมณ์ และความคิดเห็นต่าง ๆ น้อย แต่ถ้าสมาชิกน้อยเกินไป จะทำให้การดำเนินการในรูปแบบกลุ่มลดลง ปฏิสัมพันธ์ และการเคลื่อนไหวของกลุ่มจะลดลงตามไปด้วย

3. ระยะเวลา ความถี่ และจำนวนครั้ง

กองโรคเอดส์ กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข (2544) ได้กำหนดระยะเวลาในการทำกลุ่มไว้ว่า ขึ้นอยู่กับชนิดและวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่กำหนดไว้ โดยทั่วไประยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 1-1 ชั่วโมงครึ่ง ไม่ควรเกินจากนี้ เพราะจะทำให้สมาชิก้า ขาดสมาธิ หหมดความสนใจ ส่วนความถี่ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้น ควรจัดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ยกเว้นในกลุ่มประเภทเร่งด่วน ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในระยะเวลาดำกัก จำนวนครั้งที่กลุ่มจะพบกัน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการทำกลุ่มและธรรมชาติของสมาชิก แต่โดยทั่วไปกลุ่มจะพบกัน 5-25 ครั้ง แล้วแต่ความเหมาะสม

วัชร ทรัพย์มี (2556) ให้ความเห็นว่ เวลาที่ใช้ในการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม โดยปกติแล้วสำหรับกลุ่มวัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ จะใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง หรือ 1 ชั่วโมงครึ่ง แต่ถ้าเป็นกลุ่มเด็กประถมศึกษา เวลาที่ใช้ไม่ควรเกิน 1 ชั่วโมง จำนวนครั้งในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะให้คำปรึกษา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ถ้าช่วงเวลาในการให้คำปรึกษาทั้งหมดมีน้อย อาจจัดสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง เวลาไม่ควรต่ำกว่า 1 ชั่วโมง หรือไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง สำหรับจำนวนครั้งที่จะพบกันควรกำหนดไว้ประมาณ 6-7 ครั้ง โดยถือเป็นกลุ่มที่ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ

Patterson (1980) เสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการให้คำปรึกษากลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้ง แต่ถ้าช่วงเวลาของการให้คำปรึกษากลุ่มน้อย อาจจัดสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ทั้งนี้ ระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มแต่ละครั้ง ถ้าสมาชิกเป็นวัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ ควรอยู่ที่ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที แต่ถ้าเป็นเด็กในระดับประถมศึกษา เวลาที่ใช้ไม่ควรนานเกิน 1 ชั่วโมง อาจอยู่ในช่วง 30-45 นาที

Ohlsen (1988) เสนอแนะว่า จำนวนครั้งในการให้คำปรึกษากลุ่ม ควรอยู่ที่ 8-10 ครั้ง แต่ละครั้ง ระยะเวลาไม่ควรต่ำกว่า 90 นาที และให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง

สรุปได้ว่า ระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่ม ขึ้นอยู่กับช่วงวัยของสมาชิกเป็นสำคัญ ทั้งนี้ หากเป็นเด็กเล็กในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง ไม่ควรเกิน 1 ชั่วโมง แต่ถ้าเป็นวัยรุ่นและผู้ใหญ่ ควรใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที ทั้งนี้ ควรจัดสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง และให้คำปรึกษากลุ่ม จำนวน 8-10 ครั้ง

4. อายุ และวุฒิภาวะของสมาชิก

Ohlsen (1988) ได้เสนอว่า สิ่งที่ควรนำมาพิจารณาในเรื่องของอายุนั้น ส่วนมากจะเลือกสมาชิกกลุ่มที่มีอยู่ในระดับเดียวกัน เพื่อให้สมาชิกมีความสบายใจในการสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่ม ส่วนวุฒิภาวะทางสังคมจะมีความสำคัญมากกว่าอายุตามปฏิทิน และระดับความสามารถทางสติปัญญาไม่ควรแตกต่างกันมาก เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาในการสื่อสารความหมาย สมาชิกที่มีความสามารถน้อยกว่า จะถูกข่มโดยสมาชิกที่มีความสามารถมากกว่า

5. สถานที่ในการปรึกษากลุ่ม

Ohlsen (1988) ได้เสนอว่า สถานที่ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ควรเป็นห้องที่มีลักษณะเป็นสัดส่วน และมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนเก้าอี้ ควรมีลักษณะที่นั่งได้สบายและจัดเป็นวงกลม เพื่อให้สมาชิกได้มองเห็นอย่างทั่วถึง พื้นห้องควรสะอาด และพร้อมที่จะให้สมาชิกนั่งกับพื้นได้ ถ้าสมาชิกต้องการที่จะเปลี่ยนอิริยาบถบ้าง

Corey (2017) กล่าวว่า สถานที่ที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษากลุ่ม ควรเป็นที่เฉพาะ มีความมิดชิด เพื่อให้สมาชิกรู้สึกปลอดภัย สามารถพูดคุยกันอย่างเปิดเผย

สรุปได้ว่า ในการจัดสถานที่สำหรับการให้คำปรึกษากลุ่ม ควรใช้ห้องที่มีลักษณะเป็นสัดส่วน เพื่อให้สมาชิกรู้สึกปลอดภัย สามารถพูดคุยกันอย่างเปิดเผย และขนาดห้องควรเหมาะสมกับจำนวนสมาชิก มีการจัดเก้าอี้เป็นวงกลม หรือพื้นห้องสะอาดสำหรับนั่งกับพื้นที่ได้

6. บทบาทของผู้นำกลุ่ม

การให้การปรึกษากลุ่ม จะดำเนินไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จนั้น ผู้นำกลุ่มต้องพยายามให้ สมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์กัน โดยผู้นำกลุ่มจะเป็นผู้อำนวยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในกลุ่ม ซึ่ง Hansen, Warner, and Smith (1980) กล่าวถึงบทบาทของผู้นำกลุ่ม ดังนี้

6.1 ในการเริ่มต้นการปรึกษา ผู้นำกลุ่มจำเป็นต้องเตรียมวิธีการต่าง ๆ สำหรับกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กัน เช่น ผู้นำ อาจนำด้วยคำถามปลายเปิด สำหรับผู้มีประสบการณ์น้อย อาจเริ่มต้นในการให้คำปรึกษาครั้งแรก ด้วยการแนะนำตัวซึ่งกันและกัน และถามกลุ่มให้กลุ่มพิจารณาข้อมูลที่สมาชิกแต่ละคนเสนอ เพื่อฝึกให้สมาชิกได้พัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบต่อกัน

6.2 ผู้นำกลุ่มจะต้องกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรม และบทบาทหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน และของผู้นำด้วย

6.3 ผู้นำจะต้องมีความสามารถและทักษะ เข้าใจในสิ่งที่สมาชิกพูด เข้าใจความรู้สึกของสมาชิก ในการยอมรับและให้กำลังใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างสัมพันธภาพ

6.4 ผู้นำจะต้องสร้างบรรยากาศภายในกลุ่ม ให้สมาชิกรู้สึกปลอดภัย มีความไว้วางใจ ให้ความเคารพ ความคิดเห็นของกันและกัน อดทนต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้สมาชิก รู้สึกว่า ตนมีความสำคัญ เป็นเจ้าของกลุ่ม

6.5 ผู้นำจะต้องคำนึงถึงเป้าหมาย ให้สมาชิกมีจุดมุ่งหมาย และประโยชน์ของกลุ่ม เพื่อช่วยให้สมาชิกเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น ให้เขาเปลี่ยนแปลงความรู้สึก ทักษะคิดต่าง ๆ

6.6 การเข้าถึงความคิดต่อเนื่อง และสรุปทบทวนเหตุการณ์สำคัญ ในการให้การปรึกษาที่ผ่านมา ก่อนที่จะทำครั้งใหม่ เพื่อทำให้เกิดเป็นประสบการณ์ครั้งเดียวกัน

6.7 การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสะท้อนความรู้สึก ทั้งคำพูดและการแสดงออก รวมทั้ง การแปลความหมายและการทำความเข้าใจ ซึ่งผู้นำต้องกระตุ้นให้สมาชิกคนอื่น ๆ กระทำด้วย เพื่อให้สมาชิกได้ตรวจสอบพิจารณาสิ่งที่เขาพูด ซึ่งให้เห็นว่า มีความขัดแย้ง หรือสอดคล้องกัน อย่างไร ซึ่งช่วยให้สมาชิกรู้จักตนเองดีขึ้น

6.8 การลดความตึงเครียด ผ่อนคลายความขัดแย้ง ความกลัว ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น ภายในกลุ่ม และรับผิดชอบในการกำจัดพฤติกรรมบางอย่างที่จะเป็นอันตรายกับสมาชิก ผู้นำจะต้อง เข้าไปสอดแทรกขัดขวางในบางกรณี เช่น สมาชิกพูดแทนกัน ขัดแย้งไม่ลงรอยกัน พูดวกวนสับสน หรือกล่าวโทษคนอื่น หรือแยกกลุ่มกันโดยไม่สนใจกลุ่ม

6.9 การให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่เห็นสมควร ผู้นำกลุ่มควรแสดงความรู้สึกส่วนตัว ประสบการณ์ ค่านิยมของตนเอง เมื่อเห็นว่าจะประโยชน์ต่อสมาชิก นอกจากนี้ ผู้นำ ควรเป็นแบบอย่าง สาธิตให้สมาชิกดูเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ แก้ปัญหาของสมาชิก

6.10 ผู้นำต้องคอยสังเกตและประเมินพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน รวมทั้ง การมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้นำกลุ่ม ต้องสร้างบรรยากาศภายในกลุ่มให้สมาชิกรู้สึกปลอดภัย ลดความตึงเครียด มีการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรม บทบาทหน้าที่ ของสมาชิกแต่ละคน และของผู้นำกลุ่ม มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม โดยคำนึงถึงเป้าหมาย ของสมาชิก และประโยชน์ของกลุ่มเป็นสำคัญ

กระบวนการของการปรึกษากลุ่ม

วัชรินทร์ ทรัพย์มี (2556) กล่าวถึง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นที่ผู้ให้บริการปรึกษาต้องกำหนดว่า ในการจัดกลุ่มแต่ละกลุ่มนั้น ต้องการกลุ่มประเภทใด จุดประสงค์ของกลุ่มคืออะไร เป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาตนเอง หรือเพื่อแก้ปัญหา สมาชิกจะได้รับประโยชน์อะไรจากการเข้ากลุ่ม กระบวนการขั้นตอนในการคัดเลือกสมาชิก

เป็นอย่างไร กำหนดให้มีจำนวนสมาชิกกี่คน จำนวนครั้งในการเข้ากลุ่ม ระยะเวลาในการดำเนินการ ให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง กฎเกณฑ์ของกลุ่มมีอย่างไรบ้าง กลวิธีในการดำเนินกิจกรรม การประเมินผล และการติดตามผล เป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการจะต้องเตรียมให้พร้อม

2. **ขั้นเลือกสมาชิก** ในการเลือกสมาชิก จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับอายุ เพศ บุคลิกภาพ ขนาดของกลุ่ม ช่วงเวลาและความถี่ในการดำเนินกลุ่ม การเลือกสมาชิกที่มีปัญหา หรือความต้องการตรงกัน ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับรายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ มีนักวิชาการหลายท่าน มีแนวความคิดที่แตกต่างกัน

3. **การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลก่อนเข้ากลุ่ม** ผู้ให้บริการปรึกษาควรพบผู้รับบริการ เป็นรายบุคคล เพื่ออธิบายให้ผู้รับบริการเข้าใจว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มคืออะไร แต่ละคน จะได้รับประโยชน์อะไรจากการเข้ากลุ่ม และแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่อย่างไร ความแตกต่าง ระหว่างการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการปรับทุกข์กันในหมู่เพื่อนฝูงเป็นอย่างไร ผู้ให้บริการ ปรึกษา เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการถามถึงกระบวนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งรวมถึงประเด็น เกี่ยวกับการรักษาความลับ ช่วงเวลาของการจัดแต่ละครั้ง จำนวนครั้ง ตลอดจนความสำคัญ ของการเข้ากลุ่มอย่างสม่ำเสมอ และถามความสมัครใจของผู้รับบริการก่อนเข้าร่วมกลุ่ม

4. **การเข้ากลุ่มครั้งแรก** การเข้ากลุ่มครั้งแรก จะต้องมีการสร้างสัมพันธภาพอันดีต่อกัน ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกัน ทำให้เกิดบรรยากาศแห่งการไว้วางใจซึ่งกัน และกัน อันจะทำให้สมาชิกกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น หรือความรู้สึกของแต่ละคน และผู้ให้บริการปรึกษา ควรอธิบายให้ผู้รับบริการเข้าใจวัตถุประสงค์และบทบาทของสมาชิก ในกลุ่ม ขั้นนี้ ผู้รับบริการอาจแสดงความไม่แน่ใจ หรือมีความเครียด เมื่อรู้บทบาทหน้าที่ของตน ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องใช้ทักษะของตนเองอย่างถูกกาลเทศะ คือ รู้ว่าจังหวะใดควรทำ หรือพูดอย่างไร และจะต้องสามารถประเมินบรรยากาศของกลุ่ม และสังเกตที่ทำของสมาชิก แต่ละคนได้อย่างแม่นยำ สมาชิกแต่ละคนจะพัฒนาความไว้วางใจ และสัมพันธภาพอันดี ต่อกัน ผู้ให้บริการปรึกษาจะได้กำหนดจุดมุ่งหมายส่วนตัว และความคาดหวังสิ่งที่จะได้รับจาก การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มอย่างถูกต้องเหมาะสม การให้คำปรึกษาในขั้นนี้ ควรเป็นการสำรวจ แนวความคิดและความรู้สึก แต่ยังไม่ควรเริ่มแก้ปัญหา

5. **ขั้นดำเนินการ** เป็นขั้นที่สมาชิกจะนำปัญหาและเรื่องราวของตนมาเล่าให้กลุ่มฟัง และเปิดโอกาสให้สมาชิกคนอื่นแสดงความคิดเห็น หรือช่วยแก้ปัญหา ถ้าเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ สมาชิกจะมีขวัญ และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มในระดับสูง ซึ่งจะนำไปสู่การเต็มใจ และมุ่งมั่นที่จะช่วยแก้ปัญหาในกลุ่ม ผู้ให้บริการปรึกษาจะมีโอกาสเป็นผู้สังเกตการณ์ และสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น ขั้นนี้ จะใช้เวลาพบกันหลายครั้ง

จนกว่ากระบวนการให้คำปรึกษานี้จะได้ผล โดยผู้ให้บริการปรึกษาจะสามารถทำให้สมาชิกแต่ละคนได้พูดถึงเรื่องราวและความรู้สึกของตน กล่าวเผชิญปัญหา ยอมรับความจริง ยอมรับฟังคำวิจารณ์ของผู้อื่น รู้จักตนเอง ทั้งสามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นลู่ทาง การแก้ปัญหา หรือปรับปรุงตนเอง ขึ้นยุคการให้คำปรึกษา ในขณะที่กลุ่มใกล้เคียงยุคการดำเนินการ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเตรียมสมาชิกให้พร้อม

6. การยุติกิจกรรมกลุ่ม ผู้ให้บริการปรึกษาจะสนับสนุนให้สมาชิกได้ประเมินพัฒนาการของตนเองระหว่างประสบการณ์กลุ่ม และการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในอนาคต

7. ขึ้นประเมินผล หลังจากการจัดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องทำการประเมินผลผู้ใกล้ชิด ผู้รับบริการ การใช้แบบสอบถาม การสังเกตพฤติกรรมของผู้รับบริการ

ประโยชน์ของการปรึกษากลุ่ม

อนงค์ วิเศษสุวรรณ (2554) กล่าวถึงประโยชน์ของการปรึกษากลุ่ม เป็นวิธีการช่วยบุคคลให้เปลี่ยนเจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น เปลี่ยนแปลงความรู้สึกและพฤติกรรม สมาชิกกลุ่มสามารถสำรวจวิธีการในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการเรียนรู้ทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ประโยชน์อีกประการหนึ่ง คือ สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นในกลุ่ม และรับรู้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับตน จากสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด สมาชิกจะตัดสินใจเลือกเปลี่ยนแปลงด้วยตนเองจากประโยชน์ของการปรึกษากลุ่ม

Corey (2017) กล่าวถึงประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่มไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือให้บุคคลเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น
2. ผู้รับคำปรึกษาสามารถเปิดเผยรูปแบบความสัมพันธ์ของตนกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ผู้รับคำปรึกษาสามารถอภิปรายการรับรู้ของตนที่มีต่อผู้อื่น และได้รับการสะท้อนค่านิยมจากผู้รับคำปรึกษาคนอื่น ๆ ด้วย
4. สร้างการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะหากผู้รับคำปรึกษาในกลุ่มมีความหลากหลายด้านอายุ ภูมิหลัง ความสนใจ สถานะทางเศรษฐกิจ รวมทั้งปัญหาที่แตกต่างกัน
5. เป็นสังคมจำลอง เนื่องจากกลุ่มเป็นสังคมขนาดเล็ก ดังนั้น จึงเป็นเสมือนตัวอย่างของความเป็นจริง ในการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาจัดการกับปัญหาที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติภายนอกกลุ่มได้ ทั้งนี้ ได้จากการร่วมกันสะท้อนความคิดของสมาชิกในกลุ่ม

6. ได้รับความเข้าใจ สนับสนุน ตลอดจนกำลังใจจากกลุ่ม ซึ่งสนับสนุนให้สมาชิกแต่ละคน ยินดีเปิดเผยเรื่องราวที่เป็นปัญหา

7. เกิดการตอบสนองความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวช่วยพัฒนาการเรียนรู้ วิธีการเริ่มต้น ใส่ใจ และทำทนาย

8. ผู้รับคำปรึกษาได้ทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ จากบรรยากาศที่ให้การสนับสนุนและกระตุ้นซึ่งกันและกัน

9. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้ตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตนต้องการ ซึ่งได้จากการเปรียบเทียบมุมมองระหว่างผู้รับคำปรึกษาในกลุ่ม

10. เข้าใจความต้องการของตนมากขึ้น รู้ว่าตนต้องการอะไร และอะไรเป็นสิ่งที่ขัดขวางไม่ให้เป็นไปตามที่ต้องการ

สรุปได้ว่า การปรึกษากลุ่ม ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มรับรู้ว่าคุณไม่ได้มีปัญหาแต่เพียงผู้เดียว ความเข้าใจ กำลังใจจากสมาชิกภายในกลุ่ม จะสนับสนุนให้สมาชิกเปิดเผยเรื่องราวที่เป็นปัญหา ตลอดจนยอมรับที่จะเผชิญปัญหา สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นในกลุ่ม และรับรู้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับตนจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม นำมาซึ่งการตัดสินใจเลือกเปลี่ยนแปลงด้วยตนเองได้

บทบาทหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา

Corey (2017) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มจะดำเนินไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จนั้น ผู้นำกลุ่มต้องพยายามให้สมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์กัน โดยผู้นำกลุ่ม หรือผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในกลุ่ม Corey (2017) ได้ให้ข้อเสนอแนะของผู้นำกลุ่มหรือผู้ให้คำปรึกษา มีดังนี้

1. พัฒนาความกระฉับกระเฉงให้เกิดขึ้นในกลุ่ม
2. เป็นผู้นำในการเริ่มต้นในการสนทนากลุ่ม
3. ให้สมาชิกมีศักยภาพในการตัดสินใจเลือก
4. ให้สมาชิกได้พูดถึงสิ่งที่ตนเองรู้สึกวิตกกังวล หรือเป็นปัญหา และมีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม
5. ดำเนินการในการให้คำปรึกษา หรือการฝึกฝนที่จำเป็น เพื่อที่จะให้สมาชิกกลุ่มประสบความสำเร็จ
6. บางครั้ง อาจเปิดโอกาสให้ครอบครัวเข้ามาอยู่ในกลุ่ม ถ้าเห็นว่ามีคามจำเป็น

7. จัดระเบียบกลุ่มในเรื่องต่าง ๆ เช่น ให้สมาชิกรู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน
ให้ข้อเสนอแนะ ภาวะเยียบของกลุ่ม และเตรียมสมาชิกที่จะได้รับความสำเร็จ
จากการมีประสบการณ์ในกลุ่ม

นอกจากนี้ ผู้นำกลุ่มยังจะต้องมีความสามารถที่จะใช้เทคนิคและวิธีการ เพื่อที่จะนำเข้าสู่
ปัญหาและการช่วยเหลือ ซึ่งในการจัดกลุ่มให้คำปรึกษา ได้ใช้เทคนิคที่คล้ายคลึงกับ
การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ได้แก่ เทคนิคต่อไปนี้ (Dyer & Vriend, 1975)

การสร้างสัมพันธภาพ (Relationship) สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การยิ้ม การทักทาย
แนะนำตัวเอง และสมาชิกได้ทำความรู้จักกัน การมีท่าที่เป็นกันเอง ไม่แสดงตนเหนือกว่า
สมาชิกกลุ่ม จัดสภาพแวดล้อมของกลุ่มให้มีบรรยากาศที่สบาย ๆ ไม่เกรียด ชวนพูดคุย
ด้วยเรื่องทั่วไปที่เขาสนใจ เพื่อนำไปสู่ความพร้อมที่จะพูดคุยต่อไป

การสังเกต (Observation) ได้แก่ การรู้จักสังเกตท่าที พฤติกรรม การแสดงออก ตลอดจน
การตอบสนองสมาชิกกลุ่ม โดยอาศัยการสื่อความหมาย โดยจะใช้คำพูดโต้ตอบกัน หรือ
ใช้การสังเกต หรือวิธีอื่นใดที่แทนการพูดโต้ตอบกัน และไม่ใช้คำพูด เป็นต้น จะช่วยให้เข้าใจ
พฤติกรรมกลุ่มได้ดี

การนำแบบทั่ว ๆ ไป (General leads มักเป็นลักษณะคำถาม หรือคำพูด อาจนำไปสู่หัวข้อ
การอภิปราย หรือใกล้จบการอภิปราย หรือต้องการชักจูงให้เปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิม หรือใช้
เพื่อทำลายความเยียบอันยาวนานก็ได้

การกระตุ้นความสนใจ (Simulation) มักใช้ในตอนแรก ๆ ที่เริ่มกลุ่ม และสมาชิก
ยังไม่กล้าพูดคุยกัน ผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้นำ กระตุ้นความสนใจ โดยอาจพูดถึงเรื่องใด เรื่องหนึ่ง
ที่สมาชิกรู้สึกสนใจ เพื่อนำไปสู่การอภิปรายร่วมกัน

การให้กำลังใจและการส่งเสริม (Encouragement) เมื่อสมาชิกเกิดมีท่าทีท้อแท้ใจ
ไม่ยอมพูดคุย ก็อาจใช้การกระตุ้น ส่งเสริมให้กำลังใจ ทั้งด้วยคำพูดและสีหน้าท่าทาง จะช่วยให้
สมาชิกอยากพูดคุย อยากแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

การเชื่อมโยง (Connection) ในการจัดกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องรู้จักใช้เทคนิค
ของการเชื่อมโยงเรื่อง หรือประเด็นต่าง ๆ ที่พูดกัน เป็นการเชื่อมโยงการสื่อสารภายในกลุ่ม

การเงียบ (Silence) เมื่อกลุ่มเงียบ แทนที่ผู้ให้คำปรึกษาจะพยายามพูดคุย เพื่อทำลาย
บรรยากาศที่เงียบนั้น ก็อาจจะใช้เทคนิคของการเงียบ ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งของกลุ่ม
ทนไม่ได้ และจะเป็นผู้พูดทำลายความเยียบขึ้นมาเอง

การฟัง (Listening) ผู้ให้คำปรึกษาต้องตั้งใจฟัง และจับประเด็นที่สมาชิกกลุ่มพูดให้ได้
โดยมีท่าทีสนใจ อาจจะบอกให้เขาพูดต่อ หรือพยักพยักเป็นเชิงรับรู้ได้

การยอมรับ (Acceptance) เป็นการรับฟังด้วยความเห็นใจ เข้าใจ ไม่นำเอาค่านิยมของผู้ให้คำปรึกษาเข้าไปเปรียบเทียบ และไม่ได้แย้งใด ๆ กับกลุ่ม จะต้องไม่นึกว่า ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้นำการคุยไปสู่เรื่องที่ตนคิดว่าสำคัญ นั่นคือ การให้โอกาสสมาชิกกลุ่มได้ชี้ปัญหาของตัวเองด้วยตนเอง

การแสดงความเห็นชอบด้วย (Approval) เป็นการแสดงความเห็นคล้อยตามด้วยคำพูดและท่าทาง เมื่อผู้รับคำปรึกษาพูดในสิ่งที่ถูกต้องการทำ เช่นนี้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดกำลังใจแก่ผู้พูด การอดทน (Patience) แม้ว่าจะต้องการให้การดำเนินกลุ่มเป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้ให้คำปรึกษาก็จะต้องอดทน ให้สมาชิกกลุ่มได้พูดในสิ่งที่เขาอยากพูดบ้าง แม้จะไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อสำคัญที่ควรอภิปรายก็ตาม เมื่อเขาได้พูดในสิ่งที่พอใจแล้ว ก็อาจจะพร้อมที่จะพูดถึงปัญหาหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification) ใช้เมื่อผู้รับคำปรึกษาพูดวกวน ทำให้เรื่องราวสับสน ผู้ให้คำปรึกษาอาจพูดทบทวนซ้ำอีกครั้ง เพื่อความเข้าใจแจ่มแจ้ง หรือเมื่อเขาเข้าใจสิ่งผิด ๆ ก็จะต้องอธิบายให้เข้าใจถูกต้อง และในกรณีที่ผู้รับคำปรึกษาใช้ยาที่คลุมเครือ ก็ต้องขอให้อธิบายหรือทดสอบว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่

การแปลความหมาย (Interpretation) เป็นการแปลความหมายจากอารมณ์ พฤติกรรม และความคิดที่ผู้มารับคำปรึกษาแสดงออกไป เพื่อให้เกิดความกระจ่างแจ้งยิ่งขึ้น โดยชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์บางอย่างในคำพูด ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมให้เขามองเห็น จะช่วยให้มีความตระหนักในตัวเอง ซึ่งการแปลความหมาย มักกระทำในขั้นตอนหลัง ๆ ของการให้คำปรึกษา เมื่อมีความเข้าใจกับผู้รับคำปรึกษาดีแล้ว และมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน เพราะจะเสี่ยงต่อการสูญเสียสัมพันธภาพ ถ้าผู้รับคำปรึกษาไม่พร้อมที่จะรับความจริง

การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling) กรณีนี้ ยึดหลักการปรึกษาแบบไม่นำทางนิยมใช้เพื่อดึงความรู้สึกที่คลุมเครือออกมาให้ชัดเจนขึ้น เป็นการตีความหมายจากคำพูดที่ผู้รับคำปรึกษาพูดออกมา โดยเน้นที่อารมณ์และความรู้สึกมากกว่าเนื้อหาสาระ เพื่อช่วยให้เขาเข้าใจความรู้สึกของตนเองอย่างลึกซึ้ง และกล้าเผชิญกับความรู้สึกของตน

การเรียบเรียงถ้อยคำเสียใหม่ (Restatement) วิธีนี้ ใช้เมื่อผู้รับคำปรึกษาไม่สามารถรวบรวมเนื้อหาให้เป็นเรื่องราวที่ปะติดปะต่อได้ ผู้ให้คำปรึกษาก็จะช่วย โดยการนำถ้อยคำที่เขาพูดมาเรียบเรียงใหม่ โดยไม่ตีความหมาย จะช่วยให้เข้าใจเรื่องราวได้กระจ่างขึ้น นักวิชาการบางคนเรียกกลวิธีนี้ว่า การสะท้อนเนื้อหา (Reflection of content)

การให้ข้อมูล (Information) เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นช่องทางในการแก้ปัญหา หรือตัดสินใจ โดยอาศัยข้อมูลที่ได้เป็นแนวทาง และจะมีความหมายมากยิ่งขึ้น ถ้าผู้รับคำปรึกษาได้มีส่วนค้นคว้า และอภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ

การตั้งคำถาม (Questioning) การตั้งคำถามในการจัดกลุ่มให้คำปรึกษา มักเป็นคำถามกว้าง ๆ ไม่เน้นจุดใดจุดหนึ่งจนเกินไป และใช้เพื่อหาคำตอบว่าใช่ หรือไม่ใช่ แต่จะกระตุ้นให้เล่าถึงรายละเอียด หรือแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ ยังใช้การตั้งคำถามเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเองดีขึ้น และเกิดความกระตือรือร้นในปัญหาของตนเองอีกด้วย

การแนะนำ (Suggestion) ใช้เมื่อผู้รับคำปรึกษาท้อแท้กับปัญหา และมองไม่เห็นแนวทางที่จะจัดการกับปัญหาได้ วิธีนี้ไม่ควรใช้บ่อย เนื่องจากจะทำให้ผู้รับคำปรึกษาคิดที่จะขอรับคำแนะนำ ไม่เป็นตัวของตัวเอง และไม่สามารถนำตนเองได้

การให้กำลังใจ (Reassurance) เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและช่วยให้คลายเครียด ทำให้เกิดกำลังใจที่จะจัดการกับปัญหา อาจทำได้โดยการปลอบใจ การชมเชย เมื่อเขาสามารถคิดหาแนวทางได้ หรือปฏิบัติได้เหมาะสม การชี้แจงให้เห็นว่า ปัญหาที่นั่น ๆ มีการแก้ไขได้ และการคาดคะเนว่า ต่อไปอาจจะดีขึ้น

ปฏิบัติการเชิงวิเคราะห์ (Tentative analysis) เมื่อได้ข้อมูลมาโดยละเอียดแล้ว ต้องไม่บังคับให้ผู้รับคำปรึกษาทำตามในสิ่งที่เสนอแนะ แต่ปล่อยให้เขาเป็นหน้าที่ของเขา ที่จะวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นด้วยตนเอง และสามารถที่จะรับ หรือปฏิเสธข้อเสนอนั้น ๆ ได้โดยเสรี

การใช้คำถามป้อนกลับ (Feedback) ใช้เมื่อมีสมาชิกคนใดคนหนึ่งตั้งคำถามขึ้นมา แทนที่ผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้ตอบ ก็อาจจะป้อนคำถามกลับไปยังสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม หรือกลับไปให้ผู้ถามเองว่า เขาคิดอย่างไร

การมองปัญหาจากมุมมองของคนอื่น (Projection interpersonal) คือ การให้ผู้รับคำปรึกษาเปรียบเทียบความรู้สึก ทำที่การปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นคนอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ใช่ตัวของผู้รับคำปรึกษาเอง

การมองย้อนอดีตและอนาคต (Projection-time) เป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษานึกย้อนอดีต หรือมองไปถึงอนาคตอีก 5 ปีข้างหน้าว่า ได้เกิดอะไรมาบ้าง หรือจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง กับสภาพของปัญหาที่เป็นอยู่

การยกตัวอย่าง (Illustration) อาจเป็นได้ทั้งตัวอย่างที่ผู้ให้คำปรึกษาเองเคยมีประสบการณ์มา หรือประสบการณ์นอกตัว

การอธิบายสรุป (Summary clarification) ใช้เมื่อพูดถึงปัญหาได้หลายแง่หลายมุม แล้วก็จะสรุปรวมเรื่องที่พูด และข้อคิดเห็นว่า ได้พูดอะไรกันไปแล้วบ้าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่ม

ศุภมาส หวานสนิท (2559) ศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัย พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่านิสิตกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แจ่มจันทร์ ณ กาพสินธุ์ (2562) ศึกษาการพัฒนาสัมพันธภาพศิษย์ที่มีต่ออาจารย์ ของนักศึกษาปริญญาตรีด้วยการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎี ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบสัมพันธภาพศิษย์ที่มีต่ออาจารย์ มี 6 องค์ประกอบ จำนวนข้อคำถาม 32 ข้อ ได้แก่ ด้านพฤติกรรม การสอน ด้านการเห็นคุณค่า ด้านคิดเห็นไม่ตรงกัน ด้านความเอื้ออาทร ด้านความใกล้ชิด และด้านอารมณ์ โดยพิจารณา 1) สอดคล้องกลมกลืนของโมเดล (Goodness-of-fit: GOF) $\chi^2 = 892.17$, $df = 2.916$, $p = 0.00$, $GFI = 0.95$, $AGFI = 0.914$, $SRMR = 0.069$ และ $RMSEA = 0.043$ 2) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.793-0.926 ทุกองค์ประกอบ ผ่านเกณฑ์ประเมินในระดับดี และระยะที่ 2 ศึกษาผลของการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎี พบว่า 1) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักศึกษาที่เข้ารับการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีมีสัมพันธภาพต่ออาจารย์สูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักศึกษาที่เข้ารับการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีมีสัมพันธภาพต่ออาจารย์ ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โชติอนันต์ เขาวนัสจจริต (2562) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการต่อการเสริมสร้างทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของนิสิต นักศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษามีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 เมื่อพิจารณารายด้าน นิสิตมีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกด้านความหวังและด้านการมองโลกในแง่ดี อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.63 และ 3.59 ตามลำดับ ในขณะที่นิสิตมีทุนทางจิตวิทยา ด้านการฟื้นฟูพลังและด้านการรับรู้ความสามารถในตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 และ 3.18 ตามลำดับ 2) โมเดลทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความกลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 500.32$, $df = 514$, $P\text{-value} = 0.659$,

GFI = 0.940, AGFI = 0.908, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.035) 3) วิธีการปรึกษา โดยการปรึกษา กลุ่มแบบบูรณาการกับระยะเวลาในการทดลองมีปฏิสัมพันธ์กัน ส่งผลให้คะแนนการเสริมสร้าง ทูทางจิตวิทยาเชิงบวกของนิสิต นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) คะแนนเฉลี่ยการเสริมสร้างทูทางจิตวิทยาเชิงบวกของนิสิต นักศึกษา กลุ่มทดลอง ระยะ หลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยการเสริมสร้างทูทางจิตวิทยาเชิงบวกของนิสิต นักศึกษา ในระยะติดตามผล ไม่แตกต่างจากระยะหลังการทดลอง

ปีณา เพิ่มพูน (2563) ศึกษาการพัฒนาภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุด้วยการปรึกษากลุ่ม เชิงบูรณาการ โดยใช้ทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเป็นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ในระยะที่ 1 องค์ประกอบของภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านหลักประกันและความมั่นคง โดยโมเดลการวัดภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุด้านสุขภาพ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 57.25$, $df = 53$, $p = 0.32053$, ค่าดัชนี CFI = 1.00, GFI = 0.99, RMSEA = 0.014 โมเดลการวัดภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุด้านการมีส่วนร่วม มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 5.91$, $df = 5$, $p = 0.31539$, ค่าดัชนี CFI = 1.00, GFI = 1.00, RMSEA = 0.021 โมเดลการวัดภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุด้านหลักประกัน และความมั่นคง มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 9.12$, $df = 7$, $p = 0.244444$, ค่าดัชนี CFI = 1.00, GFI = 0.99, RMSEA = 0.028 และระยะที่ 2 การศึกษาผลของการใช้ การปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ โดยใช้ทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเป็นฐาน ต่อภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุ พบว่า 1) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 2) ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองมีพหุพลังในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่า กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองมีพหุพลัง ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การให้การปรึกษากลุ่ม สามารถช่วยพัฒนา ส่งเสริม หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมต่อกลุ่มทดลองได้ ภายหลังจากการเข้าร่วม โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่ม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรม

ความหมายของการอบรม

ชูชัย สมทิธิไกร (2556) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง เครื่องมือ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้ฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

และผู้รับการอบรม และระหว่างผู้รับการอบรมด้วยกันเอง เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และทัศนคติตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

สกต วรเจริญศรี (2559) กล่าวว่า การฝึกอบรม เป็นกระบวนการที่พยายามเสริมสร้าง และพัฒนาบุคคลอย่างเป็นระบบและมีการวางแผน โดยใช้กิจกรรม หรือวิธีการที่หลากหลาย ใ้บุคคลเกิดการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติบางประการ อันนำไปสู่ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้เกิดทิศทางที่เหมาะสม ตลอดจนการเพิ่มประสิทธิภาพ ของการปฏิบัติงานในองค์กร

Noe (2010) อธิบายความหมายของการฝึกอบรมว่า หมายถึง ความพยายาม ในการวางแผนขององค์กร ที่สนับสนุนการเรียนรู้ของบุคลากรที่เกี่ยวกับเรื่องงานและสมรรถนะ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ หรือพฤติกรรมที่จำเป็นต่อความสำเร็จในงาน

โดยสรุปแล้ว การอบรม หมายถึง กระบวนการที่ช่วยพัฒนาบุคคล ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทาง ที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

เทคนิคของการอบรม

นักวิชาการได้กำหนดเทคนิคที่ใช้ในการอบรมไว้ ดังนี้

สมคิด บางโม (2554) ได้แบ่งเทคนิคการฝึกอบรมออกเป็น 2 ประเภท ใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ประเภทใช้วิทยากรเป็นศูนย์กลางเรียนรู้ ประกอบด้วยหลายวิธี ดังนี้

1.1 การบรรยาย (Lecture) วิทยากรบรรยายตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย อาจจะใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการบรรยาย เช่น รูปภาพ แผ่นใส สไลด์ Power Point ซีดี เป็นต้น

1.2 การอภิปรายเป็นคณะ (Panel discussion) เป็นการอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3-5 คน ให้อรรถแท้จริง ความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข มีพิธีกร 1 คน เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ประสาน เชื่อมโยง และสรุปการอภิปรายของวิทยากรแต่ละคน หลังการอภิปรายแล้ว เปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถาม

1.3 การประชุมทางวิชาการ (Symposium) เป็นการบรรยายแบบวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญประมาณ 2-6 คน มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายและสรุปการบรรยาย คล้ายกับการอภิปรายเป็นคณะ แต่เน้นหัวข้อวิชาเป็นสำคัญ เมื่อเสร็จสิ้นการบรรยาย จะเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามปัญหาต่าง ๆ ได้

1.4 การสาธิต (Demonstration) เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็น การปฏิบัติจริง ซึ่งการกระทำ หรือปฏิบัติจริง จะมีลักษณะคล้ายกับการสอนงาน การสาธิตนิยมใช้ กับหัวข้อวิชาที่มีการปฏิบัติ

1.5 การสอนงาน (Coaching) เป็นการแนะนำให้ผู้รู้จักวิธีการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง โดยปกติจะเป็นการสอน หรืออบรมในระหว่างการปฏิบัติงาน อาจสอนเป็นรายบุคคล หรือสอนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งผู้สอนต้องมีประสบการณ์และทักษะในเรื่องที่สอนจริง ๆ

2. ประเภทให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

2.1 การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการประชุมกลุ่มเล็ก ไม่เกิน 15 คน เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี โดยปราศจากข้อจำกัด หรือกฎเกณฑ์ใด ๆ ในหัวข้อใด หัวข้อหนึ่ง หรือปัญหาใด ปัญหาหนึ่ง โดยไม่คำนึงว่า ถูก หรือผิด ดีหรือไม่ดี ความคิด หรือข้อเสนอทุกอย่างจะถูกจดไว้ แล้วนำไปกลั่นกรองอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้น พอเริ่มประชุม ต้องมีการเลือกประธานและเลขานุการกลุ่มเสียก่อน

2.2 การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz group) เป็นการแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นกลุ่มย่อยจากกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยละ 2-6 คน เพื่อพิจารณาประเด็นปัญหา อาจเป็นปัญหาเดียวกัน หรือแตกต่างกันในช่วงเวลาที่กำหนด อาจมีวิทยากรคอยช่วยเหลือประจำกลุ่ม เปิดโอกาสให้ทุกคน แสดงความคิดเห็น บรรยายากเป็นกันเอง

2.3 กรณีศึกษา (Case study) เป็นการศึกษาเรื่องราวที่รวบรวมจากเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ภายใต้อสถานการณ์ที่ใกล้เคียง ความจริงมากที่สุด เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับกลุ่มเล็ก ๆ เรื่องที่มอบหมายให้ต้องมีรายละเอียด เพียงพอที่เข้ารับการฝึกอบรม จะมองเห็นจุดสำคัญของปัญหาและข้อมูล เพื่อนำมาใช้พิจารณา การศึกษากรณีศึกษา อาจให้ศึกษาเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้

2.4 การประชุมแบบฟอรัม (Forum) เป็นเทคนิคที่ใช้กับการประชุมกลุ่มใหญ่ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม โดยการซักถาม แสดงข้อเท็จจริง ปรีกษาหรือ แสดงความคิดเห็นกับวิทยากร

2.5 เกมการบริหาร เป็นการแข่งขันระหว่างกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยแข่งขัน เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการให้ปฏิบัติเหมือนเหตุการณ์จริง อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสื่อสาร การตัดสินใจ การวางแผน การเป็นผู้นำมนุษยสัมพันธ์ ฯลฯ ขนาดของกลุ่มในการแข่งขัน ขึ้นอยู่กับเกมที่นำมาใช้

2.6 การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) เป็นการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม แสดงบทบาทในสถานการณ์ที่เหมือนจริง โดยกำหนดโครงเรื่องและให้ผู้แสดงคิดคำพูด ไปตามท้องเรื่องและบทบาทที่กำหนด เสร็จแล้วให้ผู้วิเคราะห์เสนอแนวทางแก้ปัญหา วิธีนี้ เหมาะกับกลุ่มที่กล้าแสดงออกและมีวุฒิภาวะเพียงพอ ที่จะวิเคราะห์ ตรวจสอบและแก้ปัญหา

2.7 การสัมมนา (Seminar) เป็นการประชุมของผู้ที่ปฏิบัติงานอย่างเดียวกัน หรือคล้ายกัน แล้วพบปัญหาที่เหมือน ๆ กัน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็น หาแนวทางปฏิบัติ ในการแก้ปัญหา ทุกคนที่ไปร่วมการสัมมนาต้องช่วยกันพูด ช่วยกันแสดงความคิดเห็น ปกติ จะบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อน แล้วค่อยแบ่งกลุ่มย่อย จากนั้นนำผลการอภิปรายของกลุ่มย่อย เสนอที่ประชุมใหญ่

2.8 การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field trip) เป็นการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษา ยังสถานที่อื่น นอกสถานที่ที่ฝึกอบรม เพื่อให้พบเห็นของจริง ซึ่งผู้จัดต้องเตรียมการเป็นอย่างดี

2.9 การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการฝึกอบรมที่ให้ผู้รับการฝึกอบรม ได้ปฏิบัติจริง โดยทั่วไป จะมีการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อน แล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ อาจเป็น การฝึกการใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ประชุม เพื่อช่วยกันสร้างคู่มือ หรือประชุมเพื่อสร้างอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น การปฏิบัติ นิยมให้รวมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ มากกว่าปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

2.10 การฝึกการรับรู้ (Sensitivity training) เป็นกิจกรรมการฝึกประสาทสัมผัส ให้เข้าใจผู้อื่น โดยการสังเกตลักษณะท่าทางของผู้อื่น วิธีการฝึกอบรมจะไม่ใช้การบรรยาย หรือ บอกหลักเกณฑ์ แต่ให้นำพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในห้องฝึกอบรมมาเป็นตัวอย่างสด ๆ ร้อน ๆ แล้วโยงไปถึงพฤติกรรมอื่น ๆ ในขณะปฏิบัติงานในองค์การ

2.11 การใช้กิจกรรมนันทนาการ (Recreational activity) เป็นการให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรม ร่วมกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง เช่น การร้องเพลง การปอบมือ เป็นจังหวะพร้อมกัน การร้องเพลงประกอบท่าทาง การเล่นเกมสั้น ๆ เป็นต้น โดยเน้นการทำ กิจกรรมเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อมุ่งเปลี่ยนทัศนคติและสร้างความสัมพันธ์ ตลอดจน สร้างความสนุกสนานในระหว่างการฝึกอบรม

2.12 การใช้ฐานกิจกรรม แต่ใช้เทคนิคการใช้ฐานกิจกรรม ประยุกต์มาจากกิจกรรม Walk rally แต่ไม่ต้องมีการเดินแข่งขันกันจริง ๆ เพียงแต่ใช้สถานที่กว้างพอที่จะจัดฐานกิจกรรม ได้หลาย ๆ ฐาน ครอบคลุมที่ต้องการ หรือใช้ห้องเรียนในอาคารเป็นสถานที่จัดกิจกรรมแต่ละฐาน

Noe (2010 อ้างถึงใน สัตถกร วงศ์สงคราม, 2561) ได้นำเสนอเทคนิคและวิธีการฝึกอบรม ไว้ดังนี้

1. วิธีการนำเสนอ (Presentation methods) เป็นวิธีที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะเป็นฝ่ายรับฟังแต่เพียงอย่างเดียว ผู้นำการฝึกอบรมจะนำเสนอกระบวนการ วิธีการแก้ปัญหา โดยการบรรยาย อาจใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการนำเสนอ โดยในห้องฝึกอบรม จะมีอุปกรณ์ เช่น วัสดุทัศนูปกรณ์ ใบงาน เอกสารประกอบการฝึกอบรม เกม วิธีการนำเสนอ ประกอบด้วย

1.1 การบรรยาย เป็นการสื่อสารด้วยคำพูดที่มีการจัดลำดับเนื้อหาอย่างมีระบบ การบรรยาย ช่วยสนับสนุนวิธีการฝึกอบรมแบบอื่น ๆ ได้อีก เช่น การสร้างแบบจำลองพฤติกรรม การใช้เทคนิคภายใต้เทคโนโลยีต่าง ๆ รูปแบบของการบรรยาย อาจมีผู้นำการฝึกอบรมพุดนำเสนอเพียงคนเดียว นำเสนอร่วมกันเป็นทีม การเชิญแขกรับเชิญมาร่วมนำเสนอ การนำเสนอแบบหมู่คณะ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในรูปแบบพุดคุย ถามตอบ (Panel) หรือการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกมา นำเสนอหน้าห้องฝึกอบรม ข้อเสียของการบรรยาย คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมน้อย และเนื้อหาอาจไม่ได้รับความสนใจจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากนัก ผู้นำการฝึกอบรมต้องหาแนวทางต่าง ๆ เพื่อป้องกันปัญหานี้ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ถามตอบ การตั้งกลุ่มอภิปราย การชมวิดิทัศน์ การเล่นเกม หรือการยกกรณีศึกษามาประกอบบทเรียน

1.2 การใช้เทคนิค โสตทัศนูปกรณ์ (Audiovisual techniques) โสตทัศนูปกรณ์ ในยุคใหม่มีหลากหลาย ผู้นำการฝึกอบรมควรใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม และบรรยากาศในการฝึกอบรม

2. การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (Hand-on methods) มีหลากหลายวิธี ได้แก่

2.1 การฝึกอบรมในสถานการณ์จริง (On-the-job Training-OJT) คือ การเรียนรู้ โดยการลงมือทำ อาจเริ่มต้นด้วยการสังเกตผู้ปฏิบัติงานที่มีความชำนาญ แล้วพยายามทำตาม หรือเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้น โดยมีพี่เลี้ยงคอยแนะนำ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นทางการมากนัก แต่หากไม่เป็นทางการเลย การเรียนรู้ก็อาจจะไม่เกิดขึ้น จากการเรียนรู้ในวิธีนี้ ข้อดี คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้ทดลองใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงานจริง เกิดแรงจูงใจสูงในการเรียนรู้ เกิดการถ่ายโยงไปยังงานที่ทำได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นการฝึกทักษะที่เกิดขึ้นจริง ข้อเสีย คือ บางครั้งไม่สามารถควบคุมพี่เลี้ยง (Mentor) หรือผู้ฝึกอบรมได้ เขาอาจถ่ายทอดวิธีการที่ผิด หรือทักษะที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ได้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาจไม่เข้าใจในงานที่ทดลองทำนั้น ๆ เนื่องจากยังใหม่ต่อความรู้เหล่านี้ หรืออาจก่อให้เกิดอันตรายในขณะที่ปฏิบัติงานได้ เพราะ ยังไม่คุ้นชินกับอุปกรณ์ การฝึกอบรมในสถานการณ์จริงเกิดขึ้นได้โดย

2.1.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะกำหนดเนื้อหาการฝึกอบรมด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้สอน ผู้นำการฝึกอบรมทำหน้าที่ เพียงแค่อำนวยความสะดวก และคอยตอบคำถามผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้นำการฝึกอบรม จะไม่ควบคุม ออกคำสั่ง แต่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะหาวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง

2.1.2 การฝึกงาน (Apprenticeship) การลงมือปฏิบัติที่มีได้หมายถึงการฝึก แต่หมายถึงการทำงานจริง โดยมีกระบวนการวัดผล ประเมินผลอย่างชัดเจน

2.2 การจำลองสถานการณ์ (Simulations) การสร้างสถานการณ์เสมือนจริง เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ศึกษา เรียนรู้ สัมผัสถึงผลกระทบ มีโอกาสได้ตัดสินใจในสถานการณ์ และสิ่งแวดลอมที่ไร้ความเสี่ยง แต่เหมือนอยู่ในเหตุการณ์จริง ฝึกการใช้ทักษะอย่างเต็มที่

2.3 กรณีศึกษา (Case study) การยกเรื่องราวใด ๆ ขึ้นมา แล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะใช้ความรู้ที่มีพิจารณา โดยวิธีคิดอาจแตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางปัญญา ระดับสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินผล

2.4 เกมธุรกิจ (Business game) ในการกำหนดเกมนั้น มีทางเลือกวิธีการที่จะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติในหลากหลายวิธี แต่ผู้เล่นอาจไม่แน่ใจว่า วิธีไหนคือสิ่งที่ถูก หรือผิด ในการเล่นเกม แล้วผลของเกมจะออกมาเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่ที่การตัดสินใจของผู้เข้าร่วมเกม กฎ กติกา และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เล่นเกม โดยมีหลักการพิจารณาว่า คะแนนที่ได้จากการเล่นเกม นั้นมีผลต่อผู้เล่น และต่อพฤติกรรมของทีมงานอย่างไร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ อะไรจากเกม แง่มุมใจของเกมที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม โยงเข้าสู่งาน หรือสิ่งที่เรียนรู้ได้ เกมเกี่ยวข้องกับงาน หรือสิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ได้อย่างไร การประยุกต์นำเกมไปใช้ในงาน หรือชีวิตประจำวัน ได้อย่างไร

2.5 บทบาทสมมติ (Role plays) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับบทบาทเสมือนเป็นตัวละครตัวใดตัวหนึ่งในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริงในสังคม หรือเหตุการณ์สมมติ แล้วหยิบยกมาเป็นประเด็นในการฝึกอบรม แล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนเรียนรู้ร่วมกัน กับบทบาทนั้น ๆ

2.6 แบบจำลองพฤติกรรม (Behavioral modeling) คือ การนำเสนอพฤติกรรม เป้าหมายพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ศึกษา แล้วให้ปฏิบัติตาม โดยพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม โดยเน้นว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นโดย 1) การสังเกต พฤติกรรมที่แสดงโดยแบบจำลอง และ 2) เสริมแรงผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้น

3. การสร้างกลุ่ม (Group building methods) วัตถุประสงค์หลักของวิธีการนี้ คือ การพัฒนาการทำงานเป็นทีม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน สร้างเอกลักษณ์ของกลุ่ม ทำให้เกิดพลังของความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม จะเริ่มเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และเห็นจุดอ่อน จุดแข็งของตน เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อเพิ่มทักษะในการทำงาน เทคนิคการสร้างกลุ่ม ได้แก่

3.1 การเรียนรู้แบบผจญภัย (Adventure learning) มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม ผ่านกิจกรรมที่มีโครงสร้างชัดเจน ได้แก่ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมสัมพันธ์ที่ทำร่วมกัน กิจกรรมเหล่านี้ จะสอนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) การแก้ปัญหา

(Problem solving) การบริหารความขัดแย้ง (Conflict management) และวิธีการรับมือกับความเสี่ยง (Risk taking)

3.2 การสอนเป็นทีม (Team teaching) การทำงานประสานกันเป็นทีม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ การเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behavior) วิธีการที่ใช้ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนการฝึกอบรม (Cross training) โดยสมาชิกในทีมจะเรียนรู้ ฝึกฝนทักษะของกันและกัน และเมื่อคนหนึ่งคนใดต้องออกจากทีม อีกคนหนึ่งก็สามารถทำหน้าที่ทดแทนกันได้ การฝึกอบรมแบบประสานงานกัน (Coordination training) คือ การแบ่งปันข้อมูลและความรับผิดชอบในการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อประสิทธิภาพของทีม การฝึกการเป็นผู้นำ (Team leader training) คือ การฝึกให้รู้จักการบริหารจัดการทีม แก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งภายในทีม และเป็นคนกลางประสานงานกิจกรรม หรือทักษะต่าง ๆ ของทีม

3.3 การฝึกปฏิบัติการเรียนรู้ (Action learning) การมอบหมายปัญหาที่เกิดขึ้นจริงให้กับกลุ่ม แล้วให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแก้ปัญหาตามแผนการปฏิบัติงานที่วางไว้ โดยทุกคนต้องรับผิดชอบต่อแผนงานนั้นร่วมกัน

จากการศึกษาเทคนิคของการฝึกอบรม จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น สรุปเทคนิคของการฝึกอบรม ได้ว่า การที่ผู้ให้การปรึกษาจะเลือกเทคนิคในการจัดอบรมนั้น จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ระยะเวลาที่ใช้ จำนวนผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการบรรยาย (Lecture) การระดมสมอง (Brainstorming) และการแสดงบทบาทสมมติ (Role playing)

วัตถุประสงค์ของการอบรม

นักวิชาการได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการอบรมไว้ ดังนี้

สมคิด บางโม (2554) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมได้ 4 ประการ คือ

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ให้มีความรู้ หลักการ ทฤษฎี แนวคิดในเรื่องที่จะอบรม เพื่อนำไปใช้ในการทำงาน

2. เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ (Understand) เป็นลักษณะที่ต่อเนื่องจากความรู้ กล่าวคือ เมื่อรู้ในหลักการและทฤษฎีแล้ว สามารถตีความ แปลความหมาย ขยายความ และอธิบายให้คนอื่นทราบได้ รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ได้

3. เพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Skill) ทักษะ คือ ความชำนาญ หรือความคล่องแคล่วในการปฏิบัติ อย่างใดอย่างหนึ่งได้โดยอัตโนมัติ เช่น การใช้เครื่องมือต่าง ๆ การขับรถ การขับขี่จักรยาน เป็นต้น

4. เพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Attitude) เจตคติ หรือทัศนคติ คือ ความรู้สึกที่ดี หรือไม่ดี ต่อสิ่งต่าง ๆ การฝึกอบรมมุ่งให้เกิด หรือเพิ่มความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อเพื่อนร่วมงาน และต่องานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ความจงรักภักดีต่อบริษัท ความภาคภูมิใจ ต่อสถาบัน ความสามัคคีในหมู่คณะ ความรับผิดชอบต่องาน ความเอาใจใส่ต่องาน ความกระตือรือร้น เป็นต้น

Wexley and Latham (1991 อ้างถึงใน ชูชัย สมितिไกร, 2556) อธิบายว่า วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมนั้น มี 3 ประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อปรับระดับความตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) โดยผู้เข้ารับการอบรม จะรู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อความต่างระหว่างปรัชญาที่ยึดถือ กับความเป็นจริงในการปฏิบัติ เข้าใจมุมมองของผู้อื่นที่มีต่อตนเอง รู้ว่าสิ่งที่ตนประพฤติปฏิบัตินั้น มีผลกระทบต่อผู้อื่น

2. พัฒนาทักษะในด้านงาน (Job skills) ทั้งด้านเดียวและหลายด้าน

3. พัฒนาแรงจูงใจ (Motivation) เพราะแรงจูงใจจะช่วยให้บุคคลใช้ความรู้ ความสามารถของตน ได้อย่างเต็มกำลัง ซึ่งในทางตรงกันข้าม หากบุคคลมีความรู้ความสามารถ แต่ปราศจากแรงจูงใจ อาจส่งผลให้ไม่แสดงศักยภาพในด้านการทำงานของตนอย่างเต็มที่

จากข้อมูลของนักวิชาการข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมนั้น เพื่อก่อให้เกิดการตระหนักรู้ มีความเข้าใจ มีทักษะที่หลากหลาย มีแรงจูงใจ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม ตามความคาดหวังในการฝึกอบรมในครั้งนั้น

ประโยชน์ของการอบรม

สมคิด บางโม (2554) ได้สรุปรายละเอียดของประโยชน์จากการฝึกอบรมที่สอดคล้องกัน ดังนี้

1. เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของบุคลากร
2. เป็นการเพิ่มพูนคุณค่าให้กับบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรม
3. เป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคลากรให้ดีขึ้น
4. ช่วยลดเวลาในการเรียนรู้ และพัฒนาของบุคลากรเมื่อเข้าสู่องค์กร
5. ช่วยลดเวลาในการสอนงานสำหรับบุคลากรผู้มาทำงานใหม่
6. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขององค์กร
7. เป็นการเพิ่มผลผลิตในการบริหารจัดการ
8. เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของบุคลากร
9. เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์กร

10. ช่วยลดภาระในการสั่งการ/ ปกครอง
11. ทำให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขัน
12. ทำให้องค์กรและบุคลากรมีความรู้เท่าทันในเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และไม่หยุดยั้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรม

นันทวิทย์ เฝ้ามหานคร (2557) ได้พัฒนายุทธวิธีในการเรียนรู้ของนิสิตคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษายุทธวิธีในการเรียนรู้ของนิสิตคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ 2) สร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนายุทธวิธีในการเรียนรู้ของนิสิตคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ 3) เปรียบเทียบยุทธวิธีในการเรียนรู้ของนิสิตคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรม ผลการวิจัย พบว่า นิสิตคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มียุทธวิธีในการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนายุทธวิธีในการเรียนรู้ นิสิตกลุ่มทดลองมียุทธวิธีในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม

จิตชัย รักบำรุง (2558) ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา และเพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะ ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดจิตสาธารณะ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรม ผลการวิจัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.74

ระวีรัฐ รุ่งโรจน์ (2559) ได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้โปรแกรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยมีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคล ก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคล และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังเข้าร่วมการทดลอง โปรแกรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคล ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคล หลังการเข้าร่วม โปรแกรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคล มีคะแนนสูงกว่าก่อนการเข้าร่วม โปรแกรม

ฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรม สรุปได้ว่า หลังการอบรม ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรม มีคะแนนเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครูที่ปรึกษา

คุณลักษณะของครูที่ปรึกษา

ครูที่ปรึกษาควรมีคุณลักษณะที่ดีและเหมาะสม เพื่อช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ดังที่

อังคาร สวัสดิ์ (2553) ได้สรุปคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาที่ควรมี คือ มีความรอบรู้ทั้งด้านวิชาการและการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา มีความอดทน และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาของนักศึกษา มีจรรยาบรรณ และมีมนุษยสัมพันธ์

กเชษฐ กิ่งชนะ (2554) กล่าวว่า ครูที่ปรึกษาควรมีลักษณะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ทางด้านวิชาการและการให้คำปรึกษา เป็นผู้ที่มีใจรักในงานให้คำปรึกษา ใฝ่รู้ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่น มีจิตวิทยา มีเทคนิคในการให้คำปรึกษา มีเวลาให้นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีจิตใจโอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส ร่าเริง มีความเป็นกันเอง นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่เข้ากับคนอื่นได้ง่าย มีเหตุผล พุดจาไพเราะอ่อนหวาน เก็บความลับได้ดี มีความรับผิดชอบ นักศึกษาให้ความไว้วางใจและยกย่อง มีจรรยาบรรณของครูที่ปรึกษา มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม มีความเมตตา กรุณา มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตลอดจนมีความอดทนต่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษา

Hessong and Weeks (1987) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดี ในทัศนะของนักการศึกษาตะวันตกไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรอบรู้ (Being knowledgeable)
2. เป็นผู้มีอารมณ์ขัน (Being humorous)
3. เป็นผู้มีความยืดหยุ่น ผ่อนปรน (Being flexible)
4. เป็นผู้มีความตั้งใจทำงานให้ถึงขีดสุด (Being upbeat)
5. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ (Being honest)
6. เป็นผู้มีความชัดเจน (Being clear and concise)
7. เป็นคนเปิดเผย (Being open)
8. เป็นผู้มีความอดทน (Being patient)

9. เป็นแบบอย่างที่ดี (Being a role model)
10. เป็นผู้สามารถประยุกต์ทฤษฎีไปปฏิบัติได้ (Being able to relate theory to practice)
11. เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Being self confident)
12. เป็นผู้มีความสามารถในศิลปวิทยาการหลาย ๆ ด้าน (Being diversified)
13. เป็นผู้แต่งกายเหมาะสมและมีสุขอนามัยส่วนบุคคลดี (Being well groomed and having personal hygiene)

จากคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามความเห็นของนักวิชาการ สรุปได้ว่า ครูที่ปรึกษาควรมีลักษณะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ทางด้านวิชาการ และการให้คำปรึกษา มีความเป็นกันเอง มีจรรยาบรรณของครูที่ปรึกษา และมีความอดทนต่อการแก้ไขปัญหา

บทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

บทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ได้มีผู้ให้ความคิดเห็นไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้
 ลักษณะ สิริวัฒน์ (2551) ครูประจำชั้น หรืออาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียน เป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ในโรงเรียน จึงนับได้ว่า เป็นผู้มียุทธศาสตร์สำคัญมากในการแนะแนว และเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อนักเรียน จึงควรมียุทธศาสตร์สำคัญ ดังนี้

1. เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน คือ ต้องเป็นผู้ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงระบบการเรียนในโรงเรียน ลักษณะวิชา การเลือกวิชาเรียน และสายการเรียนให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล
2. เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน
3. เป็นผู้ฝึกอบรมนักเรียนในเรื่องความประพฤติ การปฏิบัติตนตามกฎและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
4. ต้องศึกษานักเรียนแต่ละคนในความรับผิดชอบ เพื่อให้รู้จักนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และสติปัญญา เป็นต้น
5. เป็นผู้คอยให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีการปรับตัวผิด ให้รู้จักปรับตนให้ถูกต้อง
6. คอยดูแลทุกข์สุขของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบด้วยความเอาใจใส่ ทั้งต้องทราบถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนทุกคนในความรับผิดชอบด้วย
7. เอาใจใส่นักเรียนผู้มีปัญหาอย่างใกล้ชิด บางปัญหาควรให้ฝ่ายแนะแนวช่วยเหลือเป็นกรณีไป
8. ทำงานประสานกับฝ่ายแนะแนวอย่างใกล้ชิดในการช่วยเหลือนักเรียน

Harrington (1974) กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นทั้งผู้แนะแนว และเป็นทั้งอาจารย์ ดังนี้

1. บทบาทในฐานะที่เป็นครู เมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษา มักจะมีปัญหา ด้านวิชาการและการปรับตัว อาจารย์มักจะช่วยนักเรียนแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชั้นเรียนอยู่เป็นประจำ

2. บทบาทในฐานะผู้แนะแนว การแนะแนวในระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็น การให้คำปรึกษาทางวิชาการ และความคับข้องใจต่าง ๆ ของนักเรียน

3. บทบาทในฐานะเป็นอาจารย์ผู้หนึ่งในบรรดาอาจารย์ทั้งหมด อาจารย์ที่ปรึกษา อาจได้รับข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในความรับผิดชอบของอาจารย์ท่านอื่น และในขณะเดียวกัน ตนเองก็เป็นผู้ให้ข้อมูลของนักเรียนแก่อาจารย์ที่ปรึกษาท่านอื่นด้วย

4. บทบาทในฐานะผู้บริหาร ผู้บริหารที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดังนั้น นอกจาก จะทำหน้าที่ด้านการบริหารแล้ว ยังเป็นผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ พร้อมกับเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการให้คำปรึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เครเมอร์ และกาเดอร์ (Kramer & Garder, 1983) ให้ทัศนะว่า อาจารย์ที่ปรึกษา ควรสร้างบรรยากาศที่ทำให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับประสบการณ์ ด้านการเรียนรู้ ให้ปฏิบัติต่อนักศึกษาเสมือนนักศึกษาเป็นร่วมงาน กระบวนการให้คำปรึกษา มิใช่เป็นผู้รับการแนะนำเพียงอย่างเดียว ควรทำประจักษ์เป็นผู้จัดการในสถาบัน โดยประสานงาน ด้านบริการตามที่นักศึกษาต้องการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ครูที่ปรึกษามีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญมาก ในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียนและสังเกต พฤติกรรม รวมถึงรับทราบปัญหาของนักเรียน และให้ความช่วยเหลือ หรือแนะนำแก้ไข ปัญหา ต่าง ๆ ด้วย

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา

นันทนา วงษ์อินทร์ (2545) จากการสำรวจปัญหาและความต้องการของอาจารย์ที่ปรึกษา ของวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ สรุปได้ดังนี้

1. อาจารย์ที่ปรึกษาไม่รู้จักนักศึกษาได้ทั่วถึง เพราะไม่มีโอกาสสอนนักศึกษา ในความดูแล
2. อาจารย์ที่ปรึกษาบางคนรับผิดชอบนักศึกษาจำนวนมากเกินไป ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง
3. อาจารย์ที่ปรึกษาไม่เข้าใจนโยบายการบริหารงานของวิทยาลัย และการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการที่ปรึกษาอย่างชัดเจน จึงไม่สามารถให้คำปรึกษา แนะนำ ได้ดีเท่าที่ควร

4. นักศึกษาส่วนมากไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของการมาพบอาจารย์ที่ปรึกษา

5. อาจารย์ที่ปรึกษามีงานสอนและงานพิเศษด้านอื่นมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลา

ให้คำปรึกษาอย่างเพียงพอ

6. อาจารย์ที่ปรึกษายังไม่ทราบ และเข้าใจถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในงานด้านนี้ดีพอ

Mueller (1961) ได้ให้ความเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ซึ่งเกิดจากตัวของครูที่ปรึกษา ได้แก่

1. การขาดความรู้และขาดข้อมูลต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูที่ปรึกษาจะต้องพิจารณาปรับปรุงตนเองเป็นอย่างมาก

2. ครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเข้าข้างตัวเอง หรือถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่มากเกินไป จึงทำให้นักเรียนไม่อยากเข้ามาขอรับคำปรึกษา

3. การมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม ครูที่ปรึกษาบางคนขาดความจริงใจ ในการให้คำปรึกษา ไม่มีจรรยาบรรณของครูที่ปรึกษา ไม่ยอมคำนึงถึงจุดหมายอันแท้จริงของการให้คำปรึกษา และบางคนก็แก้ปัญหาให้กับนักเรียนโดยขาดการวินิจฉัยที่ดีพอ

สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเกิดจากทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งจากตัวผู้เรียนเอง ไม่ให้ความสำคัญ ส่วนครูที่ปรึกษานั้น มีทั้งขาดความรู้และขาดข้อมูลในการให้คำปรึกษา และมีภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เป็นวิธีการหนึ่งที่มีความเหมาะสมและสามารถทำให้การปรึกษาเกิดประสิทธิภาพ เพราะมีวิธีการให้การปรึกษาที่บูรณาการเทคนิคการปรึกษาที่หลากหลาย มีการอบรม มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดข้อจำกัดเรื่องระยะเวลา เรื่องการสื่อสาร เรื่องการเดินทาง ผู้วิจัยจึงพัฒนานวัตกรรมวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จำนวน 8 ครั้ง โดยมีรายละเอียดดังเอกสารภาคผนวก ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นของการวิจัยและพัฒนา (Research and development) เพื่อศึกษา ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา และเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาด้วยนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขต วิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ระยะที่ 2 การศึกษาผลของนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา

มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เพื่อออกแบบและพัฒนาเครื่องมือวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 4 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคเหนือ ภาคใต้ รวมทั้งสิ้น จำนวน 67,377 คน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างกรณีตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรต่อเนื่อง จำนวนทั้งสิ้น 613 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการกำหนดขนาดและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจข้อมูลหน่วยสมาชิกของประชากรจากแหล่งทุติยภูมิ คือ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วจัดทำกรอบการสุ่ม (Sampling frame) โดยอาศัย ลักษณะการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 4 ภาค ประกอบด้วย ภาคกลาง จำนวน 24,021 คน ภาคอีสาน จำนวน 22,952 คน ภาคเหนือ จำนวน 11,283 คน และภาคใต้ จำนวน 9,121 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 67,377 คน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

2. ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างกรณีตัวแปรที่ศึกษาเป็นตัวแปรต่อเนื่อง (อัญรารวรรณ งามญาณ, 2554) มีสูตรในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{z_{\alpha}^2 \sigma^2 N}{(N-1)e^2 + Z_{\alpha}^2 \sigma^2}$$

2.1 ผู้วิจัยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ จะได้ค่า $Z_{.05}$ เท่ากับ 1.96

2.2 กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน (e) เท่ากับ .05

2.3 กำหนดค่าความแปรปรวนของประชากร σ^2 เท่ากับ 0.3491 ซึ่งได้จากการนำแบบวัดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ไปทดลองใช้ แล้วนำมาคำนวณหาค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่า S^2 เท่ากับ 0.3491 ตามคำแนะนำของ มยุรี ศรีชัย (2538) และ อัญรารวรรณ งามญาณ (2554) ที่ได้กล่าวถึง การใช้ค่า σ^2 นั้น ต้องใช้ S^2 ซึ่งได้จากกลุ่มตัวอย่าง แทนอยู่แล้ว เพราะปกติจะไม่ทราบค่าความแปรปรวนของประชากร (σ^2) ซึ่งในทางปฏิบัติ ผู้วิจัย จึงดำเนินการประมาณค่า σ^2 ของกลุ่มประชากรจาก S^2 ที่ได้จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ จากนั้นนำค่าต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ คำนวณหาขนาดตัวอย่าง มีรายละเอียด ดังนี้

$$n = \frac{z_{\alpha}^2 \sigma^2 N}{(N-1)e^2 + Z_{\alpha}^2 \sigma^2}$$

$$n = \frac{(1.96)^2 (0.3491)(67,377)}{(67,377-1)(0.05)^2 + (1.96)^2 (0.3491)}$$

$$n = 532.20$$

2.4 ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างควรใช้ไม่น้อยกว่า 533 หน่วยตัวอย่าง และเพื่อป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างสำรองเกินมาร้อยละ 15 ของหน่วยตัวอย่างทั้งหมด ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นจำนวน 613 คน

3. ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีจับสลาก เพื่อเลือกเขตพื้นที่การศึกษาระดับภาค ได้เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี

4. จากนั้นผู้วิจัยสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีจับสลาก ได้ 4 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ฉะเชิงเทรา 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด และ 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว

5. ผู้วิจัยสุ่มครูที่ปรึกษาแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 720-1,679 คน) ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 120-719 คน) และขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน) โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้ ใช้วิธีการคำนวณตามสัดส่วนประชากรจากครูที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด โดยแสดงการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษา

เขตพื้นที่การศึกษา	ขนาดโรงเรียน และจำนวนครูที่ปรึกษาที่เป็นประชากร				ขนาดโรงเรียน และจำนวนครูที่ปรึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง				รวม
	รวม			รวม	รวม				
	ใหญ่	กลาง	เล็ก		ใหญ่	กลาง	เล็ก		
นครปฐม	752	192	127	1,071	144	37	24	204	
ฉะเชิงเทรา	407	249	122	778	78	48	23	148	
จันทบุรี ตราด	354	370	159	883	68	71	30	169	
สระแก้ว	215	215	50	480	41	41	10	92	
รวม	1,728	1,026	458	3,212	330	196	87	613	

3. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานผู้อำนวยการ โรงเรียนครูที่ปรึกษา เพื่อแจกแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา และเก็บแบบสอบถามให้ได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ระบุไว้ข้างต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ผู้วิจัยจะแสดงการสร้างเครื่องมือวิจัยแต่ละแบบ ดังนี้

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือของแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

1. ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีแนวคิดมาจากมิ่งขวัญ ภาคสัญไชย (2555) นลินทิพย์ คชพงษ์ (2561) วันสนันท์ สุรัตน์ (2564) และ Psychology Today (2024) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้าองค์ความรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด

1.2 ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา โดยสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย หลังจากนั้น นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบข้อคำถาม และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข ปรับภาษาให้อ่านเข้าใจง่าย โดยแบบวัดประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบวัด จำนวน 6 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน หมายเลขโทรศัพท์ และอีเมล

ตอนที่ 2 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา จำนวน 25 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคิร์ต 5 ระดับ คือ ไม่จริงแน่นอน ค่อนข้างไม่จริง จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง ค่อนข้างจริง จริงแน่นอน โดยมีลักษณะข้อคำถามด้านบวก ได้แก่ ข้อที่ 1, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 17, 18, 21, 22, 24 และข้อที่ 25 และข้อคำถามด้านลบ ได้แก่ ข้อที่ 2, 3, 4, 7, 11, 14, 16, 19, 20 และข้อที่ 23 มีการกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนและการแปลผลคะแนน ดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 เกณฑ์ให้คะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง
ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ระดับ	ข้อความด้านบวก (คะแนน)	ข้อความด้านลบ (คะแนน)
ไม่จริงแน่นอน	1	5
ค่อนข้างไม่จริง	2	4
จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	3	3
ค่อนข้างจริง	4	2
จริงแน่นอน	5	1

ตารางที่ 3 เกณฑ์การแปลผลคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรง
ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ระดับค่าเฉลี่ย	ความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
4.50-5.00	ดีมาก
3.50-4.49	ดี
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	พอใช้
1.00-1.49	ปรับปรุง

หมายเหตุ: ปรับปรุงเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

1.3 ผู้วิจัยนำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง
ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)
โดยนำแบบวัดฉบับที่สร้างเสร็จให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้อง
ของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่สร้างขึ้น และตรวจสอบความเหมาะสมของเกณฑ์
การให้คะแนน โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่า แบบวัดวัดตรงตามวัตถุประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหา
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า แบบวัดวัดตรงตามวัตถุประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหา
- 1 หมายถึง แน่ใจว่า แบบวัดไม่ได้วัดตรงตามวัตถุประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหา

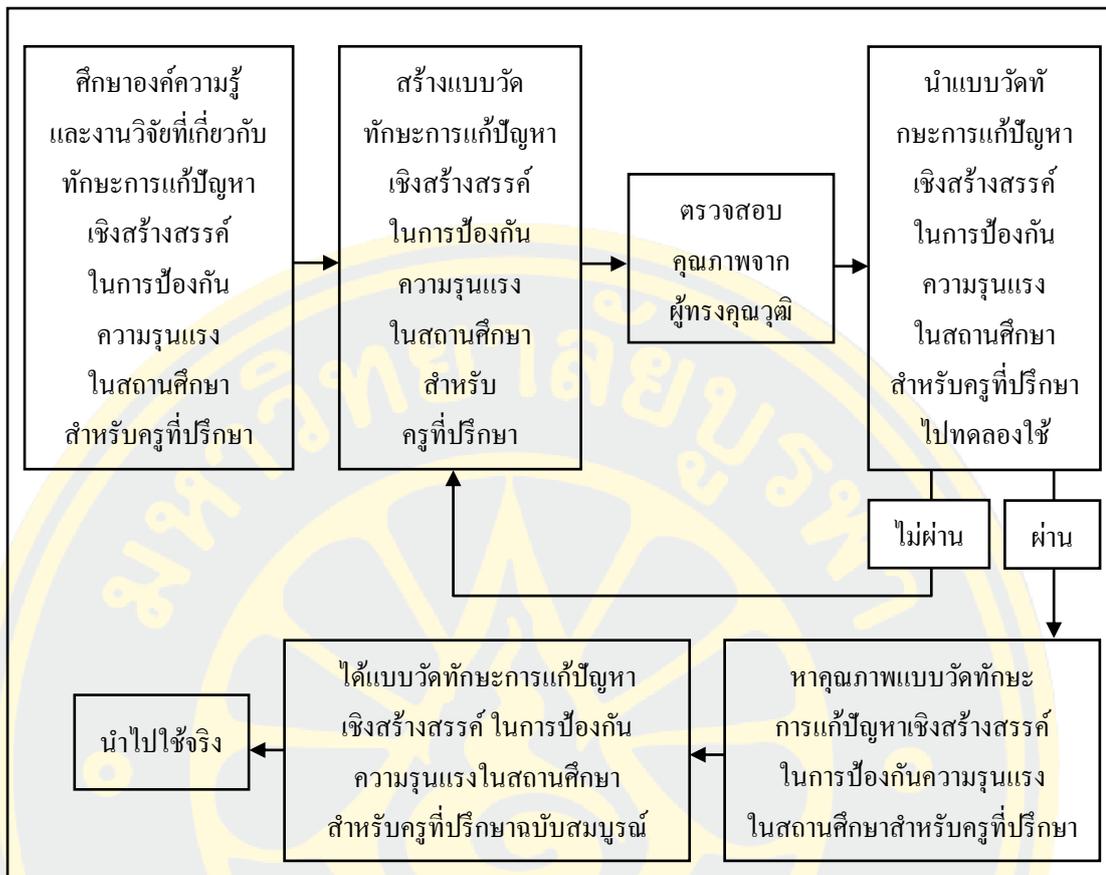
ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง

(IOC: Index of item-objective congruence) การคัดเลือกข้อคำถามดำเนินการโดยพิจารณาเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ข้อคำถามนั้น มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะวัด โดยค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 จากนั้น ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

1.4 ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ปรึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination) ของแบบวัด โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation: r_{xy}) ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability of the instrument) ของแบบวัด ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach coefficient: α) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัด เท่ากับ 0.874 ถือว่ามีความเชื่อมั่นในระดับสูงมาก และผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.20-1.00 พบว่า ข้อคำถามในแบบวัดที่ผ่านเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกจำนวน 25 ข้อ มีค่าระหว่าง 0.203-0.744

1.5 ผู้วิจัยจัดพิมพ์แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาที่ได้มาตรฐาน ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจริง คือ ครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และ 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก ทำการสุ่มได้กลุ่มละ 1 โรงเรียน ตามโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จำนวน 613 คน ต่อไป

สรุปขั้นตอนในการสร้างแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง
ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

การดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อเสนอไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจะเชิงเทรา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์เปิดรับอาสาสมัครไปยังโรงเรียนต่าง ๆ หลังจากนั้น ผู้วิจัย สุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง โดยมีหนังสือขออนุญาตในการทำวิจัยไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน หลังจากนั้น ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับทางฝ่ายวิชาการของโรงเรียน เพื่อขออนุญาตนัดวันและเวลา ในการตอบแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา กับครูที่ปรึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ไปใช้วัดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 613 คน ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การคัดเลือกเข้า-คัดออกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยระยะที่ 1 และดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง โดยการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด ให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจ และชี้แจงถึงสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัย จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 15 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างว่าจะยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยหรือไม่ก็ได้ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยจะถูกนำเสนอในทางวิชาการ และใช้ประโยชน์เฉพาะสำหรับการทำวิจัยเท่านั้น และข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะถูกปกปิดไว้เป็นความลับ ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเสนอในภาพรวม เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยระยะที่ 1

ก. เป็นครูที่ปรึกษาในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย

ข. ปฏิบัติหน้าที่ครูปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 อย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา

ค. เป็นบุคคลที่ไม่มีความเสี่ยงทางด้านจิตเวชและสุขภาพจิต

ง. มีความสมัครใจในการทำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

เกณฑ์การคัดออกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยระยะที่ 1

ก. ถอนตัวในการทำวิจัยระยะที่ 1

ข. ไม่สามารถเสียสละเวลาตอบแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ไปใช้ในระยะเวลาที่ 2 ในศึกษานวัตกรรม ผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน หาความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา และวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มีขั้นตอนดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item-objective congruence) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

2.2 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเป็นรายข้อ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient's)

2.3 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Coefficient)

ระยะที่ 2 การศึกษาผลของนวัตกรรมสถานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

การวิจัยระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมสถานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ครูที่ปรึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษานครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาฉะเชิงเทรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาจันทบุรี ตราด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาสระแก้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย จากกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มเลือกโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในการเสริมสร้าง

ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ได้จากขั้นตอน ดังนี้

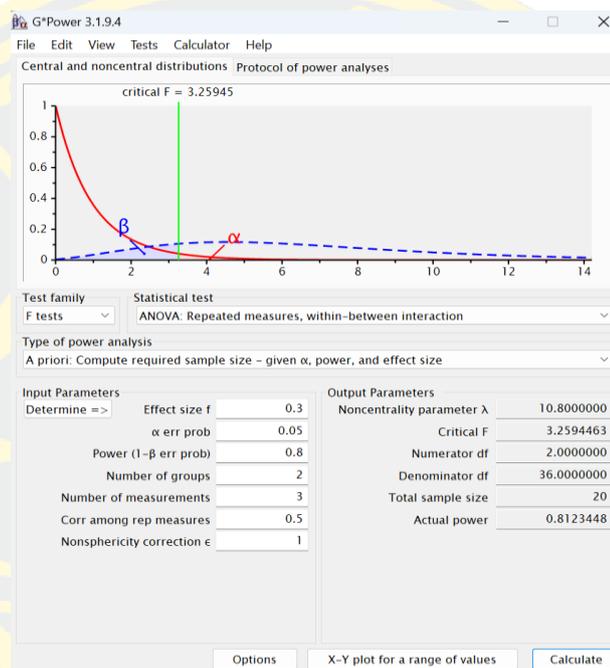
1.1 นำข้อค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จากการวิจัยระยะที่ 1 จัดลำดับค่าเฉลี่ย (Ranking) จากน้อยไปหามาก และคัดเลือกครูที่ปรึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับพอใช้ (1.50-2.49) และระดับปรับปรุง (1.00-1.49) เข้าร่วมนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา โดยผู้วิจัยจะแจ้งครูที่ปรึกษาในจังหวัดจันทบุรี เนื่องจากผู้วิจัยสามารถที่จะบริหารจัดการ ในด้านการจัดกระทำ ตลอดจนป้องกันปัจจัยแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการวิจัย รวมถึงการให้การปรึกษาที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ซึ่งเป็นไปด้วย ความสมัครใจ และมีความเป็นอิสระในการเข้าร่วม โครงการวิจัย และค่าเฉลี่ยที่ได้ในครั้งนี้ เป็นค่าเฉลี่ยในระยะก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยผู้วิจัยได้ทำการติดต่อครูที่ปรึกษาในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ที่มีผลทดสอบอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเข้าร่วม โครงการวิจัยระยะที่ 2 โดยใช้วิธีการติดต่อผ่านหมายเลขโทรศัพท์และอีเมล ที่ครูที่ปรึกษาได้ให้ไว้ ตามความสมัครใจ ในการทำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา โดยครูที่ปรึกษามีสิทธิในการตัดสินใจอย่างอิสระได้ด้วยตนเอง

1.2 ผู้วิจัยสุ่มครูที่ปรึกษาเข้ากลุ่ม (Random assignment) เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา โดยผู้วิจัยมีเทคนิควิธีการในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อแสดงถึงความเท่าเทียมในการเลือกอาสาสมัครอย่างไม่มีอคติ ดังนี้ ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา จากการทำแบบวัดในระยะที่ 1 มาจัดเรียงจากน้อยไปหามาก และแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตามลำดับเลขคู่และเลขคี่ จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เพื่อเลือก กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกัน ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จำนวน 20 คน มีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยใช้โปรแกรม G*Power (Faul, Erdfelder, Lang, & Buchner, 2009) ตามหลักสถิติ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ Cohen (1988) โดยผู้วิจัยกำหนดอำนาจ ในการทดสอบ (Power of test) ที่ระดับ 0.80 ซึ่งถือว่า เหมาะสมเพียงพอต่อการทดสอบ กำหนด

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (level of significance) ที่ระดับ .05 ($\alpha = .05$) และกำหนดขนาดอิทธิพล (Effect size) มีค่าเท่ากับ 0.3 ตามสถิติที่ใช้ในการทดสอบ กำหนดให้มีการวัดซ้ำทั้งหมด 3 ครั้ง และกำหนดให้ทั้ง 2 กลุ่มมีสัดส่วนเท่ากัน ได้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 10 คน จากการสุ่มเข้ากลุ่ม รายละเอียดดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการแบ่งเข้ากลุ่ม ที่คำนวณได้จากโปรแกรม G*Power 3.1.9.4

2.2 ผู้วิจัยคัดเลือกครูที่ปรึกษาเข้าร่วมงานวิจัย โดยมีคุณลักษณะตามเกณฑ์คัดเข้า และเกณฑ์คัดออก ดังนี้

เกณฑ์การคัดเข้ากลุ่มตัวอย่างการวิจัยระยะที่ 2

- ก. เป็นครูที่ปรึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย
- ข. ปฏิบัติหน้าที่ครูปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 อย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา
- ค. มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับพอใช้ (1.50-2.49) และระดับปรับปรุง (1.00-1.49)
- ง. มีความสนใจในการเข้าร่วมนวัตกรรมผลงานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา

เกณฑ์การคัดออกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยระยะที่ 2

ก. กลุ่มตัวอย่างปฏิเสธ หรือถอนตัวในการทำวิจัยระยะที่ 2

ข. ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการวิจัยได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่าง

ติดภารกิจ หรือเจ็บป่วย

3. ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จากผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นคะแนนก่อนการทดลอง และเก็บข้อมูลไว้เป็นรายบุคคล โดยไม่เปิดเผยข้อมูล

4. ดำเนินการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ด้วยนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาผลของนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่

1.1 วิธีการ คือ

1.1.1 การได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

1.1.2 การไม่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

1.2 ระยะเวลาในการทดลอง

1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง

1.2.2 ระยะหลังการทดลอง

1.2.3 ระยะติดตามผลการทดลอง

2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ผู้วิจัยมีลำดับขั้นในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษากลุ่ม และทฤษฎีเทคนิคของการปรึกษาเน้นทางออกระยะสั้นร่วมกับการอบรม เพื่อการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา โดยดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษาเน้นทางออกระยะสั้น จำนวน 8 ครั้ง แบ่งเป็นรูปแบบออนไลน์ จำนวน 2 ครั้ง รูปแบบออนไลน์ จำนวน 5 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที และการอบรม จำนวน 1 ครั้ง เป็นระยะเวลา 6 ชั่วโมง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค/ ทักษะที่ใช้	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ และการสร้าง สัมพันธภาพ ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไลน์)	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างผู้วิจัย และ ครูที่ปรึกษา และ ระหว่างครูที่ปรึกษา ด้วยกัน 2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ทราบถึงข้อตกลงต่าง ๆ รวมถึงวันเวลา และ รูปแบบในการปรึกษา 3. เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ทราบถึงประโยชน์ ที่จะได้รับจาก การปรึกษา	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคสร้างความร่วมมือ (Establishing a collaborative) - เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ กับสมาชิก (Therapist feedback to clients) 2. ทักษะการให้การปรึกษา - การสร้างสัมพันธภาพ - การฟังอย่างตั้งใจ - การใช้คำถาม - การสรุปความ	1. ใบยินยอม เข้าร่วมการวิจัย 2. เอกสาร ประกอบ การปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 1 ข้อตกลง ในการปรึกษากลุ่ม 3. ปากกา 4. แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค/ ทักษะที่ใช้	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
2	รักษา สัมพันธภาพผู้ ความไว้วางใจ ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไลน์)	1. เพื่อรักษาสัมพันธภาพ ระหว่างผู้วิจัย และ ครูที่ปรึกษา และ ระหว่างครูที่ปรึกษา ด้วยกัน 2. เพื่อสำรวจ ความสามารถของ ครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับ ทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคคำถามบอกระดับ (Scaling question) - เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ กับสมาชิก (Therapist feedback to clients) 2. ทักษะการให้การปรึกษา - การฟังอย่างตั้งใจ - การใช้คำถาม - การให้กำลังใจ - การสรุปความ	1. ใบบงานที่ 2.1 เรื่อง การปฏิบัติ การจัด การแก้ปัญหา ของกัน 2. ปากกา 3. แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก
3	ทุกปัญหา ล้วนมีทางออก ใช้การอบรม แบบออนไลน์ ระยะเวลา 6 ชั่วโมง ในการสรุป สาระให้ความรู้ และแลกเปลี่ยน เรียนรู้	1. เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ตระหนักถึงความสำคัญ ของการเสริมสร้าง ทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกัน ความรุนแรง 2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ฝึกประสบการณ์ ในการเสริมสร้าง ทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกัน ความรุนแรง	เทคนิคการอบรม - การบรรยาย (Lecture) - การอภิปราย (Discussion) - วิธีการระดมสมอง (Brainstorming) - บทบาทสมมติ (Role plays)	1. ฟลิปชาร์ต 2. ปากกาสี 3. PowerPoint ประกอบ การอบรม 4. แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก
4	การเผชิญ สถานการณ์ ที่ท้าทาย	เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจ และสามารถอธิบายถึง ทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ในสภาพ	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคคำถามปาฏิหาริย์ (The miracle question)	1. บัตรคำ สถานการณ์ 2. แบบบันทึก ประสบการณ์

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค/ ทักษะที่ใช้	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
	ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไลน์)	ลักษณะของสถานการณ์ ที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกัน	- เทคนิคการมอบหมายงาน ครั้งแรก (Formula First Session Task: FFST) 2. ทักษะการให้การปรึกษา - การฟังอย่างตั้งใจ - การสะท้อนเนื้อหา - การสะท้อนความรู้สึก - การใช้คำถาม - การสรุปความ	และความรู้สึก
5	ข้อเท็จจริงจาก สถานการณ์จริง ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไลน์)	เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ฝึกค้นหาข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ ที่ไม่พึงประสงค์	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคคำถามเพื่อเปลี่ยน กรอบความคิด (Reframing) - เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ กับสมาชิก (Therapist feedback to clients) 2. ทักษะการให้การปรึกษา - การฟังอย่างตั้งใจ - การสะท้อนเนื้อหา - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ	1. ใบบงานที่ 5.1 เรื่อง ค้นหา ข้อเท็จจริง 2. ปากกา 3. แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก
6	ฉันมีทางเลือก เสมอ ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไลน์)	เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ตระหนักถึงสถานการณ์ ที่ไม่พึงประสงค์ทุกด้าน ที่เป็นไปได้ และ ปรับเปลี่ยนกรอบความคิด และเสนอทางเลือก ในการแก้ปัญหา	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคคำถามเพื่อเปลี่ยน กรอบความคิด (Reframing) - เทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับ ความสามารถของตน (Competence talk) - เทคนิคคำถามข้อยกเว้น (Exception question)	1. กระดาษ A4 2. ปากกา 3. แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค/ ทักษะที่ใช้	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
7	ร่วมกัน หาทางออก ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไลน์)	เพื่อให้ครูที่ปรึกษายอมรับ วิธีการแก้ปัญหา และสามารถลงมือปฏิบัติ ได้อย่างเหมาะสม	2. ทักษะการให้การปรึกษา - การฟังอย่างตั้งใจ - การถาม - การทวนความ - การสรุปความ - การให้กำลังใจ 1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคการสร้างเป้าหมาย (Goal setting) - เทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลง (Context- changing talk) 2. ทักษะการให้การปรึกษา - การฟังอย่างตั้งใจ - การสะท้อนเนื้อหา - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ - การให้กำลังใจ	แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก
8	ยุติการปรึกษา ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไลน์)	1. เพื่อสร้างแรงจูงใจ และกำลังใจ ในการเสริมสร้าง ทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ของ ครูที่ปรึกษา 2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษา สามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ใน การดำเนินชีวิตได้	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคคำถามขอระดับ (Scaling question) 2. ทักษะการให้การปรึกษา - การฟังอย่างตั้งใจ - การสะท้อนเนื้อหา - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ - การให้กำลังใจ	1. แบบวัดทักษะ การแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกัน ความรุนแรง ในสถานศึกษา สำหรับ ครูที่ปรึกษา 2. ปากกา 3. แบบบันทึก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

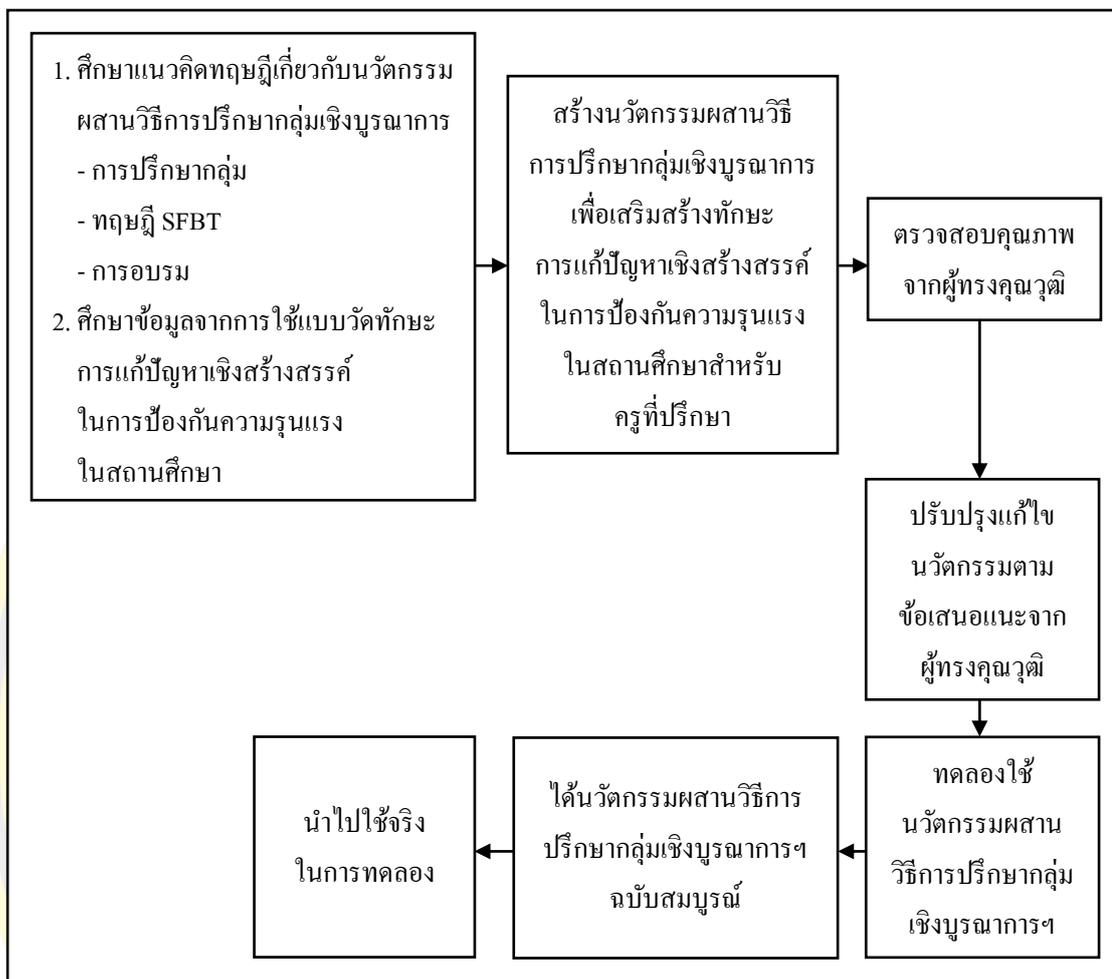
ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค/ ทักษะที่ใช้	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
		3. เพื่อสรุปผลการให้ การปรึกษาและชุด การปรึกษา		ประสบการณ์ และความรู้สึก

3. ผู้วิจัยนำนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) พิจารณาถึงความสอดคล้องเหมาะสมด้านวัตถุประสงค์ นิยามศัพท์ การเลือกใช้ทฤษฎี เทคนิคกระบวนการ และขั้นตอนของการปรึกษากลุ่ม ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในรูปแบบการให้การศึกษา และการอบรม รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข แล้วผู้วิจัยนำผลการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข

4. ผู้วิจัยนำนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับครูที่ปรึกษา จำนวน 3 คน ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องระหว่างการให้การศึกษา และปรับแก้โปรแกรมก่อนนำไปใช้จริง

5. จัดทำนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาต่อไป

สรุปขั้นตอนในการสร้างนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา

วิธีการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากค่าเฉลี่ยแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะที่ 1 จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับนวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน และค่าเฉลี่ยครั้งนี้เป็นค่าเฉลี่ยในระยะก่อนการทดลอง (Pre-test)

2. ระยะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการให้การศึกษาตามนวัตกรรมผสมผสานวิธีการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ ครูที่ปรึกษากับกลุ่มทดลองด้วยตนเอง โดยผู้รับการปรึกษาจะได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ จำนวนทั้งสิ้น 8 ครั้ง สำหรับกลุ่มควบคุมจะไม่มีกรให้การกระทำใด ๆ เพื่อเป็นกลุ่มเปรียบเทียบผลที่ได้จากการทดลอง

3. ระยะหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาฉบับเดิม เพื่อเป็นการวัดหลังการทดลอง (Post-test) จากนั้น นำผลการวัดมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ การทำแบบวัดก่อนการทดลองด้วยวิธีทางสถิติ

4. ระยะติดตามผล

ภายหลังการวัดหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ ได้นัดหมายกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ ครูที่ปรึกษาฉบับเดิมอีกครั้ง (Follow-up) เพื่อเป็นการติดตามผล โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับการตอบแบบวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยวิธีการทางสถิติ และมีการสัมภาษณ์กับกลุ่มทดลองเพิ่มเติมถึงการนำนวัตกรรมผสมผสานวิธีการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาไปใช้ และผลของนวัตกรรมผสมผสานวิธีการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการฯ เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการอภิปรายผล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยประเภท (Two-factor experimental with repeated measures on one Factor) โดยปรับจาก Winer, Brown, and Michels (1991, pp. 509-510) มีแบบแผนการทดลอง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แบบแผนการทดลองแบบ Two-factor experimental with repeated measures
on one factor

	b_1	b_2	b_3	
a_1	G_1	G_1	G_1	\vdots
	G_{10}	G_{10}	G_{10}	
a_2	G_{11}	G_{11}	G_{11}	\vdots
	G_{20}	G_{20}	G_{20}	

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้

a_1 แทน ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลอง (Experimental group)

a_2 แทน ครูที่ปรึกษากลุ่มควบคุม (Control group)

b_1 แทน การทดสอบก่อนการได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการฯ
(Pretest)

b_2 แทน การทดสอบหลังการได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการฯ
(Posttest)

b_3 แทน การทดสอบหลังการได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการฯ
ผ่านไปแล้ว 1 เดือน (Follow up)

G แทน ค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง
ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาแต่ละคน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ
ครูที่ปรึกษา

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1. ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติ ด้วยการทดสอบ Compound symmetry โดยใช้สถิติ Mauchly's test of sphericity เพื่อตรวจสอบว่า ค่าความแปรปรวนของตัวแปรที่ศึกษา ทุกตัวแปร มีความแปรปรวนเป็นแบบ Compound symmetry หรือไม่

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำ (ANOVA repeated measurement) ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาของกลุ่มทดลอง (Experimental group) ระหว่างระยะการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยเทคนิควิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำ (One-way ANOVA repeated measurement)

2.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระหว่างกลุ่มทดลอง (Experimental group) กับกลุ่มควบคุม (Control group) ระหว่างระยะการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยเทคนิควิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way ANOVA repeated measurement)

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

1. ได้รับการรับรองงานวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ IRB4-019/ 2567 เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2567

2. ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับทราบข้อมูลจนเข้าใจ

3. กลุ่มตัวอย่างลงนามลายมือชื่อแสดงความยินยอมในแบบแสดงความยินยอม การเข้าร่วมงานวิจัย

4. เคารพในศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

5. ปกป้องสิทธิประโยชน์และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

6. กลุ่มตัวอย่างมีความยินดีเข้าร่วมการศึกษาและการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิ์บอกเลิกได้ตามความต้องการ ซึ่งการบอกเลิกนี้ จะไม่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่าง

7. เมื่อสิ้นสุดการทดลองในกลุ่มทดลองแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ให้กับกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ระยะ รายละเอียดดังนี้

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ ชื่อ และอักษรย่อของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลการวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์	ความหมาย
\bar{X}	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
n	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
F	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงค่าเอฟ (F-distribution)
SS	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง (Sum of square)
MS	ค่าความแปรปรวน (Mean square)
df	องศาแห่งความอิสระ (Degrees of freedom)
Λ	ค่าสถิติ Wilks' Lambda
Partial η^2	ค่าขนาดอิทธิพลของการทดลอง (Effect size)
χ^2	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square)
p-value	ค่าความน่าจะเป็นของการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ
**	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
Time	ช่วงระยะเวลาในการวัด
Pre	คะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษาระยะก่อนการทดลอง
Post	คะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษาระยะหลังการทดลอง
Follow	คะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษาระยะติดตามผล

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สัญลักษณ์	ความหมาย
Treatment	วิธีการทดลอง
Exper	กลุ่มที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
Control	กลุ่มที่ไม่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ระยะ ตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) จำนวน 613 คน โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์หาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์หาความถี่และร้อยละ ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง แสดงข้อมูลเป็นค่าความถี่และร้อยละ
(n = 613)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	175	28.55
	หญิง	438	71.45
	รวม	613	100.00
อายุ	21-30 ปี	261	42.58
	31-40 ปี	205	33.44
	41-50 ปี	98	15.99
	51-60 ปี	49	7.99
	รวม	613	100.00
การศึกษา	ปริญญาตรี	465	75.86
	ปริญญาโท	148	24.14
	รวม	613	100.00
ประสบการณ์การสอน	น้อยกว่า 7 ปี	310	50.57
	7-12 ปี	152	24.80
	13-18 ปี	68	11.09
	19-24 ปี	38	6.20
	25-30 ปี	29	4.73
	31-36 ปี	16	2.61
	รวม	613	100.00

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา		
นครปฐม	204	33.28
ฉะเชิงเทรา	148	24.14
จันทบุรี ตราด	169	27.57
สระแก้ว	92	15.01
รวม	613	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ครูที่ปรึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 438 คน คิดเป็นร้อยละ 71.45 ส่วนใหญ่อายุ 21-30 ปี มีจำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 42.58 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 465 คน คิดเป็นร้อยละ 75.88 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 7 ปี มีจำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 50.57 และส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครปฐม มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 33.28

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อ ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา รายชื่อ (n = 613)

ข้อความ	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ฉันตระหนักถึงความสามารถในการใช้ทักษะการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ หากเกิดความรุนแรงในสถานศึกษา	4.38	0.74	ดีมาก
2. ฉันให้ผู้อื่นตัดสินใจแก้ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาในเรื่องที่ยาก ๆ แทนฉัน	2.52	1.52	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	SD	แปลผล
3. ฉันไม่สบายใจเวลาที่มีการแก้ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษา ที่ทำให้ชีวิตฉันเปลี่ยนแปลง	2.13	1.34	พอใช้
4. ฉันรู้สึกลำบากใจในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาความรุนแรง ในสถานศึกษาทันที ทั้ง ๆ ที่ไม่มีการวางแผนไว้ก่อน	1.91	1.35	พอใช้
5. ฉันหาวิธีการที่หลากหลายในการใช้ทักษะการแก้ปัญหา และการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา	4.29	0.76	ดี
6. ฉันพร้อมที่จะเรียนรู้ทักษะวิธีการแก้ปัญหาความรุนแรง ในสถานศึกษาใหม่ ๆ	4.44	0.76	ดี
7. ฉันกังวลเมื่อได้รับความเห็นจากเพื่อน ๆ ให้ตัดสินใจ ในเรื่องสำคัญ เกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา	2.32	1.47	พอใช้
8. เมื่อพบกับสถานการณ์ที่ทำให้ท้อ ฉันคิดหาวิธีการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาที่แตกต่างจากเดิม	3.90	0.80	ดี
9. เมื่อฉันประสบปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษา ฉันจะหาแนวทางแก้ปัญหาให้ชัดเจน ก่อนลงมือ ปฏิบัติ	4.18	0.78	ดี
10. ฉันมั่นใจว่า ฉันสามารถทำงานเกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาได้ หากมีคนชี้แนะ	4.22	0.87	ดี
11. หลังจากตัดสินใจแก้ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาไปแล้ว ฉันพบว่า ฉันควรจะเลือกทางการแก้ปัญหาอื่นมากกว่า	2.41	1.41	พอใช้
12. การเผชิญกับการแก้ปัญหาเพื่อป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาใหม่ ๆ ทำให้ฉันมีความสุข	3.81	0.93	ดี
13. ฉันให้ความสำคัญกับคำแนะนำจากผู้อื่น ในการเสนอวิธี ทักษะการแก้ปัญหาเพื่อป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา	4.04	0.88	ดี
14. เมื่อต้องจัดการกับปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษา ฉันไม่ชอบ ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น	2.31	1.42	พอใช้
15. ฉันชอบปรึกษาผู้อื่นก่อนที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาความรุนแรง ในสถานศึกษา	3.66	0.97	ดี

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	SD	แปลผล
16. ฉันขอให้ผู้อื่นช่วยมากกว่าการพยายามแก้ไขปัญหาคความรุนแรง ในสถานศึกษาด้วยตัวเอง	2.57	1.69	ปานกลาง
17. เมื่อฉันมีปัญหาในการจัดการความรุนแรงในสถานศึกษา ฉันคิดว่า มันเป็นเรื่องที่ท้าทาย เป็น โอกาสที่คืออย่างหนึ่งที่จะได้ ลงมือแก้ปัญหา	3.89	0.88	ดี
18. เมื่อความพยายามแก้ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาครั้งแรก ล้มเหลว ฉันจะวางแผนใหม่	4.17	0.79	ดี
19. ฉันพยายามอย่างมากที่จะหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา หรือ การหาแนวทางใหม่ ๆ ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษา	2.17	1.50	พอใช้
20. เมื่อเจอปัญหายุ่งยาก ฉันไม่สามารถบอกวิธีแก้ปัญหา ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน	2.53	1.57	ปานกลาง
21. เมื่อฉันต้องตัดสินใจแก้ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษา ฉันพยายามจะคาดเดาผลลัพธ์ทั้งด้านบวกและด้านลบของแต่ละ ทางเลือก	4.06	0.87	ดี
22. เมื่อฉันต้องแก้ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษา สิ่งแรก ที่ต้องทำ คือ หาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ ให้มากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้	4.24	0.77	ดี
23. ฉันใช้เวลาหลีกเลี่ยงปัญหาในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษา มากกว่าที่จะแก้ไข	2.46	0.78	พอใช้
24. ฉันพยายามใช้ทักษะการแก้ปัญหาเพื่อลดความรุนแรง ในสถานศึกษาอย่างดีที่สุด	4.12	0.78	ดี
25. ฉันคิดหาทางออกของปัญหาคความรุนแรงในสถานศึกษา ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ หรือจนกว่าจะไม่สามารถ หาทางออกเพิ่มเติมได้	4.27	0.78	ดี
รวม	4.14	0.41	ดี

หมายเหตุ: ในการหาค่าเฉลี่ยในภาพรวม ผู้วิจัยได้แปลงคะแนนข้อความทางลบเรียบร้อยแล้ว

จากตารางที่ 8 พบว่า ครูที่ปรึกษามีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในภาพรวม ($\bar{X} = 4.14, SD = 0.41$) และรายชื่ออยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา อันดับแรกเป็นอันดับพร้อมที่จะเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาใหม่ๆ ($\bar{X} = 4.44, SD = 0.76$) รองลงมาเป็นอันดับตระหนักถึงความสามารถของการคิดแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.38, SD = 0.74$) ส่วนอันดับ 3 เป็นอันดับหาวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.29, SD = 0.76$) ในขณะที่อันดับรู้สึกลำบากใจในการตัดสินใจทันที โดยไม่มีการวางแผนไว้ก่อน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.91, SD = 1.35$)

ตารางที่ 9 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาในภาพรวม เมื่อจำแนกตามเพศ

เพศ	ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
ชาย	4.18	0.39	ดี
หญิง	4.11	0.42	ดี
รวม	4.14	0.41	ดี

จากตารางที่ 9 พบว่า ครูที่ปรึกษาเพศชายและเพศหญิงมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับดี

ตารางที่ 10 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาในภาพรวม เมื่อจำแนกตามอายุ

อายุ	ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
21-30 ปี	4.18	0.40	ดี
31-40 ปี	4.14	0.41	ดี
41-50 ปี	4.12	0.45	ดี
51-60 ปี	4.13	0.42	ดี
รวม	4.14	0.41	ดี

จากตารางที่ 10 พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีอายุ 21-30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับดี

ตารางที่ 11 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาในภาพรวม เมื่อจำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
ปริญญาตรี	4.14	0.41	ดี
ปริญญาโท	4.15	0.42	ดี
รวม	4.14	0.41	ดี

จากตารางที่ 11 พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับดี

ตารางที่ 12 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาในภาพรวม เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
น้อยกว่า 7 ปี	4.19	0.39	ดี
7-12 ปี	4.23	0.41	ดี
13-18 ปี	4.18	0.45	ดี
19-24 ปี	3.98	0.48	ดี
25-30 ปี	4.18	0.40	ดี
31-36 ปี	4.09	0.40	ดี
รวม	4.14	0.41	ดี

จากตารางที่ 12 พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-12 ปี มีค่าเฉลี่ย ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสูงที่สุด รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 7 ปี ประสบการณ์การทำงาน 13-18 ปี และประสบการณ์ การทำงาน 25-30 ปี มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา ใกล้เคียงกัน ในขณะที่ประสบการณ์การทำงาน 19-24 ปี มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาต่ำที่สุด

ตารางที่ 13 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ ครูที่ปรึกษาในภาพรวม เมื่อจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับมัธยมศึกษา	ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
นครปฐม	4.15	0.37	ดี
ฉะเชิงเทรา	4.10	0.46	ดี
จันทบุรี ตราด	4.17	0.43	ดี
สระแก้ว	4.16	0.39	ดี
รวม	4.14	0.41	ดี

จากตารางที่ 13 พบว่า ครูที่ปรึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ตราด และสระแก้ว มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

ระยะที่ 2 การศึกษาผลของนวัตกรรมผลฐานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ เป็นการศึกษาผลของนวัตกรรมผลฐานวิธีการปรึกษากลุ่ม เชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบแผนการทดลอง แบบกลุ่มควบคุม ที่มีการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล (Control group pretest posttest follow up design) โดยได้ดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระหว่างกลุ่มทดลอง

(Experimental group) ที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษากับกลุ่มควบคุม (Control group) ที่ไม่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ใน 3 ช่วงระยะเวลา ได้แก่ 1) ระยะก่อนการทดลอง 2) ระยะหลังการทดลอง และ 3) ระยะติดตามผล

ผู้วิจัยใช้เทคนิควิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way analysis of variance repeated measurement: ANOVA) เพื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา และระหว่างกลุ่มการทดลอง (Group) กับช่วงระยะเวลาในการวัด (Time) เพื่อใช้ตอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลอง

2. ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา กลุ่มทดลอง และ
กลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

คน ที่	กลุ่มทดลอง						คน ที่	กลุ่มควบคุม					
	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ติดตามผล			ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ติดตามผล	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1	2.40	0.50	4.24	0.52	4.04	1.21	1	2.00	0.50	2.04	0.54	2.04	0.54
2	2.08	0.57	3.84	1.52	3.92	1.44	2	2.00	0.50	2.00	0.50	2.04	0.54
3	2.2	1.00	3.80	0.87	3.84	0.90	3	2.36	0.49	2.36	0.49	2.36	0.49
4	2.32	0.48	4.04	0.35	3.92	1.26	4	2.12	0.83	2.12	0.83	2.12	0.83
5	2.40	0.50	4.16	1.07	3.92	0.76	5	2.04	0.68	2.12	0.73	2.08	0.70
6	2.00	0.50	3.56	0.87	3.40	0.96	6	2.16	0.99	2.16	0.94	2.16	0.94
7	2.00	0.76	3.68	0.80	3.24	0.83	7	2.08	0.57	2.08	0.57	2.12	0.60
8	2.04	0.20	3.44	0.58	4.00	1.26	8	2.24	0.88	2.24	0.88	2.24	0.88
9	2.08	0.86	3.76	0.88	3.96	0.84	9	2.40	0.50	2.36	0.49	2.40	0.50
10	2.12	0.97	3.92	1.15	4.16	1.25	10	2.36	0.49	2.36	0.49	2.36	0.49
\bar{X}	2.16	0.16	3.84	0.25	3.84	0.29	\bar{X}	2.17	0.15	2.18	0.14	2.19	0.12

จากตารางที่ 14 พบว่า ระยะก่อนการทดลอง ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เท่ากับ 2.16 (SD = 0.16) กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17 (SD = 0.15) ระยะหลังการทดลอง ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 3.84 (SD = 0.25) กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.18 (SD = 0.14) และระยะติดตามผล ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เท่ากับ 3.84 (SD = 0.29) กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19 (SD = 0.12)

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน
ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะก่อนการทดลอง ระยะ
หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (n = 10)			กลุ่มควบคุม (n = 10)		
	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา						
ก่อนการทดลอง	2.16	0.16	พอใช้	2.17	0.15	พอใช้
หลังการทดลอง	3.84	0.25	ดี	2.18	0.14	พอใช้
ติดตามผล	3.84	0.29	ดี	2.19	0.12	พอใช้

จากตารางที่ 15 พบว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่ม
เชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรง
ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา (กลุ่มทดลอง) มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ก่อนการทดลองอยู่ในระดับพอใช้
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 หลังการทดลองอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 การติดตามผลอยู่ใน
ระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.84 ในขณะที่ครูที่ปรึกษากลุ่มที่ไม่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่ม
เชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรง
ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา (กลุ่มควบคุม) มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาทั้ง 3 ระยะ อยู่ในระดับพอใช้
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17 เท่ากับ 2.18 และเท่ากับ 2.19 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน
ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระหว่างกลุ่มทดลอง (Group) กับช่วงระยะเวลา
ในการวัด (Time)

ผู้วิจัยดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน
ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใน 3 ช่วงระยะ
ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวน
แบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way analysis of variance repeated measurement: ANOVA)
ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับระดับความสัมพันธ์ของการวัดแต่ละครั้ง
มีขนาดความสัมพันธ์เท่า ๆ กัน และความแปรปรวนของการวัดแต่ละครั้งมีขนาดเท่า ๆ กัน

(Assumption of compound symmetry) โดยใช้สถิติ Mauchly's test of sphericity เมื่อผลการวิเคราะห์ยอมรับ H_0 การอ่านผลการวิเคราะห์ควรเลือกใช้วิธีการของ Sphericity assumed ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ปฏิเสธ H_0 การอ่านผลการวิเคราะห์ควรเลือกใช้วิธีการของ Greenhouse Geisser (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551) ผลการตรวจสอบดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การทดสอบ Compound symmetry

Within subjects effect	Mauchly's W	Approx. chi-square			Greenhouse Geisser	Epsilon	
		df	P-value	Huynh-feldr		Lower-bound	
Time	0.571	11.225	2	0.004	0.674	0.750	0.500

จากตารางที่ 16 พบว่า ค่าสถิติ Mauchly's $W = 0.571$ (หรือค่าสถิติไคสแควร์ 11.225) และมีค่า $p = 0.004$ จึงปฏิเสธ H_0 สรุปได้ว่า ความแปรปรวนไม่เป็น Compound symmetry ซึ่งหมายถึง ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามแต่ละคู่ที่วัดซ้ำกัน (Correlation) และความแปรปรวนของตัวแปรตามในการวัดซ้ำแต่ละครั้ง (Variance) ของ Treatment ของแต่ละกลุ่ม มีความแตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น ดังนั้น ในการอ่านผลการวิเคราะห์ควรเลือกใช้วิธีการของ Greenhouse Geisser

ในการวิเคราะห์ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยแนะนำคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ที่ได้จากการวัดระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Two-way analysis of variance repeated measurement: ANOVA) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 17

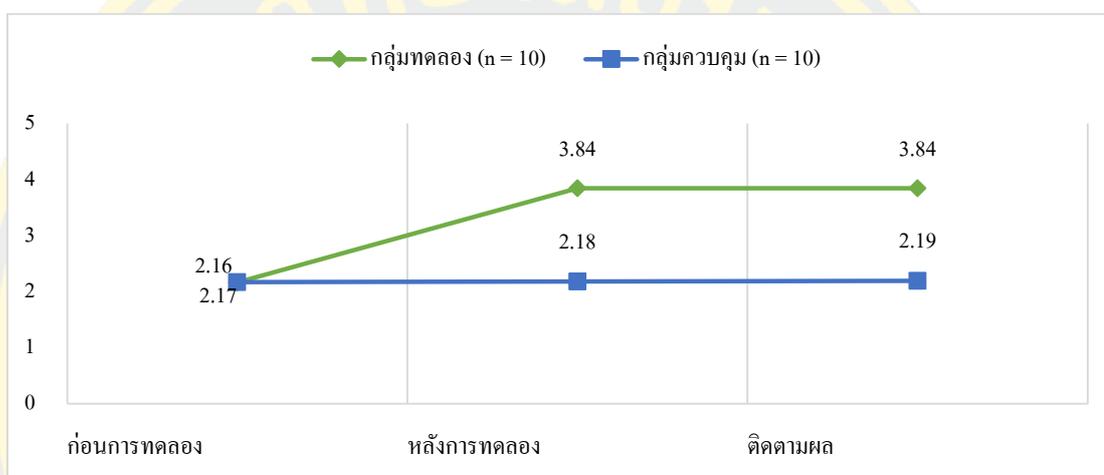
ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน
ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เพื่อทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
ระยะเวลาในการทดลอง (Time) กับกลุ่ม (Group) ด้วยสถิติการวิเคราะห์
ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ

Source of variation	SS	df	MS	F	P-value
Between subjects					
Group	17.887	1.000	17.887	203.831	0.000**
Error	1.580	18.000	0.088		
Within subjects					
Time	9.409	1.348	6.978	368.207	0.000**
Time x Group	9.144	1.348	6.781	357.838	0.000**
Error	0.460	24.270	0.019		
ช่วงเวลาการวัด Wilks' lambda = .008, F = 1044.279, p = .000 และ Partial $\eta^2 = 0.992$					
ช่วงเวลาการวัด*กลุ่ม Wilks' lambda = .008, F = 1019.516, p = .000 และ Partial $\eta^2 = 0.992$					
Mauchly' s W = .497, Approx. chi-square = 5.559, df = 2, p = .061					

**การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 17 พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานในภาพรวมของการวิเคราะห์
ความแตกต่างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา
สำหรับครูที่ปรึกษา ระหว่างกลุ่ม (Test of between subjects) ทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง
(Experimental group) เป็นกลุ่มที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ
เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา
สำหรับครูที่ปรึกษา กับกลุ่มควบคุม (Control group) เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธี
การปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกัน
ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในช่วงระยะเวลาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง
และติดตามผล พบว่า ค่า Wilks' lambda (Λ) มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างช่วงเวลาการวัด*กลุ่ม
หรือมีนัยสำคัญทางสถิติ (Wilks' lambda = .008, F = 1019.516, p = .000) แสดงให้เห็นว่า ระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล ครูที่ปรึกษา
มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ ปรากฏมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษากับกลุ่ม (Group) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความแตกต่างระหว่างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาแต่ละระยะเวลา (Time) กับกลุ่ม (Group) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถแสดงปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างระยะเวลาในการทดลอง (Time) กับกลุ่ม (Group) ได้ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการทดลอง (Time) กับกลุ่ม (Group)

จากภาพที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ในระยะเวลาก่อนการทดลอง ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาใกล้เคียงกัน แต่ในระยะเวลาหลังการทดลอง พบว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาส่งขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลอง ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย และในระยะเวลาติดตามผล ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาลดลงเล็กน้อย ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองนั้น ส่งผลต่อทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาร่วมกัน จึงทำให้ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ

ครูที่ปรึกษาในกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงแสดงว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง กล่าวคือ วิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองส่งผลร่วมกัน ต่อทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระหว่างกลุ่ม (Group)

ตารางที่ 18 ผลการทดสอบย่อยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะก่อนการทดลอง การทดลองระยะหลัง การทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ระยะ	Source of variation	SS	df	MS	F	p-value
ก่อนการทดลอง	Between group	0.001	1.000	0.001	0.030	0.865
	Error	0.437	18.000	0.024		
หลังการทดลอง	Between group	13.778	1.000	13.778	330.284	0.000**
	Error	0.751	18.000	0.042		
ติดตามผล	Between group	13.252	1.000	13.252	280.181	0.000**
	Error	0.851	18.000	0.047		

**การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 18 พบว่า ระยะก่อนการทดลอง ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ไม่แตกต่างกัน แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มเข้ากลุ่มทดลองมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาใกล้เคียงกัน ซึ่งถือว่า กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่ม มีความเท่าเทียมกัน ในเบื้องต้นก่อนเข้ารับการทดลอง

ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล พบว่า ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรม ผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา (กลุ่มทดลอง) มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา สูงกว่าครูที่ปรึกษา ที่ไม่ได้รับนวัตกรรม ผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา

เชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา (กลุ่มควบคุม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดังภาพที่ 6) สรุปได้ว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา สูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งในระยะ หลังการทดลองและระยะติดตามผล

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาภายในกลุ่ม (Within group) ในระยะ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จากการวัดซ้ำภายในกลุ่มของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ผลแยกทีละกลุ่ม ดังนี้

4.1 กลุ่มทดลอง

ในการวิเคราะห์ส่วนนี้ เพื่อตอบสนองมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ว่า ครูที่ปรึกษาที่ได้รับ นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผลสูงกว่า ก่อนการทดลอง ผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังตารางที่ 19 ถึงตารางที่ 20

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษากลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลอง ระยะ หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

Source of variation	SS	df	MS	F	p-value
Time	18.551	2.000	9.276	367.946	0.000**
Within cell	0.454	18.000	0.025		

Mauchly's W = .497, Approx. chi-square = 5.559, df = 2, p = .061

**การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 19 พบว่า ค่าสถิติ Mauchly's W = 0.497 (หรือค่าสถิติไคสแควร์ 5.559) และมีค่า p = 0.061 ยอมรับ H_0 ดังนั้น ในการอ่านผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยเลือกใช้ค่าของ

Sphericity assumed สามารถสรุปผลได้ว่า ในกลุ่มทดลอง ผลการทดสอบในเวลาที่แตกต่างกัน 3 ช่วง ทำให้ครูที่ปรึกษามีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ต้องมีช่วงเวลาอย่างน้อย 1 คู่ ที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Bonferroni ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ในกลุ่มทดลองในแต่ละระยะการทดลอง การทดสอบแบบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบแบบวิธีบอนเฟอร์โรนี

เปรียบเทียบรายคู่	MD	SE	p
หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	1.680	.041	.000*
ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	1.656	.075	.000*
ติดตามผล-หลังการทดลอง	-0.024	.088	1.000

*การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 พบว่า ครูที่ปรึกษามีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ระยะหลังการทดลอง กับระยะติดตามผล ครูที่มีปรึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาไม่แตกต่างกัน สรุปได้ว่า ครูที่ปรึกษามีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.2 กลุ่มควบคุม

ในการวิเคราะห์ส่วนนี้ เพื่อตอบว่า ครูที่ปรึกษาที่ไม่ได้รับนวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลอง ผลการวิเคราะห์แสดงได้ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน
ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษากลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง
ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

Source of variation	SS	df	MS	F	p-value
Time	0.001	2.000	0.001	1.862	0.184
Within cell	0.006	18.000	0.000		

Mauchly' s W = .767, Approx. chi-square = 2.123, df = 2, p = .346

จากตารางที่ 21 พบว่า ค่าสถิติ Mauchly' s W = 0.767 (หรือค่าสถิติไคสแควร์ 2.123) และมีค่า p = 0.346 ยอมรับ H₀ ดังนั้น ในการอ่านผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยเลือกใช้ค่าของ Sphericity assumed สามารถสรุปผลได้ว่า ในกลุ่มควบคุม ผลการทดสอบในเวลาที่แตกต่างกัน 3 ช่วง ทำให้ครูที่ปรึกษามีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูที่ปรึกษาที่ไม่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ทั้ง 3 ช่วงเวลา ไม่แตกต่างกัน หรือใกล้เคียงกัน

สรุปได้ว่า กลุ่มทดลอง ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มควบคุม ครูที่ปรึกษาที่ไม่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ทั้ง 3 ช่วงเวลาไม่แตกต่างกัน หรือใกล้เคียงกัน

หลังจากการเข้าร่วมนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองเพิ่มเติม ภายหลังจาก

ระยะติดตามผล โดยให้ครูที่ปรึกษากล่าวถึงความภาคภูมิใจภายหลังการเข้าร่วมนวัตกรรม
 ผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
 ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา หรือสะท้อนความคิด ความรู้สึก
 จุดเด่น จุดอ่อน ที่ผู้วิจัยผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ โดยมีการให้การปรึกษาทั้งรูปแบบ
 ออนไลน์และรูปแบบออนไลน์ ร่วมกับการอบรมเป็นรายบุคคล ผลการสัมภาษณ์ พบว่า

1. ผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองต่างให้ข้อมูลตรงกันว่า นวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่ม
 เชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรง
 ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีความเหมาะสม โดยเฉพาะรูปแบบออนไลน์นั้น มีความสะดวก
 และเหมาะสมกับภาระหน้าที่ และทำให้สามารถเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ ได้ครบทั้ง 8 ครั้ง
 และสามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ได้จริง ดังบทสัมภาษณ์ของครูที่ปรึกษากล่าวว่า

“...เหมาะสม เนื่องจากการอำนวยความสะดวกสำหรับคนที่อยู่ไกล และเป็นรูปแบบ
 ที่ทำให้สามารถแสดงความคิดเห็น โดยไม่มีความกดดันสำหรับรูปแบบออนไลน์...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2567)

“...สะดวกในการเข้าร่วมมาก...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2567)

2. ผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองโดยส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันเรื่องของจุดเด่น
 ของนวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา
 เชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาว่า มีการสร้าง
 สัมพันธภาพที่ดี มีบรรยากาศที่ปลอดภัย เน้นการรักษาความลับ ทุกคนมีโอกาสดแลกเปลี่ยน
 ความคิดเห็นและประสบการณ์ การหาวิธีการใหม่ ๆ การฝึกฝนผ่านการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ
 ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง และได้มีการสร้าง
 เครือข่ายในกลุ่มครูด้วยกัน ดังบทสัมภาษณ์ของครูที่ปรึกษากล่าวว่า

“...จุดเด่นของนวัตกรรม คือ การรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับครูที่ปรึกษา เพราะ
 การรักษาความลับเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ส่งผลให้ผู้วิจัย ครูที่ปรึกษาและสมาชิกทุกคน กล้าที่จะแสดง
 ความคิดเห็น พูดถึงปัญหาที่รุนแรงมากในสถานศึกษาของตนเอง...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2567)

“...จุดเด่นอยู่ที่กระบวนการนวัตกรรมที่เข้าใจในบทบาทของครู และเข้าใจ
 สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา และนวัตกรรมสามารถทำให้ครูช่วยกันระดมความคิด
 ช่วยกันหาทางแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ และอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2567)

3. ผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองโดยส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันเรื่องของจุดอ่อนของนวัตกรรมพसानวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาว่า นิยามของความรุนแรงในสถานศึกษา ควรกำหนดเป็นแต่ละด้าน ข้อจำกัดเรื่องระยะเวลา ควรมีคุณครูร่วมนวัตกรรมพसानวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการมากกว่านี้ เพื่อให้ได้แนวทางการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่หลากหลาย ดังบทสัมภาษณ์ของครูที่ปรึกษากล่าวว่า

“...จุดอ่อน คือ นิยามของ “ความรุนแรงในสถานศึกษา” ควรระบุความชัดเจน หรือกำหนดกรอบความรุนแรงในแต่ละด้าน เพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา หรือคำแนะนำให้ครูไปปรับใช้ตรงจุดมากขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2567)

“...คุณครูร่วมนวัตกรรมน้อย ถ้ามีครูมากกว่านี้ อาจพบการรับมือมากกว่านี้ในอนาคตได้ และคุณครูก็จะมีแรง พร้อมที่จะเจอกับปัญหา เพราะได้ใช้นวัตกรรมนี้ร่วมกันกับเพื่อนครูอื่น ๆ...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2567)

4. การพัฒนานวัตกรรมพसानวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองโดยส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องว่า ควรมีการจัดทำคู่มือ มีการฝึกอบรม และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และวิธีการป้องกันความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังบทสัมภาษณ์ของครูที่ปรึกษากล่าวว่า

“...ควรจัดทำคู่มือวิธีการรับมือและแก้ปัญหาคความรุนแรง หรือรวบรวม Case study ที่เป็นประโยชน์กับครู เพื่อให้ครูนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตน...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2567)

“...ควรมีการฝึกอบรมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2567)

“...ครูที่เข้าร่วมแต่ละกลุ่ม ควรเป็นครูในเขตพื้นที่นั้น ๆ เพราะครูมักจะพบปัญหาเดียวกัน และจะสามารถแนะนำวิธีการแก้ไขในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2567)

5. ผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาว่า ควรมีการใช้เทคโนโลยี หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อช่วยครูที่ปรึกษาอีกทางหนึ่ง ควรมีการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษากับนักเรียน ดังบทสัมภาษณ์ของครูที่ปรึกษากล่าวว่า

“...อาจมีการลงพื้นที่ดูสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ถ้ามีครูมากกว่า 1 คน ในโรงเรียนเดียวกันเข้าร่วมนวัตกรรมฯ อาจทำให้การแก้ปัญหานั้น ไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น ครูจะได้มีแรงจูงใจกลับไปแก้ไขได้มากขึ้น เพราะมีเพื่อนครูที่ไปร่วมนวัตกรรมฯ เดียวกัน...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2567)

“...อยากให้มียุทธศาสตร์แบบนี้เกิดขึ้นอีก เพื่อเป็นเครื่องมือใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2567)

“...เพิ่มการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและการเรียนรู้: การใช้เทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันสำหรับการปรึกษาออนไลน์ หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ สามารถช่วยเสริมสร้างการสื่อสารและการร่วมมือระหว่างครูที่ปรึกษาและนักเรียนได้ดีขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2567)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ระยะที่ 2 การศึกษาผลของนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามระยะการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัยระยะที่ 1 คือ เพื่อศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัย พบว่า

1. แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยใช้บริบทของประเทศไทย ได้แบบวัดจำนวน 25 ข้อ มีมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ จริงแน่นอน ก่อนข้างจริง จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริงแน่นอน โดยถามเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะข้อความไว้ 2 ลักษณะ ได้แก่ ข้อความทางบวก จำนวน 15 ข้อ และข้อความทางลบ จำนวน 10 ข้อ ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.203-0.744 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.874

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน ความถี่ และร้อยละ สรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 613 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 438 คน คิดเป็นร้อยละ 71.45 อายุส่วนใหญ่ 21-30 ปี มีจำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 42.58 การศึกษาส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี จำนวน 465 คน คิดเป็นร้อยละ 75.88 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 7 ปี มีจำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 50.571 และส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 33.28

3. ผลการใช้แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของ ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา สรุปได้ว่า ครูที่ปรึกษาเมื่อแยกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับดี

ระยะที่ 2 การศึกษาผลของนวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา

ผู้วิจัยพัฒนานวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา โดยใช้ หลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นเป็นฐาน โดยใช้เทคนิคสร้างความร่วมมือ เทคนิคคำถามบอกระดับ เทคนิคคำถามข้อยกเว้น เทคนิคการใช้คำถามเพื่อเปลี่ยนกรอบความคิด เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับกับสมาชิก เทคนิคการสร้างเป้าหมาย เทคนิคการมอบหมายงาน เทคนิคคำถามปาฏิหาริย์ เทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับความสามารถแห่งตน และเทคนิคการสนทนา เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใช้กระบวนการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ผนวกกับแนวคิดการอบรมเชิงจิตวิทยา โดยใช้การบรรยาย การอภิปราย วิธีการระดมสมอง และบทบาทสมมติ

จุดเด่นของนวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ คือ การผสมผสานรูปแบบ การให้การปรึกษาแบบออนไลน์ การให้การปรึกษาแบบออนไลน์ และการอบรม ช่วยให้นวัตกรรม สามารถนำไปใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น เหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้รับการปรึกษา และเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยผู้วิจัยจัดนวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่ม เชิงบูรณาการในรูปแบบออนไลน์ จำนวน 2 ครั้ง และรูปแบบออนไลน์ในห้องที่ปิดมิดชิด

จำนวน 5 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที และมีการอบรม 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 6 ชั่วโมง มีหัวข้อในการปรึกษา ดังนี้

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศและการสร้างสัมพันธภาพ

ครั้งที่ 2 รักษาสัมพันธภาพสู่ความไว้วางใจ

ครั้งที่ 3 ทุกปัญหาล้วนมีทางออก (การอบรม)

ครั้งที่ 4 การเผชิญสถานการณ์ที่ท้าทาย

ครั้งที่ 5 ข้อเท็จจริงจากสถานการณ์จริง

ครั้งที่ 6 ค้นหามีทางเลือกเสมอ

ครั้งที่ 7 ร่วมกันหาทางออก

ครั้งที่ 8 ยุติการปรึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัยระยะที่ 2 คือ เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เท่ากับ 2.16 ระยะหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เท่ากับ 3.84 และระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เท่ากับ 3.82 จะเห็นได้ว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในระยะก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา เท่ากับ 2.16 กลุ่มควบคุม เป็นครูที่ปรึกษาที่ไม่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา เท่ากับ 2.17 จะเห็นได้ว่า ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา ระยะก่อนการทดลอง ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับนวัตกรรมผลสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในระยะหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษาเท่ากับ 3.84 กลุ่มควบคุม เป็นครูที่ปรึกษาที่ไม่ได้รับนวัตกรรมผลสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา เท่ากับ 2.18 จะเห็นได้ว่า ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษาในระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

4. ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับนวัตกรรมผลสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในระยะติดตามผล มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษาเท่ากับ 3.82 กลุ่มควบคุม เป็นครูที่ปรึกษาที่ไม่ได้รับนวัตกรรมผลสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษาเท่ากับ 2.19 จะเห็นได้ว่า ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษาในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย พบว่า

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 คือ ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผลสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิจัย พบว่า ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผลสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า ครูที่ปรึกษามีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 คือ ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผลสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผลการวิจัย พบว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับนวัตกรรมผลสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ผู้วิจัยนำเสนอผลการอภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

1. ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัด จำนวน 25 ข้อ โดยรูปแบบของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ จริงแน่นอน ค่อนข้างจริง จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง ค่อนข้างจริง และไม่จริงแน่นอน ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัด โดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ จากค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนข้อคำถาม (Corrected item total correlation) อยู่ระหว่าง 0.203-0.744 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) ทั้งฉบับ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.874 ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี มีหาญพงษ์ และกรรณิการ์ นัตรดอกไม้ไพโร (2561) ได้กล่าวว่า เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่ดี สามารถนำไปใช้ได้ควรมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ค่า .20 ขึ้นไป และมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคมากกว่า 0.7 จึงถือว่า แบบวัดนี้มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง สามารถวัดได้ตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด (Cronbach,1990) สอดคล้องกับ วีรวัฒน์ ยกดี (2565) กล่าวว่า พื้นฐานที่สำคัญของการสร้างมาตรวัด คือ การสร้างลักษณะเฉพาะของมาตรวัด ซึ่งควรมีการอธิบายลักษณะของการประเมินภายใต้ความเหมาะสมของขอบข่ายเนื้อหา ไม่ว่าจะป็นองค์ประกอบของเนื้อหา วิธีการประเมิน รูปแบบข้อคำถาม จำนวนข้อคำถาม ลักษณะคำถาม เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา มีคุณภาพเพียงพอที่จะสามารถใช้วัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษาได้ตรงตามทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือ เนื่องจากมีคุณสมบัติตามเกณฑ์คุณภาพ ประกอบกับผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบวัดจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้แบบวัดฉบับนี้ มีความเหมาะสม และครอบคลุมตามเนื้อหา

2. ผลการศึกษาระดับของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา พบว่า ระดับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 613 คน มีระดับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ

ครูที่ปรึกษาในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับดี สอดคล้องกับวันสนันท์ สุรัตน์ (2564) ที่กล่าวว่า ผลการศึกษาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกับอินโฟกราฟิก พบว่า มีการพัฒนาที่ดีขึ้นตามลำดับ และหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากงานวิจัยที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ส่วนใหญ่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ยังไม่พบว่า มีการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการให้การปรึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่จะพัฒนาวัตกรรมการปรึกษาหารือเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ให้มีประสิทธิภาพ ที่จะทำให้ครูที่ปรึกษามีวิธีการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย และเลือกใช้วิธีการรับมือได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลนวัตกรรมการปรึกษาหารือเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา

ผลการศึกษาการใช้นวัตกรรมการปรึกษาหารือเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา โดยมีทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น (Solution-Focused Brief Therapy: SFBT) เป็นฐาน และใช้กระบวนการให้การปรึกษาแบบบูรณาการ (Integrative technical group counseling) จำนวน 8 ครั้ง ใช้รูปแบบการให้การปรึกษาแบบออนไซต์ จำนวน 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 8 ใช้ระยะเวลาครั้งละ 60 นาที และรูปแบบการให้การปรึกษาแบบออนไลน์ จำนวน 5 ครั้ง คือ ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 4 ครั้งที่ 5 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 7 ใช้ระยะเวลาครั้งละ 60 นาที การอบรม 1 ครั้ง คือ ครั้งที่ 3 ใช้ระยะเวลา 6 ชั่วโมง มาผสมผสานในการให้การปรึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ปัจจุบันของผู้รับการปรึกษา ที่ต้องการความสะดวก รวดเร็ว เข้าถึงง่าย ไม่ต้องเดินทาง การให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในรูปแบบออนไลน์ จึงเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับ ผู้รับการปรึกษา เป็นการให้บริการที่ทำให้ผู้รับการปรึกษาเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และมีความยืดหยุ่น ในการให้บริการ สามารถจัดสรรเวลา และเลือกสถานที่ที่ต้องการพูดคุยได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็น จุดเด่นของการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในรูปแบบออนไลน์ (วราภรณ์ โสมะนันท์ และคณะ, 2564) อย่างไรก็ตาม การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ ยังมีข้อจำกัดเรื่องสัญญาณ อินเทอร์เน็ตขัดข้อง และเกิดความความหน่วง ทำให้ภาพสัญญาณติดขัด ซึ่งเป็นสิ่งที่รบกวน

กระบวนการให้การปรึกษา นอกจากนี้ ยังพบว่า การให้การปรึกษาออนไลน์ทำให้ขาดการสื่อสารทางอวัจนภาษา เช่น สีหน้า น้ำเสียง ภาษากาย ทำให้เห็นได้ไม่ชัดเจน ซึ่งอาจเกิดจากการตั้งกล้องอุปกรณ์ที่ใช้ในการสื่อสารที่ไม่พร้อม ทำให้ผู้ให้การปรึกษาเห็นอวัจนภาษาของผู้รับการปรึกษาได้ยากมากขึ้น ซึ่งการขาดข้อมูลด้านอวัจนภาษา อาจทำให้เกิดการสื่อสารความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน อันเป็นอุปสรรคต่อการสร้างสัมพันธภาพและช่วยเหลือทางด้านจิตใจของผู้รับการปรึกษา จึงทำให้การให้การปรึกษาออนไลน์ยังมีความสำคัญอยู่ ทั้งนี้ การจะเลือกใช้การปรึกษารูปแบบใดนั้น ผู้วิจัยพิจารณาจากประเด็นในการให้การปรึกษาในแต่ละครั้ง เพื่อให้กระบวนการของการให้การปรึกษาบรรลุเป้าหมาย เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย เกิดทัศนคติที่ดี และสามารถสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาของตนเองได้ในที่สุด นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้มีการผสมผสานวิธีการอบรม โดยใช้เทคนิคการอบรมที่หลากหลาย ทำให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจอย่างกระจ่างชัด เกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษามากขึ้น และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทิศทางที่เหมาะสม

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลถึงผลของนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง ผลการศึกษา พบว่า ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย จะเห็นได้ว่า มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างวิธีการทดลอง และระยะเวลาการทดลองต่อทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาของครูที่ปรึกษา ที่เข้ารับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการที่มีทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นเป็นฐาน โดยระยะก่อนการทดลอง ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลอง และครูที่ปรึกษากลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล

มีผลค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกับครูที่ปรึกษากลุ่มควบคุม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลอง ได้เข้ารับนวัตกรรมการสอนวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา ตามที่ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมการปรึกษากลุ่มทั้งหมด 8 ครั้ง โดยกลุ่มทดลองจะเข้ารับการศึกษาสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นระยะเวลาติดต่อกัน 4 สัปดาห์ ทำให้กลุ่มทดลองนี้ ได้มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับขั้นตอนการทดลอง โดยผู้วิจัย ได้กำหนดขั้นตอนการให้การปรึกษาที่ครอบคลุม 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการสร้างสัมพันธภาพ ในการปรึกษา ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติการให้การปรึกษา (Jacobs et al., 2006) รวมถึง กระบวนการปรึกษากลุ่มได้สร้างความหวัง (Instillation of hope) สำคัญในครูที่ปรึกษา ซึ่ง Yalom (1995) กล่าวว่า สมาชิกกลุ่มจะต้องมีความหวังที่จะเปลี่ยนแปลง และรู้ว่า การเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นไปได้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความตั้งใจที่จะอยู่ในกลุ่ม เพื่อรับการปรึกษาในครั้งถัดไป นอกจากนี้ ผู้นำกลุ่มจะสื่อสารให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจว่า กระบวนการปรึกษาจะช่วยพวกเขาได้ อย่างไรบ้าง การบอกถึงประโยชน์ตอนเปิดกลุ่มการเสริมแรงทางบวกให้กับสมาชิกกลุ่ม ทำให้ สมาชิกกลุ่มเข้าร่วมการปรึกษาอย่างต่อเนื่องจนเสร็จสิ้นกระบวนการ นอกจากนี้ ยังมีการใช้ เทคนิคการให้การปรึกษาที่เหมาะสมกับครูที่ปรึกษา เริ่มจากการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับ ครูที่ปรึกษา ส่งผลต่อการเข้าร่วมการปรึกษาจนครบทั้ง 8 ครั้ง ทำให้ครูที่ปรึกษาได้รับประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง โดยในกระบวนการให้การปรึกษาแต่ละครั้ง ผู้วิจัย ได้ใช้เทคนิคการให้การปรึกษาตามแนวคิดทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น (Solution-Focused Brief Therapy: SFBT) ซึ่งการปรึกษาตามทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นนั้น สะท้อนให้เห็นถึง ความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงปฏิสัมพันธ์และการเข้าถึงเป้าหมาย ผู้ให้การปรึกษา มีความเชื่อว่า บุคคลมีความสามารถที่จะกำหนดเป้าหมายของตนเอง และมีศักยภาพในการแก้ไข ปัญหาของตนเอง (Corey, 2017) จะไม่ใช่การพูดคุยเกี่ยวกับการเน้นไปที่ปัญหาเพื่อค้นหาคำอธิบาย ของปัญหาในชีวิต แต่จะเป็นการให้การปรึกษาโดยเน้นการสนทนาเกี่ยวกับหนทางในการแก้ไข และหาทางออกของปัญหาต่าง ๆ ผู้ให้การปรึกษาจะสร้างกระบวนการในการสำรวจความคิด วิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การคาดหวังการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายในชีวิต และความปรารถนาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น และกระตุ้นการมีส่วนร่วม ความร่วมมือของผู้รับการปรึกษา ที่จะทำให้บรรลุ การเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ (เพ็ญญา กุลนาคดล, 2559) ดังที่ผู้วิจัยใช้เทคนิคคำถาม ปาฏิหาริย์ (The miracle question) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาลองมองปัญหาในมุมมองที่ต่างจากเดิม ในมุมมองที่ปราศจากข้อจำกัดที่เคยวางปิดกั้นไว้ ให้เห็นทางออกที่ไม่เคยเห็น และหาวิถีทางที่จะ พาไปสู่ทางออกในที่สุด และสามารถปฏิบัติได้จริง ดังคำตอบของครูที่ปรึกษาที่ว่า “หากปัญหา

ความรุนแรงหายไป โรงเรียนจะพบกับความสงบสุข ห้องเรียนน่าเรียนมากขึ้น คุณครูมีความสุข สามารถสอนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ” ผู้วิจัยจึงถามต่อไปว่า “แล้วจะมีวิธีไหนบ้าง ที่จะทำให้ ปาฏิหาริย์เป็นจริง” การใช้คำถามปาฏิหาริย์ ทำให้ครูที่ปรึกษาสามารถคิดย้อนกลับเพื่อหาคำตอบ และทางออกให้กับปัญหาที่ตนเองประสบอยู่ หรือมีวิธีการในการป้องกันปัญหาความรุนแรง แบบเดิมที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ และตระหนักได้ว่า ตนเองมีศักยภาพในการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้ เมื่อครูที่ปรึกษามีการแบ่งปันประสบการณ์การแก้ปัญหาซึ่งกันและกัน ทำให้ครูที่ปรึกษาบางคนในกลุ่มสามารถนำวิธีการนั้น ๆ ไปปรับใช้กับตนได้ด้วย (Imitative behavior) แสดงให้เห็นว่า การใช้คำถามปาฏิหาริย์ กระตุ้นให้ครูที่ปรึกษาใช้จินตนาการ ซึ่งเป็นผล มาจากความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลง และทางออกของปัญหาที่เหมาะสมกับ ครูที่ปรึกษา ทำให้ครูที่ปรึกษาเกิดความคิดเป็นประโยชน์มากขึ้น สอดคล้องกับ Hicks, Skoog, and Crews (2015) ที่พบว่า เทคนิคคำถามปาฏิหาริย์ ช่วยให้ผู้ตกเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้ง ในโลกออนไลน์ มุ่งความสนใจไปที่ความเป็นไปได้ในชีวิตเชิงบวก แทนที่จะสนใจความคิดทางลบ ที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการใช้คำถามข้อยกเว้น (Exception questions) ของการให้ การปรึกษาตามแนวคิดทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น (SFBT) โดยมีแนวคิดว่า ในช่วงเวลาชีวิต ของคนเรา ในยามที่มีปัญหาหรรษา ก็ต้องมีบ้างบางขณะ ที่ปัญหาไม่ได้ถูกมองว่าเป็นปัญหา โดยบุคคลนั้น ๆ ช่วงเวลานี้เอง ที่เรียกว่า ข้อยกเว้นของปัญหา (Exceptions) คำถามข้อยกเว้น จะชี้แนะให้ผู้รับการปรึกษาเห็นว่า บางครั้งปัญหาไม่ได้เกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นน้อยลง หรือไม่รุนแรง เมื่อผู้รับการปรึกษาสามารถระบุข้อยกเว้นได้แล้ว ตัวอย่างของความสำเร็จ หรือข้อยกเว้นนั่นเอง จะถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ด้วยการให้ผู้รับการปรึกษาดำรงเป้าหมายที่สำคัญ ของพวกเขา พร้อมดึงพลังและทรัพยากรที่อยู่ในตัวเองออกมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Murphy, 2008) ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถจะนึกถึงช่วงเวลาที่ดีสถานการณ์ความรุนแรงนี้ไม่ได้เกิดขึ้น โดยผู้วิจัย กล่าวกับครูที่ปรึกษาว่า “ขอให้คุณนึกถึงช่วงเวลาที่คุณไม่ได้มีปัญหา ชีวิตของคุณจะเป็นอย่างไร” และ “จะทำอะไรที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในการหาทางออก” ดังคำตอบของครูที่ปรึกษาที่ว่า “เวลาที่ไม่มีปัญหา เป็นช่วงที่มีความสุข มีพลังในการทำงาน ได้ทำในสิ่งที่ตนเองรัก” ความรู้สึก หลังคำถามนี้ ทำให้ครูที่ปรึกษาเกิดแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องในการหาแนวทางที่จะบรรลุเป้าหมาย ที่ละนิดแทน การคิดถึงอดีต หรือต้นตอของปัญหาในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงสะท้อนให้ผู้รับการปรึกษา เห็นว่า บางครั้งปัญหาไม่ได้อยู่กับครูที่ปรึกษาตลอดเวลา รวมถึงผู้วิจัยมีการกระตุ้นให้ ผู้รับการปรึกษาร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับการปรึกษาในแต่ละครั้ง และผู้วิจัยได้มีการอบรมเชิงจิตวิทยาเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (เรื่อง ทุกปัญหาล้วนมีทางออก)

อีกด้วย และยังมีการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงในระยะเวลา 1 เดือน ภายหลังจากได้รับนวัตกรรม
 ผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเสร็จสิ้น เมื่อครูที่ปรึกษาได้รับนวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่ม
 เชิงบูรณาการตามแนวคิดทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นแล้ว จะทำให้มองเห็นเป้าหมาย ทำให้
 บุคคลสามารถเรียนรู้ที่จะค้นหาวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะกับตนเอง เพื่อไปสู่เป้าหมายที่เขาต้องการ
 สอดคล้องกับเป้าหมายนวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะ
 การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จึงส่งผล
 ให้ค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ
 ครูที่ปรึกษา ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
 ฉัตรรัตน์ เตือนสติกุล (2564) ที่ศึกษาการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตสมรสของคู่สมรสด้วยการปรึกษา
 ทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ผลการศึกษา พบว่า คู่สมรสที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออก
 ระยะสั้นในกลุ่มทดลอง มีคะแนนคุณภาพชีวิตสมรส สูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง
 และระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคู่สมรสในกลุ่มทดลองมีคะแนน
 คุณภาพชีวิตสมรสในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนทดลอง
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ นวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ
 เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ
 ครูที่ปรึกษา ยังมีกระบวนการให้การปรึกษาออนไลน์ (Online counseling) อีกด้วย ซึ่งเป็น
 ช่องทางการให้การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ เหมาะกับยุคสมัยปัจจุบัน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ
 การปรึกษา คือ ผู้รับการปรึกษาสามารถนัดหมายเวลาได้ตามที่ต้องการ ทำให้ประหยัดเวลา
 ในการเดินทาง สามารถเข้าถึงได้ในทุกที่ที่มีอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงมีความเป็นส่วนตัว ทำให้
 ผู้รับการปรึกษารู้สึกปลอดภัย ส่งผลต่อการเปิดเผยตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ
 ณัฐวุฒิ สรพิพัฒน์เจริญ (2558) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของนิสิตที่รับการปรึกษา
 ออนไลน์ ตามแนวทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นทางออก ได้สรุปว่า การปรึกษาแบบเน้นทางออก
 ช่วยให้ผู้รับปรึกษากลุ่มเกิดความมุ่งมั่น และมีกำลังใจในการฝ่าฟันอุปสรรคทางการเรียน และสามารถ
 สร้างทางออกให้ตนเองได้ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า นวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ
 สามารถเสริมสร้างการมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง
 ในสถานศึกษา ทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีคะแนน
 เฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ
 ครูที่ปรึกษาในทุกช่วงเวลาไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ครูที่ปรึกษาที่ได้รับนวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ
 มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา ในระยะ

หลังการทดลอง ระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม ผลการศึกษา พบว่า ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลอง
 ที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา
 เชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีทักษะการแก้ปัญหา
 เชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ในระยะ
 หลังการทดลอง ระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 ซึ่งในระยะแรก ค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง
 ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาของทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการทดลอง ค่าเฉลี่ย
 มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน ทั้งนี้ เนื่องจากครูที่ปรึกษาได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธี
 การปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกัน
 ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาตามแนวคิดทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น (SFBT)
 จึงทำให้เกิดองค์ความรู้ มีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง
 ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ดีขึ้น เนื่องจากการปรึกษา
 ตามแนวคิดทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นนั้นอยู่บนความเชื่อพื้นฐานที่ว่า ทุกคนมีความเข้มแข็ง
 และสามารถสร้างทางออกที่สามารถยกระดับชีวิตของพวกเขา และเชื่อว่า พวกเขาสามารถทำได้
 โดยใช้ประโยชน์จากเป้าหมายที่มีอยู่ ผู้นำกลุ่มเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้สมาชิกกลุ่ม
 มีการเปลี่ยนแปลงจากการยึดติดกับปัญหาไปสู่ขั้นการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่เป็นไปได้ ผู้นำกลุ่ม
 สามารถกระตุ้นและท้าทายสมาชิกกลุ่มให้เขียนเรื่องราวที่แตกต่างจากเดิมที่จะนำไปสู่จุดหมายใหม่
 และค้นหาว่า อะไรที่บุคคลจะกระทำให้เกิดผล และช่วยให้เขาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อจัด
 ปัญหาให้สั้นที่สุด ในระยะเวลาที่เป็นไปได้ (Corey, 2017) ในขณะที่ให้การปรึกษา ครูที่ปรึกษา
 จะได้สำรวจและตรวจสอบทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง
 ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาของตนเอง ด้วยการใช้นิเทศคำถามบอกระดับ (Scaling
 questions) เพื่อที่จะสามารถระบุระดับของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งทำให้ครูที่ปรึกษา
 รับรู้ถึงระดับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับ
 ครูที่ปรึกษาของตนเอง ผลความก้าวหน้าจากการปรับพฤติกรรมใหม่ จะทำให้ครูที่ปรึกษารับรู้ถึง
 ความสำเร็จ เกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้นว่า ศักยภาพเพียงพอที่จะค้นหาข้อบกพร่องของปัญหา
 และค้นหาทางออกในอนาคต โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มที่เป็นผู้ไม่รู้ โดยการตั้งคำถาม
 ผ่านการสนทนาเชิงบวก เพื่อสะท้อนคำตอบของครูที่ปรึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ให้ครูที่ปรึกษา
 แต่ละคน เป็นผู้เชี่ยวชาญในชีวิตของตนเอง ละวางจากเรื่องราวในอดีตที่เคยทำแล้วไม่ได้ผล
 และสิ่งใดที่ทำแล้วจะได้ผลในอนาคต นอกจากนี้ ครูที่ปรึกษาจะเริ่มเปลี่ยนกรอบความคิด โดยใช้
 เทคนิคคำถามเพื่อเปลี่ยนกรอบความคิด (Reframing) ในการมองปัญหาใหม่ เพื่อให้ครูที่ปรึกษา

มองว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถแก้ไขได้ ครูที่ปรึกษาจะเรียนรู้วิธีการพัฒนาทักษะ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ได้ทดลองปฏิบัติจริง ทั้งในระหว่างการให้การปรึกษา และการนำไปปรับใช้กับสถานการณ์ ที่ต้องเผชิญในสถานศึกษา โดยใช้เทคนิคการมอบหมายงานครั้งแรก (Formula First Session Task: FFST) เพื่อเป็นการฝึกครูที่ปรึกษาให้มีความเข้าใจในความคิด การกระทำ และพฤติกรรม ที่แสดงออกอย่างเหมาะสม และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงเป้าหมายมากขึ้น จนทำให้ครูที่ปรึกษา เกิดความเชื่อมั่นในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกว่า มีความถูกต้อง เหมาะสมกับ ตนเอง จนนำไปสู่ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาอย่างถาวร

ในงานวิจัยนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ผู้วิจัยยังเลือกใช้ทักษะการปรึกษา ประกอบด้วย ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการสะท้อนเนื้อหา ทักษะการสะท้อนความรู้สึก ทักษะการสรุปความ ทักษะการให้กำลังใจ ซึ่งทำให้ครูที่ปรึกษาที่เข้าร่วมมีความไว้วางใจในการเข้าร่วม มีทัศนคติที่ดี สอดคล้องกับ Corey (2017) ที่กล่าวว่า ทักษะการปรึกษา จะทำให้ผู้ให้การปรึกษาเข้าใจความหมายของผู้รับการปรึกษา ที่สื่อออกมาอย่างแท้จริง คือ เข้าใจบริบทอารมณ์ ความรู้สึก และความคิดของตัวเองต่อความหมาย ที่ซ่อนอยู่ในเรื่องราวต่าง ๆ และกล้าเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริง ทำให้สมาชิกไม่รู้สึกโดดเดี่ยว เช่น ครูที่ปรึกษาเปิดเผยว่า “ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาก็เกิดกับหลาย ๆ คน พอมาเข้ากลุ่ม ก็รู้ว่า หลาย ๆ คน ก็พบเจอเหมือน ๆ กัน ทั้งเป็นผู้กระทำเอง และเป็นผู้ถูกกระทำ” และเกิดการเรียนรู้ ระหว่างกัน คอยประคับประคอง ช่วยเหลือ รวมทั้งให้คำแนะนำ แบ่งปันประสบการณ์อันเป็น ประโยชน์แก่สมาชิกด้วยกันเอง (Altruism) ผู้วิจัยมีบทบาททำหน้าที่เพียงผู้สะท้อนความคิดเห็น (Feedback to client) และคำชมเชยให้กำลังใจ และเมื่อครูที่ปรึกษาได้รับความสำเร็จจากเป้าหมาย ก็จะเกิดความสุข ความภาคภูมิใจ และการเคารพในตนเอง และพร้อมที่จะกำหนดเป้าหมายใหม่ เกิดมุมมองใหม่ทั้งต่อตนเองและต่อสมาชิกด้วยกัน ทั้งนี้ ครูที่ปรึกษามีทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา หลังจากได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธี การปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ โดยมีทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นเป็นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลวิณ ชุ่มฤทัย (2561) ที่ศึกษา เรื่อง ผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นทางออก ระยะสั้น ต่อการแก้ปัญหาเชิงสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตกลุ่มทดลองมีคะแนนการแก้ปัญหาเชิงสังคมสูงกว่า นิสิตกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และนิติตกลุ่มทดลองมีคะแนนการแก้ปัญหาเชิงสังคม ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์พร งามเหมาะ (2560) ที่ศึกษาผลการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นต่อการพึ่งตนเอง ของนิติตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนิติตชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 16 คน โดยคัดเลือกจากนิติตที่มีคะแนนการพึ่งตนเองต่ำกว่า เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา สุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 8 คน โดยใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น จำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง 2 ตัวประกอบ แบบวัดซ้ำ 1 ตัวประกอบ แบ่งการทดลอง ออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล วิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภท 1 ตัวแปรระหว่างกลุ่ม และ 1 ตัวแปรภายในกลุ่ม และทดสอบ ความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีบอนเฟอร์โรนี พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิติตกลุ่มทดลองมีคะแนนการพึ่งตนเองสูงกว่านิติต กลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิติตกลุ่มทดลองมีคะแนนการพึ่งตนเองในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่า ระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยนี้ สรุปได้ว่า การปรึกษากลุ่ม ตามทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้น มีผลต่อการแก้ปัญหาเชิงสังคมของนิติตชั้นปีที่ 1

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปผลได้ว่า ครูที่ปรึกษาที่เข้ารับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา ได้รับ องค์ความรู้ มีการปรับเปลี่ยนแนวคิด ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด มีมุมมองใหม่ ๆ ตลอดจนค้นพบทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเอง ด้วยความรู้สึคิดว่า แม้ปัญหายังคงอยู่ แต่ไม่ได้มีอยู่ ตลอดเวลา เมื่อสมาชิกรู้สึกเป็นอิสระจากปัญหา จะทำให้มีความเข้มแข็งในตนเอง นอกจากนี้ ยังเกิดการพัฒนาการแก้ปัญหาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงจุดแข็ง ทรัพยากร และศักยภาพ ของตนเอง และนำจุดแข็งเหล่านี้ ไปกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของตนเอง สร้างความหวังใหม่ จึงเป็นไปได้มากที่ครูที่ปรึกษา ที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่ม เชิงบูรณาการ จะได้รับประสบการณ์และเก็บเกี่ยวเทคนิควิธีการไปพัฒนาปรับความคิด พฤติกรรม และมุมมองของตน และนำไปสู่การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา หลังจากยุติการปรึกษาได้ด้วยตนเอง และสามารถ รับมือกับปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีความสนใจนำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาไปใช้ จะต้องมีการศึกษาการใช้งานและบริบทของกลุ่มตัวอย่าง และเกณฑ์การแปลผลให้ชัดเจนก่อนนำแบบวัดไปใช้ และควรคำนึงถึงการปรับเนื้อหากิจกรรมให้มีความเหมาะสม เพื่อประโยชน์สูงสุดอย่างเป็นรูปธรรม

2. นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เป็นรูปแบบที่จัดทำขึ้นตามความเหมาะสมสำหรับครูที่ปรึกษา ซึ่งเป็นวิทยากร หากนำไปใช้กับกลุ่มวัยอื่น ๆ ควรมีการนำไปปรับเนื้อหาให้ตรงกับบริบทที่จะนำไปใช้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เพื่อช่วยลดความรุนแรงในสถานศึกษาได้อีกทางหนึ่ง

2. สามารถต่อยอดนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ ด้วยการผลิตเป็นในการจำลองสถานการณ์เสมือนจริงแบบดิจิทัล (Virtual reality training) หรือแพลตฟอร์มอื่น ๆ เช่น Line application หรือ Facebook page ที่ทันสมัย ที่กลุ่มศึกษาสามารถเข้าถึงได้ด้วยตัวเอง

3. ควรมีการขยายผลพัฒนาครูแกนนำในระดับสถานศึกษา เพื่อยกระดับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา ครูแกนนำสามารถส่งเสริมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ ให้คำแนะนำแก่คุณครูในสถานศึกษาของตนเอง เพื่อลดความรุนแรงในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

- เกษมจู้ กิ่งชนะ. (2554). บทบาทและหน้าที่ครูที่ปรึกษาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน.
เชียงราย: วิทยาลัยการอาชีพเทิง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). ระเบียบและกฎกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการลงโทษ
และการกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา. เข้าถึงได้จาก
<https://ops.moe.go.th/ระเบียบกฎกระทรวง-ศช>
กุลวิณ ชุ่มฤทัย. (2561). ผลการศึกษากลุ่มตามทฤษฎีการศึกษาระบบเน้นทางออกระยะสั้น
ต่อการแก้ปัญหาเชิงสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
คมเพชร ฉัตรสุกกุล. (2543). ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบแอดเลอร์เลียน: การประยุกต์ทฤษฎี.
วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 1(3), 30-33.
เจมส์ แบนเนอร์แมน. (2556). อัจฉริยะ: ฉลาดขึ้นทันที ด้วยวิธีง่าย ๆ. สมุทรปราการ:
ดับบลิว พีเอส (ประเทศไทย).
แจ่มจันทร์ ณ กาฬสินธุ์. (2562). การพัฒนาสัมพันธภาพศิษย์ที่มีต่ออาจารย์ของนักศึกษาปริญญาตรี
ด้วยการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎี. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชา
จิตวิทยาการปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
ฉัตรรัตน์ เดือนสติกุล. (2564). การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตสมรสของคู่สมรสด้วยการปรึกษาทฤษฎี
เน้นทางออกระยะสั้น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา
การปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
จุลิศร ปิ่นธนาสุวรรณ. (2556). ผลการเรียนรู้แบบอิลีร์นนิ่งด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ
เพื่อการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
ชูชัย สมितिไกร. (2556). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
โชติอนันต์ เขาวนัสสุจริต. (2562). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
ต่อการเสริมสร้างทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชินห้าว. (2566). *เกาหลีใต้พบความรุนแรงในโรงเรียนพุ่งสูงในปี 2565*. สำนักข่าวซินห้าว.
เข้าถึงได้จาก https://www.xinhuaathai.com/inter/306190_20220906.
- ญาณี เพชรแอน. (2557). *การศึกษากระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง อาหารกับสุขภาพ*
รายวิชาสุขศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฐาศุภร์ จันประเสริฐ, อ้อมเดือน สดมณี, สรณ กุ๊ก และมนูญ มุกข์ประดิษฐ์. (2554). *โครงสร้าง*
ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เด็กและเยาวชนถูกกระทำในโรงเรียน: กรณีศึกษา
โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลาง. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 17(1), 93-108.
- จิตชัย รักบำรุง. (2558). *การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัย*
การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยี
การฝึกอบรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐวุฒิ สรพิพัฒน์เจริญ. (2558). *การปรับตัวของนิสิตที่รับการปรึกษาออนไลน์ตามแนวทฤษฎี*
การปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้น. วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 13(1), 79-93.
- ณัฐนิช ตันมานะศิริ. (2556). *สนทนาสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.tcdc.or.th/src/13629/www-creativethailand-org/Bohm-Dialogue>.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2551). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. กภาพสินธุ์: ประสาน
การพิมพ์.
- ทรงศรี สารภูษิต. (2558). *การพัฒนาความมั่นคงทางอารมณ์ของวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว*
โดยการปรึกษากลุ่มทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิตนา เขมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้*
ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญารัตน์ คามวุฒิ. (2555). *ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทางการบำบัด*
แบบเผชิญความจริงที่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. คุษฎีนิพนธ์
ศึกษาศาสตร์คุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีรดา พลรักษา. (2555). *การพัฒนาการทำหน้าที่ครอบครัวของบิดามารดาที่มีบุตรเป็น โรคสมาธิสั้น*
โดยการปรึกษารอบครัวตามแนวทฤษฎีโซลูชั่น โฟกัส. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นลินทิพย์ คชพงษ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้าง
การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. ปรินญาณิพนธ์ปรัชญา
คุณวุฒิบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- นันทนา วงษ์อินทร์. (2545). การพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- นันทวิทย์ เผ่ามหานาคะ. (2557). พัฒนายุทธวิธีในการเรียนรู้ของนิสิตคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์.
ปรินญาณิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แนวหน้า. (30 พฤษภาคม 2566). เด็ก นร. ถูกครูสาวโรงเรียนชื่อดังในอุบลตบต่อน้ำเพื่อน
เผยครุมาขอโทษพ่อแม่ที่บ้านแล้ว. แนวหน้าออนไลน์. เข้าถึงได้จาก
<https://www.naewna.com/local/734219>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราณี มีหาญพงษ์ และกรรมกร ฉัตรดอกไม้ไพร. (2561). การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
ทางการพยาบาล. วารสารพยาบาลทหารบก, 19(1), 10-13.
- ปวีณา เพิ่มพูน. (2563). การพัฒนาภาวะพลพลังของผู้สูงอายุด้วยการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ
โดยใช้ทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเป็นฐาน. คุณวุฒิพนธ์ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา
การปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2554). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษารอบครัว. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2554). การเปรียบเทียบทฤษฎีการให้การปรึกษาและการพัฒนาแนวปฏิบัติ
ในการให้การปรึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2557). รูปแบบการฝึกอบรมทางจิตวิทยาเพื่อพัฒนาชีวิตครอบครัวที่เข้มแข็ง
ของผู้ติดยาเสพติด. วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 4(1), 1-13.
- พิชานี ชื่นปรีชา. (2558). มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา.
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พินิจ มีคำทอง. (2561). กูเกิ้ลแอปพลิเคชัน: นวัตกรรมทางการศึกษาสำหรับครูยุคศตวรรษที่ 21.
วารสารวิชาการและวิจัย, 8(3), 74-75.

- พิมลพร งามเหมาะ. (2558). ผลการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นต่อการพึ่งตนเองของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมลพร งามเหมาะ. (2560). ผลการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นต่อการพึ่งตนเองของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19(1), 90-102.
- พิมฉิชา ทวีบท, สกนธ์ชัย ชะนูนันท์ และจินตนา กล่าเทศ. (2563). การวิจัยปฏิบัติการเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือของนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ เรื่อง ปริมาณสารสัมพันธ์ด้วยรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 22(1), 47-161.
- พัชรา พุ่มพชาติ. (2552). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย. คุษฎีนิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพชาวี รุ่งรวช. (2557). ผลการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นต่อการสะท้อนคิดภายในตนองพนักงาน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญณา คุลนภาคล. (2559). การปรึกษาครอบครัว Family counseling. ชลบุรี: เนติคุล.
- เพ็ญณา คุลนภาคล. (2560). การให้การปรึกษาวัยรุ่น= Adolescents counseling. กรุงเทพฯ: ประชาราสาส์นไทย.
- เพ็ญณา คุลนภาคล. (2565). การปรึกษาครอบครัว Family counseling. ชลบุรี: เนติคุล.
- ภาณุพล โสมุล. (2561). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์องนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่ออิน โฟกราฟิก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มยุรี ศรีชัย. (2538). เทคนิคการสุมกลุ่มตัวอย่าง. กรุงเทพฯ: วิเจพรินดิง.
- มุลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2563). รายงานการดำเนินงาน มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. กรุงเทพฯ: มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก.
- มิ่งขวัญ ภาคสัฎฐ์ไชย. (2555). การวิจัยและพัฒนาชุดสื่อบรรณเพื่อพัฒนาการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์องนักศึกษปริญญาตรี. คุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิธีวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มิ่งขวัญ ภาคสัณไชย. (2560). การประเมินผลการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. *Veridian E-journal*, 10(2), 2654-2661.
- ยูนิเซฟประเทศไทย. (2565). *การปกป้องเด็กในโรงเรียน (ประเทศไทย)*. เข้าถึงได้จาก <https://www.unicef.org/thailand/th/press-releases/การปกป้องเด็กในโรงเรียน>
- ระวีรัฐ รุ่งโรจน์. (2559). *การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้โปรแกรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2551). *การแนะแนวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วันสนันท์ ชูรัตน์. (2564). *การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับอินโฟกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง กรด-เบส*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วรางคณา โสমনันท์, คาลอส บุญสุภา และพลอยไพลิน กมลนาวิน. (2564). การให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์: มิติใหม่ของการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 15(1), 247-260.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2556). *ทฤษฎีให้บริการปรึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรวัฒน์ ยกดี. (2565). การพัฒนาลักษณะเฉพาะของแบบวัดความฉลาดรู้ทางสุขภาวะสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 39(105), 13-27.
- เวทิสดา ต้อยเขียว, สกนธ์ชัย ชะนูนันท์ และอัญชลี สิริกุลขจร. (2562). แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ที่ส่งเสริมสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ปฏิกริยาเคมี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 22(1), 237-248.
- ศิริพร สรุดาพร. (2554). *คู่มือวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ*. กรุงเทพฯ: เบสบุ๊ก.
- ศุภมาส หวานสนิท. (2559). *ผลของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้นต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สกล วรเจริญศรี. (2559). *จิตวิทยาสำหรับการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในองค์การ*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.

- สมคิด บางโม. (2554). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สมชาติ กิจยรรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2552) *เทคนิคการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- สมบัติ นามบุรี. (2562). นวัตกรรมและการบริหารจัดการ. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(2), 124.
- สัตกกร วงศ์สงคราม. (2561). *การศึกษาและการเสริมสร้างคุณลักษณะที่ประสบความสำเร็จในการเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาปริญญาตรี โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา*. คุญฉินิพนธ์ปรัชญาคุษฉินิพนธ์, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษภพมนุษย์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิทธิชัย ชมพูพาทย์. (2554). *การพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของครูและนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์*. คุญฉินิพนธ์วิทยาศาสตร์ คุญฉินิพนธ์, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาภรณ์ ดีบุญโน. (2557). *ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงต่อการปรับตัวของหญิงวัยรุ่นครั้งแรก*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสมอกาญจน์ โสภณศิริธรรักษ์. (2557). *ปัจจัยในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานและกระบวนการเรียนรู้แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์*. คุญฉินิพนธ์ครุศาสตรคุญฉินิพนธ์, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. (2564). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. เข้าถึงได้จาก <http://www.sesact.go.th/index.php/2021/07/16/yearly-planing-report>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2565). *ประกาศรับข้อเสนอโครงการทำทนายไทย: สังคมไทยไร้ความรุนแรง*. เข้าถึงได้จาก http://www.unisearch.chula.ac.th/images/activities-news/61-6-7_1/P1.pdf

- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565. เข้าถึงได้จาก http://www.bopp.go.th/?page_id=1828.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2561). ความรุนแรงในโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก <http://legacy.orst.go.th/wp-content/uploads/2018/04/02142561-ความรุนแรงในโรงเรียน>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2567). หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). เข้าถึงได้จาก <http://academic.obec.go.th/web/news/view/75>.
- อนงค์ วิเศษสุวรรณ. (2554). การปรึกษากลุ่ม (พิมพ์ครั้งที่ 3). ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2555). นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา Part 2. เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=oU9dQ8SvJCK&t=2s>.
- อังคาร สวัสดิ์. (2553). คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของครูที่ปรึกษาตามทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนเมืองพญา 7 (บ้านหนองพังแค) สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพญา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัญจรวรรณ งามญาณ. (2554). อันเนื่องมาแต่สูตรของยามานะ. วารสารบริหารธุรกิจ, 34(131), 46-60.
- เอกปวีร์ สีฟ้า. (2565). ความเครียดของคนเป็นครูส่งผลต่อเด็ก มาพร้อมวิธีลดความเครียด. เข้าถึงได้จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/594>.
- Baumgartner, J. (2020). *The basics of creative problem solving-CPS*. Retrieved from <https://shorturl.asia/ZGXlk>.
- Berg, I. K., & Miller, S. D. (1992). *Working with the problem drinker: A solution-focused approach*. New York: W. W. Norton & Company.
- Chester, A., & Glass, C. A. (2006). Online counselling: A descriptive analysis of therapy services on the internet. *British Journal of Guidance & Counselling*, 34(2), 145-160.
- De Shazer, S., Dolan, Y., Korman, H., & Trepper, T. (2007). *More than miracles: The state of the art of solution-focused brief therapy*. New York: Routledge.

- Casakin, H., David, N., & Milgram, R. M. (2010). Creative Thinking as a predictor of creative problem solving in architectural design students. *American Psychological Association*, 4(1), 31-35.
- Cepukiene, V., & Pakrosnis, R. (2011). Outcome of solution-focused self-reflection for personal growth. *International Journal of Psychology: A Biopsychosocial Approach*, 9(3), 230-A.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis of the behavioral sciences*. New York: Lawrence Erlbaum Associates.
- Corey, G. (2013). *Theory and practice of counseling & psychotherapy* (9th ed.). Belmont, CA: Brooks/ Cole.
- Corey, G. (2017). *Theory and practice of counseling and psychotherapy* (10th ed.). Boston: Cengage Learning.
- Creative Education Foundation. (2015). *Creative problem-solving resource guide*. Massachusetts: Creative Education Foundation.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Dyer, W. W., & Vriend, J. (1975). *Counseling technique that work application to individual and group counseling*. Washington DC: APGA.
- DTI. (2004). *Succeeding through Innovation, creating competitive advantage through innovation: A guide for small and medium sized businesses*. London: Department of Trade and Industry.
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A. & Lang, A. G. (2009) Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods*, 41, 1149-1160.
- Gingerich, W. J., & Eisengart, S. (2000). Solution-focused brief therapy: A review of the outcome research. *Family Process*, 39(4), 477-498
- Goldenberg, I., & Goldenberg, H. (2008). *Family therapy: An overview* (7th ed.). PacificGrove, CA: Brooks/ Cole.
- Goldenberg, I., & Goldenberg, H. (2013). *Family therapy: An overview* (8th ed.). PacificGrove, CA: Brooks/ Cole.

- Gordon, R. (1998). Balancing real-world problems with real-world results. *Phi Delta Kappan*, (79), 6.
- Guilford, J. P. (1967). *The nature of human intelligence*. New York: McGraw-Hill.
- Gupta, S. (2023). *How to identify and prevent school violence*. Retrieved from <https://www.verywellmind.com/school-violence-types-causes-impact-and-prevention-5216631>.
- Hackney, H. L., & Cormier, L. S. (2009). *Developing counseling goals*. Sydney: Pearson.
- Hansen, J. C., Warner, R. W., & Smith, E. J. (1980). *Group counseling: Theory and process*. Chicago: Rand McNally College.
- Harrington, T. F. (1974). *Student personal work in urban colleges*. New York: Intex.
- Herkema, S. (2003). A complex adaptive perspective on learning within innovation projects. *The Learning Organization*, 10(6), 340-346.
- Hessong, R. F., & Thomas, H. W. (1987). *Introduction to education*. New York: Mcmilland.
- Hicks, J. G. F., Skoog, S., & Crews, C. (2015). Empowering cyberbullied youth: A solution-focused adlerian counseling model. *Vistas*, 1-15.
- Higgins, J. M. (1995). *Innovate or evaporate: Test & improve your organization's IQ-Its innovation quotient*. New York: New Management.
- Isaksen, S. G., & Treffinger, D. J. (2004). Celebrating 50 years of reflective practice: Versions of creative problem solving. *Journal of Creative Behavior*, 38(2), 75-101.
- Isaksen, S. G., Dorval, K. B., & Treffinger, D. J. (2011). *Creative approaches to problemsolving: A framework for innovation and change* (3rd ed.). New York: Sage.
- Jacobs, E. E., Masson, R. L., & Harvill, R. I. (2002). *Group counseling: Strategies and skills*. Belmont, CA: Brooks/ Cole.
- Jacobs, E. E., Masson, R. L., & Harvill, R. I. (2006). *Older clients. group counseling: Strategies and skills*. Belmont, CA: Brooks/ Cole.
- JeeHyun, J. (2017). Development of STEAM program using the infographic and 3D modeling for creative problem solving ability. *Journal of The Korean Association of Information Education*, 21(1), 67-76.
- Kramer, H. C., & Garder, R. E. (1983). *Adising by faculty*. West Haven: National Education Association.

- Langer, S. M. (2012). *Solution-focused brief therapy: What is it & what's the evidence?*. Retrieved from www.nwbttc.com
- Lemon, M., & Sahota, P. S. (2003). Organizational culture as a knowledge repository for increased innovation capacity. *Technovation*, 24(6), 483-498.
- Lewin, J. E., & Reed, C. A. (1998). *Creative problem solving in occupational therapy*. Philadelphia: Lippincott-Raven.
- Lumsdaine, E., & Lumsdaine, M. (1991). *Full implementation of a freshman course in creativity and problem solving*. New Orleans: ASEE.
- Lumsdaine, E., & Lumsdaine, M. (1995). *Creative problem solving: Thinking skills for a changing world*. New York: McGraw-Hill.
- Messer, S. B. (2001). Introduction to the special issue on assimilative integration. *Journal of Psychotherapy Integration*, 11(1), 1-4.
- Mitchell, W. E. & Kowalik, T. F. (1999). *Creative problem solving*. New York: Genigraphics.
- Moursund, J., & Erskine, R. G. (2004). *Integrative psychotherapy: The art and science of relationship*. Boston: Cengage.
- Mueller, H. K. (1961). *Student personal work in higher education*. Massachusetts: Cambridge.
- Murphy, J. J. (2008). *Solution-focused counseling in schools* (2nd ed). Alexandria, VA: American Counseling Association.
- Nelson, J. R. (1992). *Practical counselling and helping skill*. London: Cassell.
- Noe, R. A. (2010). *Employee training and development*. New York: McGraw-Hill.
- Norcross, J. C., Karpiak, C. P., & Lister, K. M. (2005). What's an integrationist? A study of self-identified integrative and (occasionally) eclectic psychologists. *Journal of Clinical Psychology*, 61, 1587-1594.
- Norcross, J., & Beutler, L. (2008). *Integrative psychotherapies*. Belmont, CA: Brooks/ Cole.
- Ohlsen, M. M. (1988). *Group counseling*. New York: Hoit, Rinebart and Winston.
- Osborn, A. F. (1957). *Applied the imagination: Principles and procedures of creativethinking*. New York: Scribner.
- Osburn, H. K., & Mumford, M. D. (2006). Creativity and planning: Training interventions to develop creative problem-solving skills. *Creativity Research Journal*, 18(2), 173-190.
- Parnes, S. J. (1992). *Creative behavior guidebook*. New York: Charles Scribner's Son.

- Patterson, C. H. (1980). *Theories of counseling and psychotherapy*. New York: Harper & Row.
- Proctor, T. (2010). *Creative problem solving for managers: Developing skills for decision making and innovation*. New York: Routledge.
- Psychology Today. (2024). *Creative problem-solving test*. Retrieved from <https://www.psychologytoday.com/intl/tests/career/creative-problem-solving-test>.
- Puccio, G. J., Mance, M., & Murdock, M. C. (2007). *Creative leadership: Skills that drive change*. California: Sage.
- Schmidt, J. J. (2008). *Counseling in schools: Comprehensive programs of responsive services for all students*. Boston: Pearson.
- Sharf, S. R. (2002). *Theories of psychotherapy & counseling concept and cases*. Belmont, CA: Brooks/ Cole.
- Torrance, E. P. (1962). *Guiding creative talent*. New Delhi: Prentice-Hall,.
- Treffinger, D. J., Isaksen, S. G., & Dorval, K. B. (2005). *Creative problem solving: An introduction 4th edition*. Ohio: Prufrock.
- Trotzer, J. P. (1999). *The counselor and the group: Integrating theory, training, and practice*. Philadelphia: Taylor & Francis.
- UNESCO. (2023). *What you need to know about school violence and bullying*. Retrieve from <https://www.unesco.org/en/articles/what-you-need-know-about-school-violence-and-bullying>.
- Vangundy, A. B. (1987). *Creative problem solving*. Connecticut: Greenwood.
- Winer, B. J., Brown, D. R., & Michels, K. M. (1991). *Statistical principles in experimental design*. New York: McGraw-Hill.
- Yalom, I. D. (1995). *The theory and practice of group psychotherapy* (5th ed.). New York: Basic Book.

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือการวิจัย

ภาคผนวก ข

คำอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกัน ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ตารางที่ 22 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน
ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)	สรุปผล
1	.203	ใช้ได้
2	.246	ใช้ได้
3	.311	ใช้ได้
4	.246	ใช้ได้
5	.663	ใช้ได้
6	.696	ใช้ได้
7	.460	ใช้ได้
8	.385	ใช้ได้
9	.645	ใช้ได้
10	.389	ใช้ได้
11	.401	ใช้ได้
12	.462	ใช้ได้
13	.686	ใช้ได้
14	.248	ใช้ได้
15	.254	ใช้ได้
16	.664	ใช้ได้
17	.655	ใช้ได้
18	.744	ใช้ได้
19	.376	ใช้ได้
20	.448	ใช้ได้
21	.522	ใช้ได้
22	.616	ใช้ได้
23	.486	ใช้ได้
24	.607	ใช้ได้
25	.665	ใช้ได้
Cronbach' s alpha = .874		

จากตารางที่ 22 ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน
ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จำนวน 25 ข้อ เมื่อดำเนินการตรวจสอบ
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่า มีข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมากกว่า .20 จำนวน
25 ข้อคำถาม และชุดข้อคำถามดังกล่าว มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .874

ภาคผนวก ค

คู่มือการใช้งานแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

คู่มือการใช้งานแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

โครงการวิจัย เรื่อง

นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง
ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

คำนำ

คู่มือการใช้งานแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เป็นคู่มือสำหรับครูที่ปรึกษานุเคราะห์ทางการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสำรวจทักษะทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา ในคู่มือ ประกอบด้วย แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา และวิธีการแปลผล เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยบูรพา และสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่สนับสนุนทุนวิจัย รวมถึง รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาค อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ประชา อินัง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำความรู้ในด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ จนเกิดคู่มือฉบับนี้ขึ้นมา ผู้วิจัยหวังว่า คู่มือการใช้งานแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่สนใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองต่อไป

อัญญา แพทย์ศาสตร์
ผู้วิจัย

บทนำ

แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เป็นแบบวัดที่สร้างบนพื้นฐานแนวคิดมาจาก มิ่งขวัญ ภาคสัญไชย (2555) นลินทิพย์ คชพงษ์ (2561) วันสนันท์ ชูรัตน์ (2564) และ Psychology Today (2024) ใช้เพื่อประเมินทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาอยู่ระดับใด

คุณสมบัติของเครื่องมือ

1. การศึกษาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการทบทวน วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณา ความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการในแต่ละด้านเป็นรายข้อ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC)
2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ซึ่งข้อคำถามทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.203-0.744 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.874

โครงสร้างของแบบวัด

โครงสร้างของแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกัน ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

วิธีการนำไปใช้

แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา สามารถนำไปใช้ได้กับ

1. ครูที่ปรึกษา บุคลากรทางการศึกษา ในประเทศไทย และไม่จำกัดเพศ
2. สามารถอ่านออกเขียนได้
3. กรณีที่ท่านทำแบบวัดแบบกระดาษ ท่านสามารถสรุปคะแนนได้ด้วย

**แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง
ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา**

คำชี้แจง

1. แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ก่อนที่ท่านจะตอบแบบวัดแต่ละข้อ ขอให้ท่านอ่านข้อความให้เข้าใจ เมื่อเข้าใจแล้ว จึงพิจารณาตัดสินใจเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด
2. คำตอบของท่าน ไม่มีถูก หรือผิด ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาตอบแบบวัดตามความเป็นจริง ให้ครบทุกข้อ และตรงกับความคิด ความรู้สึก การกระทำของท่านมากที่สุด เพื่อจะเป็นประโยชน์ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาและการวิจัย
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบวัดนี้ ถือเป็นความลับ ไม่เผยแพร่เป็นรายบุคคล แต่จะรายงานในภาพรวมเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น
4. แบบวัดแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ
 - ตอนที่ 2 แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จำนวน 25 ข้อ
 ผู้วิจัยขอขอบคุณท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษานี้ เป็นอย่างดี

นางสาวอัฐญา แพทย์ศาสตร์

นิติระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบวัด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด และเติมข้อมูลส่วนบุคคลของท่านลงในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ท่านสำเร็จการศึกษาสูงสุด
 1.ปริญญาตรี 2.ปริญญาโท 3. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. ประสบการณ์การสอน.....ปี
5. หมายเลขโทรที่สามารถติดต่อได้.....
6. E-mail ที่สามารถติดต่อได้.....

หมายเหตุ

ข้อมูลทุกอย่างใช้สำหรับวัตถุประสงค์ทางวิชาการเท่านั้น เมื่อการวิจัยสิ้นสุดลง ผู้วิจัยจะทำลายเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล หลังจากงานวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว 1 ปี

ตอนที่ 2 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อคำถามต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำของท่านมากที่สุด โดยมีระดับการให้คะแนน ดังนี้

ไม่จริงแน่นอน หมายถึง ท่านไม่เคยมีความคิด ความรู้สึก และการกระทำเหล่านี้เกิดขึ้นกับท่านเลย

ค่อนข้างไม่จริง หมายถึง ท่านมีความคิด ความรู้สึก และการกระทำเหล่านี้เกิดขึ้นกับท่านบ้างเล็กน้อย

จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง หมายถึง ท่านมีความคิด ความรู้สึก และการกระทำเหล่านี้เกิดขึ้นกับท่านปานกลาง

ค่อนข้างจริง หมายถึง ท่านมีความคิด ความรู้สึก และการกระทำเหล่านี้เกิดขึ้นกับท่านมาก

จริงแน่นอน หมายถึง ท่านมีความคิด ความรู้สึก และการกระทำเหล่านี้เกิดขึ้นกับท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง แน่นอน	ค่อนข้าง จริง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง แน่นอน
1	ฉันตระหนักถึงความสามารถ ในการใช้ทักษะการแก้ปัญหา ได้อย่างสร้างสรรค์ หากเกิด ความรุนแรงในสถานศึกษา					
2	ฉันให้ผู้อื่นตัดสินใจแก้ปัญหา ความรุนแรงในสถานศึกษา ในเรื่องที่ยาก ๆ แทนฉัน					
3	ฉันไม่สบายใจเวลา มีการแก้ปัญหความรุนแรง ในสถานศึกษา ที่ทำชีวิตฉัน เปลี่ยนแปลง					
4	ฉันรู้สึกลำบากใจ ในการตัดสินใจ ในการแก้ปัญหความรุนแรง ในสถานศึกษาทันที ทั้ง ๆ ที่ ไม่มีการวางแผนไว้ก่อน					
5	ฉันหาวิธีการที่หลากหลาย ในการใช้ทักษะการแก้ปัญหา และการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษา					
6	ฉันพร้อมที่จะเรียนรู้ทักษะ วิธีการแก้ปัญหความรุนแรง ในสถานศึกษาใหม่ ๆ					
7	ฉันกังวลเมื่อได้รับความเห็น จากเพื่อน ๆ ให้ตัดสินใจ ในเรื่องสำคัญ เกี่ยวกับ การป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	จริง แน่นอน	ค่อนข้าง จริง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง แน่นอน
8	เมื่อพบกับสถานการณ์ ที่ท้าทาย ฉันคิดหาวิธี การแก้ปัญหาใหม่ ๆ ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาที่แตกต่าง จากเดิม					
9	เมื่อฉันประสบปัญหาเกี่ยวกับ การป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษา ฉันจะหา แนวทางแก้ปัญหาให้ชัดเจน ก่อนลงมือปฏิบัติ					
10	ฉันมั่นใจว่า ฉันสามารถ ทำงานเกี่ยวกับการป้องกัน ความรุนแรงในสถานศึกษาได้ หากมีคนชี้แนะ					
11	หลังจากตัดสินใจแก้ปัญหา ความรุนแรงในสถานศึกษา ไปแล้ว ฉันพบว่า ฉันควรจะ เลือกทางการแก้ปัญหาอื่น มากกว่า					
12	การเผชิญกับการแก้ปัญหา เพื่อป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาใหม่ ๆ ทำให้ ฉันมีความสุข					

ข้อ	ข้อความ	จริง แน่นอน	ค่อนข้าง จริง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง แน่นอน
13	ฉันให้ความสำคัญกับ คำแนะนำจากผู้อื่น ในการเสนอทักษะ การแก้ปัญหา เพื่อป้องกัน ความรุนแรงในสถานศึกษา					
14	เมื่อต้องจัดการกับปัญหา ความรุนแรงในสถานศึกษา ฉันไม่ขอความช่วยเหลือ จากผู้อื่น					
15	ฉันขอปรึกษาผู้อื่นก่อนที่จะ ตัดสินใจแก้ปัญหา ความรุนแรงในสถานศึกษา					
16	ฉันขอให้ผู้อื่นช่วยมากกว่า การพยายามแก้ไขปัญหา ความรุนแรงในสถานศึกษา ด้วยตัวเอง					
17	เมื่อฉันมีปัญหาในการจัดการ ความรุนแรงในสถานศึกษา ฉันคิดว่า มันเป็นสิ่งที่ทำทายเป็น โอกาสที่ดีอย่างหนึ่ง ที่จะได้ลงมือแก้ปัญหา					
18	เมื่อความพยายามแก้ปัญหา ความรุนแรงในสถานศึกษา ครั้งแรกล้มเหลว ฉันจะ วางแผนใหม่					

ข้อ	ข้อความ	จริง แน่นอน	ค่อนข้าง จริง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง แน่นอน
19	ฉันพยายามอย่างมากที่จะ หลีกเลี่ยง การเผชิญปัญหา หรือการหาแนวทางใหม่ ๆ ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษา					
20	เมื่อเจอปัญหายุ่งยาก ฉันไม่ สามารถบอกวิธีแก้ปัญห ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน					
21	เมื่อนั้นต้องตัดสินใจแก้ปัญห ความรุนแรงในสถานศึกษา ฉันพยายามจะคาดเดาผลลัพธ์ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ของแต่ละทางเลือก					
22	เมื่อนั้นต้องแก้ปัญห ความรุนแรงในสถานศึกษา สิ่งแรกที่ต้องทำ คือ หาข้อมูล เกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้					
23	ฉันใช้เวลาหลีกเลี่ยงปัญหา ในการป้องกันความรุนแรง ในสถานศึกษา มากกว่า ที่จะแก้ไข					
24	ฉันพยายามใช้ทักษะ การแก้ปัญห เพื่อลด ความรุนแรงในสถานศึกษา อย่างดีที่สุด					

ข้อ	ข้อความ	จริง แน่นอน	ค่อนข้าง จริง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง แน่นอน
25	ฉันคิดหาทางออกของปัญหา ความรุนแรงในสถานศึกษา ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ หรือจนกว่าจะไม่สามารถ หาทางออกเพิ่มเติมได้					

****ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่สละเวลาในการตอบแบบวัดนี้****

**วิธีการลงคะแนนและการแปลผลแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา**

วิธีการลงคะแนน

1. ข้อคำถามมีลักษณะทางบวกและลักษณะทางลบ โดยข้อคำถามด้านบวก ได้แก่ ข้อที่ 1, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 17, 18, 21, 22, 24, 25 และข้อคำถามด้านลบ ได้แก่ ข้อที่ 2, 3, 4, 7, 11, 14, 16, 19, 20, 23 มีการกำหนดเกณฑ์ให้ คะแนน ดังนี้

ระดับ	ข้อความด้านบวก (คะแนน)	ข้อความด้านลบ (คะแนน)
ไม่จริงแน่นอน	1	5
ค่อนข้างไม่จริง	2	4
จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	3	3
ค่อนข้างจริง	4	2
จริงแน่นอน	5	1

2. เมื่อท่านลงคะแนนครบทุกข้อแล้ว ให้ท่านนำคะแนนมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อคำถาม คือ 25 ข้อ เช่น ท่านรวมคะแนนได้ 90 คะแนน เมื่อนำมาหาร 25 แล้ว ท่านจะได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.60 ให้ท่านนำคะแนนค่าเฉลี่ยไปเทียบในตารางแปลผล

ระดับค่าเฉลี่ย	ความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
4.50-5.00	ดีมาก
3.50-4.49	ดี
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	พอใช้

ภาคผนวก ง

นวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

คู่มือนวัตกรรมผลงานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะ
การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง
ในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

โดย

นางสาวอัฐฉญา แพทย์ศาสตร์

คำนำ

นวัตกรรมผสมผสานวิธีการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ศึกษานี้ เป็นนวัตกรรมสำหรับเป็นแนวทางในการใช้งาน ซึ่งรายละเอียดประกอบด้วย วัตถุประสงค์ การผสมผสานวิธีการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ ที่ผสมผสานระหว่างการให้การศึกษาแบบออนไลน์ การศึกษาแบบออนไลน์ และการอบรม สื่อ อุปกรณ์ ใบบงาน และการวัดประเมินผล เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาทำความเข้าใจ และนำไปใช้ได้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยบูรพา และสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่สนับสนุนทุนวิจัย รวมถึง รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาคด อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ประชา อินัง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำความรู้ในด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ จนเกิดนวัตกรรมผสมผสานวิธีการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ศึกษานี้ขึ้น ผู้วิจัยหวังว่า นวัตกรรมผสมผสานวิธีการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการฯ นี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับครูที่ศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่สนใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อัฐฉญา แพทย์ศาสตร์

ผู้วิจัย

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

คู่มือนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครู บุคลากรทางการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาเป็นแนวทางการใช้งานนวัตกรรม ในคู่มือประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ซึ่งประกอบด้วยการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการจำนวน 8 ครั้ง ดังต่อไปนี้

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศและการสร้างสัมพันธภาพ

ครั้งที่ 2 รักษาสัมพันธภาพสู่ความไว้วางใจ

ครั้งที่ 3 ทุกปัญหาล้วนมีทางออก

ครั้งที่ 4 การเผชิญสถานการณ์ที่ท้าทาย

ครั้งที่ 5 ข้อเท็จจริงจากสถานการณ์จริง

ครั้งที่ 6 ฉันทันมีทางเลือกเสมอ

ครั้งที่ 7 ร่วมกันหาทางออก

ครั้งที่ 8 ยุติการปรึกษา

นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

หลักการและแนวคิด

หลักการและแนวคิดของนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนาและออกแบบการปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานวิธี ทั้งในรูปแบบออนไลน์ และรูปแบบออนไลน์ ร่วมกับการอบรม เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา รวมถึงให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคม วิธีการดำเนินชีวิต และการทำงานของครูที่ปรึกษาอีกด้วย ผู้วิจัยใช้ทักษะการปรึกษาและเทคนิคของทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น (SBFT) มาใช้ประกอบการปรึกษากลุ่ม ซึ่งเทคนิคที่มีการนำมาใช้ในนวัตกรรมการปรึกษา ได้แก่ เทคนิคสร้างความร่วมมือ (Establishing a collaborative) เทคนิคการผ่อนคลาย (Relaxation technique) เทคนิคคำถามบอกระดับ (Scaling question) เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับกับสมาชิก (Therapist feedback to clients) เทคนิคการมอบหมายงานครั้งแรก (Formula First Session Task: FFST) เทคนิคคำถามเพื่อเปลี่ยนกรอบความคิด (Reframing) เทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง (Context-changing talk) เทคนิคการสร้างเป้าหมาย (Goal setting) และเทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับพลังแห่งตน (Competence talk) สำหรับเทคนิคที่ใช้ในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการ (Recreational activity) การบรรยาย (Lecture) การอภิปราย (Discussion) วิธีการจำลองสถานการณ์ (Simulations) วิธีการระดมสมอง (Brainstorming) และบทบาทสมมติ (Role plays)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการแบ่งผู้เข้าร่วมวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน จากผู้เข้าร่วมวิจัยทั้งหมด 20 คน โดยกลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มที่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่ไม่ได้รับนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา โดยนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ แบ่งเป็นการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ จำนวน 7 ครั้ง ใช้ระยะเวลาครั้งละ 60 นาที และการอบรม 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 6 ชั่วโมง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศและการสร้างสัมพันธภาพ เพื่อสร้างสัมพันธภาพ แนะนำตัว ทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและครูที่ปรึกษา และระหว่างครูที่ปรึกษาคู่ด้วยกัน ชี้แจง รายละเอียดต่าง ๆ ขั้นตอน กระบวนการ รวมถึงข้อตกลงในครั้งนี้ เป็นการปรึกษาครูที่ปรึกษา ในรูปแบบออนไลน์ ใช้ระยะเวลา 60 นาที โดยมีการจัดที่นั่งการให้การปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ ในลักษณะวงกลม

ครั้งที่ 2 รักษาสัมพันธภาพผู้ความไว้วางใจ ระหว่างผู้วิจัยและครูที่ปรึกษา และระหว่าง ครูที่ปรึกษาคู่ด้วยกัน และสำรวจความสามารถของครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในครั้งนี้ เป็นการปรึกษาครูที่ปรึกษาในรูปแบบออนไลน์ ใช้ระยะเวลา 60 นาที

ครั้งที่ 3 ทบทวนปัญหาส่วนตัวทางออก ครั้งนี้ เป็นการอบรมในรูปแบบออนไลน์ ใช้ระยะเวลา 6 ชั่วโมง เพื่อให้ครูที่ปรึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง และเพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้ฝึกประสบการณ์ ในการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรง

ครั้งที่ 4 การเผชิญสถานการณ์ที่ท้าทาย เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจและสามารถอธิบายถึง ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในสภาพลักษณะของสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกัน โดยมี บัตรคำสถานการณ์ให้ครูที่ปรึกษาเลือก และเป็นการปรึกษาครูที่ปรึกษาแบบออนไลน์ ใช้ระยะเวลา 60 นาที

ครั้งที่ 5 ข้อเท็จจริงจากสถานการณ์จริง เพื่อให้ครูที่ปรึกษาฝึกค้นหาข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีสถานการณ์จริงจากที่ใช้ความรุนแรง ในสถานศึกษา ให้ครูที่ปรึกษาได้ค้นหาข้อเท็จจริง เป็นการปรึกษาครูที่ปรึกษาแบบออนไลน์ ใช้ระยะเวลา 60 นาที

ครั้งที่ 6 ค้นหามิทางเลือกเสมอ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาตระหนักถึงสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ทุกด้านที่เป็นไปได้ และปรับเปลี่ยนกรอบความคิด และเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา เป็นการปรึกษาครูที่ปรึกษาแบบออนไลน์ ใช้ระยะเวลา 60 นาที

ครั้งที่ 7 ร่วมกันหาทางออก เพื่อให้ครูที่ปรึกษายอมรับวิธีการแก้ปัญหา และสามารถ ลงมือปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา เป็นการปรึกษา ครูที่ปรึกษาแบบออนไลน์ ใช้ระยะเวลา 60 นาที

ครั้งที่ 8 ยุติการปรึกษา ครั้งนี้ เป็นครั้งสุดท้ายในการให้การปรึกษา ผู้วิจัยใช้รูปแบบ ออนไลน์ ใช้ระยะเวลา 60 นาที เพื่อสรุปกระบวนการปรึกษาทั้งหมด สร้างแรงจูงใจ และให้กำลังใจ แก่ครูที่ปรึกษา

**ตารางสรุปนวัตกรรมผลงานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะ
การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา**

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค/ ทักษะที่ใช้	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ และการสร้าง สัมพันธภาพ ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไซต์)	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างผู้วิจัย และ ครูที่ปรึกษา และ ระหว่างครูที่ปรึกษา ด้วยกัน 2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ทราบถึงข้อตกลงต่าง ๆ รวมถึงวันเวลา และ รูปแบบในการปรึกษา 3. เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ทราบถึงประโยชน์ ที่จะได้รับจาก การปรึกษา	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคสร้างความร่วมมือ (Establishing a collaborative) - เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ กับสมาชิก (Therapist feedback to clients) 2. ทักษะการให้การปรึกษา - การสร้างสัมพันธภาพ - การฟังอย่างตั้งใจ - การใช้คำถาม - การสรุปความ	1. ใบยินยอม เข้าร่วมการวิจัย 2. เอกสาร ประกอบ การปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 1 ข้อตกลง ในการปรึกษากลุ่ม 3. ปากกา 4. แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก
2	รักษา สัมพันธภาพผู้ ความไว้วางใจ ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไลน์)	1. เพื่อรักษาสัมพันธภาพ ระหว่างผู้วิจัย และ ครูที่ปรึกษา และ ระหว่างครูที่ปรึกษา ด้วยกัน 2. เพื่อสำรวจ ความสามารถของ ครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับ ทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคคำถามบอกระดับ (Scaling question) - เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ กับสมาชิก (Therapist feedback to clients) 2. ทักษะการให้การปรึกษา - การฟังอย่างตั้งใจ - การใช้คำถาม - การให้กำลังใจ - การสรุปความ	1. ใบบงานที่ 2.1 เรื่อง การปฏิบัติ การจัด การแก้ปัญหา ของนักเรียน 2. ปากกา 3. แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก
3	ทุกปัญหา ส่วนมีทางออก ใช้การอบรม	1. เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ตระหนักถึงความสำคัญ ของการเสริมสร้าง ทักษะการแก้ปัญหา	เทคนิคการอบรม - การบรรยาย (Lecture) - การอภิปราย (Discussion) - วิธีการระดมสมอง	1. ฟลิปชาร์ท 2. ปากกาสี 3. PowerPoint ประกอบ

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค/ ทักษะที่ใช้	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
	แบบออนไลน์ ระยะเวลา 6 ชั่วโมง ในการสรุป สาระ ให้ความรู้ และแลกเปลี่ยน เรียนรู้	เชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกัน ความรุนแรง 2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ฝึกประสบการณ์ ในการเสริมสร้าง ทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกัน ความรุนแรง	(Brainstorming) - บทบาทสมมติ (Role plays)	การอบรม 4. แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก
4	การเผชิญ สถานการณ์ ที่ทำทนาย ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไลน์)	เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจ และสามารถอธิบายถึง ทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ในสภาพ ลักษณะของสถานการณ์ ที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกัน	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคคำถามปาฏิหาริย์ (The miracle question) - เทคนิคการมอบหมายงาน ครั้งแรก (Formula First Session Task: FFST) 2. ทักษะการให้การปรึกษา - การฟังอย่างตั้งใจ - การสะท้อนเนื้อหา - การสะท้อนความรู้สึก - การใช้คำถาม - การสรุปความ	1. บัตรคำ สถานการณ์ 2. แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก
5	ข้อเท็จจริงจาก สถานการณ์จริง ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไลน์)	เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ฝึกค้นหาข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ ที่ไม่พึงประสงค์	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคคำถามเพื่อเปลี่ยน กรอบความคิด (Reframing) - เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ กับสมาชิก (Therapist feedback to clients) 2. ทักษะการให้การปรึกษา - การฟังอย่างตั้งใจ	1. ใบบงานที่ 5.1 เรื่อง ค้นหา ข้อเท็จจริง 2. ปากกา 3. แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค/ ทักษะที่ใช้	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
			<ul style="list-style-type: none"> - การสะท้อนเนื้อหา - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ 	
6	ฉันมีทางเลือกเสมอ ระยะเวลา 60 นาที (การศึกษาคูที่ปรึกษาแบบออนไลน์)	เพื่อให้ครูที่ปรึกษาตระหนักถึงสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ทุกด้านที่เป็นไปได้ และปรับเปลี่ยนกรอบความคิดและเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น <ul style="list-style-type: none"> - เทคนิคคำถามเพื่อเปลี่ยนกรอบความคิด (Reframing) - เทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับความสามารถแห่งตน (Competence talk) - เทคนิคคำถามข้อยกเว้น (Exception question) 2. ทักษะการให้การปรึกษา <ul style="list-style-type: none"> - การฟังอย่างตั้งใจ - การถาม - การทวนความ - การสรุปความ - การให้กำลังใจ 	1. กระดาษ A4 2. ปากกา 3. แบบบันทึกประสบการณ์และความรู้สึก
7	ร่วมกันหาทางออก ระยะเวลา 60 นาที (การศึกษาคูที่ปรึกษาแบบออนไลน์)	เพื่อให้ครูที่ปรึกษายอมรับวิธีการแก้ปัญหา และสามารถลงมือปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น <ul style="list-style-type: none"> - เทคนิคการสร้างเป้าหมาย (Goal setting) - เทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง (Context-changing talk) 2. ทักษะการให้การปรึกษา <ul style="list-style-type: none"> - การฟังอย่างตั้งใจ - การสะท้อนเนื้อหา - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ - การให้กำลังใจ 	แบบบันทึกประสบการณ์และความรู้สึก

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค/ ทักษะที่ใช้	สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์
8	ยุติการปรึกษา ระยะเวลา 60 นาที (การปรึกษา ครูที่ปรึกษา แบบออนไลน์)	1. เพื่อสร้างแรงจูงใจ และกำลังใจ ในการเสริมสร้าง ทักษะการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ของ ครูที่ปรึกษา 2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษา สามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ใน การดำเนินชีวิตได้ 3. เพื่อสรุปผลการให้ การปรึกษาและยุติ การปรึกษา	1. เทคนิคทฤษฎีเน้นทางออก ระยะสั้น - เทคนิคคำถามบอกระดับ (Scaling question) 2. ทักษะการให้การปรึกษา - การฟังอย่างตั้งใจ - การสะท้อนเนื้อหา - การสะท้อนความรู้สึก - การสรุปความ - การให้กำลังใจ	1. แบบวัดทักษะ การแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกัน ความรุนแรง ในสถานศึกษา สำหรับ ครูที่ปรึกษา 2. ปากกา 3. แบบบันทึก ประสบการณ์ และความรู้สึก

รายละเอียดคนวัตกรรมการพัฒนาวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ครั้งที่ 1

เรื่อง	ปฐมนิเทศและการสร้างสัมพันธภาพ
ระยะเวลา	60 นาที
รูปแบบ	ออนไลน์

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การสร้างสัมพันธภาพ เป็นหัวใจในการนำมาซึ่งความไว้วางใจในการให้การปรึกษา เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีความรู้สึที่ดี และมีความเชื่อมั่นในผู้วิจัย ซึ่งนำไปสู่การเปิดเผยปัญหา และความรู้สึที่แท้จริง ในการปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพในครั้งแรก ผู้วิจัยจะเริ่มสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้ครูที่ปรึกษาารู้สึกคุ้นเคยและไว้วางใจ โดยการพูดคุย ทำความรู้จักเบื้องต้น และชี้แจงให้ครูที่ปรึกษาทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีการให้การปรึกษา ความสำคัญในการเข้ารับการปรึกษา วิธีการ ขั้นตอน ข้อตกลงเบื้องต้น ระยะเวลา กฎกติกา การรักษาความลับ และสถานที่ในการให้การปรึกษา รวมถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้าร่วมการให้การปรึกษา และสร้างความมั่นใจให้แก่ครูที่ปรึกษาว่า การให้การปรึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และไม่มี การเผยแพร่ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจะให้ข้อมูลและความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการปรึกษาทฤษฎี เน้นทางออกระยะสั้น ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยเหลือครูที่ปรึกษา โดยใช้เทคนิคสร้างความร่วมมือ (Establishing a collaborative) เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับกับสมาชิก (Therapist feedback to clients) เพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน และเป็นการสร้างสัมพันธภาพ กับผู้วิจัย และระหว่างครูที่ปรึกษา จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ผู้วิจัยใช้ทักษะเบื้องต้น ในการให้การปรึกษา ได้แก่ ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ การฟังอย่างตั้งใจ การใช้คำถาม และ การสรุปความ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยและครูที่ปรึกษา และระหว่างครูที่ปรึกษาด้วยกัน
2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาทราบถึงข้อตกลงต่าง ๆ รวมถึงวัน เวลา และรูปแบบในการปรึกษา
3. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการปรึกษา

สื่อ/ใบงาน/อุปกรณ์

1. ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
2. เอกสารประกอบการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 1 ข้อตกลงในการปรึกษากลุ่ม
3. ปากกา
4. แบบบันทึกประสบการณ์และความรู้สึก

วิธีดำเนินการ

การให้การปรึกษาครั้งนี้ เป็นการพบเจอกันครั้งแรกในรูปแบบออนไลน์ ผู้วิจัยมุ่งหวังให้ครูที่ปรึกษาเกิดความคุ้นเคย ไร้กังวล และมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับครูที่ปรึกษา และระหว่างครูที่ปรึกษาด้วยกันเอง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการให้การปรึกษา ดังนี้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับ ทักทายอย่างอบอุ่น เป็นมิตร และแนะนำตนเอง และให้ครูที่ปรึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแนะนำตนเอง โดยใช้ภาษา จังหวะ น้ำเสียง ที่แสดงถึงการยอมรับ เปิดเผย จริงใจ น่าเชื่อถือ เพื่อสร้างบรรยากาศให้ครูที่ปรึกษารู้สึกผ่อนคลาย และเกิดความคุ้นเคยกับผู้วิจัย
2. ผู้วิจัยชี้แจงให้ครูที่ปรึกษาได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีการให้การปรึกษา ข้อตกลงระยะเวลา และสถานที่ในการให้การปรึกษา รวมถึงประโยชน์ที่ครูที่ปรึกษาจะได้รับในการเข้าร่วมการให้การปรึกษา และผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกวิดีโอ ทั้งภาพและเสียงในขณะที่ให้การปรึกษา และเปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับการให้การปรึกษา
3. ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาอ่านรายละเอียดเอกสารยินยอมเข้าร่วมวิจัย และลงนามในใบยินยอมเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ครูที่ปรึกษาว่า การให้การปรึกษาในแต่ละครั้ง จะเก็บเป็นความลับ และไม่มีการเผยแพร่ หรือเปิดเผย หากไม่ได้รับการยินยอมจากครูที่ปรึกษา เพื่อสร้างความไว้วางใจให้กับครูที่ปรึกษา

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพและสร้างความคุ้นเคยกับครูที่ปรึกษา โดยให้ครูที่ปรึกษาจับคู่เพื่อทักทายกัน แล้วผู้วิจัยตั้ง โจทย์คำถามในการถามครูที่ปรึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
 - 1.1 ให้คุณครูเล่าถึงเรื่องของตนเองในฐานะที่เป็นครูที่ปรึกษา
 - 1.2 ให้คุณครูเล่าถึงเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองท้อใจ ในฐานะที่เป็นครูที่ปรึกษา

ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของครูที่ปรึกษา ภาษาที่ใช้ ผู้วิจัยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ และทักษะการสรุปความ ในการสรุปเรื่องราวของครูที่ปรึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

2. ผู้วิจัยชี้ชวนให้ครูที่ปรึกษาพูดคุยถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความรุนแรงในสถานศึกษา ที่ครูที่ปรึกษาเคยพบเจอ

3. ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาผลัดกันเล่าเรื่องราวของตน และขอให้ครูที่ปรึกษาเปิดใจรับฟัง ซึ่งกันและกัน สามารถร่วมแสดงความคิดเห็นได้ โดยใช้เทคนิคสร้างความร่วมมือ (Establishing a collaborative) และเทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับกับสมาชิก (Therapist feedback to clients)

จากนั้น ผู้วิจัยสรุปความเชื่อมโยงเรื่องราวของครูที่ปรึกษากับการปรึกษากลุ่ม

4. ผู้วิจัยสอบถามถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากได้พูดคุยกัน

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยเปิด โอกาสให้ครูที่ปรึกษาซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้การปรึกษา รวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการปรึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับการปรึกษาในหัวข้อนี้

2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและนัดหมายวัน เวลา และวิธีการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป ก่อนจะยุติการให้การปรึกษาครั้งที่ 1

การประเมินผล

ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ความสนใจ ท่าที การใช้น้ำเสียง การแสดงความรู้สึก และการตอบข้อซักถามต่าง ๆ ของครูที่ปรึกษา ในการเข้าร่วมการปรึกษา และการทำกิจกรรมในระหว่างการให้การปรึกษา

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การวิจัย เรื่อง นวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะ
การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

วันให้คำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัย
ถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด
และมี ความเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิ
ที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้
จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อข้าพเจ้า

ผู้วิจัยรับรองว่า จะตอบคำถามต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น
จนข้าพเจ้าพอใจ ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าจะถูกเก็บเป็นความลับ และจะเปิดเผยในภาพรวม
ที่เป็นการสรุปผลการวิจัย ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้ว และมีความเข้าใจดีทุกประการ
และได้ลงนามในใบยินยอมนี้ ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ยินยอม
(.....)

ลงนาม.....พยาน
(.....)

ลงนาม.....ผู้ทำวิจัย
(.....)

ข้อตกลงในการปรึกษากลุ่ม

1. ในการเข้ากลุ่มทุกครั้ง สมาชิกทุกคนควรเก็บข้อมูลทุกอย่างเป็นความลับ
2. เมื่อสมาชิกในกลุ่มคนใด คนหนึ่ง กำลังเสนอความคิดเห็น สมาชิกคนอื่น ๆ จะต้องเงียบ และรับฟัง
3. สมาชิกควรเปิดเผยตนเองให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ทราบว่า ตนเองคิดอย่างไร และควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. สมาชิกทุกคนมีสิทธิที่จะไม่พูด หรือไม่แสดงออกต่อสิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วย
5. สมาชิกทุกคนมีโอกาสในการพูด และใช้เวลาแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน ไม่ควรมีสมาชิกคนใด คนหนึ่ง พูดคนเดียว หรือใช้เวลาในการพูดมากเกินไป
6. สมาชิกสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกได้ ด้วยการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา การให้ข้อมูลของตนเอง ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
7. ขณะที่เข้ากลุ่ม ขอความร่วมมือในการงดใช้เครื่องมือสื่อสารทุกชนิด

แบบบันทึกประสบการณ์และความรู้สึก ครั้งที่.....

จากการเข้าร่วมนวัตกรรมผลงานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
คุณได้รับประสบการณ์และมีความรู้สึกอย่างไร?

.....

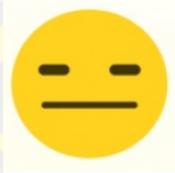
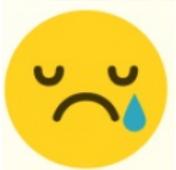
.....

.....

.....

.....

ความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากเข้าร่วมนวัตกรรมผลงานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ
ในครั้งนี้

	<input style="width: 60px; height: 30px; border: 1px solid blue;" type="text"/>		<input style="width: 60px; height: 30px; border: 1px solid blue;" type="text"/>		<input style="width: 60px; height: 30px; border: 1px solid blue;" type="text"/>
	<input style="width: 60px; height: 30px; border: 1px solid blue;" type="text"/>				

ฉันเลือกความรู้สึกนี้ เพราะ?

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

รายละเอียดคนวัตกรรมการพัฒนาวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ครั้งที่ 2

เรื่อง	รักษาสัมพันธภาพผู้ความไว้วางใจ
ระยะเวลา	60 นาที
รูปแบบ	ออนไลน์

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและครูที่ปรึกษา เป็นสิ่งที่เป็นและสำคัญมาก ในการให้การปรึกษา ผู้วิจัยจะต้องรักษาสัมพันธภาพที่ดีให้คงอยู่ตลอดการปรึกษา เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงของตนเอง เกิดความไว้วางใจ และยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน และเชื่อมั่นต่อการเก็บรักษาความลับของผู้วิจัย

การให้การปรึกษาในครั้งนี้ เป็นการสำรวจทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของผู้รับการปรึกษา และมุมมองของครูที่ปรึกษาต่อปัญหานั้น ๆ ที่ส่งผลให้เข้าใจถึงปัญหา ความรุนแรงในสถานศึกษาที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาปรับใช้ในการให้การปรึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาอย่างสูงสุด โดยผู้วิจัยได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการระบวนการ ให้การปรึกษา คือ การให้การปรึกษาในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยและครูที่ปรึกษาจะอยู่ในห้อง ที่มิดชิด เพื่อเป็นการรักษาความลับ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคของทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ได้แก่ เทคนิคคำถามบอกระดับ (Scaling question) เพื่อให้ผู้วิจัยและครูที่ปรึกษาทราบถึงการตีความ และการให้ความสำคัญ ของปัญหานั้น ๆ มากน้อยอย่างไร เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Therapist feedback to clients) เพื่อสะท้อนให้ครูที่ปรึกษาเห็นความเป็นจริงที่เกิดขึ้นชัดเจนยิ่งขึ้น นำไปสู่วิธีการแก้ปัญหา ที่เหมาะสมกับบริบทของครูที่ปรึกษาเอง ในขณะนั้น ๆ ผู้วิจัยใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ การใช้คำถาม การให้กำลังใจ และการสรุปความ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยและครูที่ปรึกษา และระหว่างครูที่ปรึกษาด้วยกัน
2. เพื่อสำรวจความสามารถของครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

สื่อ/ใบงาน/อุปกรณ์

1. โน้ตบุ๊ก/ คอมพิวเตอร์/ สมาร์ทโฟน/ แท็บเล็ต (อย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ครูที่ปรึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสะดวก)
2. ใบงานที่ 2.1 “การปฏิบัติการจัดการแก้ปัญหาของฉัน”
3. ปากกา
4. แบบบันทึกประสบการณ์และความรู้สึก

วิธีดำเนินการ

การให้การศึกษาครั้งที่ 2 เป็นรูปแบบออนไลน์ เพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยและครูที่ปรึกษา และระหว่างครูที่ปรึกษาด้วยกัน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการให้การศึกษา ดังนี้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายครูที่ปรึกษา และพูดคุยซักถามในเรื่องทั่วไป เพื่อสร้างบรรยากาศให้ครูที่ปรึกษารู้สึกผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด พร้อมกับทบทวนข้อตกลงต่าง ๆ ในการปรึกษา ผู้วิจัยเน้นย้ำในเรื่องการรักษาความลับ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเกิดความไว้วางใจ
2. ผู้วิจัยและครูที่ปรึกษาร่วมกันทบทวนถึงการเข้าร่วมการปรึกษาคั้งที่ผ่านมา จากนั้นอธิบายวัตถุประสงค์ของการปรึกษาคั้งที่ 2

ขั้นดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคคำถามบอกระดับ (Scaling question) โดยแจกใบงานที่ 2.1 “การปฏิบัติการจัดการแก้ปัญหาของฉัน” โดยใบงานนี้ จะให้ครูที่ปรึกษาบอกระดับการแก้ปัญหา ความรุนแรงในสถานศึกษาของตนเองว่า อยู่ในระดับใด จาก 1-10 โดยที่ 1 คือ น้อยที่สุด และ 10 คือ มากที่สุด โดยให้บอกเหตุผลคนละ 3 นาที พร้อมเปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาซักถาม ผู้วิจัยตั้งคำถาม โดยใช้เรื่องราวของครูที่ปรึกษาที่มีความสามารถในการจัดการปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาเป็นตัวอย่าง เพื่อกระตุ้นให้ครูที่ปรึกษาสร้างความหวัง (Best hope) และสร้างความเปลี่ยนแปลงในอนาคต เช่น “ครูที่ปรึกษามีการจัดการปัญหาความรุนแรงในช่วงของระดับคะแนนที่เลือกอย่างไรบ้าง” “ครูที่ปรึกษามีการเปลี่ยนแปลงการแก้ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาอะไรบ้าง ที่ครูที่ปรึกษาสามารถทำได้ และคุณครูรู้สึกอย่างไร”

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและครูที่ปรึกษาร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้จากการทำกิจกรรม ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Therapist feedback to clients) เพื่อบอกให้ผู้รับการปรึกษาทราบถึงข้อดีของตนเอง ทำให้ครูที่ปรึกษามองเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเปิดโอกาส

ให้ผู้รับการปรึกษาแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการปรึกษาครั้งที่ 2 พร้อมทั้งซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับการปรึกษา

2. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และวิธีการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป ก่อนจะยุติการให้การปรึกษาครั้งที่ 2

การประเมินผล

ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ความสนใจ ท่าที การใช้น้ำเสียง การแสดงความรู้สึก และการตอบข้อซักถามต่าง ๆ ของครูที่ปรึกษา ในการเข้าร่วมการปรึกษา และ การทำกิจกรรมในระหว่างการให้การปรึกษา

ใบงานที่ 2.1 “การปฏิบัติการจัดการแก้ปัญหาของฉัน”

ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาบอกระดับการปฏิบัติการจัดการแก้ปัญหา เกี่ยวกับความรุนแรง
 ในสถานศึกษาเป็นอย่างไรบ้าง จากระดับ 1-10 โดยที่ 1 คือ น้อยที่สุด และ 10 คือ มากที่สุด

จัดการแก้ปัญหาได้น้อยที่สุด

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

จัดการแก้ปัญหาได้มากที่สุด

ที่มา: <https://www.pinterest.com/pin/895723813371204817>

รายละเอียดนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ครั้งที่ 3 (อบรม)

เรื่อง	ทุกปัญหาล้วนมีทางออก
ระยะเวลา	6 ชั่วโมง
รูปแบบ	ออนไลน์

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การอบรม เป็นการฝึกอบรมที่ให้ผู้ศึกษาได้ปฏิบัติจริง โดยทั่วไปจะมีการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อน แล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ อาจเป็นการฝึกการใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ประชุมเพื่อช่วยกันสร้างคู่มือ หรือประชุมเพื่อสร้างอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น การปฏิบัตินิยมให้รวมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ มากกว่าปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล ในการอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค ดังนี้ 1) การบรรยาย (Lecture) ผู้วิจัยบรรยายตามหัวข้อที่กำหนดไว้ โดยมีความเกี่ยวข้องกับ Creative problem solving skill และใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการบรรยายให้ผู้ศึกษาเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการเตรียมเนื้อหาสาระ แล้วบรรยายคือ พูด บอกเล่า อธิบายเนื้อหาสาระ หรือสิ่งที่ต้องการสอนแก่ครูที่ปรึกษา 2) การอภิปราย (Discussion) คือ กระบวนการที่ผู้วิจัยมุ่งให้ผู้ศึกษามีโอกาสสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือระดมความคิด โดยมีจุดประสงค์เพื่อหาคำตอบ แนวทาง หรือแก้ปัญหาาร่วมกัน 3) วิธีการระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการประชุมกลุ่มเล็ก เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี โดยปราศจากข้อจำกัด หรือกฎเกณฑ์ใด ๆ ในหัวข้อใด หัวข้อหนึ่ง หรือปัญหาใด ปัญหาหนึ่ง โดยไม่คำนึงว่า ถูก หรือผิด ดี หรือไม่ดี ความคิด หรือข้อเสนอทุกอย่างจะถูกจดไว้ แล้วนำไปถกกันกรองอีกชั้นหนึ่ง 4) บทบาทสมมติ (Role plays) ครูที่ปรึกษาจะได้รับบทบาทเสมือนเป็นตัวละครตัวใด ตัวหนึ่ง ในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริงในสังคม แล้วหยิบยกมาเป็นประเด็นในการฝึกอบรม ครูที่ปรึกษาทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกันกับบทบาทนั้น ๆ เป็นการให้ผู้ศึกษาแสดงบทบาทในสถานการณ์ที่เหมือนจริง โดยกำหนดโครงเรื่อง และให้ผู้ศึกษาคิดคำพูดไปตามท้องเรื่อง และบทบาทที่กำหนด เสร็จแล้วให้ผู้รับการปรึกษาวิเคราะห์เสนอแนวทางแก้ปัญหา

ผู้วิจัยได้ใช้การอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และเน้นย้ำทางออกของปัญหา หรือการป้องกันสถานการณ์ความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ที่ผู้วิจัยให้การปรึกษาตั้งแต่ครั้งแรก จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ เน้นให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของตนเองเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาฝึกประสบการณ์ในการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

สื่อ/ ใบบาง/ อุปกรณ์

1. ฟลิปชาร์ท
2. ปากกาสี
3. PowerPoint ประกอบการอบรม
4. แบบบันทึกประสบการณ์และความรู้สึกลูก
5. จี๊กซอว์

วิธีดำเนินการ

การให้การปรึกษาครั้งที่ 3 เป็นการอบรมในรูปแบบออนไลน์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวถึงความจำเป็นของการอบรม จุดมุ่งหมายของการอบรม วิธีการอบรม รวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากการอบรม

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายครูที่ปรึกษาด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส มีการแจ้งกำหนดการการอบรมเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative problem solving skill) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของ CPS โดยใช้การบรรยาย (Lecture) การอภิปราย (Discussion) และการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อสร้างความเข้าใจสถานการณ์ การวิเคราะห์

สถานการณ์ การระบุปัญหา การอธิบายปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูลในการสร้างทางเลือก วิธีการเสนอทางเลือก พร้อมเหตุผล สร้างระบบความคิดให้ถูกต้อง และมีขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ใช้เวลา 4 ชั่วโมง 30 นาที โดยมีการยกตัวอย่างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาที่ผ่านมา ที่เกิดขึ้นกับผู้วิจัยและครูที่ปรึกษา ที่อนุญาตเล่าให้ผู้อื่นรับฟัง และร่วมกันวิเคราะห์ถึงสถานการณ์นั้นว่า ปัญหาได้หายไปหรือไม่ อย่างไร

2. ขั้นตอนเตรียมการ ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาลุ่มจับชิ้นส่วนของจิ๊กซอว์ เพื่อแบ่งกลุ่ม 2 กลุ่ม และได้หัวข้อสถานการณ์ตามที่กำหนดให้ โดยครูที่ปรึกษาที่ได้จิ๊กซอว์ชิ้นที่สามารถต่อเป็นรูปเดียวกัน จะได้ออกกลุ่มเดียวกัน เพื่อแสดงบทบาทสมมติ (Role plays) เรื่อง “ทางออกอยู่ที่ใด” แล้วดำเนินการคัดเลือกหัวหน้ากลุ่ม โดยกลุ่มที่ต่อจิ๊กซอว์เป็นภาพที่ 1 แสดงบทบาทสมมติ เรื่อง เมื่อฉันถูก Bully และกลุ่มที่ต่อจิ๊กซอว์เป็นภาพที่ 2 แสดงบทบาทสมมติ เรื่อง เมื่อฉันถูกคุกคาม มีการกำหนดเวลาเตรียมการ 15 นาที โดยกำหนดโครงเรื่อง และให้ผู้แสดงคิดคำพูดไปตามท้องเรื่อง และบทบาทที่กำหนด

3. ขั้นตอนการแสดง กำหนดเวลากลุ่มละไม่เกิน 10 นาที ผู้วิจัยให้เริ่มการแสดง และสังเกตการแสดงอย่างใกล้ชิด ไม่ควรมีการขัดการแสดงกลางคัน นอกจากกรณีที่มีปัญหาเมื่อการแสดงออกนอกทาง ผู้วิจัยอาจจำเป็นต้องให้คำแนะนำบ้าง เมื่อการแสดงดำเนินไปพอสมควรแล้ว หากไม่จบตามกำหนดเวลา ผู้วิจัยสามารถตัดบท ยุติการแสดง ไม่ควรให้การแสดงยืดเยื้อ จะทำให้ครูที่ปรึกษาเกิดความเบื่อหน่าย การตัดบท ควรทำเมื่อเห็นว่าการแสดงได้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอภิปราย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์

4. ขั้นการวิเคราะห์อภิปรายผลการแสดง ผู้วิจัยเริ่มการสัมภาษณ์ความรู้สึกและความคิดของผู้แสดงและของผู้ชม จดบันทึกไว้บนฟลิปชาร์ตต่อ เพื่อช่วยให้ครูที่ปรึกษาเห็นประเด็นในการอภิปราย และสรุปความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ต่อจากนั้น จึงให้ทุกคนร่วมกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนวทางแก้ปัญหา

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยถามผู้เข้ารับการปรึกษาว่า ได้อะไรบ้างจากกิจกรรมอบรม เมื่อมีคนตอบให้ยื่นขึ้นตอบสั้น ๆ และถามคนที่ตอบว่า อยากฟังคำตอบของใคร ตามลำดับ ให้ตอบครบทุกคน
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการปรึกษาได้ซักถามข้อสงสัย และนัดหมายวัน เวลา และวิธีการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป ก่อนจะยุติการอบรม

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากความใส่ใจ ความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมครั้งที่ 3 ความกล้าแสดงออก เปิดเผยตนเอง และยอมรับสมาชิกคนอื่น ๆ
2. การตอบคำถามและการนำเสนอ

กำหนดการอบรม เรื่อง ทักษะการแก้ปัญหาด้วยวิธีทางออก

เวลา	รายละเอียด	ผู้ดำเนินการ
08.00-08.30 น.	ลงทะเบียน	ผู้วิจัย ดำเนินการ ด้วยตนเอง ทุกขั้นตอน
08.30-09.00 น.	ผู้วิจัยกล่าวทักทายครูที่ปรึกษาด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และกล่าวถึงความเป็นมาของการอบรม	
09.00-10.30 น.	ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative problem solving skill) ด้านการอธิบายสภาพ ลักษณะของสถานการณ์ และการระบุข้อเท็จจริง โดยการบรรยาย (Lecture) การอภิปราย (Discussion) และการระดมสมอง (Brainstorming)	
10.30-10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม	
10.45-12.00 น.	ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative problem solving skill) ด้านการระบุปัญหา และการเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา โดยการบรรยาย (Lecture) การอภิปราย (Discussion) และการระดมสมอง (Brainstorming)	
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-14.30 น.	ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative problem solving skill) ด้านการประเมิน และเลือกวิธีการแก้ปัญหา และการยอมรับและวางแผน การปฏิบัติ โดยการบรรยาย (Lecture) การอภิปราย (Discussion) และการระดมสมอง (Brainstorming)	
14.30-14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม	
14.45-16.00 น.	แสดงบทบาทสมมติ (Role plays) เรื่อง “ทางออกอยู่ที่ใด”	
16.00-17.00 น.	สรุปกิจกรรม	

ข้อตกลงในการเข้าอบรม

1. สมาชิกไม่ควรส่งเสียงพูดคุยกันขณะบรรยาย หรือขณะทำการอบรม
2. สมาชิกทุกท่านปิดเสียงโทรศัพท์
3. สมาชิกควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. สมาชิกควรรักษาเวลาในการเข้าอบรม และเข้าอบรมอย่างเต็มที่
5. สมาชิกช่วยกันเสริมสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับผู้เข้าอบรมท่านอื่น ๆ

รายละเอียดคนวัตกรรมการพัฒนาวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ครั้งที่ 4

เรื่อง	การเผชิญสถานการณ์ที่ท้าทาย
ระยะเวลา	60 นาที
รูปแบบ	ออนไลน์

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของออสบอร์นและพาร์น (1967) ได้กล่าวถึง การอธิบายสภาพลักษณะของสถานการณ์ (Mess finding) หมายถึง การระบุสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความท้าทาย สถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือเกิดปัญหา

ผู้วิจัยใช้เทคนิคของทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ได้แก่ เทคนิคคำถามปาฏิหาริย์ (The miracle question) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาลองมองปัญหาในมุมมองที่ต่างจากเดิม ในมุมมองที่ปราศจากข้อจำกัดที่เคยวางปิดกั้นไว้ให้เห็นทางออกที่ไม่เคยเห็น และหาวิถีทางที่จะพาไปสู่ทางออกนั้น ๆ ในที่สุด และเทคนิคการมอบหมายงานครั้งแรก (Formula First Session Task: FFST) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาลองสังเกตว่า มีอะไรเกิดขึ้นบ้างกับครูที่ปรึกษา ผู้วิจัยใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ การสะท้อนเนื้อหา การสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถาม และการสรุปความ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจ และสามารถอธิบายถึงทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในสภาพลักษณะของสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกัน

สื่อ/ ใบบงาน/ อุปกรณ์

1. บัตรคำสถานการณ์
2. แบบบันทึกประสบการณ์และความรู้สึก

วิธีดำเนินการ

การให้การปรึกษาครั้งที่ 4 เป็นรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาอธิบายถึงการใช้ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในสภาพลักษณะของสถานการณ์ความรุนแรงในสถานศึกษาได้ โดยผู้วิจัยดำเนินการให้การปรึกษาครั้งที่ 4 ดังนี้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายครูที่ปรึกษาอย่างเป็นกันเอง พูดคุยซักถามในเรื่องทั่วไป เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกถึงความ เป็นกันเอง ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด อบอุ่น และเป็นมิตร
2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการปรึกษาในครั้งที่ 4 พร้อมทั้งทบทวนสาระสำคัญของการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งที่ 3 และเปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาได้พูดคุย ซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาสุ่มบัตรคำถามสถานการณ์ไม่พึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน คนละ 1 บัตรคำ จากโปรแกรมสำเร็จรูป (PowerPoint) (โดยบัตรคำ จะมีหมายเลขกำกับ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเลือก) พร้อมทั้งยกตัวอย่างเหตุการณ์จากบัตรคำ ที่หยิบได้ให้เพื่อนครูที่ปรึกษาฟัง และร่วมกันเสนอความคิดเห็น
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคคำถามปาฏิหาริย์ (The miracle question) กับครูที่ปรึกษาว่า “สมมติว่าคืนนี้เมื่อคุณนอนหลับ มีปาฏิหาริย์ได้เกิดขึ้นกับคุณ และปัญหาได้หายไป แต่คุณหลับอยู่ จึงไม่สามารถรู้ได้ว่า ปาฏิหาริย์นั้น ได้เกิดขึ้น เมื่อคุณตื่นขึ้นมา อะไรคือสิ่งแรกที่คุณเห็น หรือรู้สึกได้ว่า ปาฏิหาริย์ได้เกิดขึ้นแล้ว” หลังจากใช้คำถามนี้ ผู้วิจัยจะให้ครูที่ปรึกษาอธิบายว่า อะไรที่แตกต่างไปจากเดิม อะไรที่เห็น รู้สึก หรือ ได้ยินต่างไปจากเดิม เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้อธิบาย และรับรู้ ว่า ปัญหา นั้น ได้รับการแก้ไข หรือจัดการได้ดีขึ้น หรือมีวิธีการในการป้องกันปัญหา ความรุนแรงแบบเดิมที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้
3. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการมอบหมายงานครั้งแรก (Formula First Session Task: FFST) โดยผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษากลับไปสังเกตตนเองว่า มีความเปลี่ยนแปลงทางด้านการแก้ปัญหา ความรุนแรงในสถานศึกษาในเรื่องต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นการสำรวจตัวของครูที่ปรึกษาเอง พร้อมนำมาพูดคุยกับผู้วิจัยในครั้งต่อไปที่พบกัน

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยสอบถามถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากได้พูดคุยกันสำหรับเรื่องราวในวันนี้ และเปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรึกษา และร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับการปรึกษาในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และวิธีการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป ก่อนจะยุติการให้การปรึกษาครั้งที่ 4

การประเมินผล

ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ความสนใจ ท่าที การใช้น้ำเสียง การแสดงความรู้สึก และการตอบข้อซักถามต่าง ๆ ของครูที่ปรึกษา ในการเข้าร่วมการปรึกษา และการทำกิจกรรมในระหว่างการให้การปรึกษา

บัตรคำสถานการณ์

คำชี้แจง ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาสุ่มบัตรคำสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เกิดขึ้น
ในโรงเรียน 1 บัตรคำ โดยเลือกจากหมายเลขที่กำกับไว้ พร้อมทั้งยกตัวอย่างเหตุการณ์จากบัตรคำ
ที่หยิบได้ ให้สมาชิกครูที่ปรึกษาท่านอื่น ๆ รับฟัง และร่วมกันเสนอความคิดเห็น

ปัญหาความกลัว

ปัญหาการเปลี่ยนแปลง

หมุดกำลังใจในการแก้ปัญหา

ปัญหาการไม่กล้าตัดสินใจ

เมื่อเจอปัญหาแต่แก้ไขไม่ได้ ไม่มีคนคอยชี้แนะ

ปัญหาการคุกคาม/ ทำร้ายร่างกาย

รายละเอียดนวัตกรรมผสมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ครั้งที่ 5

เรื่อง	ข้อเท็จจริงจากสถานการณ์จริง
ระยะเวลา	60 นาที
รูปแบบ	ออนไลน์

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของออสบอร์นและพาร์น (1967) ได้กล่าวถึง การระบุข้อเท็จจริง (Data finding) หมายถึง ความพยายามที่จะระบุ หรืออธิบายข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์

ทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น มีแนวคิดในการจัดการมองตัวเองในแง่ลบของผู้รับการปรึกษาด้วยการสนทนาที่มีทัศนคติทางบวก ซึ่งจะจุดประกายความเชื่อในตัวของผู้รับการปรึกษาว่า ตนเองสามารถที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ เป้าหมายหนึ่งของ SFBT คือ การปรับเปลี่ยนมุมมองของผู้รับการปรึกษา โดยใช้การจัดการรอบความคิดใหม่ (Reframing) ที่ White and Epston (1990) ได้อธิบายไว้ว่า จากเรื่องราวชีวิตของผู้รับการปรึกษาที่เต็มไปด้วยปัญหา รุมเร้า ผ่านกระบวนการใช้ภาษาอย่างชำนาญ และมีทักษะของผู้ให้คำปรึกษา ผู้รับการปรึกษาก็จะสามารถปรับเปลี่ยนความคิดและมุมมองของตนเองได้

ผู้วิจัยใช้เทคนิคของทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ได้แก่ เทคนิคคำถามเพื่อเปลี่ยนกรอบความคิด (Reframing) ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยเปลี่ยนวิธีการมองปัญหา ให้ความหมายที่จะเป็นการสร้างความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงของครูที่ปรึกษา และเทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Therapist feedback to clients) เพื่อสะท้อนให้ครูที่ปรึกษาเห็นความเป็นจริงที่เกิดขึ้นชัดเจนยิ่งขึ้น นำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับบริบทของครูที่ปรึกษาเองในขณะนั้น ๆ ผู้วิจัยใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ การสะท้อนเนื้อหา การสะท้อนความรู้สึก และการสรุปความ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่ปรึกษาฝึกค้นหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์

สื่อ/ใบงาน/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 5.1 เรื่อง ค้นหาข้อเท็จจริง
2. ปากกา
3. แบบบันทึกประสบการณ์และความรู้สึก

วิธีดำเนินการ

การให้การปรึกษารั้งที่ 5 เป็นรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาค้นหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความรุนแรงในสถานศึกษา และสามารถปรับเปลี่ยนความคิดและมุมมองของตนเองได้ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการให้การปรึกษารั้งที่ 5 ดังนี้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายครูที่ปรึกษาอย่างเป็นกันเอง พูดคุยซักถามในเรื่องทั่วไป เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกถึงความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด อบอุ่น และเป็นมิตร
2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการปรึกษารั้งที่ 5 พร้อมทั้งทบทวนสาระสำคัญของการเข้าร่วมการปรึกษารั้งที่ 4 และเปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาได้พูดคุย ซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษา คิดทบทวน ร่วมพูดคุยถึงสิ่งที่ได้ทำไปครั้งที่แล้วจากการเผชิญสถานการณ์ที่ท้าทายว่า จะต้องมีการปรับเปลี่ยนอะไร หรือไม่
2. ผู้วิจัยอธิบาย เรื่อง ทักษะการระบุข้อเท็จจริงจากสถานการณ์ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้รับข้อมูล และเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการระบุข้อเท็จจริงจากสถานการณ์

3. ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาศึกษาสถานการณ์จากใบงานที่ 5.1 “ค้นหาข้อเท็จจริง”

ในแพลตฟอร์มออนไลน์ (Padlet) แล้วเขียนถึงสิ่งที่ตนเองคิด หลังจากที่ทุกคนเขียนเสร็จแล้วร่วมกันพูดคุยอธิบายสิ่งที่ได้เขียนลงในใบงานที่ 5.1 “ค้นหาข้อเท็จจริง” โดยผู้วิจัยจะกระตุ้นความคิดของครูที่ปรึกษา จากการใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ การสะท้อนเนื้อหา การสะท้อนความรู้สึก และใช้เทคนิคการปรึกษาทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น คือ การใช้คำถามเพื่อเปลี่ยนกรอบความคิด (Reframing) โดยการถามครูที่ปรึกษาว่า “จากที่ได้ทำกิจกรรม สิ่งที่ยากที่สุดของสถานการณ์ปัญหาคืออะไร และถ้าหากคุณมีโอกาสที่จะทำมันให้ดี และเปลี่ยนแปลงมุมมองใหม่ว่า ปัญหานั้น คุณสามารถแก้ไขได้และมั่นใจว่าจะทำออกมาได้ดีที่สุด คุณจะวิธีแก้ไข

ปรับปรุงอย่างไรบ้าง และสิ่งนั้นส่งผลดีต่อคุณอย่างไร” เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเปลี่ยนการมองปัญหาในแง่บวกเดิม เป็นการมองในมุมใหม่ที่ต่างไปจากเดิม อธิบายความเป็นไปได้ว่าเป็นเหตุ เป็นผล เพื่อเปลี่ยนทัศนคติกระบวนการคิด ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและครูที่ปรึกษาร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม โดยใช้เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Therapist feedback to clients) และสอบถามถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากได้พูดคุยกันสำหรับเรื่องราวในวันนี้ และเปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรึกษา และร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับการปรึกษาในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และวิธีการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป ก่อนจะยุติการให้การปรึกษารั้งที่ 5

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม การพูด ความสนใจ ความตั้งใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูที่ปรึกษาแสดงออกให้เห็นตลอดกระบวนการให้การปรึกษา

2. ใบงานที่ 5.1 เรื่อง ค้นหาข้อเท็จจริง

ใบงานที่ 5.1 เรื่อง ค้นหาคำเท็จจริง

ตอบคำถามจากสถานการณ์ในใบงานที่ 5.1

ใบงานที่ 5.1 ค้นหาคำเท็จจริง

**เรื่อง : เด็กนักเรียนชายถูกครูสาว
โรงเรียนชื่อดังในอุบลตบต่อน้ำเพื่อน**

หลังสื่อสังคมโซเชียลได้แพร่ภาพเหตุการณ์ครูสาวโรงเรียนชื่อดังแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี เรียกเด็กนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 5 ให้ลุกจากเก้าอี้เดินมาที่หน้าห้องเรียน หลังตอบโจทย์คำถามวิชาคณิตไม่ได้ พร้อมชี้หน้านักเรียน ..สอน..อธิบายแต่..ไม่ฟัง ก่อนใช้ฝ่ามือตบไปที่หน้าเสียงดังสนั่นห้อง ซึ่งขณะนั้นผู้บังคับบัญชาได้ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงพร้อมไม่ยอมให้ข่าวแก่สื่อมวลชนใด ๆ ทั้งสิ้น

วันอังคารที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่โรงเรียนที่เกิดเหตุในพื้นที่ อ.โพธิ์ไทร จ.อุบลราชธานี ซึ่งบรรยากาศเป็นไปด้วยความเงียบเหงา โดยครูไม่ยอมให้นักเรียนออกจากห้อง และห้ามบุคคลภายนอก ห้ามสื่อมวลชนเข้ามาภายในโรงเรียนโดยเด็ดขาด จนกระทั่งเด็กเรียนผู้สื่อข่าวได้พบกับ

PDF เรียนหญิงกลุ่มหนึ่ง ได้เปิดเผยกับผู้สื่อข่าวว่า เหตุการณ์ที่สื่อสังคมโซเชียลลงไปเป็นเรื่องจริง เหตุเกิด

ใบงานที่ 5.1 เรื่อง ค้นหาคำเท็จจริง

1. จากสถานการณ์ข้างต้น ท่านคิดว่าปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร
2. จากการวิเคราะห์สถานการณ์ ให้ท่านระบุหรืออธิบายข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์
 - 2.1 ปัญหานี้เกิดกับใครบ้าง เกิดเมื่อไหร่ อย่างไร
 - 2.2 ปัญหาอะไรที่ทำให้เกิดปัญหานี้
 - 2.3 ปัญหานี้สามารถสร้างปัญหาได้ต่อไป
 - 2.4 เพื่อให้ปัญหาชัดเจนต้องการข้อมูลอะไรเพิ่มอีกบ้าง ค้นหาลike

ใบงานที่ 5.1 เรื่อง ค้นหาข้อเท็จจริง

เรื่อง: เด็กนักเรียนชาย ถูกครูสาวโรงเรียนชื่อดังในอุบลตบต่อน้ำเพื่อน

หลังสื่อสังคมโซเชียลได้แพร่ภาพเหตุการณ์ครูสาวโรงเรียนชื่อดังแห่งหนึ่ง ในจังหวัดอุบลราชธานี เรียกเด็กนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 5 ให้ลุกจากเก้าอี้ เดินมาที่ หน้าห้องเรียน หลังตอบ โจทย์คำถามวิชาคณิตไม่ได้ พร้อมชี้หน้านักเรียน ...สอน...อธิบาย แต่... ไม่ฟัง ก่อนใช้ฝ่ามือตบไปที่หน้าเสียงดังสนั่นห้อง ซึ่งขณะนี้ผู้บังคับบัญชาได้ลงพื้นที่ตรวจสอบ ข้อเท็จจริง พร้อม ไม่ยอมให้ข่าวแก่สื่อมวลชนใด ๆ ทั้งสิ้น

วันอังคารที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่โรงเรียนที่เกิดเหตุในพื้นที่ อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งบรรยากาศเป็นไปด้วยความเงียบเหงา โดยครูไม่ยอมให้ นักเรียนออกจากห้อง และห้ามบุคคลภายนอก ห้ามสื่อมวลชนเข้ามาภายในโรงเรียนโดยเด็ดขาด จนกระทั่งเลิกเรียน ผู้สื่อข่าวได้พบกับนักเรียนหญิงกลุ่มหนึ่ง ได้เปิดเผยกับผู้สื่อข่าวว่า เหตุการณ์ ที่สื่อสังคมโซเชียลลงไปเป็นเรื่องจริง เหตุเกิดเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม ที่ผ่านมา เป็นเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นที่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 5 วิชาคณิตศาสตร์ เป็นภาพที่ครูผู้หญิงชี้หน้าต่อว่า คำว่า นักเรียนชายคนหนึ่ง ที่ตอบคำถามวิชาคณิตศาสตร์ไม่ได้ ก่อนคุณครูจะใช้มือตบเข้าที่ใบหน้า อย่างแรง สร้างความตระหนกตกใจแก่เพื่อนร่วมห้องเป็นอย่างมาก

นักเรียนหญิงกลุ่มนี้ เผยด้วยว่า ถ้าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นกับพวกตน ทุกคนคงไม่ยอม เนื่องจากครูคนนี้อารมณ์ร้อน เอาแต่ใจ ลงโทษนักเรียนหลายรูปแบบ ซึ่งพวกตนไม่เห็นด้วยกับ พฤติกรรมของคุณครูคนนี้ ต่อมาผู้สื่อข่าวได้เดินทางไปที่บ้านของเด็กชายเอก (นามสมมุติ) ที่ถูกครู ทำร้าย ซึ่งพ่อแม่ยังไม่กลับจากทำไร่ ทำสวน โดยเด็กชายเอกเผยถึงสาเหตุที่ถูกครูตบหน้าว่า เพราะตนตอบคำถามวิชาคณิตศาสตร์ไม่ได้ ตนไม่รู้สึกเสียใจ และช่วงเย็นของเมื่อวาน ครูกับเพื่อน ๆ ก็มาหาตนที่บ้าน มาขอรับผิดกับพ่อแม่ต่อหน้าตนว่า ได้กระทำการล่วงเกินไปแล้ว พร้อมมอบเงินเป็นค่าปลอบขวัญจำนวน 1,000 บาท พร้อมสัญญาว่า จะไม่ลงโทษตน และนักเรียนทุก ๆ คนอีกต่อไป

ด้านนายเอกลักษณ์ พลศักดิ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ เผยกับผู้สื่อข่าวทางโทรศัพท์ว่า เรื่องนี้ได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชา ตามลำดับทราบแล้ว ไม่ขอตอบคำถาม หรือให้ข่าวใด ๆ แก่สื่อมวลชนทั้งสิ้น

ที่มา: <https://www.naewna.com/local/734219>

คำถาม

เรื่อง: เด็กนักเรียนชายถูกครูสาวโรงเรียนชื่อดังในอุบลตบต่อน้ำเพื่อน

1. จากสถานการณ์ข้างต้น ท่านคิดว่าปัญหาของสถานการณ์นี้ คืออะไร

.....

.....

.....

2. จากการวิเคราะห์สถานการณ์ ให้ท่านระบุ หรืออธิบายข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์

2.1 ปัญหานี้เกิดกับใครบ้าง เกิดเมื่อไหร่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.2 ปัญหาอะไรที่ทำให้เกิดปัญหานี้

.....

.....

.....

.....

2.3 ปัญหานี้ สามารถสร้างปัญหาใดต่อไป

.....

.....

.....

.....

2.4 เพื่อให้ปัญหาชัดเจน ต้องการข้อมูลอะไรเพิ่มอีกบ้าง ค้นหาลike อย่างไร

.....

.....

.....

.....

รายละเอียดคนวัตกรรมการพัฒนาวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ครั้งที่ 6

เรื่อง	ฉันมีทางเลือกเสมอ
ระยะเวลา	60 นาที
รูปแบบ	ออนไลน์

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของออสบอร์นและพาร์น (1967) ได้กล่าวถึง การเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา (Idea finding) หมายถึง การค้นหา หรือเสนอวิธีแก้ปัญหาให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยไม่มีการตัดสินว่า ความคิดนั้น ผิด หรือถูก และการประเมินและเลือกวิธีการแก้ปัญหา (Solution finding) หมายถึง การทำให้วิธีการแก้ปัญหามีความชัดเจนในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น เป็นการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินวิธีการแก้ปัญหา และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด

ผู้วิจัยใช้เทคนิคของทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ได้แก่ เทคนิคคำถามเพื่อเปลี่ยนกรอบความคิด (Reframing) ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้วิจัยจะช่วยให้ครูที่ปรึกษาให้ความหมายกับประสบการณ์ที่พบแตกต่างไปจากเดิม เนื่องจากกรอบความคิด เป็นสิ่งชี้้นำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้น ในการเปลี่ยนกรอบความคิด ผู้วิจัยจะใช้คำถามเพื่อสำรวจถึงกรอบแนวคิดของตัวครูที่ปรึกษากับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมา เมื่อพบเจอกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาเชื่อมโยงกัน และทำให้ครูที่ปรึกษาปรับเปลี่ยนกรอบความคิดของตนเองไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น และเทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับความสามารถแห่งตน (Competence talk) ลักษณะนี้ ผู้วิจัยจะระบุและทำให้ครูที่ปรึกษามั่นใจในความแข็งแกร่ง รวมทั้งความสามารถของตนในการแก้ปัญหา โดยจะเกี่ยวข้องกับวิธีการในการแก้ปัญหาและการเสริมแรงของครูที่ปรึกษา และเทคนิคคำถามข้อยกเว้น (Exception question) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาลองมองข้ามปัญหาที่เกิดขึ้นว่า หากว่าไม่มีปัญหานั้น ๆ แล้ว มีสิ่งใดเปลี่ยนไปจากเดิมบ้าง หากทำสิ่งที่ไม่ซ้ำปัญหาเดิม ก็อาจไม่เกิดขึ้นอีกหรือบางครั้งปัญหาไม่ได้เกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นน้อยลง หรือไม่รุนแรง เป็นต้น ผู้วิจัยใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ การใช้คำถาม การทวนความ การสรุปความ และการให้กำลังใจ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่ปรึกษาตระหนักถึงสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ทุกด้านที่เป็นไปได้ และปรับเปลี่ยนกรอบความคิด และเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา

สื่อ/ใบงาน/อุปกรณ์

1. กระดาษ A4
2. ปากกา
3. แบบบันทึกประสบการณ์และความรู้สึก

วิธีดำเนินการ

การให้การปรึกษาครั้งที่ 6 เป็นรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเปลี่ยนวิธีการมอง สถานการณ์ความรุนแรงในโรงเรียน ปรับเปลี่ยนกรอบความคิด และเสนอทางเลือก ในการแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการให้การปรึกษาครั้งที่ 6 ดังนี้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายครูที่ปรึกษาอย่างเป็นกันเอง พูดคุยซักถามในเรื่องทั่วไป เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกถึงความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด อบอุ่น และเป็นมิตร
2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการปรึกษาในครั้งที่ 6 พร้อมทั้งทบทวนสาระสำคัญ ของการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งที่ 5 และเปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาได้พูดคุย ซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาในกลุ่มช่วยกันคิดถึงเหตุการณ์ความรุนแรงในโรงเรียน และพร้อมยกตัวอย่างทักษะการแก้ปัญหาที่ใช้ โดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์สู่ระดับการแสดง ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา (<https://wheelofnames.com/th>) จากนั้น ผู้วิจัยใช้เทคนิคการใช้คำถาม เพื่อเปลี่ยนกรอบความคิด (Reframing) โดยถามว่า “คุณรู้สึกอย่างไร เมื่อได้ฟังเรื่องเล่านี้แล้ว ถ้าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นกับคุณ คุณจะมีทางเลือกในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ และมีวิธีการจัดการ ต่อปัญหาที่แตกต่างไปจากเรื่องราวที่ได้ฟังอย่างไร” เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเปลี่ยนการมองปัญหา ในแง่มุมมอง เป็นมุมมองใหม่ที่ต่างไปจากเดิม และในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสนทนา เกี่ยวกับความสามารถแห่งตน (Competence talk) ในการระบุนวิธีการแก้ปัญหาและเสริมแรง เพื่อช่วยให้ครูที่ปรึกษาเปลี่ยนวิธีการมองปัญหา และสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผู้วิจัยใช้คำถามข้อยกเว้น (Exception question) เพื่อให้ครูที่ปรึกษานึกถึงช่วงเวลา ที่สถานการณ์ความรุนแรงนี้ไม่ได้เกิดขึ้น โดยกล่าวกับครูที่ปรึกษาว่า “ขอให้คุณนึกถึงช่วงเวลา ที่คุณไม่ได้มีปัญหา ชีวิตของคุณจะเป็นอย่างไร” และ “จะทำอะไรที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในการหาทางออก” การใช้เทคนิคนี้ จะทำให้ครูที่ปรึกษาระลึกว่า ปัญหาไม่ได้คงอยู่ตลอดไป

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและครูที่ปรึกษาร่วมกันสรุป สิ่งที่ได้รับจากการเข้ารับการปรึกษาครั้งนี้ เพื่อให้ ครูที่ปรึกษาได้รับรู้ถึงวิธีการแก้ไข หรือมองปัญหาในมุมมองใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม
2. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และวิธีการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป ก่อนจะยุติการให้ การปรึกษาครั้งที่ 6

การประเมินผล

ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม การพูด ความสนใจ ความตั้งใจ ความกระตือรือร้น การให้ ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูที่ปรึกษาแสดงออกให้เห็นตลอดกระบวนการให้ การปรึกษา

รายละเอียดคนวัตกรรมการพัฒนาวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ครั้งที่ 7

เรื่อง	ร่วมกันหาทางออก
ระยะเวลา	60 นาที
รูปแบบ	ออนไลน์

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของออสบอร์นและพาร์น (1967) ได้กล่าวถึงการยอมรับและวางแผนการปฏิบัติ (Acceptance finding) หมายถึง การทำให้แนวทางแก้ปัญหาที่เลือกได้รับการยอมรับ จนนำไปสู่การวางแผนในการแก้ปัญหาและการลงมือปฏิบัติ การปรึกษาแบบเน้นทางออกระยะสั้น มีแนวคิดที่เน้นไปที่ทางออก ไม่ใช่ที่ตัวปัญหา (Focus on solution, not problem) โดยจะไม่เน้นที่อดีตของปัญหา แต่จะเน้นไปที่ปัญหาในปัจจุบัน และอนาคต ผู้ให้การปรึกษาที่เน้นการหาทางออก จึงให้ความสนใจกับวิธีแก้ไขที่เป็นไปได้ และให้ผู้รับการปรึกษาลองจินตนาการภาพของความสำเร็จ เพราะการทำแบบนี้ จะทำให้ผู้รับการปรึกษามีกำลังใจที่จะทำในครั้งต่อไป (Corey, 2017)

ผู้วิจัยใช้เทคนิคของทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ได้แก่ เทคนิคการสร้างเป้าหมาย (Goal setting) เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจน และสร้างทางออกที่เป็นไปได้ในการทบทวนทักษะการแก้ปัญหาของตนเอง พร้อมทั้งการให้กำลังใจที่จะดำเนินต่อไป และเทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง (Context-changing talk) ซึ่งเทคนิคนี้ ช่วยให้ครูที่ปรึกษาพบกับประสบการณ์ของปัญหาที่แตกต่างไปจากเดิม เนื่องจากกรอบความคิด เป็นสิ่งที่ชี้นำให้ผู้คนแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ และทำให้พบปัญหาต่าง ๆ ในบริบทรอบข้าง ดังนั้น การใช้คำถามจึงใช้เพื่อสำรวจถึงกรอบแนวคิดของครูที่ปรึกษาที่เชื่อมโยงกับบริบทรอบตัว และรู้เท่าทันปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งครูที่ปรึกษาจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ผู้วิจัยใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ การสะท้อนเนื้อหา การสะท้อนความรู้สึก การสรุปความ และการให้กำลังใจ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่ปรึกษายอมรับวิธีการแก้ปัญหา และสามารถลงมือปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

สื่อ/ใบงาน/อุปกรณ์

แบบบันทึกประสบการณ์และความรู้สึก

วิธีดำเนินการ

การให้การปรึกษาครั้งที่ 7 เป็นรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้ครูที่ปรึกษายอมรับวิธีการแก้ปัญหา จนนำไปสู่การวางแผนในการแก้ปัญหาและการลงมือปฏิบัติได้ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการให้การปรึกษาครั้งที่ 7 ดังนี้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายครูที่ปรึกษาอย่างเป็นกันเอง พูดคุยซักถามในเรื่องทั่วไป เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกถึงความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด อบอุ่น และเป็นมิตร
2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการปรึกษาในครั้งที่ 7 พร้อมทั้งทบทวนสาระสำคัญของการเข้าร่วมการปรึกษาในครั้งที่ 6 และเปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาได้พูดคุย ซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสร้างเป้าหมาย (Goal setting) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาสร้างเป้าหมายที่ชัดเจน และสร้างทางออกที่เป็นไปได้ในการทบทวนทักษะการแก้ปัญหของตนเอง พร้อมทั้งการให้กำลังใจที่จะดำเนินต่อไป
2. ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษานำวิธีการแก้ปัญหาที่คิด หรือเลือกไว้ ในการให้การปรึกษาครั้งที่ 6 ที่คิดว่า เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดนำมาพิจารณาว่า เมื่อแก้ปัญหาด้วยวิธีการดังกล่าวเป็นไปได้เพียงใด จะต้องทำอะไรบ้าง และมีสิ่งใดน่าจะเกิดขึ้นบ้าง มีข้อดีข้อเสียอย่างไร จะวางแผนการแก้ปัญหที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์นั้นอย่างไร เพื่อช่วยให้ครูที่ปรึกษาสามารถวางแผนการแก้ปัญหาคิดยิ่งขึ้น

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง (Context-changing talk) โดยให้ครูที่ปรึกษาร่วมกันสรุปว่า “จากการที่ได้รับการปรึกษา 7 ครั้ง ที่ผ่านมามีอะไรบ้างที่สมาชิกเปลี่ยนแปลงไป” เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้รับรู้ถึงวิธีในการแก้ไข หรือมองปัญหาในมุมมองใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม
2. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และวิธีการให้การปรึกษาในครั้งถัดไป ก่อนจะยุติการให้การปรึกษาครั้งที่ 7

การประเมินผล

ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม การพูด ความสนใจ ความตั้งใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูที่ปรึกษาแสดงออกให้เห็นตลอดกระบวนการให้การปรึกษา

รายละเอียดคนวัตกรรมการพัฒนาวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ครั้งที่ 8

เรื่อง	ยุติการปรึกษา
ระยะเวลา	60 นาที
รูปแบบ	ออนไลน์

แนวคิดสำคัญ (Key concepts)

การยุติการให้การปรึกษา เป็นการที่ครูที่ปรึกษาแสดงให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม การหาทางออกให้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง การบรรลุเป้าหมายที่ครูที่ปรึกษาได้ตั้งไว้ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง รับรู้ในสิ่งที่ตนเองทำ เข้าใจวิธีการในการมองหาทางออกของปัญหาในมุมมองใหม่ ๆ สามารถจัดการกับปัญหาด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ ให้ครูที่ปรึกษาสรุปประเด็นสำคัญของสิ่งที่ได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการปรึกษาไปแล้วทั้งหมด เพื่อเตรียมตัวรับมือกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาในอนาคต โดยผู้วิจัยและครูที่ปรึกษาจะร่วมกันประเมิน และผู้วิจัยกำหนด วัน เวลา ในการติดตามผลหลังการยุติการปรึกษา

ผู้วิจัยใช้เทคนิคของทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ได้แก่ เทคนิคคำถามบอกระดับ (Scaling question) เพื่อเป็นการประเมินการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของครูที่ปรึกษาหลังเข้ารับการปรึกษา ผู้วิจัยใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ การสะท้อนเนื้อหา การสะท้อนความรู้สึก การสรุปความ และการให้กำลังใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างแรงจูงใจและกำลังใจในการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของครูที่ปรึกษา
2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้
3. เพื่อสรุปผลการให้การปรึกษาและยุติการปรึกษา

สื่อ/ใบงาน/อุปกรณ์

1. แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา
2. ปากกา
3. แบบบันทึกประสบการณ์และความรู้สึก

วิธีดำเนินการ

การให้การปรึกษาครั้งที่ 8 เป็นการปรึกษารั้งสุดท้าย ในรูปแบบออนไลน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ให้การปรึกษาครั้งที่ 8 ดังนี้

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายครูที่ปรึกษาอย่างเป็นกันเอง พูดคุยซักถามในเรื่องทั่วไป เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกถึงความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด อบอุ่น และเป็นมิตร
2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการปรึกษาในครั้งที่ 8 พร้อมทั้งทบทวนสาระสำคัญของ การเข้าร่วมการอบรมในครั้งที่ 7 และเปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาได้พูดคุย ซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาประเมินการเปลี่ยนแปลงของตนเอง ตั้งแต่เริ่มเข้ากลุ่มการปรึกษา จนถึงวันนี้ว่า ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง โดยใช้เทคนิคคำถามบอกระดับ (Scaling question) ตั้งแต่ 1-10 โดยถามว่า “ขอให้ครูที่ปรึกษาประเมินความก้าวหน้าของตนเอง ในการเปลี่ยนแปลง โดยที่ 1 เท่ากับน้อย และ 10 เท่ากับมาก” ลงในแพลตฟอร์มออนไลน์ (Mentimeter) พร้อมเปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกในการเข้าร่วม การปรึกษากลุ่มทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น
2. ผู้วิจัยให้กำลังใจครูที่ปรึกษา และให้ครูที่ปรึกษาได้ให้กำลังใจเพื่อนสมาชิกด้วยกัน เพื่อเป็นแรงสนับสนุนในการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น
3. ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาทำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ครูที่ปรึกษาสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มการปรึกษา และแนวทาง ที่ครูที่ปรึกษานำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณครูที่ปรึกษาในการร่วมมือเข้ากลุ่มการปรึกษามาโดยตลอด และ ยุติ การปรึกษากลุ่ม

3. ผู้วิจัยแจกแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูที่ปรึกษา ให้ครูที่ปรึกษาทำหลังจากยุติการให้การศึกษา รวมทั้งแจ้งขั้นตอนต่อไป ภายหลังการยุติ การให้ การศึกษา

4. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในการติดตามผล หลังยุติการศึกษาแล้ว 4 สัปดาห์

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากความร่วมมือ ความกระตือรือร้น และความตั้งใจของครูที่ปรึกษา ในการทำกิจกรรม ทำทางที่แสดงความรู้สึก การให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนครูที่ปรึกษา

2. แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา

ประเมินความก้าวหน้า ของตนเองในการ เปลี่ยนแปลง

ขอให้ครูที่ปรึกษาประเมินความก้าวหน้า
ของตนเองในการเปลี่ยนแปลง โดยที่ 1
เท่ากับ น้อย และ 10 เท่ากับ มาก

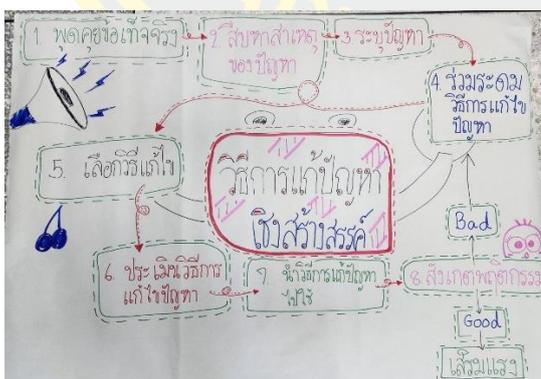
Submit

ภาคผนวก จ

ประมวลภาพการดำเนินงานการศึกษาผลของนวัตกรรมผสานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ
เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา
สำหรับครูที่ปรึกษา

ประมวลภาพการดำเนินงานการศึกษาผลของนวัตกรรมสถานวิธีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวอัฐญา แพทย์ศาสตร์	
วัน เดือน ปี เกิด	15 มีนาคม พ.ศ. 2527	
สถานที่เกิด	จังหวัดตราด	
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เลขที่ 41 หมู่ 5 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี	
ตำแหน่งและประวัติการ ทำงาน	พ.ศ. 2556-ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2549	การศึกษาระดับบัณฑิต (การวัดและประเมินผล ทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ
	พ.ศ. 2552	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา
	พ.ศ. 2568	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (จิตวิทยาการปรึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา

